

Анна Катерина Еммеріх

ЖИВА ЄВАНГЕЛІЯ

Ангельське Одкровення
про земні дні Господа.
Розп'яття

Переклад з російської Людмили Гаврущенко

ЗМІСТ

Живий образ Господа.....	4
Тайна Вечеря.....	5
Розділ І.....	5
Напередодні Тайної Вечері	5
Розділ 2.....	7
Прощання Господа з учнями.....	7
Розділ 3.....	8
Пасхальна трапеза. Обмивання ніг.....	8
Розділ 4.....	10
Попередження Юді	10
Розділ 5.....	11
Тайна віри. Причастя	11
Розділ 6.....	13
Останні науки і висвячення апостолів	13
Розділ 7.....	15
Гетсиманська борня	15
Розділ 8.....	20
Моління про Чашу.....	20
Розділ 9.....	28
Зрада Юди	28
Розділ 10.....	31
Поцілунок Юди	31
Розділ 11.....	36
Напередодні суду	36
Розділ 12.....	39
Суд Синедріону	39
Розділ 13.....	46
Відречення Петра	46
Розділ 14.....	49
Ісус у в'язниці.....	49
Розділ 15.....	53
Початок Хресної Дороги	53
Розп'яття	55
Розділ 1.....	55
Цар Юдейський	55
Розділ 2.....	58
Сумніви Пилата	58
Розділ 3.....	61
Ісус в Ірода.....	61
Розділ 4.....	65
Бичування Спасителя.....	65
Розділ 5.....	69
Увінчання Терновим Вінком.....	69
Розділ 6.....	74
Смертний вирок.....	74
Розділ 7.....	77
Несення Хреста.....	77
Розділ 8.....	81

Падіння Спасителя	81
Розділ 9	84
Лобне місце	84
Розділ 10	85
Розп'яття Господа	85
Розділ 11	94
Молитва розбійника. Всиновлення Івана	94
Розділ 12	98
Останні слова Спасителя	98
Воскресіння	100
Розділ 1	100
З'явлення померлих	100
Розділ 2	104
Знімання Господа з Хреста	104
Розділ 3	110
Покладення в Гріб	110
Розділ 4	113
Після поховання	113
Розділ 5	116
Очікування Воскресіння	116
Розділ 6	118
Зішестя в ад	118
Розділ 7	120
Воскресіння	120
Післямова	122
Слуга Божа Анна Катерина Еммеріх	122
(1774-1824 рр.)	122
Додаток	123
Акт особистого посвячення Найсвятішій Крові Ісуса Христа	123
Акт поклоніння "Золота стріла"	124
Молитва до св. Рани Рамена Христового	124
Вервиця в честь ушанування 15-ти тортур Господа нашого Ісуса Христа в темниці	124
Молитва до св. Архангела Михаїла в особливо великих спокусах	125
Вервиця до Ран Христових	125

Живий образ Господа

Книга Одкровення Божого із серії “Життя Спасителя” унікальна, не має прецеденту в світовій історії. Вона друкується не випадково, бо розглядається як сторінка Білого Євангелія. Так реалізується задум Божої Матері у створенні достовірного, живого образу Спасителя. Пречиста жалкує, що церковники подають спотворений, неправдивий, книжний, змертвілий образ Господа. Вона з боєм говорить, що сатана почасти досяг мети, щоб убити віру. З Одкровенень, переданих через Анну Катерину Еммеріх, дізнаємося, що сатана, спокушаючи Господа під час Гетсиманської борні, говорив про змертвілу фарисейську віру в Бога Ягве. І через дві тисячі років після Пришестя Господа вона омертвіла. Тоді для спасіння роду Адама потрібною стала жертва ягняти як уособлення одкровення Трійці, і сьогодні потрібне Одкровення Матері Божої, щоб відродити живу віру в Живого Бога. Син Божий засвідчив про Отця Небесного, Матір Божа свідчить про Сина і Пресвяту Трійцю в повноті дарів Святого Духа.

Під одкровеннями, зазвичай, розуміють тексти, які мають пророчий, апокаліптичний чи спасенний зміст. Такі тексти містять у собі таємниці, попереджають про майбутні події, вказують вузький шлях і є знаменням присутності Живого Бога, Його єднання зі світом – Завітом Бога з людиною, що триває.

В Одкровенні Еммеріх йдеться про зовсім інше явище, яке можна порівняти хіба що з Одкровенням Ездри. У його часи через певні історичні обставини були спалені всі біблійні книги. Бог прикликав пророка Ездру і надиктував йому всю історію від створення світу, яку записали кілька десятків літописців. Святе Письмо було відновлено від початку до кінця. З книжками Клеменса Брентано, написаними зі слів Еммеріх, відбулося аналогічно. Ми маємо можливість через дві тисячі років прочитати про земні дні Господа, простежити день за днем, годину за годиною Його життя, наче переглянути спущений згори багатосерійний фільм. Майже кожен день – це одна серія, де зображено життя Господа.

Простій, напівграмотній селянці з’являвся Ангел Церкви і послідовно показував земні дні Спасителя. На роль “літописця” було обрано відомого тоді поета Клеменса Брентано. Одкровення Анни-Катерини Еммеріх супроводжувались великими скорботами. Люди їй не вірили, зневажали, вважали її причинною, намагалися спровадити в лікарню для божевільних, вона постійно хворіла. Майже паралізована, прикута до ліжка, Анна Катерина Еммеріх зберігала лагідну вдачу і трепетну любов до Господа.

Свої жертви Небові приніс і Клеменс Брентано. Він відклав літературну працю, покинув світське життя, продав свою унікальну бібліотеку і переселився в кімнатку великого будинку в провінційному містечку. Протягом кількох років він буквально витягував кожне слово Боговидиці, шліфуючи його, як дорогоцінний кристал, і створив шедевр – нову Живу Євангелію.

Велике Одкровення – цілковито завершений твір, який описує весь шлях Господа від початку до кінця, Його Альфу та Омегу. Про життя Спасителя розповідається сердечною, доступною, зрозумілою мовою. Ми бачимо Христа серед Його учнів, ближніх. Почергово проходять не лише персонажі відомі з Євангелія, але й багато нових осіб. Ми немовби дихаємо атмосферою того часу. Достовірність опису підтверджують наукові дослідження. Крім нової інформації, Одкровення містить головне: живий, трепетний образ Ісуса Христа.

У книг Одкровенень про Господа – велике майбутнє. Ми сподіваємося, що вони будуть поступом у духовному перетворенні України; стануть підручниками в школах, настільними книгами домашнього вівтаря і через образ Живого Бога освітять шлях порятунку багатьом душам.

Тайна Вечеря

Розділ I

Напередодні Тайної Вечері

Тайна Вечеря відбувалась у четвер 29-го березня. Спаситель знав, що це був останній день Його перебування з учнями, коли лють Його ворогів стримувалась Божим Провидінням. Ще до світанку Ісус покликав Петра та Івана. Він давав апостолам настанови, що робити і чим розпоряджатися в Єрусалимі. Господь сказав їм, що коли прийдуть у місто, зустрінуть чоловіка, який нестиме глек з водою. Учні були знайомі з ним: минулого року на свято Пасхи він був з ними у Витанії. То був Елій, родич Захарія з Хеврона, в оселі котрого Господь повідомив близьким про усічення голови Хрестителя. Елій знав лише одного сина, Левіта, близького приятеля Луки. Елій щороку приходив зі своїми слугами на свято Пасхи в Єрусалим. Він винаймав приміщення і, приготувавши все до свята, здавав кімнату прочанам, які приходили здалеку.

Петро та Іван перейшли рів на південь від храму, з північного боку Сіонської гори. Вони пройшли уздовж храмів, що на південному схилі гори, йдучи берегом глибокого джерела, що відділяло їх від міста.

Зійшовши на Сіонську гору, вони рушили на південь. Невдовзі побачили відкриту гористу місцевість, де була давня будівля, оточена подвір'ями. Зустрівши чоловіка з глеком води, вони пішли за ним в будинок і передали слова Спасителя: “Учитель звелів сказати тобі, що Його година наближається і Він буде святкувати Пасху в тебе”. Елій дуже зрадив, коли побачив їх і дізнався про їхню справу. Він показав приміщення апостолам і сказав, що трапезу вже замовив і що почуває себе щасливим, що все це буде для Господа та Його учнів.

Цього року Елій винайняв будинок, що належав Никодимові та Йосифові Ариматейському, який мав у цій частині міста свою каменоломню. Там добували прекрасний мармур на колони та надгробні пам'ятники. Йосиф торгував та наглядав за роботою в майстернях. Никодим, крім такої роботи, у вільний час ліпив скульптури. Робота зробила їх співниками.

Будинок, в якому відбулася Тайна Вечеря, був розташований на південь від Сіонської гори, неподалік від руїн фортеці Давида. Цю давню будівлю оточували рови і товсті стіни. З усіх сторін густо росли дерева, тулячись одне до одного кронами. Будинок стояв на підвищенні. З-під нього виходило п'ять труб, через які подавали воду і спускали нечистоти. У дворі зліва і справа було видно інші будинки, прибудовані до стін огорожі. Праворуч було житло управителя і будівля, в якій Пресвята Діва зі святими жінками перебувала після Воскресіння Спасителя.

У давнину приміщення трапезної було значно просторішим. Його займали наближені до царя Давида, які вправлялися тут у військовій справі. До того тут стояв Ковчег Завіту. Сліди його перебування збереглися в залах підземелля. Тут переховувався колись пророк Малахія. Саме тут він написав свої передбачення про Євхаристію та Новий Завіт. Цар Соломон також ушановував цей будинок, стіни якого встояли, коли вавилонські завойовники зруйнували Єрусалим. Якийсь час будинок був занедбаний, але сьогодні він розкішно сяяв.

До свята Пасхи головну залу очищали, мармурові речі переносили в ліву бічну будівлю, а центральне приміщення винаймали прочани.

Усередині подвір'я була трапезна, і вже майже тиждень, як у ній навели лад. Це була довга чотирикутна зала, оточена з усіх боків невисокою галереєю. Стеля опиралася на колони та пілястри, які утворювали мереживні стіни, отож було б видно цілу залу, якби не перегородки між колонами, завішані дорогими килимами. Світло проникало крізь відкриту стелю, затягнуту тонкою прозорою тканиною блакитного кольору.

Перед трапезною був широкий вестибуль з трьома входами. Цілий будинок, розкішно оздоблений, освітлювався багатьма лампами. Задню частину від центральної відокремлювала коштовна завіса. В дальньому приміщенні справа і зліва зберігали одяг та інші предмети.

Зала трапезної нагадувала храм, який мав три частини: притвор, святилище і Святеє Святих.

Посередині задньої частини трапезної було щось подібне на вівтар з каменю. Кам'яний трикутник зі зрізаними кутами стояв на трьох східцях, які розпочиналися від стіни. Це була верхня частина печі, призначена для смаження ягняти. Східці були теплими. Викладені біля них сходи вели в підземне приміщення, розташоване під будинком, яке використовували як льох.

У вівтарі (чи печі) було кілька відділів з отворами, щоб розпалювати вогонь. У цій печі також можна було пекти прісний хліб для Пасхи.

У стіні над вівтарем містилася ніша, а над нею – зображення пасхального ягняти. В іншій ніші – шафи з дверцятами. Тут стояло різне начиння, пізніше в цю нішу клали Святу Євхаристію, залишену Спасителем.

Господь неодноразово приходив сюди, повчав та творив чуда. Його учні також часто бували тут і ночували у приміщеннях, які межували з трапезною.

Після розмови з Елієм Петро та Іван перетнули Сіонську гору, перейшли міст і підійшли до будинків у південній частині міста, де колись жив Симеон Богоприємець. Його діти були Тайними учнями Спасителя. Один із нащадків Симеона, високий та засмаглий юнак, служив у храмі. Він вийшов до апостолів, і вони разом пішли на ринок, де продають тварин.

Пройшовши через Опель (так називався район, через який Спаситель в'їжджав до Єрусалима у Вербну Неділю), вони опинилися в північній частині міста. Тут, за огорожею, пустували на зеленій траві чудові баранці, призначені для заколення. Нащадок Симеона відібрав чотирьох з них. Вони ластились до нього і стрибали, наче знали його. Ягнят відвели в приміщення трапезної, а Петро та Іван ще довго ходили по місту, роблячи покупки.

Коли вони нарешті прийшли в дім Серафії (Вероніки), де часто зупинялись і раніше, то передали якісь доручення учням, які там були, і отримали від Серафії накриті покривалами кошики з усім, що потрібне для Вечері, а також стародавню Чашу, яку Господь використав для встановлення Таїнства Євхаристії.

Саме цю Чашу цар Мелхіседек приніс із землі Семираміди в землю Ханаанську, коли прийшов заснувати Єрусалим. Саме в ній на підносі він виніс Авраамові вино благословення. Ця посудина залишалася в Авраама, і потім ізраїльтяни перенесли її в Єгипетську землю. Відтоді вона стояла серед коштовностей без вжитку, її навіть намагалися переплавити, але даремно. Адже вона була зроблена з особливого металу, своїм складом подібного до того, з якого роблять дзвони. Темна, полірована, у формі груші Чаша була оправлена золотом, а всередині містилася ще одна. На її великій підставці зображено змія і гроно винограду. Вона прикрашена коштовним камінням, а в її заглиблення вкладено ложечку, яка виймається. Навколо великої Чаші на тому ж підносі стояло ще шість малих – з

них патріархи пили Таємничий напій, який подавали під час благословення. З часом про призначення цієї Чаші забули, і її продали з іншими предметами колекціонерам старовини.

Вероніка купила цю Чашу з усім, що до неї додавалося. Це начиння вона вже неодноразово використовувала під час трапез, які пропонувала Господеві.

Але Чаша не завжди мала такий вигляд, як під час встановлення Таїнства Євхаристії. Ймовірно, її переробили за вказівкою Ісуса. Так багато що робилося, особливо до часу встановлення Господом цієї великої Таємниці. Відтоді ця Чаша завжди належала християнській Церкві. “І зараз бачу те місце, де вона схована, – казала Еммеріх. – Прийде час, і її знайдуть!”

А малі Чаші роздали потім Антіохійській, Ефеській та іншим Церквам.

Розділ 2

Прощання Господа з учнями

Того ранку, коли апостоли готувалися до свята, Спаситель з великою любов’ю і ніжністю прощався з Лазарем, зі Своєю Матір’ю і святими жінками. Господь утішав і повчав їх усіх.

“Потім я бачила, – продовжувала Еммеріх, – як Спаситель наодинці розмовляв зі Своєю Матір’ю”. Спаситель сказав Їй, що послав до Єрусалима Петра, який уособлює віру, та Івана, що символізує любов. Про Магдалину Господь сказав, що її любов велика, але недостатньо очищена від тілесних почуттів, і тому так сильно підвладна природі.

Спаситель розповів Своїй Матері, що чекає на Нього найближчим часом, і Вона просила дозволити Їй померти разом з Ним. Але Син відповів, що Вона повинна витерпіти Своє горе покійно, бути спокійнішою за інших. Показати усім приклад упокорення волі Божій. Спаситель заспокоїв Її, пообіцяв з’явитися Їй після Свого Воскресіння. Пресвята Діва трохи заспокоїлась, але й надалі була дуже сумною.

Спаситель дякував Матері за Її любов, дякував, як люблячий Син! Він обійняв Матір правою рукою і довго тримав в обіймах, пригорнувши до Свого Серця. Він обіцяв Їй того вечора духовно з’єднатися з Нею на Тайній Вечері й навіть назвав годину, коли Вона повинна буде прийняти Його в Тайні Причастя!

Господь попрощався зі Своїми друзями з великою любов’ю та ніжністю, дав їм вказівки та поради. Добром та надзвичайною благодаттю були сповнені останні хвилини перебування Спасителя в домі Його друзів. Він запитав у апостолів: “А де ж Юда?” – хоч знав усе Сам. Господь розповів друзям про підступні наміри Юди, а Пресвята Діва зі скорботою молилася за цього нещасного.

Юда ж у цей час радився з фарисеями, серед яких провів цілий день. Йому показали тих людей та воїнів, які повинні піти з ним та схопити Спасителя. Решту часу Юда залагоджував у місті якісь справи, щоб пояснити апостолам причину своєї відсутності.

Опівдні Господь вийшов з дев’ятьма апостолами з Витанії. Спасителя супроводжувало ще сім учнів, серед яких був Іван, син Марка. Усі учні Господа в ці дні були в Єрусалимі, крім Марка та Натанаїла. Святі жінки вийшли пізніше.

Господь відвідав спочатку Єлеонську гору, долину Йосафата та Голготу. По дорозі Він розмовляв зі Своєю малою отарою. Він говорив, що досі живив їх Своїм хлібом та вином, та незабаром подасть їм Своє Тіло і Кров.

Спаситель також сповістив їм, що залишає все, що має, відтак глянув на них так проникливо, наче бажав перейти в них цілком! Здавалося, що Він знеміг від сильного бажання віддати Себе тим, кого полюбив. Обличчя Спасителя мало зовсім інший, особливий вираз у ці години.

Учні не зрозуміли Його слів. Вони думали, що Господь говорить про Пасхальне ягня. Неможливо висловити всю любов, усю покірність Божій волі, які виявив Господь у цій розмові.

Сім учнів, які вийшли разом з Ним з приміщення, вирушили в будинок, де готувалася трапеза, поклали в передпокої одяг для святкування Пасхи і повернулися до Діви Марії. Жінки зайшли спочатку в будинок Марії, матері Марка.

Петро та Іван повернулися з посудом від Вероніки і почали прикрашати стіни килимами. Вони відчинили вікна на даху та підготували три висячі лампи. Потім Петро та Іван пішли в долину Йосафата, де приєдналися до решти апостолів, а згодом у будинок увійшли друзі та учні Господа, щоб спожити Пасхальне ягня.

Розділ 3

Пасхальна трапеза. Обмивання ніг

Востаннє Христос спожив Пасхальне ягня зі Своїми близькими. Усі розділились на три групи, і кожна з них мала свого керівника, тобто господаря столу.

Спаситель з апостолами займали головну залу. В сусідніх приміщеннях за столами головували Натанайл (не апостол Вартоломей) та Єлахим – рідний брат Марії Клеопової. Для них приготували трьох ягнят у храмі.

Для Христа та апостолів приготували четверте ягня і закололи його особливим способом (як розпорядився Спаситель: так робили в Єгипті – встановили обряд заколення ягняти як прообраз смерті Спасителя).

Ягня для столу Господа заколов у трапезній Левіт, прислужник храму – син старця Симеона Богоприємця. Присутні під час цього учні співали псалми (не було лише Юди, тому він не знав про це, бо тоді б Ісуса звинувачували на суді і в тому, що ягня для Нього було заколено не в храмі).

Коли все підготували, привели гарне молоденьке ягня з вінцем на голові (вінок віддали потім Пресвятій Діві, яка була з жінками в бічній залі).

Ягня прив'язали до стійки – це символізувало прив'язаного Спасителя, до стовпа для бичування. Левіт тримав голову ягняти, а Христос легко вколов тваринку в горло кінчиком ножа і відразу ж передав ніж Левітові, який заколов її докінця.

Здавалось, що Господу сумно заколювати безвинну жертву, і Він зробив це швидко, але зі зворушливою серйозністю. Зібрав у посудину, яка мала форму полумиска, кров жертви і занурив у неї гілку іссопу, а потім підійшов до дверей і зробив на них та на замку позначку кров'ю. Почепивши над дверима закривавлену гілку, Спаситель сказав учням, що Ангел-винищувач пройде повз них, не торкаючись їх, і що в цьому приміщенні вони молитимуться Богові з довірливою покірністю і спокоєм, коли справжнє Пасхальне Ягня віддадуть на заколення.

Господь говорив, що надходять нові часи, коли жертви, які приносять згідно з законом Мойсея, відмінять, бо невдовзі заколять справжню Жертву, прообразом якої були старозавітні. Вперше Господь говорив апостолам про нову Жертву, яку будуть приносити відтоді до кінця віку.

Вони підійшли до печі, розташованої біля стіни, якраз над тим місцем, де колись у підвалі зберігався Ковчег Завіту. Вогонь у печі вже горів, і Господь скропив кров'ю вогнище, освятивши його, як вівтар.

Нутрощі ягняти вкинули у вогонь. Двері були зачинені. Співаючи псалми, Спаситель з апостолами обійшли навколо трапезної, освячуючи її, як храм Нового Завіту.

Ягня розтягнули між двома перекладами, прив'язали передні та задні кінцівки, що символізувало розп'яття Господа. Ще троє ягнят приготували для обсмажування і поклали поруч.

Настав час споживати ягня. Надійшов Юда, і почали накривати на стіл. Одягли традиційний дорожній одяг: білі, подібні на сорочки туніки, короткі спереду і довгі ззаду плащі. Дорожнє взуття також було особливої форми. Припідняли та підв'язали поли одягу (щоб не перешкоджало під час ходи), підгорнули широкі рукави туніки. Потім рушили до столів: учні – до того, що стояв у першій залі, Христос з апостолами – у трапезній.

Вони підходили парами з дорожніми патеріями в руках. Кожен ставав на своє місце і піднімав догори одну руку. Христос став біля середини столу і отримав від розпорядників трапезної дві невеличкі палички, ледь зігнуті, подібні на невеличкі патеріці. Він склав їх навхрест і, застромивши за пояс, опер на них руки, підняті для молитви. Усі думки Господа вже були спрямовані до Хреста, знаряддя Його тортур. Тепер Він опирався на хрест, а незабаром Його рамена триматимуть увесь тягар Хреста.

Заспівали псалми. Коли закінчили молитись, Господь передав палички: одну – Петрові, другу – Іванові. Апостоли поклали їх на стіл, потім передали далі.

Напівкруглий стіл був вузьким та низьким, не вище колін людини, яка стояла. Навпроти Господа залишилось вільне місце для прислуги. Справа від Спасителя були Іван, Яків Молодший (Алфеїв) та Яків Старший (Заведеїв), Бартоломей. Навпроти стояв Тома й останнім – Юда Іскаріот. Зліва від Господа були Петро, Андрій, Тадей (Юда Алфеїв), Симон Каноніт (навпроти Бартоломея), потім Матвій та Пилип.

Посередині столу на тарелі лежало пасхальне ягня: голівкою на передніх витягнутих схрещених ніжках, обкладене часником. На столі стояли ще два тарелі з печенею для святкування Пасхи. За ними – таці з овочами та зеленю. Поруч – таріль з гіркими травами. Перед Спасителем стояли два тарелі: один – з жовтою травою і другий – з червоним соусом. Замість тарілок у кожного в руці була кругла скибка хліба і ніж з кістяним руків'ям.

Коли закінчили молитись, слуга подав Господеві ніж, щоб Він розтяв ягня на частини. Перед Господом поставили Чашу з вином і наповнили Чаші, що стояли перед апостолами. Господь поблагословив вино і надпив; апостоли пили по двоє з однієї Чаші.

Господь розрізав ягня і роздавав апостолам на скибках хліба, вони притримували їжу маленькими дерев'яними зігнутими паличками. Ягня їли поспіхом, відрізаючи м'ясо ножами. Кістки зібрали і спалили. Також похапцем з'їли часник та зеленину, які вмокали в соус. Усі стояли, злегка обіпершись на спинки крісел.

Господь розламав один з прісних хлібів, накрив серветкою одну половину, а другу розділив між апостолами. Вони з'їли також ті скиби, які використовували замість тарілок.

Принесли другу Чашу з вином. Господь подякував, але не пив з неї, сказавши апостолам: “Візьміть і розділіть між собою. Я вже не питиму від виноградного плоду, допоки не прийде Царство Отця Мого Небесного!”

Коли випили вино, заспівали псалми. Господь помолився, трішки порозмовляв з апостолами. Потім помив руки. Досі всі стояли, після цього сіли.

Розділ 4

Попередження Юді

Господь поділив на частини ще одне ягня, яке віднесли святим жінкам у прилеглу будівлю, де відбувалась їхня трапеза. Апостоли сидючи їли салат та інші овочі, вмокаючи їх у соус.

“Господь був спокійним та зосередженим, заглибленим у Себе, таким я Його ніколи до цього не бачила, – розповідала Еммеріх. Пресвята Діва була спокійною та смиренною. Вона була надзвичайною у Своїй незвичайній простоті, з якою відповідала святим жінкам, коли вони зверталися до Неї, коли підходили і торкалися її покривала”.

Продовжуючи сердечно та велелюбно розмовляти з апостолами, Спаситель смутнішав та серйознішав. Раптом Він сказав: “Один з вас зрадить Мене! Він тут, за цим столом”. І Господь передав таріль з салатом Юді, щоб той пригостив тих, котрі сиділи вкінці столу (Юда сидів майже навпроти Спасителя).

Ці слова стривожили всіх, адже вони свідчили проти одного з них, хто пив та їв разом з Господом, одного з найближчих, хто був серед них. Своїми словами Господь хотів застерегти Юду: слова, які Він вимовив в цю мить, стосувалися саме його. Господь продовжував: “Син Людський іде, як сказано в Письмі. Але горе тій людині, котра Його зрадить. Краще б їй не народжуватись!”

Стривожені апостоли почали запитувати: “Господи, чи не я це?” – знаючи, що не зрозуміли Його слів цілком. Петро навіть підійшов до Івана і з-поза пліч Спасителя зробив знак, щоб той запитав, хто стане зрадником? Господь часто робив Петрові зауваження, і тому той переживав, що мова йде про нього.

Іван сидів справа від Спасителя (слід зауважити, що апостоли опирались на ліву руку, а їли правою), голова апостола майже торкалась грудей Ісуса. Він припав до грудей Христа і запитав: “Господи, хто це?” Іван зрозумів, що Господь показує йому на Юду: Спаситель умочив скибку хліба в соус та подав Юді. “Слів Христа я не чула, – говорила Еммеріх. – Але зрадник відразу ж запитав: “Чи не я?” Звернений на нього погляд Христа був сповнений любов’ю, але Його відповідь була невизначеною, нечіткою. Та й передати тому, хто сидить поряд, хліб, умочений у підливу, означало висловити найбільшу довіру та приязнь. Зворушливо й ніжно Господь цим знаком ще раз попередив Юду, але не вказав конкретно на нього іншим апостолам. Проте Юду це надзвичайно роздратувало. Еммеріх бачила страшну бридку тварину біля ніг Юди, яка сягала аж до його серця.

Іван нічого не відповів Петрові, але погляд улюбленого апостола, яким він подивився на стурбованого Петра, заспокоїв останнього. Всі підвелися, щоб переодягнутись у звичайний одяг і підготуватись до урочистої молитви. Увійшов розпорядник столу з двома слугами прибрати стіл та відсунути стільці. Спаситель сказав їм, щоб приготували воду.

Перебуваючи наодинці з апостолами, Він довго та переконливо говорив їм про Своє повернення до Отця, про прихід Його Царства. Він ще раз повторив, що залишає їм все, що має. Навчав їх покуті, душевній скрусі, упокоренню та прощенню гріхів. Апостоли, крім Юди, з глибоким жалем покалися у своїх гріхах.

Коли Спаситель закінчив довгу та урочисту промову, послав Якова Молодшого по воду. Відтак наказав поставити півколом стільці. Вийшов у першу залу, зняв з Себе верхній одяг, підібрав і підперезав рушником нижній. Один кінець рушника звисав.

У цей час апостоли почали сперечатись, хто з них старший. З останньої проповіді Господа вони вирішили, що Він знає якусь Таємницю, яка стосується Його Царства, і що в ці Його останні дні має відбутися щось урочисте.

Спаситель послав Івана по мидницю. Сам налив води в посудину і, зайшовши в трапезну, кількома словами заспокоїв апостолів. Сказав, що буде Сам прислуговувати їм, і звелів сісти в тому ж порядку, як сиділи за столом.

Апостоли ставили босі ноги на нижню частину стільців, а Спаситель переходив від одного до іншого. Іван тримав міх з водою, а Господь натискав на нього і поливав на ноги апостолам, мив і витирав їх рушником, яким був підперезаний. Використану воду зливали в мидницю, яка стояла у світлиці, і Спаситель переходив разом з Іваном та Яковом до наступного апостола.

Здійснюючи цей обряд, Господь виявляв найніжнішу любов. Спаситель показував, що для Нього цей звича – святий і з його допомогою Він хоче виявити прихильність до Своїх учнів. Петро покірно ухилився від миття ніг і сказав: “Господи, чи Тобі мити мої ноги?” Христос відповів, і відбулася розмова, про яку розповідається в Євангелії: “Не всі з вас чисті”. Спаситель мав на увазі Юду Іскаріота. Господь пояснив апостолам таємниче значення обмивання ніг як символічного очищення від щоденних гріхів і помилок, які прилипають до недостатньо пильної душі, мов курява до ніг.

Петро зі своєю поспішною запальністю вирішив, що обмивання ніг – це приниження Його Учителя. Петро не знав, що наступного дня, аби порятувати його і всіх нас, його Учитель принизиться до ганебної смертної кари на Голготському Хресті.

Підійшовши до Юди, Господь виявив йому найніжнішу любов: цілуючи ноги зрадника, Господь просив його зазирнути в закутки своєї душі. Спаситель тихо сказав Юді, що ось уже рік, як він виношує думки про зраду, але Юда вдав, що не чує Його слів, і спробував заговорити з Іваном. Обурений цим Петро вигукнув: “Юдо! Господь говорить!” Зрадникові довелося відповісти. Він невизначено і невпевнено відрікся від звинувачення, сказав, що нічого такого і на гадці не мав. Апостоли взувалися, тож ніхто не звернув уваги на цю розмову.

Зрада Юди була для Спасителя болючішою за всі Його майбутні страждання.

Останнім Господь обмив ноги Іванові та Якову, а міх з водою тримав Петро. Спаситель говорив їм про упокорення, про те, що найбільший з них має бути їм усім слугою.

Коли закінчилось обмивання ніг, усі опустили туніки, а Спаситель знову вбрався у верхній одяг.

Розділ 5

Тайна віри. Причастя

Уже багато сторіч у євреїв існував звичай ламати хліб і пити з однієї Чаші перед розлукою друзів чи під час зустрічі після довгої розлуки. Це було свідченням міцного єднання. Господь же в останній Свій вечір перетворив цей звичай у Велику Тайну.

На прохання Спасителя розпорядник трапези встановив стіл, трішки піднявши його. Поверх килима, який покривав стіл, поклали червону скатертину, а поверх неї – білу, мереживну.

Поставили Чашу з вином і ще одну – з водою. Петро та Іван принесли на підносі Чашу, яку отримали від Вероніки. Вона була прикріплена до підносу. Чашу поставили навпроти Спасителя. Тут же стояв таріль з подовгастими прісними хлібцями, на яких зверху були витиснені прямі лінії (маца – святий хліб юдеїв). Хлібів було три, і Господь уже переламав один з них, коли споживав ягня, іншу половину поклав на серветку. На столі також була густа олія, біля якої лежав черпак.

Двері до світлиці були зачинені. Христос став поміж Петром та Іваном. З Чаші зняли футляр і сховали його в особливе потайне місце.

Господь помолився та звернувся до учнів. З благоговінням, урочисто і шанобливо пояснив Своїм апостолам Тайну Причастя.

Так досвідчений пастир пояснює священникам, як потрібно служити Літургію.

Господь висунув дощечку з підносу і накрив її білою хусткою. Зняв з Чаші металеву пластинку (подібну до нашого диска) і поклав її на хустку.

На дискос Спаситель поклав хліби, які лежали поряд з Ним. Він витягнув з більшої Чаші меншу і поставив її в один ряд з шістьма іншими, які були на підлозі.

Спаситель поблагословив хліби, обома руками підняв дискос догори. Він помолився і пожертвував Богові, дивлячись на небо; запропонував хліби, опустив дискос та накрив його. Потім Спаситель узяв Чашу, влив у неї вино, яке подав Петро, і воду, яку подав Іван. Поблагословив їх, наливаючи ложечкою, яка була в підставці Чаші. Поблагословивши Чашу, Господь підняв її догори, молячись та жертвуючи. Потім поклав на стіл.

Іван з Петром налили трохи води на пальці Спасителя над тим тарелем, на якому до того лежав хліб. Ложечкою, витягнутою з Чаші, Він полив воду з тареля і на руки апостолів.

Господь усе робив зосереджено. Востаннє повторив, що віддає все, що має!

Говорячи це, Він переходив у них: раптом став прозорим, сяючим. Він переломлював хліб на частки і клав на дискос у формі піраміди. Відламавши частину від однієї частки, занурив її в Чашу.

Цієї миті Пресвята Діва Марія отримала Святе Причастя в особливий духовний спосіб, хоч Її не було серед апостолів. Невідомо, як це відбулося, проте здавалось, ніби Божа Матір наблизилась до столу там, де було вільно, і отримала від Спасителя Святе Причастя. Адже вранці Господь сказав Своїй Матері, що духовно розділить з Нею Пасху. Він навіть сказав Їй, коли саме, зосередившись у Бозі, Вона зможе духовно з'єднатись з Ним через Святе Причастя. Христос молився та повчав апостолів. Слова, які Він промовляв, проникали в серце кожного, за винятком Юди.

Спаситель узяв дискос з хлібом та промовив: “Прийміть і їжте – це Тіло Моє, що за вас ламається!” Він підняв руку, благословляючи апостолів, і вогняний промінь вийшов від Нього! Слова, наче світло, линули від Нього. І хліб, як сяюче тіло, увіходив до уст апостолів. Здавалось, що Сам Господь переходить у них, бо всі вони були залиті світлом, крім Юди, який перебував у півні. “Мені здавалося, що слова Господа відбивалися від уст зрадника, – говорила Еммеріх. – Це було так страшно, що я не в змозі передати свої почуття”.

Третьому Господь дав хліб Юді та сказав: “Поспішай зробити те, що робиш”, – і продовжував причащати інших апостолів, що по двоє підходили до Нього, тримаючи в руках тканину, якою раніше була накрита Чаша.

Юда не повернувся на своє місце, а відразу покинув світлицю. Апостоли не здивувались: вони подумали, що Господь дав йому якесь термінове доручення.

А Господь підняв Чашу на рівень Своїх очей і промовив слова освячення:

“Я знову бачила Його начебто прозорим, Він наче реально переходив у те, що давав. Дав пити Петрові та Іванові з Чаші, яку тримав, відтак відклав її, а Іван, черпаючи ложкою, наповнив Причастям маленькі чаші апостолів. Петро подавав чаші, і вони пили по двоє з кожної, передаючи її один одному.

Під час трапези я бачила біля ніг Юди невелике чудовисько червоного кольору, – продовжувала Еммеріх. – Його єдина нога була подібна на суху кістку. Коли Юда підійшов до дверей, то поряд з ним я побачила вже трьох нечистих духів: один увійшов у його уста,

другий тягнув його, третій йшов перед ним. Була темна ніч, але духи, здавалось, світили йому, і він біг, як одержимий”. Юда вийшов, не подякувавши і не помолившись. У Чаші залишалось небагато Святої Крові. Христос перелив її в ту малу Чашу, яку вийняв з великої.

Відтак витер велику Чашу, вклав у неї малу із залишком Святих Тайн, поклав на неї дискос з рештою Святого Хліба, накривши все пластиною та пеленою. Навколо Чаші Він поставив шість малих чаш. (Еммеріх бачила, як після Господнього Воскресіння апостоли споживали Святі Тайни, які залишилися).

У Святому Причасті Господь давав апостолам Себе, мовби творячи акт найвищого милосердя. Цю Таємницю не можливо висловити словами.

Усі рухи Спасителя під час Тайного встановлення Святої Євхаристії були урочистими й спокійними. Його дії мали символічне та містичне значення. Так зародився чин Святої Літургії.

Апостоли дещо записували на невеличких згортках, які вони, за звичкою, завжди мали з собою. Під час обряду вони кланялись один одному, наче віддаючи честь, як тепер роблять священники.

“Мені було відкрито, чому священники також отримують Святе Причастя, а Ісус Його не приймав, – оповіла Еммеріх. – Якби Ангели уділяли людям Святе Причастя, то не спживали би Його. Якби, однак, священники самі не жилися Ним, то Воно б уже давно не існувало. А так Святе Причастя єз нами”.

Розділ 6

Останні науки і висвячення апостолів

Ісус не відразу покинув Вечерника. У науці, призначеній лише для апостолів, повчав їх, як на спомин про Нього вони повинні відправляти цю Найсвятішу Тайну аж до кінця світу. Подав їм основні вказівки і пояснення, як відправляти й уділяти іншим цю Тайну, як поступово обережно ознайомлювати інших з цим таїнством. Визначив час, коли мають спожити решту освяченого хліба і вина, коли уділити Пресвятій Діві й коли їм самим, уже після зіслання Утішителя, можна буде освячувати.

Далі Ісус говорив про священничу гідність, про помазання та приготування мира й олії. Я вже згадувала, що на столі стояли три посудини: одна порожня, дві з різними пахощами і миром; збоку лежала вата. Посудини стояли одна на одній. Ісус навчав, як використовувати запашні мазі та миро, які частини тіла намащувати і в яких випадках. Пам’ятаю, що Він, зокрема, між іншим згадав про випадок, коли не можна уділяти Найсвятіших Тайн. Достеменно мені не відомо, але, мабуть, це стосувалося Тайни останнього помазання. Окрім цього, Ісус говорив ще про різноманітні випадки, коли здвйснюють помазання, а також про помазання царів; повчав, що царі, помазані на володарів народу, навіть якщо вони несправедливі, отримують через це внутрішній таємничий дозвіл, який ставить їх вище за інших. Тоді Ісус поклав у порожню посудину густу мазь та миро й добре все перемішав. Точно не можу стверджувати, чи Ісус саме тоді поблагословив олію, миро, чи вчинив це вже під час жертвування хліба. Він намастив насамперед Петра та Івана, котрих виділив з-поміж інших під час встановлення Найсвятішої Тайни, бо полив їхні руки тією ж водою, якою облив Свої руки, і дав їм пити з Чаші, котру тримав у руці.

Вийшовши з-за столу, Ісус спершу поклав руки на рамена Петрові та Іванові, опісля – на голову. Далі попросив їх скласти руки, як для молитви, а великі пальці – навхрест. Вони виконали це прохання і схилилися перед Ним, можливо, навіть, клякнули. Ісус намастив кожному великий і вказівний пальці та цією ж маззю зробив знак хреста на голові. Відтак

сказав, що цей священний знак буде у них аж до кінця світу. Як помазання, так і покладення рук відбувалося вельми урочисто. Свячення отримали також Яків Молодший, Андрій, Яків Старший і Бартоламей. Пам'ятаю, що вузьким полотном, котре Спаситель носив на шії, перепоясав Петра навхрест через груди, а інших упоперек з правого рамена через руки під ліву пахву, так, як це роблять диякони. Проте я вже не пригадую, чи це відбулося під час встановлення Найсвятіших Тайн, чи лише тепер, під час висвячення.

Бачила також – я не в змозі описати, яким способом, – що через помазання нововисвячені отримали якусь особливу міць, справжню і надприродну. Ісус доручив їм, щоб після зіслання Святого Духа самі освячували хліб і вино та висвячували інших апостолів. Одночасно мала об'явлення, як на Зелені Свята перед великим хрещенням Петро та Іван покладали руки на інших апостолів, а через сім днів допустили до цієї гідності й інших. Іван уперше після воскресіння Христа уділяв Найсвятіші Тайни Пресвятій Діві. Цю подію апостоли відсвяткували урочисто. У нашій Церкві цього свята вже не існує; проте я знаю з об'явлення, що тріумфуюча Церква досі його святкує.

У перші дні після Зелених Свят тільки Петро та Іван освячували хліб і вино; пізніше це почали чинити й інші.

Тоді Ісус посвятив також і вогонь, який палав у мідному котлі; відтоді цей вогонь завжди підтримували, навіть коли апостоли довго були відсутні. Його тримали недалеко від Найсвятіших Тайн і використовували під час деяких релігійних обрядів.

Готуючи й освячуючи миро, апостоли робили різні послуги. Все відбувалося у суворій таємниці як під час встановлення Найсвятіших Тайн, так і під час висвячення апостолів. Усю інформацію передавали іншим також таємно. Ця функція донині є ознакою нашої Церкви, лише, зважаючи на потребу, її розширено і збільшено за надхненням Святого Духа.

Чи обидва апостоли Петро та Іван були висвячені на єпископів, чи лише Петро на єпископа, а Іван на священика, і який ступінь церковної ієрархії зайняли чотири інші апостоли, благочестива Катерина забула згадати. Мабуть різноманітні способи, які використовував Ісус, перев'язуючи вузьке полотно Петрові та іншим апостолам, свідчать про різний ступінь ієрархії, отриманий під час висвячення.

Після завершення цих святих обрядів чашу накрили, біля неї поставили святе миро. Петро та Іван віднесли також Найсвятіші Тайни до сусідньої кімнати, відокремленої від зали завісою. Цей закуток відразу ж став “Найсвятішим Місцем”. Найсвятіші Тайни розміщено над пасхальним вогнищем, але не дуже високо. Йосиф з Ариматеї та Никодим завжди могли, якщо були апостоли відсутні приглядати за цією святинею і за цілим Вечерником.

Перед відходом Ісус ще раз довго навчав і часто молився у великій зібраності духа, ніби розмовляв зі Своїм Небесним Отцем, ніби цілий сповнився духом любові. Апостоли під впливом Спасителя також пройнялися радістю і запалом; випитували Його про деякі деталі, а Він давав їм поширені відповіді. Думаю, що у Святому Письмі про це неодноразово згадується. З деякими справами Ісус звертався лише до Петра та Івана, які сиділи найближче до Нього. Вони ж тільки згодом повинні були ознайомлювати з цим інших апостолів, ті ж опісля – учнів і святих жінок; відповідно до ступеня зрілості пізнати ті правди. З Іваном Ісус розмовляв окремо, досить довго, проте небагато з цього пам'ятаю. Переказав йому, що він житиме довше, ніж інші, далі йшла мова про сім церков, корони, ангелів і про багато інших символічних образів з глибоким значенням, котрими, як мені здається, Ісус позначив періоди якогось часу. Решта апостолів трохи заздрісно спостерігали за цими таємними розмовами Ісуса з Петром та Іваном.

Упродовж вечора Ісус неодноразово згадував про Свого зрадника, кажучи, що він чинить, а я щоразу бачила те, що робив Юда. Після одної такої згадки Ісуса Петро з великим

запалом почав запевняти, що, без сумніву, не зрадить Його. Проте Ісус відрік йому: “Симоне, Симоне! Сатана прагне розвіяти вас, як пшеницю; Я просив, аби не ослабла твоя віра, а ти, навернений, зміцнюй братів твоїх”. Далі Ісус говорив, що туди, куди Він вирушить, вони не зможуть піти за Ним, а коли Петро знову запевняв, що піде за Ним навіть на смерть, Христос відповів йому: “Істинно кажу тобі: Цієї ще ночі, перше, ніж заспіває півень, ти тричі Мене відречешся”. Далі, звертаючи увагу на страшні часи, які надійдуть, запитав: “Чи терпіли ви нестачу, коли вас посилав у дорогу без торбин та “взуття”? “Ні”, – відповіли апостоли. Тоді Ісус сказав їм: “Тепер кожний повинен взяти з собою мішок, якщо має, а хто нічого не має, нехай продасть одяг і придбає меч; бо і це повинно збутися, коли ж написано: “І з беззаконними полічено Його”. Все, що написано про Мене, тепер звершується”.

Учні ж слова ті сприйняли буквально, а Петро відразу ж показав Господеві два мечі, котрі зберігали про запас. Були це короткі та широкі мечі, подібні на тесак.

Ісус промовив до них: “Досить того, час уже відійти!”

Відспівали ще похвальний гімн, відсунули стіл і вийшли до передсінника.

Тут уже чекали на Нього Мати Його, Марія Клеопова і Магдалина. Приступивши до Ісуса, вони палко благали, щоб Він не йшов на Оливну гору, бо поширилися чутки, що фарисеї мають намір Його спіймати. Проте Ісус зрадив їхнім словам, негайно пішов, не прислухаючись до їхніх порад. Наближалася дев'ята година. Христос швидко йшов з учнями в напрямку Оливної гори, тією самою дорогою, котрою Петро та Іван добиралися вранці до Вечерника.

Справді вже декілька разів бачила останню Вечерю і встановлення Пресвятої Євхаристії, проте завжди була настільки вражена, що лише деякі деталі могла згадати. Тепер же все це добре закарбувалося у моїй пам'яті. Однак неймовірно важко все детально описати. Нічого дивного, під час об'явлення я читаю в серці кожної особи; бачу безмежну любов Господа і Його пожертву. Знаю все, що відбудеться в майбутньому, тож чи можливо ще простежити детально всі найдрібніші зовнішні події. Споглядаючи все те, я сповнююся захопленням, вдячністю та любов'ю.

Не можу змиритися, коли інші це невірно розуміють, відчуваю невдячність цілого світу і безмір своїх гріхів.

Ісус споживав Пасхальне ягня швидко, згідно з приписами Закону; фарисеї ж додали різні довгі церемонії.

Розділ 7

Гетсиманська борня

Коли наш Господь Ісус Христос після встановлення Тайни Євхаристії покинув трапезну разом з одинадцятьма апостолами, Його душа була в сум'ятті, і жах, який охопив її, зростав. Спаситель пішов на Єлеонську (Оливну) гору не прямою дорогою, а через долину Йосафата.

“Коли вони вирушили з дому, – казала Еммеріх, – я побачила місяць. Він був ще неповний, я бачила, як він виходив з-за гори”.

Переходячи через долину Йосафата, Господь сказав, що настане день, коли Він повернеться в цю долину, але вже не бідним і смиренным. То буде день, коли Він судитиме живих та мертвих! Тоді злі, охоплені жахом, заволають: “Гори впадуть на нас!”

Утім апостоли не розуміли Його слів, вони думали (як вже було того вечора), що через утому та виснаження Він марить.

Вони довго йшли, потім зупинились, щоб легше було розмовляти. Господь сказав їм: “Цієї ночі ви відцураєтесь від Мене, як було написано: “Вражу Пастиря – і вівці розбредуться!” Але після Свого Воскресіння випереджу вас в Галилеї”.

Завдяки благодаті, яку вони отримали від Святого Причастя та звернених до них слів Спасителя, апостоли були сповнені запалу та любові до свого Учителя! Вони тісно обступили Його і присягалися, що ніколи не покинуть. Господь продовжував говорити про те саме, і тоді Петро промовив: “Якщо всі відречуться від Тебе, я не відречуся ніколи”. Господь йому відповів: “Істинно кажу тобі: цієї ночі, перш ніж півень заспіває, ти тричі відречешся від Мене!” Однак Петро заперечив: “Навіть якби мені довелося померти за Тебе, я би все одно не відрікся від Тебе!”

Інші апостоли говорили Йому те ж саме. Вони то йшли, то зупинялись, а Господь смутнішав. Вони намагалися розрадити Його, запевняючи, що те, чого Він остерігається, не станеться, – потрібно надіятись, що не станеться. Але побачили, що їхні зусилля даремні, а найголовніше, впевненість, з якою вони промовляли, втомила їх самих. Вони засумнівались, і це була перша перемога спокусника.

Вони перейшли через Кедронський потік, не тим мостом, через який вели Христа після того, як Його схопили, а іншим, бо йшли в обхід.

Гетсиманський сад, куди вони прямували, розташований на Єлеонській горі, на віддалі двох кілометрів від приміщення з трапезною. Потрібно йти чверть години від трапезної до воріт міста, які ведуть до долини Йосафата і ще таку саму віддаль від долини до Гетсиманського саду. Сюди Господь часто приходив останні дні зі Своїми учнями, вчив їх тут, а часом проводив цілі ночі в молитві.

Тут було кілька покинутих осель, великий сад, оточений загорожею, а в ньому багато квітів та плодових дерев. Сюди люди приходили молитися, відпочивати чи святкувати у родинному колі.

Невеличка стежка відділяє оливний город від Гетсиманського саду. Він розташований ближче до Єлеонської (Оливної) гори, менший за Гетсиманський, але більш відкритий. Загорожений земляним валом чи стіною. В городі є готи, печери, майданчики та насадження оливних дерев. Подекуди стоять лавки, глибокі печери, в яких можна усамітнитись для молитви і роздумувати в тиші. Те місце, яке зазвичай обирав Спаситель, було зовсім безлюдне та сумне. Десь біля дев'ятої години Христос прийшов зі Своїми апостолами в Гетсиманський сад. Місяць злегка освітлював землю. Господь був глибоко засмученим і говорив про небезпеку, яка наближалася. Його слова насторожили апостолів, а Христос сказав їм, вказуючи на дерева: “Будьте тут, доки Я молитимусь”. Вісім апостолів залишились, і тут їх знайшли потім решта учнів. Спаситель узяв зі Собою Петра, Івана, Якова Старшого і рушив до Олиного городу тією дорогою, яка веде на вершину гори.

Неможливо розповісти про Його скорботу! Він відчував, як жах та спокуси наближались до Нього! Іван запитав Спасителя, як може Він, Той, Хто завжди втішав їх, бути таким пригніченим.

Христос відповів: “Душа моя тужить смертельно!” Потім поглянув навколо і побачив жах, спокуси, які насувались на Нього загрозливими хмарами.

Ісус звернувся до апостолів: “Залишіться тут, будьте пильними та моліться, щоб не спокуситись”. І вони залишились на цьому місці.

Тієї миті, коли Христос покинув Своїх учнів, жахливі привиди ще тісніше оточили Його.

Христос хотів іти далі, але примари, що обсідали Його та переслідували, ставали чимраз виразнішими. Він повернув наліво від того місця, де були апостоли, і пішов у печеру, щоб помолитися, – наче мандрівник, який шукає притулку під час бурі.

Земля у цій печері поступово спускалася вглибину (майже на шість футів), а висока трава, яка росла на краю скелі, так прикривала вхід у печеру, що він був непомітним зовні.

Страшні примари повзли за Ним, їхні обриси в усій їхній огидності ставали дедалі яснішими та виразнішими.

У цьому тісному просторі зібралися у своїх найстрашніших виявах усі гріхи, скоєні людьми від падіння наших прабатьків і до кінця світу – з усіма покараннями за них. І марно Провидіння Боже обрало цю печеру; саме тут вигнані з раю Адам і Єва вперше зустрілися з негостинною землею, тут, у цій печері, оплакували свій гріх, з острахом вдивлялися в майбутнє. Його скорбота та жах зростали! Тремтячи цілим тілом, Він з трепетом почав молитись. (“Я тоді виразно відчула, що Спаситель, жертвуючи Себе на муки перед справедливістю Отця за гріхи цілого світу, начеб віддав Свою Божественну сутність у Лоно Святої Трійці”).

Господь здійснив це зі Своєї безмежної любові, бо хотів, щоб Його людська природа, свята з усією Його невинністю, ніжністю та чутістю, страждала без підтримки Божественної, а лише завдяки любові Свого людського серця вистраждала всі скорботи, усе жахливе та важке, що повинен ще витерпіти рід людський! Христові належало спокутувати і сам корінь зла, і всі злі нахили та гріхи, які з нього виростають, мовби гілки цього коріння – гілки нечисті!

І Спаситель з великої любові до нас погодився прийняти у Свою душу всі страждання, які зцілюють нас, що повинні оздоровити, порятувати, відродити людство!

А позаяк гріхи, які Господь захотів спокутувати, були незліченні, то Він прагнув, аби і всі страждання – гілки дерева покути – увійшли в усі клітини Його душі й у всі члени Його тіла.

Покинутий, залишений у Своєму людському естві, молячись Богові з невимовною скорботою, сумом та жахом, Спаситель упав долілиць. І побачив ще виразніше, ніж раніше, гріхи цілого світу в їхньому безмежному лукавстві, в різноманітних образах та формах.

І все це Він брав на Себе! У молитві, з якою звертався до Свого Небесного Отця, Спаситель запропонував Себе як покуту за незліченні людські гріхи!

А сатана насувався з реготом, невимовно страшний серед усіх цих видінь зла, і не припиняв виливати всю свою лютю на Христа.

Розгортаючи перед душею Спасителя видіння гріхів, щораз огидніших, він знущався з людськості Спасителя: “Як Ти сподіваєшся взяти все це на Себе, вистраждати всі покарання та відплати за гріхи? Як Ти можеш спокутувати стільки злочинів?”

“Між десятою та одинадцятою годинами якась яскрава смуга з’явилась зі сходу на небі, – розповідала Еммеріх, – і я побачила Ангелів, які рухалися цим шляхом і сходили до Господа, щоб підтримати та зміцнити Його. Печера наповнилася страшними видіннями гріхів і нечистими духами, які підступали до Спасителя”.

Господь був пригнічений цією прірвою злочинів, але Його душа любила безмежною любов’ю Бога та людину. І Христос узяв на Себе цей жахливий тягар.

Гріхи безперервно проникали в душу Христа, як потоки величезного моря, і Він відчув у цій прірві, в пустелі скорботи, невимовний жах, коли взяв на Себе тягар усього безчестя світу!

Еммеріх побачила тоді стільки злочинів, що й року не вистачило б, аби розповісти про все, побачене нею.

Христос запропонував Себе в Жертву за всіх, запропонував Себе Отцю як викуп за все зло, і диявол, як колись у пустелі, насував на Нього найрізноманітніші спокуси. Він навіть наважувався викривати безвинність Спасителя, Його безгрішність. “Як Ти можеш, – казав він, – узяти все це на Себе, коли Ти Сам нечистий перед Богом?” І розгортаючи перед Христом Його уявні провини, він з сатанинським зухвальством дорікав Йому.

Диявол звинувачував Спасителя в усіх провинах Його учнів, у спокусах, які Він викликав, докоряв Йому за безлад, який Він приніс у світ Своїм служінням, порушивши давні релігійні звичаї.

Сатана говорив так, як би в таких обставинах говорив найхитріший фарисей, який відчував лють і ненависть до Спасителя.

Він дорікав Господу, що через Нього вбили немовлят у Вифлеємі, а Його батьки наражались на холод, голод та інші поневіряння під час квапливої втечі до Єгипту. Він дорікав Христові за те, що Той не врятував від смерті Івана Хрестителя, Свого попередника; що Він Роз’єднав багато родин; що Він захищав невдячних; не зцілив декількох хворих; дозволив опанованим перевернути бочку з вином і демонам скинути табун свиней в море.

Він дорікав Христові за поведінку Марії Магдалини, яка після свого навернення ще раз згрішила, а Він повинен був перешкодити цьому. Дорікав Спасителю тим, що Він покинув Свою сім’ю і жив за рахунок інших.

Словом, диявол з пекельним нахабством намагався викликати в душі Господа збентеження та страх, сумніви і сум’яття, які він навіює в останню хвилину звичайній людині, яка поступала в житті згідно зі своїм духом, без надприродного впливу. І це тому, що сатана не знав, що Ісус – Син Божий! Він бачив у ньому лише людину з надзвичайними чеснотами.

А Спаситель настільки дозволив переважити Своєму людському єству, що був спокушений і зазнав те, що часто зазнає людина на землі в останні хвилини, коли звітує за прожите.

Щоб випити до дна Чашу першого Страждання, Господь дозволив випробовувати Себе Своїми добрими ділами, які сатана зображав, як неугодні Богові. Диявол дорікав Христові за те, що Він хотів розрахуватися за інших, коли Сам був боржником перед Богом за отриману від Бога ласку, яку Він не зумів належно використати. Божественність Господа дозволила дияволу спокушати Його людськість так, як він спокушав би людину, яка приписує сама собі добрі справи, не опираючись на жертву Спасителя.

Спокусник, не розуміючи усієї ціни Жертви Спасителя і не знаючи Його безмежної величі, намагався показати Йому, що Його добрі справи лише роблять Його боржником Бога, бо Він отримав від Бога силу на ці справи з милості Божої.

Показуючи Спасителю Його борг перед Богом у кожній Його добрій справі, він говорив: “Ось бачиш, Ти знову боржник перед Богом через те і те, а Ти ще прагнеш розрахуватись за інших”.

Нарешті диявол почав звинувачувати Спасителя в тому, що Він витратив гроші, які отримав від Лазаря за проданий будинок Марії Магдалини в Магдалі: “Як Ти міг витратити без згоди власників те, що Тобі не належало!”.

“Коли спокусник звинувачував Господа, невинність у плоті, – говорила Еммеріх, – я ледве стримувала своє обурення від такої ницості, особливо, коли він заговорив про гроші за будинок у Магдалі. Адже я раніше бачила, що Лазар ці гроші дав на добрі справи, і Господь викупив за них з тюрми в Тірці двадцять сім нещасних, ув’язнених за борги.

Я бачила картину усіх злочинів, за які Преблагий Спаситель запропонував Себе як викупну Жертву. Я відчувала всю несправедливість звинувачень, які пригнічували Його. І

гріхи цілого світу, тягар яких Він поніс, наче потік полилися і на мене, я зі страхом побачила все нище та погане в моєму житті.

Я безперервно не зводила очей з Господа Ісуса Христа. Я плакала та стогнала, озиралася, шукаючи Ангелів-утішителів. Але наш Божественний Учитель самотньо лежав на землі під тягарем Свого страждання та смертельної скорботи...”

Спочатку Господь навколішках спокійно молився, але потім Його душу, втомлену, приголомшену безміром і тягарем людських гріхів, невдячністю у ставленні до Бога, охопив такий жах, що, тремтячи і здригаючись, Він вигукнув: “Авва, Отче! Чи можливо, щоб ця Чаша минула Мене? Отче Мій, Ти все можеш! Забери від Мене Чашу оцю”. Однак тут же додав: “Але нехай буде не Моя воля, а Твоя!”

Воля Спасителя була волею Отця. І Господь через Свою безмежну любов до людей прийняв усю слабкість людського ества.

Печера, в якій Він перебував, наповнилась гидкими примарами. Усі гріхи, усі злочини, усі вади, усі муки і невдячність напосідали на Нього одночасно. Жах перед смертю, нав'язаний Його людській природі, і тягар Його Викупної Жертви підступили до Нього в найжахливіших виявах. Спаситель упав зі схрещеними руками. Холодний піт покривав Його обличчя. Він тремтів у передсмертній борні.

Відтак Він підвівся. Ноги підгинались, майже не тримали Його. Щоки були блідими, скуйовджене волосся стирчало на голові.

Була майже одинадцята година, коли Спаситель підвівся. Він ледве йшов. Падаючи і знову піднімаючись, укритий потом, Він вийшов з печери і, ледь рухаючись, дійшов до того місця, де були три апостоли.

Спочатку вони намагалися підтримувати один одного, але потім піддалися скорботі, неспокою, втомі й заснули.

Спаситель прийшов до них не тільки як людина, пригнічена скорботою, яка просить допомоги у друзів, але також як вірний Пастир, який навіть під тягарем скорботи та горя не забуває про Свою отару, знаючи про небезпеку, що чигає на неї.

Він знав, що друзі в горі та спокусах. Найстрашніші видіння переслідували Господа всю дорогу.

Нарешті Він дійшов до апостолів і побачив, що вони сплять. Знесилений Христос упав біля них і сказав: “Симоне! Чи ти спиш?”

Тієї ж миті апостоли прокинулись і трохи підвелися. А Він сказав їм у повній знеможі й самотності: “І ви не змогли бути пильними зі Мною годину – лише одну годину!”

Побачивши Спасителя – втомленого, блілого, спітнілого, який промовляв слабким тремтячим голосом, – вони не знали, що думати. І якби не таке знайоме та улюблене саяво Його обличчя, вони б не впізнали свого Учителя!

Іван сказав Йому: “Учителю, що трапилось? Чи не закликати мені інших? І чи не ліпше нам утекти?”

Христос відповів: “Якби Мені довелося прожити ще тридцять три роки, навчаючи та зцілюючи, Мені б їх не вистачило, щоб зробити те, що Я повинен здійснити до завтрашнього дня! Не кличте інших: вони не зможуть бачити Мене в такому стані й не спокуситись! Ви ж, які бачили Сина Людського в Його Славі, можете бачити Його покинутим та засмученим. Але будьте пильними та моліться, щоб не спокуситись, бо дух бадьорий, а тіло немічне!”

Такими були Його слова. Він хотів бути відвертим з ними, хотів розповісти про боротьбу людської природи зі смертю, про причину Своєї слабкості. Він розмовляв з ними в

сум'ятті й був біля них майже чверть години. Відтак знову повернувся в печеру з душею, огорненою ще більшою скорботою.

Стурбовані, вони не могли стримати сліз, кидалися в обійми один одному, вигукуючи: “Що ж це таке? Що з Ним трапилося? Він геть занепав на душі!”

Відтоді, як вони прийшли в Оливний город, проминуло півтори години.

Глибоко засмутившись, накривши голови своїми плащами, почали молитися. Але потім знову поснули, бо піддалися спокусі через маловір'я.

Інші вісім апостолів були біля входу в сад і не спали. Той сум, яким була сповнена остання частина розмови Спасителя з ними під час Тайної Вечері, їх дуже стурбував. Вони блукали по Єлеонській горі, шукаючи місце, де можна було би сховатися від небезпеки, якої вони сподівалися.

Цієї ночі в Єрусалимі панував спокій. Євреї у своїх будинках готувалися до свята, а поряд з Єлеонською горою не було наметів тих, хто приїхав на свято Пасхи.

В Єрусалимі учні та друзі Христа ходили з одного місця в інше, зустрічались один з одним, розмовляли. Усі перебували в тривожному очікуванні.

З трапезної Мати Спасителя пішла разом з Марією Магдалиною, Марією Клеоповою, Марією, матір'ю Саломеї, і з Саломеєю – в дім Марії, матері Марка.

Утім потім Пресвята Діва, стурбована чутками, пішла з іншими жінками до міста, щоб дізнатись про Спасителя.

Незабаром прийшли Лазар, Никодим, Йосиф Ариматейський та деякі їхні рідні та намагались хоч трохи підбадьорити їх. Вони знали дещо зі слів Спасителя, сказаних під час Тайної Вечері, дещо довідалися від учнів, а дещо чули самі, перебуваючи в сусідніх приміщеннях. Вони запитали кількох фарисеїв, своїх знайомих, і не дізнались нічого, що свідчило б про те, що Христові загрожує небезпека. Вони говорили, що не слід турбуватись про Нього під час свята, бо ще нічого не знали про зраду Юди. Пресвята Діва нагадала їм, який збентежений цей нещасний уже кілька днів, з яким поспіхом він покинув трапезну. Вона була впевнена, що він пішов зрадити свого Учителя. Вона Сама застерігала його, кажучи, що він – дитя загибелі.

Незабаром святі жінки повернулись у дім Марії, матері Марка.

Розділ 8

Моління про Чашу

У печері Спасителя охопили всі Його скорботи. Він упав на землю з розпростертими руками і довго молився Небесному Отцю.

І почалися нові муки, які тривали три чверті години. Ангели наблизилися до Спасителя і показали наслідки Його мук та Його Жертви. Показали велич людини до її падіння, коли вона була ще досконалою подобою Божою. Показали всю прірву людського гріха, падіння до останнього приниження. Показали всі наступні гріхи як наслідок первородного; природу хіті, її згубний вплив на тіло людини і на всі покарання за гріхи винуватців.

Ангели показали Спасителеві всі майбутні Його фізичні та моральні страждання, які Він має витерпіти, щоб спокутувати гріхи людства. Лише вони, ці страждання, могли задовольнити Божу справедливість за гріхи цілого світу. Щоб стати задоситьучиненням за злочини всього людства, повинні торкнутися єдиної і безневинної людяності, людськості Сина Божого.

І безневинний Син Божий, який узяв на Себе з любові до нас гріхи усіх людей та покарання за них, повинен був у душі перемогти природню відразу та жах, які відчуває людина до страждань та смерті.

“Я розуміла, – говорила Еммеріх, – що показували і що хотіли сказати Ангели, хоч і не чула їхніх голосів. Ніколи мова людей не зможе передати, який жах охопив Ісуса Христа, коли Він зрозумів усю глибину мук та скорботи за гріхи. Його лякали не лише страждання, але злість і лють катів, які їх вигадали, жорстокість, з якою їх завдавали. Він ніс і відчував на Собі гріхи та страждання цілого світу!

І ось, побачивши духовними очима всі муки, страждання та злочини, Він був охоплений таким жахом, що кривавий піт виступив на Його чолі та стікав по щоках. І коли в пориві Своєї скорботи людська природа Спасителя відчувала глибоку знемогу, я побачила, – розповідала Еммеріх, – що Ангелів охоплює біль та співчуття! Це – мить перепочинку. Мені здається, що вони хотіли Його втішити. Я бачила Ангелів, котрі молилися перед Престолом Всевишнього. Тут наче відбувалась миттєва боротьба між милосердям та справедливістю Божою, яка віддала Себе в жертву.

І я сприйняла зображення Пресвятої Трійці не на Престолі, як звикла бачити, а у вигляді сяючої форми з невизначеними обрисами. І побачила Божественну Природу Сина в особі Отця, яка немов поверталася, входила в Його Лоно, і Образ Духа Святого. Отож, незважаючи на все це, то був єдиний Бог!

Утім хто може передати чи пояснити такі великі таємниці? Окрім того, це ж швидше внутрішнє враження, а не зовнішнє. Мені здавалося, що Божественна природа Христа відходила, поверталась в Отця, щоб заставити страждати людську природу, дати їй повністю пережити тяжкі скорботи та муки, для яких людська воля Ісуса просила полегшення.

І в згоді з Отцем Слово – Логос – накладало на Своє людське єство такі страждання, які б людська воля прагнула уникнути.

Усе це було показано мені тоді, коли сповнені співчуття Ангели хотіли заспокоїти Спасителя. І справді, Він трохи заспокоївся.

Невдовзі ці образи зникли. Ангели зі своєю співчутливою любов'ю покинули Спасителя, і Його душа мала витерпіти нові муки”.

Коли Визволитель в Оливному городі відважився, як звичайна людина, перетерпіти спокуси перед стражданням та смертю (Христос приніс у жертву нехіть, яку відчуває людина до страждань та смерті, ту саму нехіть, яка є суттю всіх страждань), спокусникові було дозволено спокушати Його, як кожную людину, яка віддає себе в жертву за святу справу.

У другому Своєму терпінні Спаситель побачив у всій оголеній правді глибину Своїх покутних страждань. Це показали Йому Ангели, бо сатана не може показати справжню покуту та її можливості. Батько брехні та відчаю не може торкнутись чудес милосердя Божого!

І після того, як Господь витерпів цю боротьбу і покоровся волі Свого Небесного Отця, інші невтішні видіння з'явилися перед Його душею. Виникло болюче питання, яке ставить перед собою людина, коли вирішує принести себе в жертву: “Яка користь з цієї жертви?” І після цього питання повстало жакливе видовище безрадісного, жалюгідного майбутнього, яке так сильно поранило Його любляче Серце!...

Очолюючи Церкву, Він хотів, щоб усі її члени підкорились Йому, були кісткою від Його кістки і тілом від Його тіла!

І ось тепер Він побачив страждання, боротьбу, безчестя, які насуваються на Церкву, основу якої Він щойно заклав, Наречену, яку Він здобув ціною своєї Крові! Це було сумне

видовище людської невдячності. Перед духовними очима Спасителя проходили страждання Його апостолів, учнів, друзів.

Він бачив малу отару, яка становить первісну Церкву; пізніше, після її розквіту, побачив єресь, народжену гордістю та непослухом, яка відновлює гріх визволеної людини.

Він бачив байдужість, холод, розпусту і лукавність величезної кількості християн; бачив обман та винаходи псевдовчителів, блюзнірство негідних священників і згубні наслідки всіх цих гріхів.

Він вражений гидотою запустіння в тому Царстві, яке Господь обрав Собі на землі!

Кожен з них хотів мати Христа іншим, ніж Він був, коли віддавав Себе на муки з любові до людей.

Він бачив, як вони віддалялись від плодоносної Лози і жили в затінку безплідної.

Усіх їх обійняв Ісус Христос і плакав над ними. Він хотів страждати за всіх цих невдячних, які відмовлялись нести свій хрест за Ним у Його місто, побудоване на горі. Вони не здатні бачити Його в тій Нареченій-Церкві, якій Він віддав Себе в Найсвятішій Тайні, в Церкві, заснованій на камені, яку не подолають ворота пекла!

Видіння невдячності, наруги над стражданнями і смертю Христа, які приголомшували душу, по чергово з'являлись перед Його знесиленою душею, знову підсилюючи біль.

Сатана на очах Спасителя найжахливішим способом поглинав та роздирав людей, викуплених Його Кров'ю, навіть тих, які отримали благодать Його Тайн. З глибоким болем Господь бачив невдячність і нестриманість християн і перших, і наступних сторіч, нашого часу і тих, хто житиме наприкінці світу.

Усі ці зловісні та похмурі видіння змінювались, але не відступали від Нього, серед них постійно звучав голос спокусника: "І через цих невдячних Ти хочеш страждати?"

Христос, Син Людський, плакав, схрестивши руки. Він падав на коліна, наче піддавався невидимій силі. Його людська воля з такою силою боролася з необхідністю страждати, витримати стільки мук через невдячних, що піт стікав з Його чола величезними краплями крові й падав на землю. Знеможений, Він озирався довкола, наче шукав допомоги, звертаючись до Неба, землі та зірок, закликаючи їх усіх засвідчити те, що Він терпів!

"Мені здається, – говорила Еммеріх, – я чула, як Він промовив: "Хіба можна змиритися з такою невдячністю? Відповідайте Мені, Я закликаю вас бути свідками!"

Під час цих жорстоких мук Христос кілька разів голосно вигукнув. Апостоли відразу прокинулись і, з жахом піднявши руки, прислухалися. Здавалося, що вони готові йти до Спасителя, але Петро звернувся до Івана та Якова: "Будьте тут, я піду".

"Учителю, що трапилось?" – запитав він, увійшовши до печери. Апостол затремтів, побачивши закривавленого Спасителя, який ледве стояв на ногах! Але Христос не відповів йому і, здавалося, навіть не зауважив його.

Петро повернувся до двох апостолів і сказав їм, що Господь не відповів йому, що Він захлинався плачем. Вони ще більше засмутилися. Покрили голови і почали молитися.

Жахливі картини людської невдячності, розбещеності християн, увесь тягар гріхів, які Він узяв на Себе і через які мав страждати, – усі ці видіння насунулися на Нього з величезною силою та швидкістю. Ісус Христос боровся з відразою Свого людського єства до такого страждання. Еммеріх кілька разів чула, як Він вигукнув: "Отче Мій, якщо ця Чаша не може минути Мене, якщо не можна, щоб Я не пив з неї, то хай буде воля Твоя, а не Моя!"

Серед видінь гріхів та злочинів, учинених людиною, яка зловживає Божим милосердям, Еммеріх бачила сатану в різному вигляді, який він змінював відповідно до природи зла. Він з'являвся то у вигляді людини з лукавим та брехливим обличчям, то у вигляді звіра: тигра, лисиці, вовка, дракона, змії! Він не був подібним до жодної з цих

тварин, але їхні образи були основою тієї подоби, в якій він з'являвся і до якої додавались інші тваринні та жакливі риси. Жодна з цих тварин не була ним. То були наче образи жорстокості, блюзнірства, руйнування, протиріччя, хитрості, гніву, гидоти, гріха – словом, втілення самого диявола.

І Христос бачив, як ці жакливі чудовиська тягнули за собою, мордували і пожирали безліч улюблених душ, для спасіння і визволення яких від пазурів диявола Він погодився на найжорстокіші страждання!

Змій спочатку появлявся рідко. Але ось він з'явився в жакливому вигляді з золотою короною на голові і з люттю ринув на Христа, тягнучи за собою численний натовп людей. Озброєні хто чим, вони то боролись між собою, то всі гуртом з пронизливим криком кидались на Спасителя. Це було жакливе видовище! Засліплені ненавистю, вони вигукували образи та прокляття, плювалися і поривалися вбити, їхня зброя, мечі, списи піднімалися та опускались, як ланцюги у величезному війську.

І все це наступало на Хліб – Колос Небесний, на Зерно, яке впало з Неба в землю, щоб померти і, померши, довіку жити людей Хлібом Життя і проливати найщедрішу благодать!

“Я бачила Христа серед біснуватих людей, – розповідала Еммеріх, – багато з них здалися мені сліпими. Спаситель знемагав, наче справді отримав усі ці удари, був зраний ними. Я бачила, як Він хитався з боку в бік – то піднімався, то знову падав”.

Задоволений змії перебував серед розлюченої юрби. Заохочував до боротьби, підганяв, бив своїм хвостом, роздирав та пожирав тих, котрі падали під його ударами!

Усі навіжені, які з люттю кидаються на Господа (а їх було надзвичайно багато), – це ті, які ображають Спасителя, реально присутнього в Церкві Своїм Тілом і Кров'ю у вигляді хліба і вина, вони зневажають Його душу і Божество!

Серед тих, хто ображає Христа, – усі ті, які ранять Спасителя у Пресвятій Євхаристії, в Його живій запоручі постійної безперервної Присутності в Лоні Церкви своєю недбалістю, відсутністю благоговіння, відчуженістю і зневагою, наругою, святотатством і блюзнірством, починаючи з помилок тих, хто вшановує ідолів цього світу, їхню п'їтму, їхні облудні знання, і закінчуючи гордістю розуму, фанатизмом, ненавистю та гоніннями.

Я зауважила різних людей серед ворогів Спасителя: сліпих, кульгавих, глухих, калік і навіть... дітей.

Сліпих – які не бажали бачити правду; добровільно кульгавих – бо не хотіли йти за Ним; глухих – бо не хотіли чути Його голос і відгукнутись на Його заклик; німих – бо ніколи не прагнули боротись за Нього мечем слова; дітей – що йшли услід за своїми байдужими до Бога батьками та світськими вчителями і прагнули тільки земних утіх, котрі сп'яніли від суєти та марнотної науки, стали нечутливими до всього Божого і погубили себе навіки для вічного життя! Серед цих нещасних, вигляд яких мене дуже засмутив, бо я знала, що Спаситель любить їх, я зауважила багато дітей Церкви, півчих, але погано навчених, незосереджених, які не поклоняються Спасителю під час Літургії.

Бідні діти! Але їхня провина в значній мірі падає на священників та інших людей, які зобов'язані навчати їх.

Я з жахом побачила багатьох пастирів різних чинів, навіть таких, які вважають себе побожними та вірними. Вони перебували серед тих, хто зневажає Спасителя в Його Тайні. І таких було багато. Скажу лише про одну категорію цих нещасних священників, які ревно вірять у справжню присутність Спасителя у Святій Євхаристії, постійно Йому поклоняються і повчають народ згідно з правдами віри, але себе вважають непогрішними. Вони покидали напризволяще палац, престол, житло, прикраси Царя Неба і землі, тобто Церкву, вівтар,

скриньку для зберігання Тайн, Чашу, яка містить Бога Живого, начиння – усі священні предмети, які використовували для найсвятішої і найвеличнішої з Тайн, для Найсвятішої Жертви. Святі предмети лежали серед хробаків та пороху. Культ служіння Всемогутньому Богові зганьбили ззовні, хоч і вшановували його в глибині серця.

І причиною такого безладу була не злиденність, що могла б хоч якось виправдовувати, а злочинна байдужість, лінощі, прив'язаність до речей цього світу, часто егоїзм та омертвіння душі.

Я бачила таку неохайність у багатих церквах чи принаймні забезпечених. У багатьох храмах зовнішня, позбавлена смаку розкіш замінила найцінніші й найпрекрасніші предмети, успадковані з давнини. Несмак в оздобленні храмів вражав більше, ніж відсутність прикрас. Багаті церкви будь-що прагнуть виділитися серед інших, а бідніші й собі тягнуться за ними наперекір вимогам благочестя та смаку.

І я не могла не згадати нашу бідну каплицю, де, на превеликий жаль, недавно загородили стародавній прекрасний кам'яний вишуканий вівтар і встановили бездарну важку річ з розфарбованого дерева, яка не належить до жодного стилю та виконана без натхнення.

Ці образи Спасителя, який присутній у Тайні Євхаристії, поширюються з вини багатьох духівників: їм не вистачає любові та щедрості, щоб дати з того, що вони мають, Спасителеві, присутньому на вівтарі, Тому Самому Спасителеві, який віддав Себе, щоб для них перебувати у Святій Тайні. З багатьма жебраками в їхніх хатинах поводяться з більшою пошаною, ніж з Господом Неба і землі в Церкві, де Він перебуває. І Спаситель, який дає Себе всім людям для поживи, засмучений такою відсутністю любові до Нього.

Так мало потрібно, щоб гідно прийняти Того, Хто обіцяв нагороду за склянку води, яку даємо в Його ім'я спраглому! Але ж Він прагне, Щоб ми ставилися до Нього з належною пошаною. Хіба може Господь не поскаржитись, коли посуд нечистий, а у воді плавають хробаки. Така зневага і таке ставлення спокушають слабких, ганьблять святиню, змушують людей покидати храми та зневажати священників.

Адже зовнішнє недбальство та неохайність дуже швидко переходять у внутрішнє: такі священники вже не прагнуть утримувати святиню свого серця в чистоті, як не турбувались про будівлю-свадиню.

Я бачила, як священники і навіть єпископи метушилися, намагаючись догодити сильним світу цього, виконуючи їхні забаганки, часто навіть злочинні бажання, а Цар Неба і землі був забутий біля дверей, як жебрак Лазар. Він просить лише окрушин їхньої любові, але не отримує їх. Він зазнає від нас тільки виразки та рани...

Якщо б я говорила весь рік, то не змогла б описати усіх знущань, які чинять над Святою Євхаристією і про які я дізналась та які побачила в тому видінні. Усі, хто винен у цьому, озброївшись відповідно до виду злочину, знову і знову нападали на Спасителя з надзвичайною жорстокістю та били, кололи, ранили Його!

І серед них (а в цих картинах з'являлися всі сторіччя) були і легковажні духівники, і недбалі священники, зрадники та негідники, які ображали Господа під час освячення і роздавання Святих Тайн людям; було багато поганих християн, які негідно приймали свого Господа.

Я бачила багато тих, для кого Джерело благодаті – Тайна Бога Живого – ставала предметом осквернення та блюзнірства. Розлючені вояки та слуги диявола опоганювали священний посуд, ганьбили вівтар і використовували Святеє Святих для інших тайн, вигадати які могло тільки пекло.

Я бачила ще більше злочинів не таких брутальних за формою, але таких, які здалися мені ще злочиннішими та розбещенішими.

Страшно дивитися, як люди під впливом згубних учень чи поганого прикладу, а ще страшніше – обмануті віроломними поясненнями єретиків, зрікалися віри в обітницю Спасителя, відмовлялися шанувати Його в Найсвятіших Тайнах. Серед таких людей я бачила чимало учителів, які очолили секти. Спочатку вони боролись одні з одними, а потім почали об'єднуватись, щоб спрямувати свою злість, свою лють проти Бога.

Я бачила багатьох нещасних єретиків: вони ганьбили християнське богослужіння, заперечували присутність Спасителя в Тайні Євхаристії; під їхнім згубним впливом відступало від Нього, відділялось від Лона Господа багато вірних, за яких Він проливав Свою Кров! Страшне, жахливе видовище!

Я бачила Церкву як Тіло Господа Ісуса Христа; Тіло, члени якого Він з'єднав Своїми стражданнями! І я побачила всі Церкви, всі родини, що від'єднались від єдиної Церкви і наче криваві шматки відпали від Його Живого Тіла. І Спаситель кидав сумний погляд на них і плакав через їхню загибель!..

Щоб зібрати розрізнених людей, щоб утворити із стількох відокремлених членів єдине Тіло, Тіло Своєї Нареченої, Він віддав Своє Тіло і Кров, щоб наситити в Тайні. І Він бачив Себе: Його роздирали в улюбленому Тілі через плоди дерева зла – ворожнечу та незгоду!

Вівтар – трапеза єднання людей у Святій Тайні, в цьому найвищому втіленні Любові, в якому Господь прагнув навечно перебувати з людьми. Але навіть Тайна через неправдивих учителів стала каменем спотикання. Я бачила цілі народи, що відривалися від Його Серця і втрачали зв'язок з безцінними скарбами Церкви. Страшно було дивитися, як спочатку лише кілька окремих постатей від'єдналось від Лона Церкви, а потім уже цілі народи відокремлювалися та облаштовувалися у святинях, ворожих одна одній. Ці нещасні ставали щораз жорстокішими в своїх помилках та безвір'ї, забобонах, фанатизмі, псевдонауці, гордості розуму, ненависті та гоніннях. Вони рушали проти Церкви, об'єднували свої войовничі загони і слухняно підпорядковувались змієві пекла, що спонукав їх до боротьби.

І діти Божі змушені були від'єднатися від невірних, щоб не брати участі в їхніх гріхах.

Здавалося, Сам Господь Спаситель бачив і відчував, як Його роздирали на сотні частин. Він бачив (це видовище завдавало Йому надзвичайного болю) отруйне дерево роз'єднання з усіма його гілками та плодами, що розмножувалися до безмежності, до кінця світу, до того дня, коли зерно пшениці зберуть у житниці Отця, а соломі спалять незгасним вогнем.

Було так страшно, так невимовно важко, що Милосердний Господь поклав мені з жалем Свою руку на груди і сказав: “Ніхто ще не бачив того, що бачиш ти, і серце твоє розірвалось би, якби Я не підтримав його у твоїх грудях!”

Я бачила, як стікала цівками кров по Обличчю Спасителя. Його Щоки були блідими, волосся, що завжди спадало на плечі, злиплося від крові та скуйовдилось; борода також була закривавлена та скуйовджена.

Наприкінці цих мук, коли зграї ворогів, покірних наказам диявола, роздирали Його, Він вийшов з печери і знову пішов до апостолів. Його кроки були невпевненими. Він ішов, як людина, яка згинається під важким тягарем, чи поранений, що от-от упаде.

Спаситель підійшов до трьох апостолів. Вони не спирались, як раніше, на скелю, їхні загорнені покривалами голови лежали на колінах. Вони спали. Господь наблизився до них зі стогоном та тремтінням. Апостоли прокинулись і побачили у світлі місяця чоловіка, зігнутого, закривавленого, зі скуйовдженим волоссям. Вони не впізнали свого Учителя, так Він жахливо змінився.

Христос простягнув руки – апостоли підхопились, прийняли Його в свої обійми зі зворушливою любов'ю. Спаситель розмовляв з ними у великому сум'ятті. Сказав, що Його принесуть у Жертву наступного дня, що через годину Його схоплять, щоб відвести на суд; що будуть катувати, ображати, принижувати, бити, увінчають терном і, нарешті, стратять у найжахливіший спосіб.

Він просив заспокоїти Його Матір. Відтак в тому сум'ятті детальніше розповів їм, що трапиться з Ним завтра, знову доручив їхній опіці Свою Матір та Марію Магдалину, знову просив не покидати їх без утіхи.

Так Христос розмовляв з ними кілька хвилин. Апостоли не відповідали Йому – вони не знали, що сказати, настільки Його зовнішній вигляд, Його слова збентежили та засмутили їх. Їм здалося, що у Нього гарячка і Він марить.

Спаситель хотів повернутися в печеру, але не зміг. Тоді Іван та Яків відвели Його туди. Самі ж не ввійшли, а відразу повернулись до Петра. Було майже чверть на дванадцяту.

Під час мук Христа, Його страшною передсмертною туги, Божа Матір була в домі Марії, матері Марка. У глибокому горі разом з Марією Магдалиною і Марією Вона була в саду біля будинку. Еммеріх бачила, як Пресвята Діва стала на коліна, опираючись обома руками на камінь. Декілька разів Вона втрачала свідомість: Божа Матір духовними очима сприймала страждання Свого Сина. Вона просила дізнатись, що з Ним, але не змогла дочекатися звістки і пішла в супроводі Марії Магдалини і Саломеї в долину Йосафата.

Її голова була загорнена довгим покривалом. Вона часто зупинялася і простягала руки в напрямі до Єлеонської гори. Духовними очима Вона побачила, як кривавий піт стікав по щоках Її Божественного Сина, і, здавалося, Вона простягла руки, щоб витерти його.

Спаситель бачив Її тривогу, був глибоко вражений ніжним співчуттям Своєї Матері і хвилинами навіть шукав Її підтримки. Спілкування між Сином та Його Матір'ю бачилося у вигляді осяйних променів, які линули від Них з швидкістю блискавки.

Спаситель подумав і про Марію Магдалину. Він відчув увесь її біль і подивися на неї зі співчуттям. Його вразила її скорбота. Христос знав, що з усіх, окрім Його Матері, вона найбільше любила Його.

Після одинадцятої години вісім апостолів ще були в алеї Гетсиманського саду. Вони то дрімали, то перемовлялися один з одним. Апостоли занепали на дусі, були пригнічені спокую. Думали, якби переховатися у випадку небезпеки, і говорили один одному: “Що ми будемо робити після Його смерті? Наша родина та наші близькі покинули нас. Ми – бідні, і стали посміховищем для всіх. Ми повністю довірилися Йому, а тепер Він настільки пригнічений, настільки безсилий, що не може втішити та заспокоїти нас”.

Учні ще трохи блукали околицями. Коли відчули небезпеку, про яку говорив Спаситель своїм апостолам, майже всі пішли у Витанію.

“Я знову бачила Господа, який молився в печері. Людська природа в ньому чинила опір стражданню. Він цілий тремтів у знеможі, а потім сказав: “Отче Мій, якщо можеш, заberi від Мене Чашу оцю. Але хай буде воля Твоя, а не Моя!”

Тоді відкрилась перед Ним прірва, і від Його погляду пішли світлі промені, які полинули до самісінького дна аду, освітивши вхід у нього і чистилище.

Він побачив Адама та Єву, патріархів, пророків, батьків Пресвятої Діви Марії, Івана Хрестителя та праведників, що чекали на Його зішестя в ад. Смерть Визволителя мала відкрити для них Небо і вивести їх усіх з темниці. Це заспокоїло і зміцнило Його.

Після того, як Він побачив усіх великих праведників давніх часів, обраних для небесного щастя, Ангели показали Йому сонм святих майбутнього, які, поєднавши свої подвиги та боротьбу з заслугами Його страждань, увійдуть завдяки Йому в Лоно Отця

Небесного. Так Христові була надана можливість побачити всю силу та благість дій Його страждань і смерті.

Безліч святих у сьайві своїх страждань і діянь промайнуло перед Його поглядом. Він побачив апостолів, Своїх учнів, святих дів та святих жінок, мучеників, самітників, ченців та черниць, святих та блаженних. Усі мали на голові вінки страждань та перемог.

Вінки відрізнялися формою, кольором, запахом квітів – відповідно до їхніх терпінь, боротьби, перемог, щоб надати їм різний ступінь слави на Небесах. Усі заслуги їхнього життя та подвигів, ціна їхньої боротьби та перемог, блиск їхньої слави мали цінність лише у єднанні із заслугами Господа Ісуса Христа.

Яке зворушливе це єднання: вплив, який мають одні святі на інших, спілкування, освячене Самим Господом, духовне життя, яке вони черпали з одного джерела – Тайни Святої Євхаристії та страждань Ісуса Христа! Ніщо в їхньому житті не було справою випадку: їхні вчинки, чесноти, страждання і перемоги, їхня поведінка та благість – все це мало на собі відбиток повної гармонії.

Незважаючи на таке безмежне різноманіття, усе разом становило прекрасну єдність. І цей найвищий вияв єдності існував завдяки сьайву Єдиного Сонця, Страждань Спасителя: “Світло, що з’явилося в пітьмі, і пітьма не оповила його”.

Прекрасним видовищем, що відбувалося згідно з волею Божою перед душею Спасителя, був цей збір усіх святих. Христос бачив Себе серед патріархів і серед урочистого сонму нових святих християнської Церкви. Вони доповнювали одне одного, зливалися, творячи навколо Його люблячого Серця вінок перемоги.

Про це видовище неможливо розповісти словами. Воно зміцнило душу Христа, коли вона вже зовсім знесилилася від скорботи.

Оскільки всі ці видіння стосувалися майбутнього людства, то з’явилися вони досить високо над землею. Утім, на жаль, дуже швидко зникли.

Картини страждань Господа майже торкалися землі, бо мали відбутися незабаром. Вони промайнули одна за одною, показуючи Ісусові детально всі обставини Його Страстей – починаючи від поцілунку зрадника до останніх Його слів на Хресті: зрада Юди, втеча апостолів, кривди та приниження, які потрібно ще пережити в Анни та Каяфи, відречення Петра, глузування Ірода, бичування, терновий вінок, смертний вирок, кілька Його падінь під тягарем Хреста, зустріч із Матір’ю, Її скорбота, образливі слова розбійника, злісна радість фарисеїв, біль та муки Пресвятої Діви, Марії Магдалини, Івана.

Спаситель бачив усі жести дійових осіб великої драми, чув їхні слова, проникав у їхні думки.

І таки прийняв усе! Спаситель так любив Своїх братів, творінь Свого Отця, що пішов на всі ці страждання, аби порятувати бодай одну душу...

Спасителеві найважче було стерпіти Свою оголеність на Хресті (як покуту за все нечисте в людині). І Він просив, щоб Його звільнили від цієї найгіршої останньої скорботи. І цю єдину ласку Йому подарували. Еммеріх побачила невідомого співчутливого чоловіка, який вийшов з натовпу і дав Спасителеві шмат тканини, яким Він прикрив Своє незаймане Тіло.

Ісус гостро відчував скорботу Своєї Матері. Переживаючи страждання Сина, Вона зомліла і майже без ознак життя впала на руки жінок, які були з Нею.

Ангели і видіння зникли. Щоки Спасителя були смертельно блідими. Кривавий піт виступив крізь Його одяг.

Глибока пітьма панувала в печері!

“Саме тоді Ангел зійшов до Спасителя, – говорила Еммеріх. – Він був більшим, світлішим за тих, яких я бачила раніше. Його обриси нагадували людські. Довгий одяг уподібнював його священику. В руках він тримав Чашу (таку, як під час Тайної Вечері). Над Чашею я побачила невеличку, завбільшки з квасолину частку хліба овальної форми, яка випромінювала ясне світло.

Ангел простягнув Христові праву руку, не опускаючись на землю. Спаситель встав. Ангел уклав у Його вуста хліб, що світився, і дав Йому випити з Чаші. Відтак зник”.

Христос прийняв Чашу Своїх страждань й отримав силу їх витримати. Він ще на кілька хвилин затримався в печері, спокійний та бадьорий, посилаючи хвалу Своему Небесному Отцю. Витер піт, який покривав Його Обличчя, пригладив вологе від поту та крові волосся. Коли Спаситель вийшов з печери, світло місяця було не таким, як під час тяжких мук Спасителя. Тепер воно не здавалося надприродним.

Ісус був блідим, утомленим, але йшов упевнено. Ще засмучений, але зміцнений в особливий спосіб, Він повернувся до апостолів без страху та пригнічення, в яких перебував до цього.

Коли Христос підійшов до апостолів, вони, як і раніше, спали з покритими головами, спершись на коліна.

Спаситель розбудив їх і сказав, що не час спати, потрібно вставати й молитися. І додав: “Надходить час, коли Сина людського віддадуть у руки грішників. Уставайте, ходімо, зрадник уже близько. Краще було б йому не народжуватися”.

Апостоли підвелися і зі страхом роззиралися довкола. Вони ще не отямилися від сну. Петро вигукнув з запалом: “Господи, я покличу інших, щоб ми могли себе захистити”.

Господь показав їм на деякій віддалі по той бік Кедронського потоку загін людей, озброєних списами, факелами, і сказав, що один з них Його зрадив. Він розмовляв з ними кілька хвилин і був зовсім спокійний. Доручив заспокоїти Його Матір і додав: “Ходімо назустріч їм, Я Сам віддам Себе в руки Своїх ворогів!”

І разом з апостолами пішов назустріч загону тією дорогою, що відділяла Оливний сад від Гетсиманського.

Печера, в якій перебував Господь під час Своїх мук, була не та, в якій Він зазвичай молився. Та була розташована трохи вище, на горі. У ній Він молився тоді, коли прокляв смоковницю.

“Я бачила, як Він молився з великим сумом, опершись руками на скелю, – відтворювала видіння Еммеріх. – Його Тіло, а особливо руки, торкалися до каменю, і на ньому відбилися сліди святого дотику. Сліди, які потім вшановували, хоч і не знали, як і з якої нагоди вони з’явилися, коли сталося чудо.

Я часто бачила такі сліди на камінні – сліди пророків, Спасителя, Матері Божої, деяких апостолів, святої Катерини та інших святих часів Старого Завіту. Ці сліди неглибокі. Вони схожі на слід, який можна зробити в не дуже густому тісті”.

Розділ 9

Зрада Юди

Юда сподівався від своєї зради зовсім іншого, ніж те, що сталося. Зрадивши свого Учителя фарисеям, він хотів здобути їхню прихильність, а також заробити на цьому гроші. Він і гадки не мав, що Спасителя засудять на смерть. Такого фіналу він не сподівався. Думав тільки про гроші. Юда вже давно спілкувався з фарисеями та саддукеями. Спритні та злі, непомітними лестошами вони довели його до зради.

Юді набридло мандрівне життя, постійні переслідування. Вже кілька місяців він готувався до зради, утримуючи для себе частину довірених йому грошей. Його захопила жадоба грошей, тому Юда і був роздратований щедрістю Магдалини. Він завжди потайки сподівався, що Ісус Христос стане засновником земного царства і що він, Юда, матиме в цьому царстві почесне та вигідне становище.

Сподівання не справилися. Спаситель не мав наміру проголошувати Себе земним царем, і Юда вирішив забезпечити себе інакше. Він надумав заприятелювати з ворогами свого Учителя задалегідь. Первосвященик та головні служителі храму зуміли йому сподобатися. Щоразу він усе більше довіряв їхнім ставленикам, які лестили йому і переконували, що з Христом швидко покінчать. Та й сам він щораз глибше занурювався в зло, намовляючи книжників та священиків діяти.

Аж раптом вони відмовилися виконувати його задуми і почали ставитися до нього зневажливо, чого ніколи раніше не було. Вони сказали, що до Пасхи залишилося зовсім мало часу, щоб діяти – така спроба наробила би безладу під час свята. Правда, синедріон звернув увагу на пропозицію Юди.

Відтоді, як Юда зрадив Господа у своєму серці, яке він віддав гріхові, сатана вже не відступав від нього. А після блузнірського прийняття Святих Тайн князь п'їтьми повністю заволодів ним. Цим і пояснюється та затятість і лють, з якими він прагнув здійснити свої плани.

Розлючений бездіяльністю книжників, він звернувся до ворогів Спасителя, які раніше йому лестили. І тепер вони його зустріли, здавалося би, дружньо. Він побачився з Анною та Каяфою. Останній поведився стримано і навіть глузував з нього. Вони вагалися, бо не довіряли Юді.

І тут відбувся начебто поділ пекла. Сатана хотів спонукати євреїв стратити Невинного, бо він прагнув смерті Ісуса, Того, Хто наverts грішників, Хто проповідував народові Євангеліє, зцілював хворих! Словом, Того, Кого він ненавидів... Водночас сатана відчував якийсь таємний страх, думаючи про незаслужену смерть цього дивного Чоловіка, який не втікав, не намагався сховатися від Своїх ворогів; сатана мовби заздрив Його славі померти невинним.

Тому, зокрема, він збуджував ненависть та лють ворогів Спасителя, які розмовляли з Юдою, а з іншого – навіював декому з них думки, що Юда – негідник, нікчема, людина, яка не заслуговує на довіру, що неможливо встигнути закінчити цю справу до свята Пасхи і навіть знайти необхідну кількість свідків.

Вони порадилися і запитали Юду, як можна схопити Христа і чи немає біля Нього озброєних людей. Він відповів, що з Христом лише одинадцять Його апостолів, що Сам Він занепав на душі, та й апостоли – не вельми відважні. Юда запевняв – або тепер, або ніколи – якраз час Його схопити. Наступного разу Юда вже не зможе Його зрадити; він вирішив більше не повертатися до Нього. Ось уже кілька днів, а особливо цього дня, учні та й Сам Спаситель показали, що підозрюють його. Очевидно, якщо він повернеться до них, його знищать. Ще Юда сказав, якщо негайно не схоплять Ісуса, Він зникне, щоб зібрати навколо Себе прибічників і проголосити Себе царем.

Усі ці погрози зробили своє. Вирішили схопити Ісуса, коли Юда подасть знак, а за його зраду йому запропонували ціну – тридцять срібняків. Монети були подовгасті, з отвором на одному кінці й кільцями, що з'єднувалися ланцюжком одне з одним, з написом гебрейською мовою.

Щойно Юді заплатили за зраду, один з ворогів Спасителя вийшов з приміщення і доручив сімом рабам піти й принести дерево, щоб приготувати хрест. Початок Пасхи не

дозволяв робити цього наступного дня. До місця, де було багато дерева, яке належало храму, раби йшли чверть години. Потім вони віднесли його для роботи на майданчик, розташований поза судом Каяфи.

Дерево, з якого зробили основну частину хреста, колись росло на березі Кедронського потоку в долині Йосафата. Його перекинула буря, і якийсь час його використовували як кладку (коли Никодим переховував священний посуд біля купелі Витезда, це дерево разом з іншими прикривало дорогоцінні предмети).

Хрест виготовляли з великою дбайливістю, щоб Юдейському Цареві виявити особливу шану, але насправді такою була воля Божа. Хрест був зроблений з п'яти порід дерева, невраховуючи напису.

Ображений зневагою, яку йому виявили, Юда з пихи, бажаючи набути слави побожної й незацікавленої людини, запропонував тридцять срібняків на храм. Утім йому відмовили – ціна крові не повинна йти на потреби храму. Зрада породжувала гіркі плоди навіть ще до здійснення. За юдою стежили і не випускали з поля зору.

Троє фарисеїв відвели його в приміщення, призначене для сторожі храму. Серед воїнів були і євреї. Коли все обговорили і відібрали потрібних воїнів, Юда в супроводі слуги одного з фарисеїв пішов у приміщення з трапезною подивитися, чи Ісус ще там. Якби Він був там, Його легко можна було б схопити, зачинивши двері, а посланець від Юди повідомив би про це воїнів.

“Я бачила ще багато таємничого, містичного, що стосувалося Хреста, – розповідала Еммеріх, – і розуміла його значення, але зараз усе це щезло з моєї пам'яті”.

Юда повернувся повідомити фарисеям, що Ісуса вже немає в трапезній, що Він, напевно, на Єлеонській горі, де зазвичай усамітнюється для молитви.

Юда просив дати йому невеличкий загін, щоб учні, які стоять на варті, не зауважили загону і не зчинили переполоху.

Триста чоловік мали охороняти браму міста та долину Опеля (частина міста на південь від храму), а також захопити долину Мілло до будинку Анни (на південь від Сіона).

Це було необхідно, щоб забезпечити Юді підмогу, бо він остерігався мешканців, відданих Ісусові. Зрадник називав інші заходи безпеки, необхідні для того, щоб “ворог” не вислизнув від них, бо Ісус умів ставати невидимим. Юда порадив прив'язати Його міцним ланцюгом і подбати, щоб Він не розірвав його.

Фарисеї слухали Юду зі зневагою. “Ми не потребуємо цього всього, – говорили вони йому, – аби лише схопити Ісуса, а вже втримати Його буде неважко!”

Юда запропонував свій план тим, хто супроводжував його: він піде сам назустріч Ісусові, поклониться Йому; на цей знак повинні з'явитися воїни та схопити Ісуса. Юда думав так удати, що його присутність в Оливному саду є випадковою, і сподівався потім утекти разом з іншими апостолами. Він побоювався, що ця справа складніша, ніж він говорив: апостоли чинитимуть опір, а Ісусові вдасться втекти, як це вже неодноразово було.

Юда був ображений недовірою та зневагою спільників. Його гордість була принижена. Юда не відчував ні покаєння, ні навіть жалю до свого Учителя – він повністю віддався сатані.

Він вимагав, щоб супроводжувачі не мали біля себе ні мотузок, ні різок, а головне, щоб не давали йому тих жорстоких катів, послугами яких завжди користувалися. Вони зробили вигляд, що виконають його побажання, але поводити себе так, як поведуться зі зрадником, якому не довіряють і якого потім з огидою викидають, як щось непотрібне. Воїнам наказали суворо стежити за Юдою і не випускати його з поля зору, поки не схоплять Ісуса Христа.

Вони заплатили йому гроші й боялися, щоб він не втік з грошиками і щоб не схопили когось іншого замість Ісуса, а все це щоб не затьмарило свято Пасхи і народ їх не засміяв.

Загін, якому доручили схопити Спасителя, налічував двадцять чоловік. Це була сторожа храму і слуги Анни та Каяфи. Усі вони були вбрані так, як одягаються римські воїни: на них були металеві шоломи, їхні свити і пояси розділялися шкіряними смугами, які покривали стегна. Відрізнялися вони від римлян бородою: римляни в Єрусалимі носили бороду вздовж щік, заріст над устами і на підборідді зголювали. Усі воїни мали мечі, а дехто ще й палиці; факели та ліхтарі. Але коли вони вирушили в дорогу, лише один з ліхтарів був запаленим.

Спочатку Юді хотіли дати дуже великий загін, але потім, після його заперечень, почали остерігатися, щоб він не був надто помітним, адже з Оливної гори видно всю навколишню долину.

Велика частина воїнів залишилася в Опелі; сторожу порозставляли в багатьох місцях – на дорогах та в місті, щоб запобігти будь-якій спробі до втечі.

Юда пішов попереду з двадцятьма воїнами. За ним з ланцюгами та мотузками йшло четверо катів – жорстоких, здатних на все. Потім на деякій віддалі йшло шість військових начальників, з якими Юда вже давно підтримував зв'язки. З цих шести один був священиком, близьким приятелем Анни, інший – прихильником Каяфи, і четверо іродіан – два фарисеї та два саддукеї. Всі вони були лицемірними, хитрими облесниками Анни та Каяфи і давніми запеклими ворогами Спасителя.

Розділ 10

Поцілунок Юди

Коли Спаситель з трьома апостолами підходив до шляху, який відділяв Гетсиманський сад від Оливного, Юда зі своїм загonom з'явився на початку дороги за двадцять кроків від них.

Юда сам захотів піти назустріч Ісусові й по-дружньому привітати Його, вдаючи, начебто воїни прийшли без його відома. Проте ті брутально відповіли: “Ні, друже, ти від нас не втечеш, поки ми не схопимо Галилеянина”. Коли вони зауважили вісьмох апостолів, які вийшли, почувши гамір, то покликали для підкріплення катів. Юда був геть розлючений. Спаситель та апостоли побачили загін, який йшов до них зі зброєю та факелами. Петро захотів кинутися в бій з ними. “Господи! – вигукнув він, там ще вісім наших – ударимо мечами!” Але Господь закликав їх до спокою.

Четверо учнів – Яків Молодший, Пилип, Тома, Натанаїл – вирушили до Гетсиманського саду, вони були стурбовані, друзі Спасителя послали їх дізнатися про Нього. Вони запитали, що трапилося. Юда хотів пояснити, але воїни не дозволили. Він розлютився, коли зрозумів, що його план зруйновано. Решта апостолів та учнів дивилися на все, що відбувалося, з жахом. Здавалося, вони готові втекти.

Спаситель наблизився до загону і голосно та виразно промовив: “Кого шукаєте?” Провідники воїнів відповіли: “Ісуса з Назарета”. – “Це Я”, – сказав Господь. Щойно вони почули “Це Я”, попадали один на одного, наче їх охопив несподіваний страх. Юда, який був поряд з ними, знітився. Він хотів підійти до Спасителя, але Господь підняв руку і сказав: “Друже, навіщо ти прийшов?” Юда, затинаючись, намагався пояснити. Спаситель сказав йому: “Краще тобі було б не народжуватися!” А воїни піднялися і чекали умовного знаку зрадника.

Петро та інші апостоли оточили Юду, називаючи його зрадником і злочинцем. Він намагався виправдовуватися, брехати, але це йому не вдавалося, бо воїни, які захищали його від апостолів, підтверджували його злочин.

Спаситель запитав удруге: “Кого ви шукаєте?”. Ті знову відповіли: “Ісуса з Назарета”. – “Це Я, і Я вже вам сказав, що це Я. Відпустіть їх, нехай ідуть”, – і Він показав на апостолів.

Почувши слова “Це Я”, воїни знову попадали, наче приголомшені. Апостоли оточили Юду, дорікаючи йому. А Спаситель сказав воїнам: “Вставайте”, – і ті підвелися, охоплені жахом.

Юда відбивався від апостолів; воїни звільнили його і почали з погрозами вимагати умовного знаку, бо їм наказали схопити Того, Кого він поцілує. Тоді Юда підійшов до Христа і промовив: “Радій, Равві!” – і поцілував Його.

Спаситель відповів: “Юдо, поцілунком ти зраджуєш Сина Людського?” Воїни оточили Спасителя, щоб Він не втік, а кати наклали на Нього руки! Юда після поцілунку хотів утекти, але апостоли не пустили його, погрожували воїнам і кричали: “Господи, чи не зітнутися нам зброєю?” Петро, запальніший за інших, підняв меч і, вдаривши Малха, служника первосвященника, розтяв йому вухо.

Кати схопили Спасителя і готувалися зв’язати Його. Воїни оточили Господа, Малх упав. Це викликало сум’яття. Воїни відтіснили апостолів, які наблизилися і переслідували тих, що втікали.

Спаситель звернувся до Петра: “Петре, вклади свій меч у піхви. Той, хто підніме меча – від меча загине. Хіба не знаєш, що якщо Я попрошу Отця Мого Небесного, Він пошле Мені більше як дванадцять легіонів Ангелів. Як же здійсниться написане? Так має бути!” Потім Він промовив: “Дозвольте Мені зцілити цього чоловіка”, – і підійшов до Малха, з молитвою торкнувся його вуха і зцілив його.

Четверо учнів віддалік боязко спостерігали за тим, що відбувалося. Усі воїни були перелякані: вони ще не отямалися від падіння, але й не мали відваги піти, аби не ослаб загін, який захопив Спасителя. Юда знову намагався втекти, але апостоли зупинили його: вони висловили зрадникові свою зневагу. Служники храму звільнили Юду від них, а в цей час кати зв’язали Спасителя.

Озброєні кати та фарисеї тісним кільцем оточили Господа. Після зцілення Малха вони закричали: “Він злигався з дияволом! Це через його чари нам здалося, що його вухо було розтяте, а потім зрослося”.

Господь відповів їм: “Ви напали на Мене, як на розбійника, з мечем та кілками!”

Фарисеї наказали катам закувати Його в кайдани, вони знущалися з Нього, кажучи: “Проте Ти не зміг кинути нас на землю, незважаючи на всі Твої чари!” Кати також кричали: “Нарешті Твоїм чарам буде кінець!”

Спаситель сказав кілька слів, і апостоли кинулися хто куди!

Чотири кати та шість служників храму встояли на ногах і тому їм не потрібно було підводитися. Еммеріх відкрився Тайний зміст: вони не впали, як не впав Юда, адже цілком були під владою сатани і нероздільно зв’язані з Юдою. Воїни, які впали і підвелися після слів Спасителя, навернулися і згодом стали християнами. Спаситель сказав про їхнє навернення: “Вставайте”. Ці воїни не наклали на Нього руки, а лише оточили Його. А Малх навернувся відразу, щойно Христос зцілив його, і вже наступного дня почав повідомляти Божій Матері та учням про все, що відбувається.

Під глузування та образи фарисеїв кати жорстоко зв’язували Спасителя. Це були безсердечні погани, їхні шиї, руки, ноги були оголені. Вони мали короткий одяг без рукавів

з вузькими підв'язками. Самі були невисокого зросту, кремезні, з темним обличчям – подібні до рабів-єгиптян.

Стягнувши Господеві руки та ноги новими жорсткими мотузками, вони прив'язали зап'ястя Його правої руки вище ліктя лівої і зап'ястя лівої вище ліктя правої. Потім натягнули на Нього колючий пояс, до якого прикріпили зв'язані руки. Крім того вони натягли на Його шию начебто намисто з металевими вістрями, від нього тягнулися ремінці, з'єднані навхрест з поясом. З чотирьох боків до пояса прив'язали нові довгі мотузки.

Після цих приготувань процесія рушила в дорогу. Горіло багато факелів. Спочатку йшло десять воїнів, за ними кати, які тягнули за собою Христа, потім фарисеї, які не припиняли Його ображати. Процесію завершувало десять воїнів. На деякій віддалі йшло кілька учнів, нестямно ридаючи!

Іван наблизився до сторожі, яка була на самому кінці процесії. Фарисеї хотіли заарештувати його, хтось навіть кинувся на нього і схопив за плащ, який був на ньому. Але він кинув їм плащ і втік. Іван мав на собі лише коротку туніку без рукавівтому міг швидко бігти; на шії в нього висів вузький і довгий орар, який носили євреї.

Кати, щоб догодити служникам храму, про ненависть яких до Спасителя вони знали, жажливо мучили Господа, надзвичайно жорстоко п'ювалилися з Ним. Вони вели Полоненого найгіршою дорогою, штовхали в болото та на гостре каміння, а для себе вибирали ліпші місця.

Спаситель не міг вільно йти через мотузки, за які Його шарпали в усі боки. Крім того, вони били Його вузлуватими мотузками. Так м'ясник б'є худобу, коли веде її на бійню. І все це супроводжувалося брутальними жартами, які не можливо передати.

Спаситель був босий. Окрім звичайного одягу, Він мав на Собі вовняне вбрання без швів.

Арешт Господа відбувся без жодних офіційних розпоряджень, жодного документа. Ісуса заарештували так, начебто Він був поза законом і кожен мав право напасти на Нього.

Йшли дуже швидко. Зійшовши з дороги, яка відділяла Оливний сад від Гетсиманського, повернули вправо на схід від Гетсиманії і дійшли до мосту через Кедронський потік.

Ще не дійшовши до мосту, Спаситель двічі впав через тих, які вели Його. Проте їхня лють зросла, коли дійшли до середини мосту: вони скинули Його в потік, пропонуючи напитися вволю. Лише особлива Божа опіка захистила Його під час цього падіння.

Спаситель упав на коліна і на обличчя. Він розбив би обличчя, якби не прикрив його Своїми зв'язаними руками (Його руки відв'язалися від пояса: невідомо, чи це було чудо, чи кати перед цим звільнили руки).

Сліди Його колін, рук, ліктів та ніг відбилися на скелі, і потім християни вшановували ці святі відбитки. Скелі були не такі жорстокі, як серця людей, і за цих жажливих обставин вони засвідчили Божественну силу, яка торкалася до них...

“Під час Своїх смертельних мук в Оливному саді Спаситель не міг вгамувати спрагу. Після Його падіння я бачила, як Він пив воду з Кедронського потоку, і чула, як Він повторював псалом, в якому пророк передбачив такі подробиці Його страждань: “І буде Він пити під час Свого падіння воду з потоку”, – розповідала Еммеріх.

Знаходячись на мості, кати не припиняли тягнути Спасителя за довгі мотузки. Важко було змусити Його піднятися в цьому місці, бо протилежний берег був оточений високою стіною, тому вони повернули назад, змушуючи Його пройти все річище Кедронського потоку, спустилися самі й витягнули Його на берег. Згодом жорстокі кати змусили Його ще

раз пройти мостом під ударами, образами та глузуваннями. Довге вовняне вбрання Спасителя, важке від води, обліпило Його тіло. Він ледве міг йти і знову впав...

Вийшовши на протилежний кінець мосту, вони підняли Його вбрання і прив'язали до пояса. “Ось, – казали вони, – Він прибрався до свята Пасхи”.

Наближалася північ, коли Спасителя вели по той бік потоку вузькою дорогою, ударами та лайкою змушуючи Його ступати по гострих каміннях та колючках.

Шість фарисеїв йшли поряд, коли дозволяла дорога. Вони тримали в руках палиці різної форми, якими Його штовхали, кололи та били. В цих тяжких місцях, де Спасителю доводилося ставати на колючки та інші предмети, які ранили Його ноги, фарисеї глузували з Нього. Один говорив: “Його Предтеча забув приготувати Йому дорогу”. А інший: “Ось місце, де не збувається пророцтво Малахії: Я послав Ангела Мого перед Тобою, щоб підготувати шляхи Твої!” Чи ще: “Чому б Тобі не воскресити Свого Предтечу, щоб він підготував Тобі ліпші дороги?” Ці брутальні слова викликали регіт і спонукали катів вигадувати жорстокіші муки.

Невдовзі вони побачили людей, що з'явилися вдалині. Деякі учні, дізнавшись, що схопили їхнього Учителя, прибули з Витанії та інших місць, щоб подивитися, що робитимуть з Ним далі.

Вороги Спасителя злякалися, що народ може силоміць забрати в них їхнього Бранця і поспішили подати знак тим воїнам, які були в Опелі.

Процесія дійшла до місця, що було неподалік міської брами, розташованої на південь від храму на Сіонській горі, де жили Каяфа та Анна. З брами вийшов загін воїнів з п'ятдесяти чоловік. Вони були в повній бойовій готовності, з факелами і зчинили галас, вітаючи своїх товаришів з удачею.

Коли вони приєдналися до тих, котрі супроводжували Спасителя, я побачила, що Малх і ще кілька інших вислизнули і побігли до Оливної гори. Учні, які йшли услід за процесією, непомітно зникли.

Пресвята Діва і святі жінки, які супроводжували Її, занепокоєні, пішли в

Долину Йосафата. Побожними супутницями Божої Матері були: а, Марія Магдалина, Марія Клеопова, Марія Саломея, Марія, мати Марка, Сусанна, Іванна Хуса, Вероніка та Саломея.

Вони перебували на південь від Гетсиманії навпроти тієї частини Оливної гори, де була печера, в якій завжди молився Господь. З ними був Лазар, Іван, син Марка, син Вероніки та син Симеона. Останній, який разом з Натанайлом та дев'ятьма апостолами був у Гетсиманії, скористався загальним хаосом і втік. Він повідомив Пресвятій Діві сумну звістку якраз тоді, коли залунали крики двох загонів, які об'єдналися: здалеку вже було видно їхні факели. Почувши цю звістку, Божа Матір знепритомніла і впала на руки Своїх друзів та подруг. Святі жінки, щоб не бачити процесії, пішли в обхід до будинку Марії, матері Марка.

П'ятдесят солдатів, які вийшли назустріч Спасителю, були виділені з загону, який налічував триста чоловік і якому доручили охороняти браму Опеля та цілий квартал. Зрадник потурбувався, щоб попередити книжників та фарисеїв, що мешканці кварталу Опеля, переважно бідні люди (робітники, поденники, водоноси чи лісоруби, які слугували у храмі) були палкими прихильниками Спасителя.

Зрадник знав, що Господь постійно утішав, повчав, допомагав цим людям і чудесно зцілював багатьох з них. Фарисеї побоювалися, що вони спробують звільнити Його.

Коли після смерті Івана Хрестителя Спаситель ішов з Витанії до Ефрона, щоб розважити учнів Івана, Він зупинявся в Опелі.

Коли ж завалилася Сілоамська вежа (згідно з видіннями – на третій рік служіння Христа), то майже всі, хто постраждав, були мешканцями Опеля. Більша частина людей цього кварталу справді приєдналася до апостолів після П'ятдесятниці.

Квартал Опель – пагорб, оточений мурами, розташований на південь від храму, майже повністю заселений злидарями. Тієї ночі вони прокинулися від вигуків воїнів. Виходили з будинків на вулиці, підходили до брами міста і запитували: “Що трапилося?”

Воїни, переважно брутальні раби чи відпущеники, ганебно поводитися з ними і змушували їх повертатися додому, говорячи: “Ісуса, вашого лжепророка, який уводив вас в оману, нарешті заарештували! Тепер священики та книжники засудять Його і розіпнуть!”

Крики та голосіння сповнили квартал. Його бідні мешканці, чоловіки та жінки, плакали, з простягнутими до Нього руками падали на коліна, наче прохаючи допомоги і згадуючи усю добротність Спасителя, але воїни змушували їх повертатися у свої домівки, говорячи: “Ось доказ, що то був честолубець, який спокусив народ!” Але вони не відважувалися діяти надто різко, задовольнилися лише тим, що прогнали людей з вулиці, якою мали вести Спасителя.

Сумна процесія підійшла до воріт Опеля. Спаситель знову впав. Здавалося, що Він уже не міг іти далі. Один з воїнів поспівчував Йому. Коли Спаситель упав знову, він звернувся до катів: “Ви ж бачите, що Він уже не може йти далі. Якщо ми хочемо віддати Його живим у руки первосвященикам, то потрібно розв'язати чи хоча б послабити мотузки, якими зв'язані Його руки, щоб Він міг притримати Себе руками, коли падає!”

Процесія зупинилася, і кати послабили мотузки на Його руках. Інший воїн із співчуття дав напитися Йому води, яку набрав у сусідній криниці. Вода була в посудині, сплетеній з очерету, яку часто носять тут зі собою воїни та мандрівники. Спаситель подякував йому та сказав про живу воду, яку Він дасть Своїм друзям.

Коли фарисеї почули ці слова, вони знову почали ображати Христа. Звинувачували Його в гордовитості, зухвалості, казали, що вже час відмовитися від таких безглузких промов, що віднині Він не зможе вгамувати спрагу ні людям, ні навіть тваринам.

“Я бачила, як воїни, що співчували Йому – той, хто просив розв'язати Спасителю руки, та інший, що дав Йому напитися, раптом були осяяні світлом, як обидва ще до Його смерті навернулися і потім приєдналися до перших християн. Я навіть бачила їхні первісні імена і ті, якими їх називали потім. Мені стільки всього показує Бог, що дещо забуваю”.

А Спаситель продовжував йти, зносячи жорстокість та зневагу. Біля невеликого пагорба, за брамою міста, мешканці Опеля, що були прихильниками Христа, зустріли воїнів та фарисеїв вигуками обурення. Варта ледве відштовхувала чоловіків та жінок, які кидалися на неї. Люди бігли звідусіль одночасно, ставали на коліна і кричали, простягаючи руки: “Віддайте, поверніть Його нам! Хто тепер нам допоможе, хто розрадить та зцілить нас? Поверніть Його нам!”

Жахливе видовище – бачити Спасителя бідного, обідраного, побитого, зі скуйовдженим волоссям, брудного і мокрого, зв'язаного товстими мотузками, якого женуть ударами палиць, тягнуть, як німе створіння, кати, напівголі та брутальні воїни, серед мешканців Опеля, які піднімають до Нього зцілені Ним руки, благають катів помилувати Його голосами, які Він повернув їм, дивляться Йому вслід й оплакують Його тими очима, яким Він повернув світло.

Підіслані Анною та Каяфою простолюдини з Єрусалима та інші вороги Спасителя, що прилучилися до процесії ще біля Кедронської долини, допомагали воїнам проганяти мешканців Опеля.

Процесія спустилася і пройшла крізь браму в стіні. Вийшовши з кварталу Опеля, сторожа заборонила мешканцям йти далі за ними. Воїни з Бранцем рушили далі, залишили праворуч велику будівлю (залишки споруд Соломона), а ліворуч – купіль Витезда.

Потім пішли на захід вулицею Міло. Там звернули на південь, почали підніматися в напрямку Сіона і швидко дійшли до будинку Анни.

Увесь час продовжували зневажати та катувати Спасителя. Побачивши, що народ сходить з усіх сторін та кварталів назустріч процесії, кати посилили жорстокість.

Спаситель знову впав. Це було Його сьоме падіння, починаючи від Оливного саду.

Мешканці Опеля ще не встигли отямитися від горя, як нове видовище викликало їхнє співчуття. Святі жінки і друзі Пресвятої Діви повели її кварталом Опель з Кедронської долини до будинку Марії, матері Марка. Цей будинок стояв біля підніжжя Сіонської гори.

Коли ці добрі люди впізнали Божу Матір, вони гірко заплакали, згуртувалися біля Неї та якийсь час Її несли.

Пресвята Діва не вимовила ні слова, наче оніміла з горя. Вона відкрила уста лише тоді, коли побачила Івана, що наближався до Неї. Вона спитала Його і захлинулася слізьми. Апостол розповів їй все, що трапилося з того часу, відколи Спаситель покинув трапезну. Потім Її повели в західну частину Єрусалима, в дім Марти, що був по сусідству з будинком Лазаря. Щоб дійти туди, йшли в обхід, уникаючи тих вулиць, якими йшов Христос, щоб не збільшувати скорботу Божої Матері.

Коли процесія увійшла в місто, Петро та Іван, котрі йшли за Ним на деякій віддалі, поквапилися розшукати тих, хто служив у первосвященника, знайомих з Іваном, щоб через них потрапити на суд, куди повели їхнього Учителя. Ці служники повинні були обійти все місто, щоб скликати старійшин та членів ради. Вони хотіли догодити апостолам, але все, що вони могли зробити, це дати їм такі ж плащі, як ті, що були у них, і доручити розносити повідомлення. В цих плащах вони зможуть потім проникнути на суд, бо, крім служників, туди впускали лише воїнів та підкуплених лжесвідків. Решту, всіх без винятку, проганяли.

Никодим, Йосиф Ариматейський і ще кілька друзів Спасителя входили до складу ради. Петро та Іван взялися повідомити їх, бо фарисеї з певним наміром “забули” це зробити.

Юда, якому сатана не давав ні на мить спокою, блукав побіч ущелин, які оточували Єрусалим з півдня. Це була найдикіша і найбезлюдніша околиця міста.

Розділ 11

Напередодні суду

Анні та Каяфі негайно повідомили про арешт Спасителя, і вони відразу ж взяли за справу. Всі зали були освітлені, і біля кожних дверей стояла варта. Одночасно їхні посланці йшли різними кварталами міста, щоб скликати членів синедріону і всіх, хто мав право брати участь у суді. Зрештою, багато з них залишалися у Каяфи ще з часу зради Юди, чекаючи результату цього заходу. Також скликали старійшин різних верств. Та позаяк фарисеї, саддукеї, іродіани з усіх околиць уже кілька днів перебували в Єрусалимі з нагоди свята Пасхи, то первосвященики радилися з ними щодо наміру схопити Спасителя. Тепер первосвященики скликали тих, хто був найбільше озлоблений проти Спасителя, сповістили, щоб вони привели можливих свідків та обвинувачувачів на суд. Це були переважно фарисеї та саддукеї з Назарета, Капернаума, Тірці, Габари, Йотопета, Сіло – усі ті, кого Христос засоромив привселюдно і хто прагнув помсти. Чимало з них пішли, не гаючись, по своїх прибічників, щоб намовити їх за гроші свідчити на суді проти Христа та ображати Його. Але крім кількох брехливих причіпок, які було легко заперечити, вони нічого не змогли

вигадати, окрім безглузвих звинувачень, які Спаситель уже не раз привселюдно розбивав у синагогах. Усі ці люди поспішали на суд до Каяфи, як вороги Христа, яких скерували фарисеї, законники та їхні єрусалимські прибічники. Тут були і купці, яких Спаситель прогнав з храму, і горді учителі, які змушені були мовчати перед Ним, навіть ті, що не могли пробачити Йому, дванадцятилітньому, коли Він навчав їх у храмі. Тут були грішники, які не покалися, через що Він відмовився їх зцілити, а також зцілені грішники, які, однак, знову згрішили, відтак знову захворіли після зцілення. Були і юнаки, сповнені сумнівів, яких Він відмовився прийняти в число Своїх учнів, скупі, які спокусилися тим, що Він роздавав бідним багатство, на яке вони розраховували, гультяї, чийх друзів Христос навернув до Себе і відвернув від них, перелюбники, спільники яких були скорені Його проповідями, скнари, які завдяки Його зціленням утратили спадок тих, на чию смерть вони розраховували, розбещені люди, які спокусили інших. Словом, різні грішники, зброєю сатани скеровані супроти Найсвятішого зі святих.

У той час, як прислужники диявола вигадували нові підступи, багато друзів Спасителя були приголомшені та пригнічені. Не розуміючи тих великих таємниць, що мали здійснитися, вони блукали та вагалися. Коли вони прислуховувалися, сумували, їх брутально відштовхували; коли вони мовчали, на них скося поглядали, але були й такі слабкі люди, які хоч і прагнули добра та були прихильниками Христа, однак ще до відчутної небезпеки спокусилися та завагалися.

Тих, хто встояв, було небагато. Але що змінилося відтоді? Адже і зараз багато хто залишається чесним християнином, бо це йому нічим не загрожує, та соромиться Христа Христового, коли він не в пошані.

Однак багато хто був зворушений, коли бачив нелюдську жорстокість катів, терпіння Спасителя, і мовчки у смутку відходив.

Звичайні молитви та приготування до свята було вже закінчено, мешканці цього великого міста, а також ті, що прибули до Єрусалима на свято, спали глибоким сном, коли звістка про арешт Господа розбудила багатьох: і ворогів, і друзів Христа.

Багато хто відгукнувся на заклик первосвящеників і вирушив у дорогу. Йшли під місячним сяйвом та світлом факелів, як звично вночі, темними та порожніми вулицями, бо більша частина будинків в Єрусалимі не виходить вікнами на вулиці, переважно в будинок потрапляють з внутрішнього двору.

Усі йшли в напрямі до Сіонської гори, яка виднілася у світлі факелів, – звідти долинав гомін голосів.

У всіх боків стукали в будинки, щоб розбудити мешканців.

В усіх кінцях міста ходять, хвилюються, перемовляються. Скрізь відчиняють двері, розпитують тих, хто прийшов, збираються та йдуть до Сіонської гори.

Слуги та цікаві супроводжують членів ради, щоб дізнатися про те, що трапилося, відбувається і незабаром відбудеться.

Деякі будинки були зачинені й забарикадовані, бо тут боялися народних заворушень. Стукають у двері до знайомих, розпитують перехожих, щоб дізнатися про всі подробиці останніх подій. На втіху пеклові одні говорили іншим: “Лазар та його сестри нарешті дізнаються, кому вони довірилися! Сусанна, Марія, мати Марка, і Саломея шкодуватимуть, що були такі заппадливі, так само, як і Серафія, дружина Сіраха, – не зможуть вони виправдатися перед своїми чоловіками, які неодноразово намагалися застерегти їх перед спокусником. Його прибічники завжди були такими зарозумілими перед тими, хто не був на їхньому боці. А тепер багато з них не буде навіть знати, куди заховатися! Вже немає нікого, аби стелити перед Ним віття, одяг і тканини! Усі ці зухвальці, які хочуть видатися кращими

за інших, отримають те, що заслужили. Всі вони вплетані в справу Галилеянина! Справа виявилася серйознішою, ніж вони сподівалися. Цікаво, як Никодим та Йосиф Ариматейський зможуть вийти з цієї ситуації? Їм уже давно не вірять! Адже вони заодно з Лазарем, хоч і дуже спритні. Тепер їх усіх “виведуть на чисту воду!”

Так говорило багато людей, які були проти учнів Христа та, основне, проти святих жінок, які постачали Його всім необхідним і не приховували цього. Багато хто був приголомшений тим, що сталося. Інші потайки плакали, йшли до друзів, аби полегшити свої страждання, але мало хто мав відвагу голосно заступитися за Спасителя.

Та скрізь в Єрусалимі панувало хвилювання та пожвавлення. Воно особливо відчутне в тих кварталах, де фарисеї скликають членів синедріону і де похапцем розшукують лжесвідків проти Христа. Можна собі уявити, як іскри люті та ненависті спалахували в різних частинах Єрусалима: ці іскри збільшуються, з'єднуються одна з одною і нарешті утворюють над будинком Каяфи величезний та страшний вогняний вихор. Лише на околицях Єрусалима відносний спокій.

Римські воїни далекі від пристрастей, що охопили мешканців міста, їхня варта подвоєна, і їхні загони в різних частинах Єрусалима. Вони схвилювані тим, що відбувається, бо щороку на свято Пасхи вони мають бути пильні, адже до Єрусалима приїздить багато євреїв.

Деякі, йдучи в суд, намагаються оминати вулиці, де стоїть римська варта: вони не хочуть, щоб їх бачили римські воїни, адже так вони оскверняться перед святом.

Первосвященики та старійшини повідомили Пилата, чому загони воїнів розташувалися в кварталах Опеля та Сіона. Але стосунки між ними та Пилатом просякнуті недовірою. Пилат не спить. Він отримує повідомлення, дає накази. Богородиця бачить його дружину. Вона плаче уві сні, спить, але страждає сильніше, ніж її чоловік.

Частина міста, де було найбільше людей, засмучених арештом Спасителя, – Опель. Поденники та робітники мешкають у цьому зневаженому кварталі. Гірка звістка дійшла до них зовсім несподівано. Вони побачили, як вулицями кварталу волочили знесиленого та пораненого Учителя, їхнього Благодійника. Того, Хто їх живив та втішав.

Вони ще більше зажурилися, коли побачили Страждальну Матір, яка йшла вулицями їхнього кварталу разом зі Своїми сумними супутницями. У цю скорботну, пізню годину їм доводиться ховатися в якийсь глухий кут, щоб їх не зауважили. Часто їх ображають, вони чують брутальні слова та глузування, спрямовані проти Спасителя, і майже ніколи – слова співчуття. Коли вони повертаються в свої сховища, то в муках падають, щось шепочуть один до одного, або сидять, спершись загорненими в покривала головами на коліна. Хтось несподівано постукав у двері: вони тривожно прислухаються. Але це легенький стукіт, ворог так не буде. Вони відчиняють двері. Це товариш чи хтось від Учителя. Вони кидаються до нього з питаннями і слухають розповідь про нові страждання. Повідомивши сумні новини, ці вісники знову поспішають дізнатися щось нове і повертаються з подвоєною скорботою.

Більшість апостолів та учнів блукають околицями Єрусалима або ховаються в печерах Оливної гори. Прихід одного з них до інших вже лякає їх. Вони запитують пошепки. Далекі кроки обривають їхню перелякану розмову, і вони шукають новий прихисток, щоб переховатися. Деякі з них наближаються до міста і розшукують знайомих, щоб дізнатися останні новини.

Інші піднімаються на верхівку Єлеонської гори і звідти з тривогою слідкують за рухом факелів та пожвавленням біля Сіонської гори. А хвилювання значно збільшується в тому

кварталі, де розташований суд Каяфи. Тут багато вогнів, чути голоси ягнят, яких привели, аби заколоти наступного дня в храмі.

Одне Ягня – Жертва добровільна!

Але Його голосу не чути. Як ягня, яке ось-ось поведуть, щоб заколоти, Він не розтуляє уста, аби поскаржитися.

Це чисте і непорочне, справжнє Пасхальне Ягня – Ісус Христос!

Похмуре темне небо над усім цим. Блідий лиховісний місяць часто покривається плямами, він наче боїться дійти до зеніту, бо тоді має померти його Творець.

А місцевість на півдні – сумна долина Енном. Там опинився зрадник Юда Іскаріот. Совість жене його в дикі та прокляті місця серед боліт. Він блукає. Він сам, він лякається своєї тіні. І диявол поруч, не відступає від нього. Багато темних духів рухаються то туди, то сюди, спокушають людей, схиляють їх до гріха.

Наче пекло вирвалося з кайданів і сіє всюди безчестя.

Усе важчає ярмо, під яким знемагає Ягня. Ненависть сатани зростає, лякає і бентежить праведних. Сатана жадає гріха, і якщо праведник без гріха, то вистоїть проти спокус.

Ангели поміж болем та радістю. Вони хочуть впасти біля Престолау Всевишнього і допомагати Праведнику. Але тут же вони схиляються перед дивом Божої Справедливості та Його милосердям. Ця справедливість і це милосердя вічно живуть на Небесах, і сьогодні вони входять у силу часу на землі.

“Все, що я розповідаю, не відтворює і тисячної частини тих почуттів скорботи, суму і водночас утіхи та захоплення, що наповнювало мою грішну душу в ту знаменну ніч, в ту годину, коли вічна Справедливість та Боже Милосердя зустрілися, еднаючись і взаємопроникаючи, щоб розпочати Найсвятішу справу Божественної і людської любові, щоб покарати за гріхи людства Людину-Бога та відкупити через Нього світ”.

Розділ 12

Суд Синедріону

Опівночі Господа привели в палац Анни. Його ввели до передпокою, відтак до зали, просторої, мов храм.

Анна, оточений дванадцятьма помічниками, сидів на помості, під яким був прохід, навпроти дверей. Сходи з кількох східців вели до тієї зали, з якою з'єднувалися інші приміщення палацу.

Кати втягнули Спасителя, оточеного воїнами, які схопили Ісуса, продовжуючи шарпати за мотузки. В залі були воїни, простолюди, вороги Христа, слуги Анни, нарешті лжесвідки, яких підшукали і які потім давали свої свідчення у Каяфи.

Анна з нетерпінням чекав на Спасителя. Сатанинська радість, хитрість, ненависть були на його обличчі. Він очолював особливий трибунал, якому доручили слідкувати за чистотою вчення, переслідувати винних і приводити їх на суд до первосвященника.

Перед Анною постав блідий і скатований Христос. У брудному одязі, з ланцюгами на руках. Голова схилена на груди. Він мовчав.

Анна був худорлявим, з рідкою борідкою стариганом. Злий, хитрий, незворушний єврей. Посміхаючись, він сів і вдав, ніби не знає, що Ісус – Той в'язень, якого йому привели. Зміст його збудженої розмови неможливо переказати дослівно: “Ага, оце Ісус з Назарета? Та це Ти? А де ж Твої учні? Де Твої прихильники, такі чисельні та могутні? Де Твоє Царство? Напевно, Твої справи кепські? Нарешті побачили, що час покласти край Твоєму безчестю, Твоїй зневазі до священничого звання, до святих звичаїв. Хто ж Твої послідовники? Говори,

спокуснику! Відповідай, безчесний звіднику! Ти вже спробував Пасхальне ягня. Ти його спробував згідно з неосвяченим звичаєм в недозволеному місці, швидше призначеного часу! Мабуть, Ти хочеш дати нам новий закон? Хто дозволив Тобі навчати? Де навчався Ти? Яке ж Твоє вчення, що не шанує нічого святого? Говори, відповідай: яке Твоє вчення?

Спаситель спокійно підняв Свою стомлену голову, подивився на Анну і сказав: “Я говорив відверто і привселюдно, в місцях, де збиралися євреї. Я ніколи не навчав таємно. Чому ви запитуйте Мене? Чому не запитаєте тих, хто Мене бентежив? Вони знають, що Я їм говорив”.

Обличчя Анни спалахнуло люттю та гнівом. А слуга суду, що стояв біля Спасителя, дав Йому своєю рукою, вбраною в залізо, ляпаса і сказав: “То так Ти відповідаєш первосвященику?!”

Спаситель упав від удару на східці. Його обличчя залила кров. У залі лунав сміх, оплески, глузування. Спасителя підняли, поводячись з Ним ще брутальніше. А Він лише промовив: “Якщо Я погано відповів, доведіть Мені це, якщо Я сказав добре, то завіщо б’єте Мене?”

Анна, розлючений спокоєм Спасителя, почав закликати присутніх повторити те, що хотів почути. І тут почулися волення та прокляття, які неможливо повторити. Усі відразу почали кричати, стверджуючи, що Він називав Себе Царем.

Він говорив, що Бог – Його Отець! Що фарисеї – перелюбники! Він спокушав народ! Зцілював у суботу сатанинською силою! Він зачаровував мешканців Опеля, які називали Його своїм Спасителем та пророком!

Він називав Себе Сином Божим, говорив, що Його послав Всевишній! Він не шанував святого міста, пророкував зруйнування Єрусалима! Він не дотримувався посту! Він збирав навколо Себе народ, споживав їжу разом з нечестивцями: поганями, митарями, грішниками!

Він оточив Себе перелюбними жінками, підозрілими людьми! Навіть тепер біля брами Опеля Він обіцяв якомусь воїнові, що дасть йому напитися води, яка тече в життя вічне, після якої не захочеться пити!

Він вводив в оману людей двозначними притчами! Він жив за рахунок інших! Він навіював довірливим людям безглузді вигадки про Своє уявне Царство і багато що ще!

Усі ці звинувачення вигукувалися одночасно. Брехливі свідки кидали свої звинувачення в обличчя Спасителя, супроводжуючи їх брутальною лайкою.

Одночасно кати били Його довгим джгутом зі словами: “Говори ж, відповідай!” Анна з обвинувачувачами знущалися, говорячи: “Так, ми тепер знаємо, в чому Твоє вчення! Відповідай! Ось те вчення, що Ти Давав людям. Уся країна лише говорить про нього! Хіба Ти не маєш Що сказати? Чому ж Ти не зізнаєшся, могутній Царю? Посланцю Божий, вияви Своє призначення!”

Натовп вітав усі ці знущання та жарти. Кати з люттю кидалися на мовчазного, лагідного Господа.

Спаситель ледве тримався на ногах. Анна зверхньо промовив: “Хто ж Ти, Царю Юдейський, Посланець Всевишнього? Досі ми вважали, що Ти – Син звичайного теслі. Але можливо, Ти – пророк Ілля, що від’їхав на вогняній колісниці? Кажуть, що Він живий, Ти ж умієш ставати невидимим, щоб уникнути Своїх ворогів! А може, Ти – Малахія? Ти віддаєш перевагу цьому пророкові і дуже часто часто про нього згадуєш! Про нього кажуть, що це – Ангел, що він не помер. Для Тебе якраз прекрасна нагода, сказати, що це – Ти! Тож який Ти Цар? Якщо вірити Твоїм словам, то Ти – величніший за Соломона! Що ж, ми не хочемо відбирати у Тебе Твоє Царське звання!”

Анна звелів принести пергамент завдовжки аршин і завширшки три пальці. Взяв палицю і написав на пергаменті великими літерами знущальні звинувачення проти Христа. Потім згорнув пергамент, уклав його в гарбузову пляшку, закрив, прикріпив її до кінця жердини і, подаючи Ісусові, сказав: “Ось, Царю, Твій скіпетр, Твої титули і права! Неси їх до первосвященика, щоб він міг визнати Твоє Царство і Твою Місію та вшанувати Тебе гідно! Зв’яжіть Йому руки і заведіть до первосвященика!”

Спасителю перед цим справді розв’язали руки. Отож їх знову зв’язали, схрестивши на грудях, і прикріпили до них жердину зі звинуваченням Анни.

Його повели до Каяфи з глумом, знущаннями та образами. До палацу Каяфи було кроків триста від палацу Анни. Дорога, що тягнеться серед стін будинків, освічена факелами і заповнена євреями, які жестикулюють та кричать. Воїнам важко розштовхувати натовп. Слуги Анни повторюють перед натовпом ті ж самі звинувачення. Озброєні люди брутально відштовхують тих, хто співчуває Спасителеві й заохочують грішми тих, котрі знущаються з Нього, заводячи їх на подвір’я Каяфи.

Щоб увійти до судилища Каяфи, потрібно було через браму пройти у велике подвір’я, розташоване навколо цілої будівлі, яке називається внутрішнім двориком. Будинок удвічі довший, ніж ширший. До нього веде атріум чи вестибуль з галереями, прихованими з трьох боків і відкритими в центрі. У них входять з трьох боків. Але головний вхід з фасаду будинку. Зліва від входу видно викладене плитами заглиблення. Там розкладають вогнище. Справа за колонами – підвищення, а в ньому – приміщення. Це – трибунал, судилище! На нього піднімаються східцями.

Рада засідає на півокруглому помості, вищому за решту приміщень. Місце первосвященика посередині й на підвищенні. Звинувачені всередині півкола і в оточенні сторожі. Праворуч та ліворуч між місцем для звинувачених й атріумом – обвинувачі та свідки. До місця для суддів ведуть три входи, з’єднані з округлою залю, розташованою за трибуналом, там також є поміст. У цій залі відбуваються таємні наради. На шляху від трибуналу в округлу залу праворуч та ліворуч розташовані двері, що ведуть у внутрішнє подвір’я. Якщо вийти через двері направо, то видно на подвір’ї зліва вхід до підземної в’язниці, вона розташована під округлою залю. Оскільки ця зала та вестибуль на підвищенні, то тут легко було влаштувати підземелля для в’язниці.

В одній з цих темниць святий Петро провів ніч після зішестя Святого Духа, коли він зцілив біля входу в храм сліпого.

Усередині будинку і навколо нього було запалено безліч факелів. Величезне вогнище палало в атріумі під відкритим небом. Час від часу в нього кидали щось подібне на вугілля. Справа та зліва від вогнища, на висоті людського зросту, – труби для витягування диму. Посередині – полум’я.

Воїни, лжесвідки, служителі трибуналу та різні люди сновигали біля вогнища, а спритні жінки продавали їм якийсь червоний напій і смажені пиріжки. Здавалося, що це зимова ніч у Гетсиманії, коли чергують біля вогню.

Більшість запрошених зайняла свої місця на помості трибуналу. Інші надходили. Звинувачувачі та лжесвідки розташувалися в атріумі. Багато цікавих намагалося увійти, але варта не впускала їх. Перед приходом Спасителя апостоли Петро та Іван, зодягнені в плащі посланців, проникли на зовнішнє подвір’я. Іван, завдяки поблажливості знайомого служника трибуналу, встиг увійти через двері на внутрішнє подвір’я. Незабаром через наплив народу цей вхід зачинили. Петро, якому натовп не давав можливості пройти, застав вхід вже зачиненим. Варта відмовилася впустити його. Марно Іван просив за нього. Якщо б не Йосиф Ариматейський та Никодим, які вже прийшли на цей час, він не зміг би увійти. Зайшовши

на внутрішнє подвір'я, обидва апостоли повернули позичені плащі та зникли в натовпі в правій частині атриуму, звідки було видно трибунал.

Каяфа сидів на підвищенні посередині помосту. Сімдесят членів Ради сиділи навколо нього. Багато службовців, старійшин, законників розмістилися з обох боків помосту. А навколо них – безліч лжесвідків та підкуплених наклепників. В атриумі поблизу входу в трибунал, біля колон і дверей, через які мала пройти процесія, стояли воїни. Ці двері були не навпроти трибуналу та суддів, з лівого боку атриуму.

Каяфа був видною людиною. Він мав на собі довге вбрання темно-червоного кольору, прикрашене золотими китицями і схоплене на плечах та грудях металевими защіпками. На голові мав щось на зразок мітри наших єпископів. З неї спадали на плечі зав'язки.

Каяфа зі своїми радниками чекав у залі. Як розповідала Еммеріх, багато хто перебував тут ще відтоді, як Юда разом зі своїм загоном воїнів пішов геть. Нетерпіння та гнів Каяфи були настільки сильними, що він кілька разів підводився зі свого місця і йшов в атриум запитати, чи не наближається процесія.

Нарешті йому доповіли про прихід Спасителя, і він відразу ж зайняв своє місце.

Коли Спаситель проходив через подвір'я, натовп зустрів Його з образами та глузуваннями. Ті з Його друзів, що були в атриумі, поводити себе стримано і висловили свою радість лише глухими окриками. Проходячи повз Івана та Петра, Господь подивися на них, не повертаючи голови, щоб не видати їх.

Щойно Він став перед суддями, Каяфа звернувся до Нього: “То це Ти зневажаєш Бога і святу ніч?” Згорток зі звинуваченнями Анни відв'язали від скіпетра. Каяфа прочитав обвинувачення і вибухнув образами та лайкою на Спасителя. Кати не припиняли мучити Його. В руках вони тримали палиці, обкуті металом. Ними вони били Його, вигукуючи: “Відповідай! Чи Ти втратив дар мови?” І тут же Каяфа, ще більше збуджений та розгніваний, ніж Анна, кинувся до Спасителя із запитаннями.

Христос зберігав спокій. Він дивився прямо перед Собою, не підводячи очей на Каяфу. Кати хотіли силою змусити Його відповідати, били Господа по спині, плечах, руках і кололи Його своїми гострими палицями.

Незабаром почали допитувати свідків, саддукеї та фарисеї, похапцем скликані на суд, звинувачували Господа, мов свого давнього ворога, з великою ненавистю, знову і знову ставили питання, на які Господь відповідав не раз. Вони кричали: “Він зціляв та виганяв бісів диявольською силою, не дотримувався суботи та посту! Його учні не обмивали рук! Він підбурював народ, називав фарисеїв єхиднами та перелюбниками, Він пророкував зруйнування святого міста, Він спілкувався з поганями та митарями, з грішниками та грішними жінками!”

“Навколо Нього збирався натовп, Він називав Себе Пророком, Сином Божим, Він постійно говорив про Своє Царство, Він забороняв дозволене розлучення, Він прокляв Єрусалим”.

“Він називав Себе Хлібом Життя. Говорив про невідомі досі речі: той, хто не буде приймати Його Крові та Тіла, не буде мати життя в Ньому!”

Усі слова Спасителя та усі Його повчання були спотворені виступами і звинуваченнями проти Нього, але свідки не змогли все узгодити між собою. Дехто говорив: “Він видає Себе за Царя!” Інші заперечували: “Ні, таким ім'ям Він не дозволяє Себе називати, і коли Його хотіли проголосити Царем, Він утік!” Третій сказав: “Він називав Себе Сином Божим!” Наступний свідок доповнював: “Він називав Себе Сином Божим, бо виконує волю Отця Небесного!”

Багато хто говорив, що після Його зцілення хвороби повернулися знову, що ці зцілення були чарами, говорили про зцілення розслабленого в купелі, але й тут свідки суперечили один одному. Фарисеї, з якими Спаситель розмовляв про розлучення, спотворили Його вчення. Навіть той юнак, якого Він відмовився прийняти за Свого учня, виявився настільки нищим, що виступив проти Нього.

Його звинувачували в тому, що Він розмовляв у храмі з перелюбницею і цим порушив повагу до законників та фарисеїв, проте жодне звинувачення не вдалося підтвердити. Багато свідків просто кричали на Спасителя чи починали сваритися один з одним!

Первосвященики зі своїми радниками продовжували ображати Спасителя, кажучи: “Якщо Ти такий сильний, то покажи нам Свою силу. Виклич легіони Ангелів, про яких Ти згадував у Гетсиманському саду. Відповідай, говори! Ти мовчиш, хоч повинен відповідати суддям. Краще було б, якби Ти мовчав, коли був серед людей, яких Ти спокушав!”

Кати та сторожа хотіли змусити Спасителя відповідати і продовжували Його катувати. Частина свідків почала говорити, що Він народився в незаконному шлюбі, інші виступили проти них, бо сказали, що Його Матір добродісна, а її чоловік шанував Бога. Вони сперечалися про Його народження. Йому дорікали, що ні Він, ні Його учні не приносили жертв у храмі.

“І справді, я не бачила, щоб Спаситель чи Його сподвижники приносили жертвних тварин, окрім Пасхального ягняти! Правда, свята Анна та святий Йосиф за свого життя часто жертвували в храм тварин за Ісуса. Загалом ж ці звинувачення були безпідставні, адже євреї не приносили жертв, однак були правовірними”, – уточнювала Еммеріх.

Його звинувачували в чаклунстві, і Каяфа навіть відважився стверджувати, що суперечливість свідчень – наслідок Його чарів. Потім прийшли і повідомили, що Спаситель уже споживав Пасхальне ягня, тобто порушив закон. Це звинувачення зустріли новим вибухом образ.

Але свідки настільки суперечили один одному і сварилися між собою, що Каяфі довелося червоніти за них. Вони були розлючені, бо побачили, що не вдалося довести жодного звинувачення.

Йосиф Ариматейський та Никодим на запитання про споживання Пасхального ягняти напередодні визначеного дня в приміщенні, що належало їм, довели, що існує давній звичай, згідно з яким галилеяни мали дозвіл споживати Пасхальне ягня на день швидше, ніж інші євреї. А заколення було законним та правильним, і здійснювалося одним із служителів храму.

Вороги Спасителя обурилися поясненнями Никодима. Хоч галилеяни не завжди користувалися цим своїм правом, проте Никодим з допомогою текстів довів, що вони мають на це дозвіл. Особливо розлютилися вороги Спасителя, коли Никодим закінчив свою промову словами про те, що раді має бути соромно за суперечливі твердження свідків та за ведення справи з надзвичайним поспіхом, нерозважливо, і саме в той час, коли надходить найурочистіше єврейське свято.

На Никодима дивилися з гнівом і продовжували допитувати свідків з тим же поспіхом та упередженістю.

Нарешті два свідки присягалися, що Спаситель сказав, що зруйнує рукотворний храм і за три дні збудує інший – нерукотворний, але й тут вони не могли домовитися. Один казав: “Ісус споживав пасху по-іншому, у новому місці, зазначаючи, що встановлює нову святиню, а стару руйнує. Інший заперечив, твердячи, що Вечерник – це також творіння людських рук, а тому Ісус мав на увазі щось інше”.

Каяфа розлютився. Протиріччя свідків, образи, які завдавали Спасителеві, і надзвичайне терпіння, з яким Він усе це сприймав, зворушило багатьох: вони почали лаяти свідків.

Мовчання Христа вразило чимало присутніх. Майже десять воїнів були приголомшені тим, що відбувалося, і вийшли, сказавши, що вони хворі. Коли вони проходили повз Петра та Івана, то сказали: “Мовчання Ісуса серед усіх цих образ шматує серце. Здається, що земля ось-ось розсунеться і поглине кривдників. Скажіть, куди нам піти?”

Апостоли або не довіряли сповна цим воїнам, їхньому запалу, або боялися людей, що були навколо: вони сумно відповідали такими ніжними словами: “Якщо правда керує вами, нехай вона поведе вас. Усе інше відбудеться само собою”. Після цього воїни вийшли з атріуму і пішли в місто.

Там вони зустріли людей, які прямували в інший бік Сіону, на південь Єрусалима. Вони пішли з ними і зустріли апостолів, які переховувалися. Ті спочатку налякалися, потім почали розпитувати воїнів і, коли довідалися про те, що їм загрожує небезпека, подалися хто-куди.

Каяфа, розлючений суперечностями в словах двох останніх свідків і тим, як приймалися ці зізнання, піднявся зі свого місця, зійшов на кілька східців униз, наблизився до Спасителя і сказав Йому: “Ну, що Ти можеш відповісти на ці свідчення?” Він дратувався ще й тому, що Спаситель не дивився на нього!

Тоді кати почали шарпати Спасителя за волосся, били Його кулаками в підборіддя. Та Він усе одно не підіймав очей. Каяфа здійняв руку і гнівно промовив: “Заклинаю Тебе іменем Живого Бога, відповідай, чи Ти – Христос Месія, Син Всемогутнього Бога?”

І тут на зібранні настала хвилина урочистого мовчання. Спаситель відповів з гідністю, голосом, сповненим сили та величі: “Ти сказав – це Я! Справді кажу вам – незабаром побачите Сина Людського, який сидить по правиці Бога, який піднявся на хмарах небесних!”

“Коли Господь промовив ці слова, мені здалося, що весь Він осяяний світлом! Я бачила Небо розкрите і Отця Всемогутнього! Щоб описати Його, я не маю ні слів, ні можливості! Я бачила Ангелів, бачила молитви праведних, які підносилися до Неба за Господа Ісуса Христа! Я наче чула слова Бога Отця: “Якщо б Я міг страждати, Я б страждав! У Милосерді Своєму Я, Слово, втілювався в людині, щоб Син Людський страждав! Бо Я – справедливий. І ось Він узяв на Себе і несе гріхи всіх цих людей і гріхи цілого світу!”

І відразу біля ніг Каяфи я побачила прірву і вогняну кулю, наповнену найстрашнішими створіннями. Ця куля висіла над прірвою, наче мала от-от впасти в неї. І вся вона була пронизана диявольською ненавистю. І вся будівля видалася мені пеклом, що вийшло з-під землі!

І в цю ж хвилину, коли Спаситель промовив слова: “Я – Христос, Син Бога Живого”, – пекло здригнулося і наповнило собою усе приміщення, весь будинок ненавистю до Спасителя.

Усе це було мені показано в образах, чуттєвих картинах. Такий спосіб для нас, людей, промовистіший та яскравіший за всі слова. Я бачила лють та жахіття пекла, що виходили з-під землі у вигляді жаклих образів. Пам’ятаю, що побачила багато невеликих страшних чорних створінь з пазурами (що подібні були до псів, які бігають на задніх лапах). Тоді я знала, яке зло вони уособлюють, але тепер забула і не можу розповісти. Я бачила, як ці жакливі потвори проникали в людей, заповзали в їхні голови, сідали їм на плечі. Вони заповнили всю залу. І від їхньої присутності лють злих зросла надзвичайно сильно.

Я також бачила страшних привидів, що виходили з гробів по той бік Сіону. Мені здається, що то також була нечиста сила. Багато привидів вийшло з-під землі біля храму. Вони були схожі на в'язнів, закутих в ланцюги. Не знаю, чи це були злі духи чи душі померлих, які прагнули потрапити із землі в пекло, де вони мали перебувати і брама якого от-от мала відчинитися завдяки жертві Спасителя. Неможливо про все це написати та розповісти. Не хочеться спокушати тих, хто не знає цього. Але відчуваєш, бачиш їх – і волосся піднімається дибки на голові від жаху!

Мені здається, що Іван бачив багато що з цього! Я чула, як потім він про це говорив. Ті люди, які не зовсім віддалися злу, з жахом відчули, як щось сильне, темне оточувало їх в цей час! Злі ж, навпаки, відчули посилення, подвоєння своєї ненависті та люті!

Каяфа, весь охоплений чорною темною силою пекла, схопив край свого одягу, відрізав полу, розірвав своє вбрання і вигукнув голосно: “Він зневажив Бога! Навіщо нам свідки? Ви чули слова Його зневаги? Що ви скажете?”

Присутні посхоплювалися зі своїх місць і заволали страшними голосами: “Він повинен померти!”

Під час цих волянь уся лютя темної сили, що наповнила будинок, досягла апогею! Вороги Спасителя були опановані нею. Здавалося, темна сила бажала перемоги над Світлом. Ті з присутніх, в кого збереглася в душі хоч краплина добра, були настільки налякані та приголомшені, що багато хто з них накрив голови одягом і кинувся геть. Ті, яких замучили докори совісті, покинули залу. Решта пройшли в атриум до вогнища: їм роздавали гроші, тут їх годували та поїли.

Первосвященик звернувся до катів: “Передаю вам цього нового Царя! Віддайте Йому шану, якої Він заслужив Своєю зневагою!” Сказавши це, вийшов зі своїми радниками до круглої зали, розташованої за трибуналом. Зовні не було видно, що там робилося.

Апостол Іван, незважаючи на всю глибину горя, думав про Пресвяту Матір Спасителя! Він розумів, що ці страшні звістки будуть для Неї ще жахливішими, якщо їй принесе їх чужа людина. Іван пильно подивився на Найсвятішого зі святих і подумав: “Учителю, Ти знаєш, чому я йду геть”. І поквапився до Святої Діви як посланець від її Сина.

Петро занепав на дусі від горя, тривоги та втоми, особливо сильно він відчував холод цієї ночі. Щосили намагався приховати свої почуття. Боязко підійшов до вогнища, біля якого грілися різні люди. Не зовсім усвідомлював, що робить. Але піти від свого Учителя не міг.

Коли Каяфа віддав розлюченому натовпові Спасителя і пішов геть зі своїми радниками, найзліші з ворогів Спасителя кинулися до Нього. Двоє катів тримали Його за мотузки, а двоє інших пішли відпочивати. Ще під час допиту свідків кати та інші лиходії виривали пасма волосся з голови та бороди, плювали Йому в обличчя! Били палицями та кулаками, кололи вістрями.

Тепер вони знавісніли ще більше! Натягали Йому на голову вінки з соломи та кори і знову зривали їх, знущалися над Ним, як лише могли, й промовляли: “Ось Син Давида у вінку Свого Отця!” – чи: “Дивіться, Він величніший за Соломона!” І били Його палицями, штовхали на землю і плювали на Нього.

Потім вони зняли з Нього верхній одяг, залишивши спідній. Накинули на Його плечі старий плащ, а до шиї прив'язали ланцюг, що звисав до самих Його колін. Цей ланцюг закінчувався двома важкими гострими кінцями. Вони сильно ранили Його під час ходи, а ще сильніше, коли він падав. Йому знову зв'язали руки на грудях, упхнули в них палицю замість скіпетра і плювали в Його Божественне Обличчя.

Його волосся та плечі поливали помями. Затуливши Його очі шматком тканини, почали бити Його палицями та кулаками й запитувати: “Скажи нам, Великий Пророче, хто Тебе вдарив?”

Христос не відповідав їм. Він зітхав і молився за них. Його мовчання дратувало їх. Після всіх образ та мук вони почали шарпати Його за ланцюги і тягти в напрямку до круглої зали. А ззаду Його штовхали кулаками і кричали: “Вперед, солом’яний царю! Нехай Він з’явиться перед радою з усіма ознаками шани, яких ми Йому надали!”

Багато членів ради та сам Каяфа були ще в круглій залі, коли туди ввели Спасителя. Тут відбулася блюзнірська наруга над усіма святими обрядами. У Спасителя плювали, кидали болото зі словами: “Прийми помазання Пророка, помазання Царя!” Глузуючи, вони згадували Його хрещення і ті пахощі, якими Його поливала Магдалина: “Ти наважився з’явитися перед первосвященниками в такому вигляді? Ти наважився очищувати інших, а Сам – нечистий. Почекай, ми Тобі влаштуємо очищення!” Принесли посудину з нечистою водою та брудне лахміття. В той же час вони били Його, шарпали, знущалися кланяючись, глузуючи, водили по Його обличчю та плечах цим брудним шматтям. Потім вилили з посудини брудну воду Йому на голову і сказали: “Ти тепер отримав дорогоцінне та святе помазання, яке коштує триста динарів, тепер Ти очистився в купелі Витезда!”

Це останнє знущання над Справжнім Пасхальним Ягням співпало з дійсним очищенням пасхальних ягнят, яких мали заколоти цього дня і яких потрібно було обмивати в купелі Витезда, де відбувався обряд очищення для них (мучителі відразу ж згадали зцілення розслабленого коло цієї купелі).

Потім Спасителя поволокли через цілу залу перед членами ради, які також знущалися з Нього і мучили Його. Я бачила, що зала, наповнена страшними диявольськими привидами. Жахливе видовище! Розповісти про це неможливо. А Спасителя відтоді, як Він назвав Себе Сином Божим, я весь час бачила осяяного світлом.

Багато хто з присутніх, хоч і не бачив світла, відчував правду, розумів, що жодні знущання та паплюження не могли забрати у Спасителя Його таємничої гідності та благості. Це збуджувало ще більшу злість Його ворогів! Думаю, що саме тому вони затуляли Його обличчя, що не могли витримати таємничого сяйва, відтоді, як Він промовив: “Я – Христос, Син Бога Живого”.

Розділ 13

Відречення Петра

Та мить, коли Спаситель промовив слова: “Я – Христос”, коли Каяфа розірвав свій одяг і коли почулися волення, які супроводжували сміх та лайка, та мить, урочиста й страшна, коли пекло вивергнуло всю свою ненависть та злість, мить жаху та скорботи була найважчою для Івана та Петра!

Уже давно вони з безмежною скорботою були німими та безсилими свідками всіх страждань та образ, які витерпів їхній Учитель. Іван вийшов разом з іншими людьми і пішов до Пресвятої Діви, Матері Спасителя, яка була разом з іншими жінками в будинку Марти. Цей будинок стояв біля брами міста, поруч з будинком, що належав Лазарю в Єрусалимі.

Петро надто любив Спасителя, щоб піти геть. Він ледве себе стримував, сльози текли з його очей. Йому було важко їх приховувати. Він боявся залишитися в трибуналі через те, що хвилювання могло видати його. Тож він вийшов з трибуналу в атриум і підійшов до вогнища, біля якого згуртувалися воїни та інші люди. Вони сміялися, глузуючи з Спасителя. Петро мовчав, але самотність та вираз скорботи на його обличчі викликали підозріння.

Воротарка підійшла до вогнища. А позаяк усі говорили про Ісуса, вона також утрутилися в розмову і звернулася до Петра, глянувши пильно на нього: “Ти, напевно, учень Галилеянина?” Петро знітився, захвилювався, злякався, що ці брутальні жорстокі люди будуть його переслідувати, і відповів: “Жінко, я Його не знаю! Я не розумію про що ти говориш”. Він підвівся, аби вийти з атріуму і позбутися товариства людей, що лякали його.

Тієї ж миті півень проспівав за містом. Коли Петро вийшов, інша жінка зауважила його і сказала: “Цей чоловік теж був з Ісусом з Назарета”. І всі вони почали запитувати його: “Хіба ти не Його учень?” Він ще більше знітився і почав протестувати: “Та ні, неправда, я не Його учень! Я не знаю цього Чоловіка!”

Він поспіхом вийшов на внутрішнє подвір’я, а відтак – на зовнішнє, де побачив кілька знайомих чоловік. Він плакав! Його настільки пригнічували страждання Спасителя, що він майже не розумів і не усвідомлював свою легкодухість!

На зовнішньому подвір’ї було багато друзів Спасителя, які не змогли, як Петро, проникнути всередину, тож повилазили на стіни, аби почути хоч щось. Горе й скорбота змусили їх покинути оселі, де вони переховувалися. Вони підійшли до Петра і зі сльозами на очах почали розпитувати його. Але він був таким схвилюваним та наляканим, що боявся, аби його не впізнали! Петро порадив їм якнайшвидше іти геть, бо тут їм загрожувала небезпека. Він покинув їх. Вони ж, за його порадою, покинули місто! Цих учнів було, мабуть, шістнадцять. Серед них – Бартоломей, Юда Берсabee, Симеон, який потім став Єрусалимським єпископом, Закхей і Монахем (що народився сліпим, і Господь повернув йому зір).

Петро надзвичайно хвилювався. Любов до Спасителя таки змусила його повернутися на внутрішнє подвір’я, яке оточувало будинок. Його впустили лише тому, що спочатку його провели Никодим та Йосиф Ариматейський. Замість того, аби піти в трибунал, він повернув наліво, до круглої зали, розташованої за трибуналом. Там знущалися зі Спасителя, насолоджувалися образами та муками, що завдавали Йому.

Спасителя водили з однієї частини зали в іншу. Він глянув на Петра таким суворим поглядом, від якого мого розірватися серце. Але страх наче паралізував Петра. Йому навіть здалося, що навколо запитували, хто він такий. Петро поспіхом вийшов на подвір’я. Він настільки був занепокоєний та сумний, що ледве міг рухатися.

Коли він зауважив, що за ним спостерігають, то повернувся в атріум, підійшов до вогнища і деякий час перебував там. Декілька чоловік побачили, що він стурбований, підійшли до нього і почали брутально висловлюватися про Спасителя. Якась жінка, звернувшись до Петра, докинула: “Правда, ти таки належиш до Нього та Його друзів! Ти, напевно, галилеянин, твоя мова видає тебе”. Петро хотів заперечити та втекти, але вийшов брат Малха і сказав: “Так я ж бачив тебе в Гетсиманському саду. Ти вдарив мого брата у вухо”.

Петро був сам не свій. Він хотів будь-що вийти звідси. Але піддався своїй запальній натурі і почав божитися та присягати, що не знає цього Чоловіка! Він залишив атріум та вийшов на внутрішнє подвір’я. Півень заспівав знову. І саме тоді Господа провели через це подвір’я, аби з круглої зали кинути до в’язниці.

Спаситель перевів погляд на Петра і подивився на нього з сумом та співчуттям. Раптом Петро згадав слова Христа: “Перш ніж півень проспівас двічі, ти тричі відречешся від Мене”. Ці слова завдали йому великого болю. Він піддався легкодушному страху й забув, що на шляху до Гетсиманського саду обіцяв швидше вмерти за Христа, аніж відректися від Нього. Він забув застереження Спасителя. Тепер погляд Господа дав йому зрозуміти всю глибину його гріха та провини.

Коли Спасителя віддали ворогам і він мовчки терпів найважчі муки та образи, Петро відрікся від свого Учителя, забувши Його застереження. Приголомшений горем, Петро не володів собою і пішов на зовнішнє подвір'я. Він гірко плакав. Голова його була прикрита плащем. Тепер він уже не боявся жодних запитань. Тепер би він усьому світові сказав, хто він такий і яку велику провину, який гріх учинив.

Хто міг би сказати про себе, що серед таких важких страждань, хвилювань, небезпеки, сум'яття, серед боротьби страху з любов'ю та відданістю, виснажений усіма жахами цієї страшної ночі, з такою запальною й нетерплячою натурою, як у Петра, був би міцнішим та твердішим за нього?

Спаситель віддав його його ж силам, і він ослаб, як кожен, хто забуває слова: “Стережіться та моліться, щоб не спокуситися!”

Пресвята Діва весь цей час була поруч зі Своїм Божественним Сином. Вона знала про все, що відбувалося з Ним, страждала Його стражданнями. Як і Він Сам, молилася за Його катів.

Її Материнське Серце благало Небо не допустити, віддалити від Її Сина ці жажливі страждання. Вона хотіла бути біля Свого Сина, якого надзвичайно жорстоко мучили Його вороги (тоді Вона вже покинула дім Марти).

Коли апостол Іван прийшов до Неї в будинок Лазаря і розповів Їй про все, що Вона бачила духовними очима, Їй захотілося разом з Магдалиною та іншими жінками піти туди, де страждав Спаситель.

Апостол Іван покинув Свого Учителя лише тому, аби піти до Тієї, яку після Нього любив понад усе. І тепер він погодився відвести Пресвяту Діву. Вони пішли. Магдалина ледве трималася на ногах. Голови жінок були покриті покривалами. Але їхні ридання видавали їх і звертали на них увагу ворогів Христа. Брутальні слова, які стосувалися Христа і лунали скрізь, збільшували їхнє горе.

Пресвята Діва була свідком Його страждань, носила їх у Своєму Серці! Кілька разів Вона втрачала свідомість, зомліла лежала під арками біля входу в давнє місто, Її зі супутницями побачили учні, що поверталися з трибуналу.

Вони зрадили себе скорботою і плачем. Підійшовши, привітали Її словами: “Вітання Тобі, Страждальна Мати, Мати Святого в Ізраїлі, Найскорботніша Мати з усіх матерів!”

Пресвята Діва підвелася, подякувала їм і пішла далі Своєю скорботною дорогою...

Святі жінки наблизилися до будинку Каяфи. Вони підійшли з того боку, де був вхід на подвір'я. Тут нове страждання чекало на Богоматір. Вона та Її супутниці мали пройти через майдан, на якому робітники при світлі факелів працювали над виготовленням Хреста для Спасителя.

Щойно Юда уклав свою угоду з фарисеями, вони наказали негайно приступати до виготовлення Хреста, щоб Пилат не мав нагоди відкласти чи відмінити кару. Вони хотіли відвести свого Полоненого на світанку до нього і відразу після виголошення вироку здійснити кару.

Римляни приготували хрести для двох розбійників. Робітники кляли Спасителя за те, що їх змусили працювати вночі. І хоч брутальні слова ранили Серце Матері, Вона молилася за цих людей, швидше сліпих, аніж винних: вони блюзнірськи паплюжили Того, Хто мав урятувати їх на тому самому Хресті, який вони робили.

Обійшовши будинок Каяфи, Пресвята Діва разом зі святими жінками перетнула зовнішнє подвір'я і зупинилася біля дверей, що вели у внутрішнє. Душею Пресвята Діва була зі Своїм страждальним Сином!

Вона хотіла, щоб двері відчинилися, адже там, за дверима, був Спаситель. Двері відчинилися – плачучи вибіг Петро. Голова його була покрита плащем, але у світлі місяця та факелів він упізнав Івана та Пресвяту Діву Марію. Здавалося, що його совість набула обрисів Пресвятої Диви, щоб сповнити його душу докорами. І весь той біль, який він відчув від погляду Господа, повернувся до нього вдвічі сильнішим. І якими ж важкими були для Петра звернені до нього слова Пресвятої Диви : “Симоне, де Мій Син?”

Він не міг витримати її погляду і відвернувся, так нічого і не відповівши. Пресвята Діва підійшла до нього і сповненим скорботи голосом сказала: “Симоне, сину Йони, ти не відповідаєш Мені”. Петро промовив сумовито: “О Матір, не запитуй мене... Твій Син страждає невимовно. О, не говори зі мною! Його засудили до страти, а я, я ганебно тричі відрікся від Нього...”

До Петра підійшов Іван, але Петро, засоромлений, не тямлячи себе від горя, перетнув зовнішнє подвір'я будинку і побіг у печеру в Оливному саду, де на камені залишилися відбитки рук Спасителя, який молився там. Гірко плакав Петро в цій печері.

Серце Матері Божої рвалося від нової скорботи її Сина: відречення того самого учня, який першим назвав її Сина – Сином Бога Живого. Вона похитнулася біля відчинених дверей, люди продовжували виходити. Пресвята Діва захотіла бути ближче до Спасителя. Іван повів її разом зі святими жінками до в'язниці, куди відвели Христа. Вона Своєю душею була з Ним, але їй хотілося почути Його зітхання та стогін. І Вона почула їх. Вона почула, як ображали Його. Але бути тут довго вони не могли: Магдалина виявила своє горе відверто та голосно.

Щоправда, Пресвята Діва в найважчі хвилини страждань завжди вміла стримувати Себе. Вона часто чула: “Чи це не Мати Галилеянина? Її Сина розіпнуть, але, напевно, уже після свята”.

Пресвята Діва пішла в атріум, де залишилося небагато людей, її супутниці мовчки пішли за Нею. Вона дійшла до того місця, де Спаситель назвав Себе Сином Божим і де діти спокусника, зняряддя сатани, кричали: “Він повинен померти!” Горе Богоматері було таким великим, що Вона знову втратила свідомість. Іван та святі жінки винесли її звідти непритомною.

Натовп мовчав, наче відчував якусь мимовільну повагу, мовби дух неба повіяв серед пекельної оселі! Знову довелося проходити, обійшовши будинок, повз майдан, де робили Хрест Господній. Робітники, які тут працювали, були не менш заклопотані, ніж судді, які винесли вирок Христові. Шматки дерева ламалися в їхніх руках, їх не вдавалося припасувати до інших. І так відбувалося доти, поки частини дерева не лягли так, як зажадало містичне провидіння Боже!

“Я бачила багато, пов'язаного з цим. Бачила Ангелів, які перешкоджали роботі над Хрестом, доки все не було зроблено згідно з волею Божою! Але не пам'ятаю детально і тому оминаю”.

Розділ 14

Ісус у в'язниці

В'язниця, де перебував Спаситель, була розташована в округлому підземеллі під трибуналом Каяфи. Спочатку двоє катів, що брали участь в арешті Христа, залишалися біля Нього. Потім їх замінили інші.

Одяг Спасителеві не повернули. На Ньому був лише той плащ, який начешили кати, аби познущатися. На руках були ланцюги. Ввійшовши до в'язниці, Спаситель молився

Своєму Отцеві і прохав прийняти усі страждання та образи, які витерпів за Своїх катів і всіх, хто має страждати, але кому не вистачило терпіння, хто згрішить гнівом.

Навіть у цій похмурій в'язниці вороги Спасителя не дали Йому ані хвилини спокою. Його прив'язали до стовпа посередині підземелля, не дозволяючи Йому навіть прихилитися. Тіло Христа, втомлене падіннями та тягарем ланцюгів, що спадали до колін, ледве трималося. Вони не припиняли катувати та зневажати Його. Коли два кати втомилися, їх замінили інші, і вони щоразу вигадували нові муки, щоб задовольнити свою лють та гнів.

“Неможливо описати всю жорстокість, яку довелося витерпіти Христові, я не мала сили все це запам'ятати, я помирала від горя. Наша душа така легкодуха, що ми не можемо і не маємо сил ні розповісти, ні вислухати про ті страждання, які з великим терпінням витримав Спаситель.

Христос мовчки терпів. А грішники піднімали руки на свого Бога та Відкупителя!!

Але ж я також бідна грішниця, Христос страждав і через мене! В день Страшного Суду відкриються всі таємниці кожен з нас побачить свою частку – ті гріхи, які приймав за нас у стражданнях Син Божий! Страждання ці продовжуються і досі. Якби ми це розуміли, то повторювали б безупинно: “Господи, краще вмерти, ніж знову ображати Тебе!”

Я бачила, як Спаситель безперервно молився за Своїх катів. Нарешті, коли вони трохи задовольнили свою лють, Він зміг на якийсь час прихилитися до стовпа. Я бачила Христа, всього залитого сльозами.

І ось перший промінь сонця того дня, коли Спаситель мав принести Своєму Отцеві безцінну Жертву, покутуючи за всіх людей, перший проблиск світанку з'явився у вузькому віконці в'язниці й, коливаючись, зупинився на Непорочному і святому Ягнятї, обтяженому гріхами всього світу.

До світла, до зорі, що народжувалася, Христос простягнув зв'язані ланцюгами руки і звернувся з палкою молитвою до Отця Небесного. Він дякував Йому за прихід цього дня, якого чекали і про який зітхали з нетерпінням патріархи. Дня, якого Він сам чекав відтоді, як пам'ятав Себе на землі, повторюючи безперестанку: “Я маю прийняти таємниче хрещення, Я прагну і чекаю на його прихід”.

З любов'ю і вдячністю зустрічав Христос останній день Свого земного життя, що мав подарувати нам спасіння, відкрити Небеса, зачинити пекло, пролити на весь світ джерело життя, виконати волю Отця.

У темницю зазирнуло яскраве світло. І Христос привітав його. Це видовище було і сумним, і зворушливим одночасно – Спаситель після всіх страждань цієї жахливої ночі у тісній в'язниці, прихилився до стовпа і вітає перші промені світанку, який освітить Жертву Боголюдини...

Кати, що поснули від втоми, прокинулися цієї миті, подивилися на свого В'язня, але вже не ображали Його – вони були вражені й наче охоплені страхом.

Спаситель пробув у в'язниці понад годину. Коли Спаситель перебував у підземеллі, Юда довго блукав околицями на південь від Єрусалима і долиною Еному та, нарешті, наблизився до будинку Каяфи. На його поясі все ще дзвеніли монети, які йому заплатили за зраду. Приховуючи, хто він такий, запитав у варті, що присудили Галилеянину. Йому відповіли, що Ісуса засудили до страти і скоро розіпнуть. Юда слухав розповіді про страждання, які довелося зазнати Спасителеві, і про Його надзвичайні терпіння. Казали, що на світанку Його поведуть до верховної ради для урочистого присуду.

Поки зрадник блукав, намагаючись залишитися невпізнаним, і прислухувався до чуток, почало розвиднятися, відчувалося пожвавлення. Юда сховався за будинком: він утікав від людей, мов Каїн, відчай сповнював його душу, але тут на нього чекало нове страждання:

власне в цьому місці виготовляли Хрест для його Учителя. Різні частини Хреста лежали тут, і біля них спали робітники під навісом.

Сонце з цього боку було захмарене, здавалося, що воно не хотіло освітлювати знаряддя страждань Христа. Юда подивився, і його охопив жах. Він утік в поле, за місто, чекаючи на кінець присуду.

На світанку Каяфа, Анна, старійшини та законники зібралися у великій залі для підсумкового засідання. Нічне засідання не було законним, а лише підготовчим. Більша частина членів ради провела ніч у Каяфи, трохи відпочивши в приміщеннях, що прилягали до трибуналу. Зібрання було чисельним. За справу взялися з поспіхом.

Никодим та Йосиф Ариматейський також прийшли на світанку. Побачивши, що Спасителя хочуть засудити до страти, вони та ще кілька членів ради вимагали, щоб справа вирішувалася після свята Пасхи, інакше почнеться смута серед народу. Та й не можна було виносити вирок через такі суперечливі свідчення.

Первосвященики та більшість радників з обуренням відкинули цю пропозицію. Хотіли навіть вивести з членів ради тих, хто співчував Ісусові. Останні покинули засідання ради і пішли до храму. Відтоді участі в засіданнях вони не брали.

Каяфа наказав привести Спасителя, щоб відразу після присуду повести Його до Пилата. Посланці ради не гаючись пішли до в'язниці, з глузуванням привітали Господа, розв'язали Йому руки, зірвали з Нього старий плащ, що накривав плечі, змусили Його одягнути брудний колишній одяг. Його били, обмотали мотузками стан і виштовхали з в'язниці. Все це робилося швидко, з варварською брутальністю.

Кати поволокли свою Жертву через ряди воїнів, які зустріли Ісуса з глузуванням і провели Його в трибунал. Спасителя ввели втомленого, в брудному одязі, – і ненависть Його ворогів зростає. Ні крихти жалю не було в їхніх серцях!

Каяфа навіть не намагався приховати своєї ненависті: “Якщо Ти Помазанник Божий, Месія, скажи нам це”.

Спаситель злегка підняв голову і відповів зі спокоєм та гідністю: “Якщо вам це скажу, ви не повірите Мені! Якщо Я вас запитам, ви Мені не відповісте і не відпустите Мене на волю. Але сьогодні Син Людський сяде по правиці Бога Отця Всемогутнього!”

Вони подивилися один на одного і сказали зі зневагою: “То Ти – Син Божий?” – Христос відповів голосом вічної правди: “Так, ви це сказали, і Я справді Той, про Кого ви говорите!”

Вони заволали: “Яких ще нам потрібно доказів? Ми вже чули їх з Його вуст!” І всі повстали проти цього Зневаженого, який прийшов невідь-звідки і прагне називатися Христом та сидіти праворуч Отця. Його знову зв'язали, прив'язали Йому мотузку на шию, як це робили із засудженими до страти, і наказали відвести Його до Пилата!

Одразу ж звернулися до Пилата з проханням, щоб він не затягував суду, бо через свято потрібно поспішати. Хоч поміж собою нарікали, що їм доводиться бути під контролем римської управи. Справді, в усьому, що не було виключно справою релігії та охорони храму, вони не могли самостійно приймати рішення. Крім того, щоб надати звинуваченню видимість справедливості, вони хотіли звинуватити Спасителя в образі величності – і присуд мав зачитати римський правитель.

Воїни чекали перед будинком і в атріумі. Зібралось багато цікавих та ворогів Христа. Попереду йшли первосвященики, потім вели Спасителя, оточеного катами, натовп йшов укінці процесії.

Щоб потрапити до палацу Пилата, потрібно було зійти з Сіонської гори і пройти через нижню частину міста. Багато священиків, що брали участь у трибуналі, відразу пішли до храму, їхня присутність була необхідною, щоб приготуватися до свята.

Зрадник відійшов недалеко і чув, що говорили люди: “Його повели до Пилата, верховна рада присудила Його до страти, Його розіпнуть. Але як з Ним жорстоко поведуться! Чи витерпить Він? Надзвичайне терпіння! Він нічого не відповідає, лише сказав, що Він – Христос і сяде праворуч Бога. Ось і все, за що Його розпинають. Якщо б не ці слова – все було б інакше. Але все вже закінчено. Він помер.

Той злочинець, що Його зрадив, був Його учнем і їв з Ним пасху за кілька хвилин до зради. Не позаздриш цій справі. Щоб не говорили про Галилеянина, але він ніколи б не зрадив Своїх друзів за гроші. Того злодія потрібно повісити!”

Відчай, туга і запізніле каяття шматували душу Юди. Гнаний дияволом, він кинувся тікати. Монети прив’язані до його пояса під плащем, били його по стегнах і щомиті нагадували про зраду. Він стис їх в руці, щоб не бряжчали, і біг швидше! Але він не прагнув наздогнати сумну процесію, кинутися до ніг благого Учителя, благати Його про прощення і померти разом з Ним чи хоча б звернутися до Бога з молитвою. Ні! Він хотів лише виправдати себе перед людьми, позбутися плати за зраду. Наче божевільний, він вбіг до храму, де вже були деякі священики та старійшини. Вони були вражені й перекинулися значущими поглядами, побачивши, як він змінився.

Юда відв’язав від пояса ремінець, на якому були монети, простягнув їх їм і промовив гірко: “Візьміть назад ваші гроші та звільніть Ісуса! Я розриваю свою угоду! Я зрадив Невинного, Праведного!”

Священики подивилися на нього зі зневагою, поховали руки, наче боялися забруднити їх платнею за зраду, і промовили: “Що нам до тебе? Ми знаємо Того, Кого ти зрадив, і вважаємо, що Він вартує смерті! Ти отримав свої гроші! На цьому все закінчено!”

Від таких слів гнів та відчай ще дужче охопили Юду. Волосся його було скуйовджене. Обома руками він розірвав ремінець, яким були зв’язані монети, кинув їх на підлогу храму і побіг з міста.

Наче божевільний, біг Юда долиною Енном; сатана не відступав від нього. Він з’являвся перед ним у найжахливіших образах, і щоб завдати йому ще сильнішого відчаю, нагадав усі прокляття, які скликали пророки на цю долину. В ній, згідно з легендою, в давні часи євреї заколювали своїх дітей. “Вони ввійдуть і побачать трупи тих, хто нагрішив проти Мене! Їхній хробак не помирає і вогонь не гасне!” Потім йому почулися слова: “Каїне, де ж твій брат, Авель? Каїне, що ти зробив зі своїм братом Авелем? Його кров волає до Мене! Ти проклятий на землі – будеш поневіряться вічно!”

Так дійшовши до Кедронського потоку і побачивши Оливну гору та сад, він здригнувся і відвів погляд! І згадав слова: “Друже, навіщо ти прийшов? Юдо! Чи поцілунком ти зраджуєш Сина Людського?” – морок і жах заповнили його душу, він був сам не свій! І сатана прошепотів йому: “Тут Давид втікав від Авессалома і Авессалом помер, повиснувши на дереві! Це про тебе говорив Давид: “Він заплатить злом за добро: він матиме суворого суддю! Сатана супроводжуватиме його. Усі прокляли його. Дні його стануть короткими, а інший займе його місце. Він полюбить прокляття! І воно стане його долею! Воно прилипне до нього, мов одяг, проникне, як олія чи єлей, до його кісток, як вода до його нутрощів! Прокляття, як одяг, прилипне до нього! І як пояс, опереже його!”

Так, переслідуваний сатаною, Юда досяг болотистої місцини, покритої нечистотами та уламками, на південному заході від Єрусалима біля підніжжя гори. Тут ніхто його не бачив, лише ледь чутний гомін долинав з Єрусалима.

Сатана говорив: “Ось Його ведуть на смерть! Ти Його зрадив! Ти знаєш, що написано в законі: “Той, хто зрадив життя свого брата Ізраїлю й отримав за це життя платню – повинен померти! Помри ж, злочинце, помри!”

Юда у відчаї відв’язав свій пояс і повісився на дереві! Це дерево мало багато стовбурів і росло в заглибленні. І щойно Юда повісився, як дерево його розверзлося і нутрощі його випали на землю.

Розділ 15

Початок Хресної Дороги

Щоб відвести Спасителя до Пилата, потрібно було пройти най-багатолюднішу частину міста, а тепер ще й переповнену тими, хто приїхав до Єрусалима з усіх навколишніх міст. Довелося спуститися з Сіонської гори з півночі вузькою вуличкою на захід від храму, щоб дійти до палацу. Палац правителя був розташований на північному заході від храму навпроти великого ринку. Процесію очолювали Каяфа та Анна і багато святково одягнених членів ради. За ними несли записи синедріону. Потім йшли законники та інші вороги Христа, лжесвідки й найворожіші до Нього фарисеї, які Його звинувачували.

На незначній віддалі від них йшов Спаситель, оточений загonom воїнів, які Його арештували. Кати тягнули Його за мотузки. Укінці процесії йшли різні люди, які всіляко знущалися над Господом. На вулицях було багато цікавих.

Спаситель був у брудному одязі. З шиї звисав довгий ланцюг з важкими та гострими кільцями, що били Його по колінах. Його руки були зв’язані, як напередодні. Чотири кати тягнули Його за мотузки, прив’язані за пояс. Знущання минулої ночі зовсім змінили Його обличчя. Він був подібний більше на привида, ніж на живу людину, волосся та борода були скуйовджені. Обличчя бліде, геть побите. Але образи та знущання не припинялися.

Підкупили людей з натовпу, щоб ті знущалися і глузували, згадуючи Його урочистий в’їзд до Єрусалима, у Вербну Неділю. З Нього сміялися, кидали перед Ним грудки землі, сміття, а кати змушували Його ступати по них. На віддалі від палацу Пилата стояла Пресвята Діва в супроводі Марії Магдалини. Вони зачалися в заглибленні будинку, щоб дочекатися сумної процесії.

Усією душею Пресвята Богородиця була зі Своїм Сином, але коли траплялася хоч якась можливість побачити Його тілесними очима, Вона поспішала йти за Ним. Її спонукала любов до Нього. Повернувшись з будинку Каяфи, якийсь час Вона перебувала в будинку з трапезною. Але щойно вивели Христа з в’язниці й повели на суд, Вона встала, покрила голову покривалом і сказала Марії Магдалині: “Ходімо за Ним до Пилата. Я хочу Його бачити!”

Вони пішли манівцями і прийшли до палацу швидше за процесію. Тут Пресвята Діва чекала на Свого Сина. Духовними очима Вона бачила Його весь час, та лише тілесні очі показали Його їй – виснаженого і спотвореного людською злістю.

Вона ж духовно бачила Його завжди зміцненого святістю, любов’ю та терпінням, а тут жахлива реальність постала перед Нею.

Спочатку з’явилися вороги Спасителя – священики Всевишнього, в святковому вбранні, сповнені злістю, лукавством та хитрістю.

Священики справжнього Бога стали прислужниками сатани – жахливе видовище!

Потім підкуплені свідки, вороги, обвинувачувачі й, нарешті, Ісус, Син Божий і Син Людський, Її Син, утомлений, спотворений, побитий, у ланцюгах, що ледь тримався на ногах, а кати ведуть Його під крики та знущання натовпу...

Якби Вона не знала, що це Він, найскатованіший, найприниженіший і водночас найпокірніший та найспокійніший серед цього пекельного натовпу, хто молиться, – Вона не впізнала б Його. Вона вигукнула: “Чи це Мій Улюблений Син, Ісус?” Процесія пройшла повз Неї. Спаситель зупинив на Своїй Матері погляд, сповнений страждання. Вона зомліла, але щойно отямилася, попрохала вірного Івана відвести Її до палацу Пилата.

Мешканці Опеля зібралися на цьому шляху. Коли вони побачили Спасителя, приниженого, спотвореного, якого, наче безмовну тварину, вели кати, то завагалися у своїй вірі. Вони не могли повірити, що над Пророком, Месією, Сином Божим можна так знущатися.

Фарисеї потішалися над їхньою відданістю Спасителеві: “Подивіться на вашого Царя, поклоніться Йому! Чому мовчите? Коли ж Він у короні сяде на Своему Престолі? Все, кінець Його чудесам! Первосвященик викрив Його чудеса!”

І бідні, що були свідками багатьох зцілень та чудес, здійснених серед них Спасителем, завагалися перед видовищем, яке показав їм синедріон, первосвященики і шановані люди Єрусалима.

Одні засумнівалися і пішли геть, інші хотіли приєднатися до процесії, але сторожа фарисеїв відштовхнула їх, бо боялася заворушень серед народу.

Біля підніжжя гори храму на північному заході розташований палац правителя. До нього веде багато східців. Перед ним просторий майдан з колонадою, де було чимало купців. Майдан має чотири входи (з півночі, півдня, заходу та сходу). З західної частини майдану, яку римляни називають форумом, видно Сіонську гору. Цей майдан розташований вище за інші навколишні місця, і йти до нього потрібно вгору. Галереї, що оточують майдан, спираються на найближчі будинки. Але палац Пилата не торкається інших будинків. Він оточений просторим подвір'ям.

Зі сходу це подвір'я має вхід у вигляді аркади, яка веде до брами міста, а звідти – до Оливної гори. Із заходу тягнеться інша аркада: з неї видно Сіон, куди веде дорога через цитадель.

Зі сходів палацу видно форум, кам'яні стільці, повернені до палацу.

Тут зупиняються єврейські священики, щоб не опоганитися, розмовляючи з правителем. Тут навіть є межа на бруківці, яку вони не мають права переступити.

З західної частини майдану вартовий пост з одного боку межує з майданом, форумом, а з іншої – з Преторією Пилата і створює щось на зразок вестибуля між майданом і Преторією: так називається та частина палацу, де сидить Пилат. Вартовий пост оточений колонадою. В його Центрі є просторе відкрите місце. Під вартовим постом – підземелля, в ньому тримають двох розбійників, яких мають розіп'яти разом із Спасителем.

Вартовий загін складається лише з римських воїнів. Неподалік, біля галереї майдану, є ганебний стовп, де батожать злочинців. Навпроти Вартового посту на форумі – тераса зі сходами. На ній кам'яні стільці.

Вона називається Гавгатою. Звідси Пилат дає свої урочисті розпорядження.

Мармурові сходи ведуть з палацу правителя на відкриту терасу, звідти правитель слухає обвинувачувачів, які сидять навпроти нього на форумі, на кам'яних стільцях. Якщо говорити голосно, то чути з форуму на терасі. За палацом – декілька терас: вони вищі, з садами та приміщеннями для розваг.

Через ці тераси палац Пилата з'єднується з помешканнями його дружини Клавдії Прокули. А далі, за цими будинками, тягнеться рів, що відділяє їх від гори храму. З цього боку споруди живуть служителі храму.

На схід від палацу Пилата розташований палац Ірода Старшого. На подвір'ї цього будинку було вбито більшість Вифлеємських немовлят. На сході цієї частини міста чотири вулиці ведуть на південь. Три з них – до палацу Пилата та форуму, четверта через форум – до брами міста, яка веде у Ветсір. На цій вулиці, недалеко від брами міста, розташований прекрасний будинок, що належить в Єрусалимі Лазарю. Поряд з ним – володіння Марти.

Вулиця, одна з чотирьох, найближча до храму, тягнеться від воріт купелі. Тут поряд до стіни пролягає купіль. Вода з неї тече в Йосафатську долину. Тут, в цій купелі, вперше обмивають пасхальних ягнят, призначених на заколення в храмі. Вдруге їх миють у купелі Витезда на півдні від храму.

Майдан розташований вище прилеглих вулиць. Під ними йдуть до купелі акведуки. Подібний майдан є на Сіонській горі, навпроти фортеці Давида. Недалеко на південний схід – світлиця, а на північ – судилище первосвященника. Палац Давида – тепер занедбаний будинок з подвір'ями, конюшнями, їх здають караванам. Давно вже всі ці будівлі занехаяні.

Під час Різдва Спасителя вони були в такому ж стані. Тут зупинилися волхви з великим караваном.

І тепер, і в ті часи прекрасні старовинні будівлі церков, монастирів знищуються чи використовуються для нищих потреб.

Я пригадую маленьку церковцю нашого монастиря. Для мене це був рай на землі! Там перебував Цар Неба та землі, незважаючи на те, що ми цього не були варті. Тепер ця церква без вікон та даху, з вівтаря та гробівців зняли все каміння! Мій дорогий монастир! Моя покірنا келія, де я була щасливішою за царя в його палаці – з моєї келії було видно церкву. Що тепер з нашим монастирем? Скоро ніхто не згадає, що там жили дівчата, які присвятили себе Богові, в молитві благали про милосердя Боже для всього світу.

Але Бог знає про все! Він не забуває нічого! Для Нього не існує ні минулого, ні сучасного!

І ось подібно до того, як Господь відкриває переді мною видовище минулих століть, так зберігає Він і пам'ятає про все добре, що робилося в місцях тепер занедбаних, покинутих і забутих.

Так і те зло, яким споганюються святі місця, залишається незабутим до страшних днів Суду, коли кожен отримає згідно зі своїми заслугами. Не сприяє Господь ні людям, ні місцевості.

Розп'яття

Розділ 1

Цар Юдейський

Була майже шоста година за нашим часом, коли первосвященники та фарисеї з'явилися перед палацом Пилата разом із Спасителем. Анна та Каяфа, а також члени синедріону зупинилися біля каміння, що було між форумом та входом до преторію. Кати волочили Ісуса вперед аж до сходів Пилата.

У цей час Пилат був на терасі, що вела до форуму. Він напівлежав на ложі, оточений воїнами та римськими начальниками. Біля нього стояв столик на трьох ніжках з різними знаками його влади.

Первосвященики та книжники не могли увійти в Преторію, бо боялися осквернитись, і зупинилися за вказаною межею.

Коли Пилат побачив, що вони наближаються, то почав спостерігати, як вони поведуться з своїм Ув'язненим. Підвівся і промовив до них зневажливо: “Куди це ви так поспішаєте? Що ви зробили з цим Нещасним? Швидко ж ви починаєте здирати шкіру та винищувати своїх людей!”

Євреї наказали катам ввести Спасителя східцями, а потім звернулись до Пилата: “Прийми наші звинувачення на цього Злочинця! Ми не можемо увійти в Преторію, щоб не опоганитися”.

Тієї миті, коли вони промовили ці слова, чоловік високо зросту і поважного вигляду вигукнув з натовпу, що зібрався на форумі: “Ви справді не можете увійти в Преторію. Він освячений кров'ю невинних немовлят. Лише один гідний увійти туди. Він чистий, як ці невинні закатовані немовлята!”

Промовивши це, він зник. Це був Падос. Багач, чоловік Вероніки. Двох його дітей убили тоді за наказом Ірода. Відтоді він жив зі своєю дружиною утримуючись, згідно з засадами есеїв. Він зустрічав Спасителя у Лазаря і чув Його промови. Коли він побачив, як волочили Спасителя сходами до Пилата, спогад про закатованих дітей відразу вдарив у його серце. Він захотів привселюдно засвідчити невинність Спасителя! Обвинувачувачі Христа були настільки збудженими та схвильованими зневажливою зустріччю правителя, що не звернули уваги на цей крик. Кати втягнули Спасителя на мармурові східці та поставили накраю тієї тераси, звідки Пилат говорив з євреями. Коли Пилат побачив, як жорстоко поводитися з Ісусом, який Він виснажений та скатований, однак зберігає незбагненну для Пилата велич, він відчув, як зросла в його душі зневага до первосвящеників та фарисеїв!

Почувши, що вони просять смерті Ісуса, він дав їм зрозуміти, що не погодиться на це без достатніх доказів з їхнього боку. Тонем, яким говорить начальник, розгніваний на своїх підлеглих, Пилат сказав: “Який злочин вчинив цей Чоловік, що ви привели Його до мене?”

Вони з невдоволенням відповіли: “Якби ми не знали, що Він винен, то не привели би Його до тебе!”

“Виведіть Його, – сказав Пилат, – і судіть Його самі згідно з вашим законом”.

Вони відповіли: “Хіба ти не знаєш, що за нашим законом ми не можемо засудити Його до смерті?”

Вороги Спасителя були розлючені! Вони хотіли якнайшвидше все це закінчити, щоб встигнути вчасно з'їсти Пасхальне ягня. Нещасні не знали, що Той, Кого ввели вони в преторій поганина, в будинок, куди боялися увійти, щоб не осквернитися, щоб чистими з'їсти прообраз Ягняти, був тим справжнім Ягнем, якого перший був лише прообразом!

Коли Пилат звелів висловити звинувачення, вони виставили трьох обвинувачувачів, до того ж кожен мав своїх свідків. За цими звинуваченнями, Ісус був ворогом імператора, і правитель мав винести Йому той присуд, який самі вони не могли винести відповідно до закону.

Спочатку вони казали, що Ісус був спокусником, підбурював народ проти влади, влаштовував зібрання, не вшановував день суботній, бо зцілював у цей день хворих!

Пилат перебив їх словами: “Напевно, ви самі не хворі, бо не нарікали б на Його зцілення!” Вони продовжували: “Він збирає людей, говорить, що потрібно приймати Його Тіло і пити Його Кров, щоб мати життя вічне”.

Невдоволений їхніми словами і сповнений ненависті Пилат звернувся до своїх слуг з посмішкою, а потім глузливо зауважив євреям: “Мені здається, що ви сповнені бажанням наслідувати Його вчення, бо прагнете їсти Його тіло і пити Його кров”.

Перейшовши до наступного звинувачення, вони сказали, що Ісус учив людей не платити податки кесарю. Пилат перебив їх тоном людини, права якої хочуть порушити, і сказав: “Це неправда! Якби це було так, я вже знав би про це!”

Тоді вороги Христа перейшли до наступного, третього звинувачення: “Незважаючи на Своє сумнівне походження, цей Чоловік звеличує Себе і накликає гнів Божий на Єрусалим! Він розповсюджує серед людей притчі про царя, який готує весільний бенкет для Свого Сина. Якимось чином люди навіть хотіли оголосити Його Царем, але Він перелякався, що ще не час, і втік! Останніми днями Він став відважнішим. Він урочисто ввійшов до Єрусалима і змусив Своїх прибічників волати: “Осанна Синові Давида! Благословенне Царство Отця нашого Давида! Нехай прийде!”

Він, мов цар, приймав шану, проголошував, що Він – Христос, Помазаник Божий, Месія, Обіцяний Цар Юдейський!” І десять свідків підтвердило ці слова. Вони звинувачували Ісуса, що Він називав Себе Христом, Царем Юдейським, і змусили Пилата замислитися. Він залишив терасу, ввійшов у прилегле до неї приміщення, кинувши на Ісуса допитливий погляд, наказав варті привести до нього Спасителя в трибунал.

Пилат був людиною нестійкою та нерішучою. Він виховувався в поганській школі, чув про існування напівбогів, напівлюдей, геніїв, які живуть серед людей. Він також знав, що єврейські пророки давно вже говорили про Спасителя, Визволителя, Царя, якого чекає багато євреїв! Він знав, що царі Сходу приїжджали до Ірода Старшого довідуватися про народження Царя, якого вони хотіли вшанувати, і саме через цей приїзд жорстокий Ірод закатавав багато дітей.

Він інколи непокоївся чутками про Месію, але як поганин не розумів пророцтва! Він уявляв собі Месію швидше, як іродіанин чи освічені євреї, – як могутнього непереможного царя.

За таких обставин йому здалося, що безглуздо та смішно звинувачувати бідну Людину, яка стояла перед ним, у зазіханні на роль Царя Юдейського, на якого чекали вони!

Але позаяк вороги Спасителя створювали з усього цього справу про образу величності, він звелів привести до себе Спасителя, щоб допитати Його.

Пилат зі здивуванням подивився на Спасителя і сказав: “То Ти – Цар Юдеїв?” Ісус йому відповів: “Ти це говориш від себе чи повторюєш те, що інші говорять?”

Пилата образило, що Спаситель міг подумати, ніби він, Пилат, міг сам придумати щось таке, і він жваво відповів: “Хіба я єврей, аби таке подумати? Твій народ і Твої священики звели на Тебе це звинувачення, бо прагнуть Твоїєї смерті! Скажи мені – що Ти вчинив?”

Господь відповідав серйозно та урочисто: “Царство Моє не від світу цього! Якби Моє Царство було від цього світу, то Я мав би безліч підданих, і вони воювали б за Мене, і Мене б не зрадили євреям! Але Царство Моє не від цього світу!”

Пилат, здавалося, був здивований цими урочистими словами Спасителя і сказав Йому серйозно: “То Ти, все таки – Цар?”

Ісус відповів: “Справді Я – Цар і прийшов у цей світ, аби засвідчити Істину! І той, хто від істини, почує Мій голос”.

Тоді Пилат поглянув на Спасителя, встав і промовив: “А що є Істина?” (вони перемовилися ще декількома словами, але я не запам’ятала їх).

Пилат повернувся на терасу. Він не міг зрозуміти Спасителя, але те, що він дізнався, переконало його, що Ісус не претендував на царство цього світу, а інше Царство не було небезпечним для імператора.

Пилат звернувся до ворогів Спасителя: “Я не бачу нічого злочинного в цьому Чоловікові!”

Розлючені цими словами обвинувачувачі знову почали вправлятися в звинуваченні Христа.

Спаситель мовчки молився за нещасних грішників. Пилат запитав Його: “Що Ти можеш сказати на всі ці звинувачення?” Спаситель не відповів ні слова.

Пилат був надзвичайно здивований і сказав Спасителеві: “Я бачу, що вони вдаються до брехні” (тут замість слова “брехня” було інше, але я не можу його згадати).

Розлючені обвинувачувачі волали: “І ти не бачиш у Ньому нічого злочинного! А хіба це не злочин підбурювати народ? Він поширює Своє вчення тут і в Галилеї!”

Коли Пилат почув про Галилею, він трохи подумав і поцікавився, чи Ісус родом з Галилеї і чи Він підлеглий Ірода? Євреї відповіли, що Його батьки жили в Назареті, Сам же Він жив у Капернаумі. Тоді Пилат відповів їм: “Якщо Він галилеянин і підлеглий Ірода, то відведіть Його до Ірода. Він зараз в Єрусалимі з нагоди свята і може судити Його тут же, в Єрусалимі”.

Таким чином Пилат повернув євреям їхнього Ув’язненого і звелів передати Іродові через одного зі своїх слуг, що до нього приведуть, аби засудити, одного з його, Ірода, підлеглих – Ісуса з Назарета.

Пилат радів, що знайшов спосіб не проводити суд та не виносити вирок, адже ця справа видавалася йому складною. А також, відправляючи Ісуса до Ірода, Пилат хотів виявити свою повагу Іродові, з яким був посварений. Він знав, що Ірод уже давно хотів побачити Христа.

Вороги Спасителя були дуже невдоволені тим, що Пилат перед усім народом відправив їх і їм доведеться ще піти з Ним на суд до Ірода. Усю свою лютість вони зірвали на Спасителеві – дозволили катам знущатися з Нього з усією жорстокістю!

Під ударами палиць та образ Спасителю довелося пройти через базар та вулицю, що вела до палацу Ірода. Римські воїни також приєдналися до процесії. Клавдія Прокула за кілька хвилин до цього переказала Пилатові, що їй потрібно поговорити з ним.

Коли Спасителя повели до Ірода, вона підвелася на високу галерею. Звідси, ніким не помічена, з сумом стежила за скорботною процесією, коли та перетинала форум.

Розділ 2

Сумніви Пилата

Увесь той час, що Спаситель провів у Пилата, Пресвята Діва, Магдалина та Іван були серед натовпу в одному з кінців торговиці.

З глибоким болем вони слухали крики та прокльони людей! А коли Спасителя повели до Ірода, апостол Іван з Пресвятою Дівою і з Магдалиною пройшли всю Хресну Дорогу, яку вже пройшов Господь. Вони знову підійшли до будинку Каяфи, будинку Анни через Опель до Гетсиманії та Оливної гори, зупиняючись на кожному місці, де падав Спаситель, знесилюючись та страждаючи. І гірко плакали, зрошуючи сльозами місця, де Він страждав, і приєднували свої страждання до Його! Кілька разів Пресвята Діва схилялася, цілувала землю в тих місцях, де падав Господь. Магдалина у відчаї заламувала руки, Іван плакав, намагався втішити, піднімав їх і вів далі Дорогою Страждання... Ось початок набоженства, так званої Хресної Дороги. Страждання Спасителя почали вшановувати ще до їхнього завершення, і першою почитателькою цих страждань стала Пресвята Діва, єдина Пречиста з усіх створінь. Вона поклала початок глибокому вшануванню, яке віддає Церква Стражданням Відкупителя.

Зворушливо бачити, як ще до закінчення всіх страшних Страждань Спасителя Мати Милосердя йшла слідами Свого Сина, зрошуючи слізьми і вшановуючи всі місця Його страждань. І як тяжко їй було, яким жорстоким був меч, що пронизав її серце!

Відколи зачала чудесно Слово у Своему лоні, Вона носила Самого Бога Вічності. Вона виношувала Його дев'ять місяців, відчуваючи Його благу присутність ще до того, як Він дав людям, які стали Його братами, Своє благословення, Свої повчання, допомогу в усіх бідах. І страждання Спасителя Вона прийняла як Свої, прагнучи, як і Він, спасіння роду людського!

Найчистіша і Найнепорочніша з усіх створінь, Вона пройшла з самого початку всі місця, де страждав Господь, збираючи всі сльози заслуг Його страждань та мук, відшуковуючи всі сліди Свого Сина і Бога, щоб почитати і жертвувати їх Отцю Небесному за відкуплення світу!

Невидимо для людей Пресвята Діва вела за Собою всі святі душі, які жили до Неї, усіх, хто очікував на визволення, усіх, хто знав про безмежну любов і страждання Спасителя. Всі вони наче супроводжували на цій Хресній Дорозі Ту, Котра стала одночасно Матір'ю Спасителя і Матір'ю вірних. Вона несла у Своему серці святі зітхання, їхню скорботу, їхні молитви та сподівання.

Магдалина була наче приголомшена горем. Вона відчувала святу безмежну любов до Спасителя. Але коли вона хотіла, як колись, вилити свою любов до Його ніг, проливаючи пахощі, вона раптом побачила немов глибоку прірву між нею та Спасителем, якого так сильно любила. І ця прірва лякала її. Вона глибоко каялася у своїх гріхах, її вдячність за отримане прощення була безмежна.

Але коли вона хотіла віддати Господеві, як фіміам, свою шану, – вона побачила Ісуса, зневаженого, якого ведуть на страту за гріхи людей і за її гріхи, весь тягар яких Він добровільно взяв на Себе. Її любов до Спасителя лякалася, жахалася тягару своїх гріхів, за які Спаситель тепер так тяжко страждав.

Її каяття не мало меж, вона побачила перед собою прірву своїх гріхів і заповнити її не могла. Душа Магдалини розривалася між каяттям та любов'ю, вдячністю та видовищем брутального народу.

Усі ці почуття виявилися в її зовнішності, її словах та рухах.

Апостол Іван любив та страждав. На цій благочестивій дорозі, якою він повів Пресвяту Діву слідами Улюбленого Учителя, який любив його, Івана, ще сильніше і страждав за нього, на цій дорозі великі таємниці відкривалися Іванові, таємниці майбутнього!

“Коли Спасителя повели до Ірода і коли Його знову почали катувати, я побачила, що Пилат увійшов до своєї дружини Клавдії Прокули. Я бачила їх на терасі, яка виходила на одне із задніх приміщень палацу, що слугувало для розваг. Клавдія була схвильована і налякана!

Це була висока, бліда, але надзвичайно вродлива жінка, її плечі були покриті довгим покривалом. Крізь нього було видно волосся, укладене навколо голови і прикрашене коштовностями. На ній були сережки, намисто і коштовна заціпка, що схоплювала її верхній одяг. Вона довго розмовляла зі своїм чоловіком, благала його, заклинала всім для нього святим на світі не засуджувати до смерті Пророка, Найсвятішого з усіх святих. Вона переповіла йому деякі зі своїх нічних видінь (тоді я бачила їх також, але тепер уже детально згадати не можу).

Вона бачила багато що з життя Спасителя: Благовіщення, Різдво, поклоніння волхвів та пастухів, пророкування Симеона та Анни, втечу в Єгипет, винищення немовлят, спокусу в пустелі. Вона бачила багато зворушливого з життя Спасителя, коли Він навчав серед людей.

До того ж Самого Спасителя вона побачила осяяного світлом, а Його ворогів і навіть їхні думки у вигляді жахливих потвор.

Вона бачила всю святість та благість Пресвятої Богородиці, Її безмежні страждання, які Вона несла з великою любов'ю і терпінням.

Усі видіння супроводжувалися якимись символами, що пояснювали духовний зміст. Побачене змусило Клавдію Прокулу сильно страждати, для неї все це було новим і в той же час реально-захоплюючим!

Вона відчувала все, що відбувалося неподалік від її будинку. Вона дуже страждала уві сні. Видіння були то яскравими, то похмурими, коли вона прокинулася від криків натовпу, що привів Спасителя до Пилата!

Потім вона побачила Того, Кого їй показали у видіннях, побачила виснаженого, спотвореного ворогами, і саме тоді, коли вели Його до Ірода. Приголомшена цим видовищем, а також видіннями, вона поспішила розповісти про все чоловікові. Розповідала довго, з хвилюванням і жахом. Багато що з побаченого вона не розуміла, і їй було важко про це говорити. Вона благала чоловіка вислухати її. Пилат був здивований, майже збентежений словами своєї дружини. Він зіставив її розповідь з усім, що чув раніше про Ісуса, згадав про ненависть юдеїв, величне мовчання Спасителя та Його таємничі відповіді на свої запитання. Деякий час він вагався. Потім, схвилюваний проханням дружини, сказав, що вже оголосив, що не бачить провини Ісуса. І що він Його не засудить, бо прекрасно розуміє лукавість Його ворогів. Він повторив їй те, що сказав Спаситель, і потім, щоб заспокоїти її, дав їй, як доказ, що дотримає слова, перстень з печаткою, відтак вони розійшлися.

Пилат був чоловіком розбещеним, скупим, гордим і водночас вислужливим. Коли йшлося про його інтереси, він здатний був учинити обурливу несправедливість.

Марновірний до крайнощів, перебуваючи в скрутному становищі, він вдавався до різних поганських махінацій, особливо до ворожінь. Я бачила, як сильно він хвилювався, звертався до своїх ідолів, що стояли вкутку приміщення, обкурював їх, щоб дізнатися їхню волю. Він ворожив, і я бачила, як він спостерігав, в якому порядку священні курчата дзьобали те, що їм давали їсти. Але я погано пам'ятаю ці ритуали.

Його думки плуталися. Сатана навіював йому різні наміри: то йому здавалося, що Ісус невинен, і Його потрібно відпустити, то він боявся, що може розгнівати своїх богів. Цей Чоловік – наче напівбог, тому може зашкодити його богам. “А якщо Він справді Бог Юдеїв, – думав Пилат, – і покликаний царювати над світом? Адже приходили царі зі Зходу довідатися про Його народження. І пророки говорять про Нього і передбачають Його пришествя! Може, Він Тайний ворог наших богів та імператора. Страшно взяти на себе відповідальність, даруючи Йому життя. Може, Його смерть буде на добре нашим богам...”

Дивні сни його дружини, яка раніше ніколи не бачила Спасителя, не давали йому спокою, вони надзвичайно вразили Пилата. Він вирішив не судити Ісуса. Він навіть хотів бути справедливим, але не міг, бо запитав: “Істина. В чому Істина?”.

Велике сум'яття панувало в душі та думках Пилата. Я не могла зрозуміти його думок, та й він сам не знав, чого хотів, бо не ворожив би за допомогою священних курчат.

Багато людей зібралося біля базару і на вулиці, якою мали вести Спасителя до Ірода. То були мешканці певних поселень та околиць, які трималися разом.

Ворожі Спасителю фарисеї привели мешканців зі своїх околиць і підбурювали їх проти Спасителя, намагаючись прихилити на свій бік тих, котрі ще вагалися. Чисельні загони воїнів оточили палац Пилата і всі найважливіші місця святого міста.

Розділ 3

Ісус в Ірода

Палац тетрарха Ірода був у новій частині міста на північ від форуму, неподалік від нього.

Вороги Спасителя, роздратовані тяганиною, до якої їх спонукав Пилат, всю дорогу ображали Христа і викликали ще більшу лютю катів. Гонець Пилата випередив процесію, тож Ірод уже чекав у великій залі. Він сидів зручно серед подушок, оточений наближеними та воїнами. Первосвященики та книжники пройшли через галереї і поставали з обох боків.

Ісуса залишили біля входу. Ірод радів, що Пилат у присутності фарисеїв визнав його право судити Галилеянина. Це лестило його марнославству. До того ж нарешті він стільки разів ухилитися від зустрічі з ним, начебто зневажаючи його.

Іван Хреститель так врочисто оповістив про Його Царство і посіпаки так багато говорили йому про Христа, що він хотів у присутності своїх помічників та первосвящеників поговорити з Ним, а при цьому виявити всю свою вченість та красномовство.

Пилат прислав гінця сказати Іродові, що не вважає Його винним, тому Ірод вирішив висловити невдоволення обвинувачувачам, що ще більше збуджувало його гнів. Щойно увійшовши до зали, вони почали перераховувати свої звинувачення.

Ірод з цікавістю дивився на Спасителя. Він побачив Його, побитого, спотвореного, зі скуйовдженим волоссям, із закривавленим обличчям, ледь прикритого брудним плащем, і відчув змішане з огидою співчуття. Він прикликав ім'я Єгови, відвернувся і сказав первосвященикам: “Відведіть Його і вмійте. Як ви могли привести до мене Людину в такому стані?” Спасителя відвели в передпокій, принесли мидницю з водою і почали обмивати Його, ображаючи і не зважаючи на рани.

Ірод почав дорікати первосвященикам за жорстокість. Він наче наслідував Пилата: “Я бачу, що Він потрапив у руки різників. Рано розпочинаєте ви сьогодні свої справи”.

Первосвященики та книжники поновили скарги та обвинувачення. Коли Спасителя знову ввели, Ірод зробив вигляд, що виявляє до Нього певну прихильність і звелів принести Йому келих з вином, щоб підкріпити Його сили.

Але Спаситель відмовився. Ірод узяв слово і почав говорити все, що знав про Ісуса. Потім він почав вимагати від Спасителя здійснити чудо, але Ісус стояв перед ним з опущеними очима і не відповідав йому.

Правитель був ображений цим і навіть принижений у присутності стількох людей. Він був незадоволений, але не подав вигляду, і почав ставити Спасителеві одне запитання за іншим. Спочатку він навіть намагався лестити Йому: “Мені справді прикро слухати всі звинувачення проти Тебе. Я й сам можу поскаржитися на Твою поведінку в Тірці, коли Ти викупив без мого дозволу багатьох ув'язнених, але наміри Твої не були поганими. Тепер, коли правитель і суд віддали Тебе мені, що Ти можеш відповісти на ці звинувачення? Що Ти скажеш? Чи правда, що Ти – Цар Юдеїв, що Ти – Син Божий? Хто Ти? Я чув, що Ти твориш чудеса. Доведи це і здійсни хоч одне чудо тут, переді мною. Я можу повернути Тобі волю. Чи правда, що Ти повернув зір сліпому від народження, що Ти воскресив Лазаря і нагодував кількома хлібинами тисячі людей? Ти не відповідаєш? Прошу Тебе, здійсни зараз переді мною хоч якесь із Твоїх чудес, і Ти не шкодуватимеш, навпаки, це буде Тобі лише на користь!”

Спаситель продовжував мовчати. А Ірод ще наполегливіше запитував: “Хто Ти? Що думати про Тебе, Хто дав Тобі владу? Чому тепер Ти безпомічний? Чи правда, що Ти Той, чиє народження супроводжувалося дивними явищами? Зі Сходу приїжджали царі й

запитували мого батька про новонародженого Царя Юдеїв, якого вони хотіли вшанувати. Кажуть, що Ти був Тим Самим Немовлям, чи це правда? І якщо Ти уникнув смерті, яка спіткала стількох немовлят, то як це трапилося?

Чому так довго про Тебе ніхто нічого не чув? Чи не байки всі ці розповіді про Тебе? Відповідай: Ти Цар чи ні?! У Тобі немає нічого величного! Ти недавно урочисто в'їхав до Єрусалима. Що означає цей в'їзд. Чому ж зараз Ти позбавлений почестей і влади!"

Ірод закидав Спасителя запитаннями, але не домогся від Нього жодної відповіді!

(Мені було сказано, що Спаситель не відповідав Іродові, бо той був наче відлучений за вбивство Івана Предтечі і свій перелюбний шлюб).

Анна та Каяфа вирішили скористатися невдоволенням Ірода та несподіваним мовчанням Спасителя, щоб висловити свої звинувачення проти Нього. Між іншим, вони сказали, що Господь назвав його, Ірода, лисом, що Він давно намагався підірвати його династію, що хотів установити нову релігію і що святкував Пасху раніше за встановлений термін. Ці звинувачення вже наводилися в трибуналі Каяфи, згідно з донесеннями Юди, але були відкинуті друзями Спасителя.

Ірод, хоч і був роздратований мовчанкою Спасителя, але дотримувався своєї політики. Він не хотів винести присуду над Спасителем, бо відчував якийсь містичний жах, і його совість дорікала йому за вбивство Івана Предтечі. До того ж він ненавидів первосвящеників та книжників за те, що вони не дали йому дозвіл на шлюб і позбавили його права приносити жертви через перелюб.

Але найголовніше, він не хотів засудити Того, Кого Пилат визнав невинним. Він хотів на очах у книжників та первосвящеників віддячити Пилатові увагою за його увагу до нього.

Тому він почав лаяти Спасителя, а потім сказав своїм слугам та варті (а вартувало не менше як двісті чоловік): "Заберіть цього Божевільного і вшануйте Його, як належить! Він більше божевільний, ніж злочинець".

Спасителя вивели на велике подвір'я, де ганьбили та ображали Його. Сам Ірод з тераси якийсь час дивився на це.

Анна та Каяфа залишалися біля Нього і намагалися переконати Ірода винести вирок Спасителеві. Але Ірод відповів так, щоб чули римські воїни: "Було б великою помилкою з мого боку винести Йому вирок". Цим він хотів сказати, що образив би Пилата, який із ввічливості прислав до нього, Ірода, Спасителя.

Коли первосвященики та книжники побачили, що не зможуть схилити Ірода винести вирок, вони розіслали в ту частину міста, що називалася Акра і де жило багато фарисеїв, своїх гінців, аби фарисеї прийшли до будинку Пилата і привели з собою щонайбільше людей. Вони передали фарисеям багато грошей, аби підкупити тих, хто вимагатиме смерті Ісуса!

Ще інших посланців вони направили загрожувати Божим гнівом, якщо люди не вимагатимуть смерті Того, Хто зневажив Бога. Вони залякували людей, що, залишившись жити, Ісус приєднається до римлян, аби заснувати те царство, про яке Він говорив, і це принесе знищення єврейському народові. В інших кварталах міста вони розпустили чутки, що Ірод засудив Ісуса і тепер необхідно, аби народ висловив свою волю, бо прихильники Ісуса небезпечні.

Таким чином фарисеї поширювали суперечливі і тривожні чутки, щоб схвилювати та підбурити народ. Вони давали гроші воїнам Ірода, щоб ті безжалісно били Ісуса. Вони сподівалися, що під ударами Він помре і Пилат не зможе Його помилувати.

Отож фарисеї підбурювали людей, а Всеблагото Спасителя катували та ображали брутальні, безжалісні воїни. Ірод віддав їм Ісуса як божевільного, Який відмовився відповідати на його питання. Вони поволочили Його на подвір'я.

Якийсь воїн приніс туди величезний полотняний мішок (раніше в ньому була бавовна і вони знайшли його у воротаря). Вони зробили дірку в мішковині й зі знуваннями натягали мішок на Спасителя.

Шию Його обв'язали червоним ганчір'ям. Мішок звисав до землі. Негідники шарпали Його в усі боки, глузуючи кланялися Йому, плювали на Нього, били по голові за те, що Він відмовлявся відповідати на запитання їхнього царя Ірода, кидали в Нього болотом! Нарешті пхнули на землю (а це було неважко, адже Його ноги були спутані мішком, який досягав до землі), і потягли по землі так, що Свята Господня Голова билася об камінь. Знову підняли Його, щоб змусити терпіти нові образи та муки. Вони штовхали один одного, щоб якнайшвидше наблизитися до Нього.

Навколо метушня, гамір, лайка! Підкуплені фарисеями люди, скориставшись сум'яттям та занепокоєнням, били Спасителя палицями по голові.

Господь дивився на них зі співчуттям та стогнав. Він зітхав та стогнав. Вони ж знущалися з Нього, перекривляли Його стогін, а натовп вітав кожну нову образу. Ніхто не висловив найменшого співчуття!

Я бачила, як кров стікала по Його голові. Тричі я бачила, як Він падав (водночас я побачила, як плакали Ангели і лили таємничий бальзам на Його голову)! Мені було сказано, що без цієї надприродної допомоги Він би не витерпів усіх мук.

Филистим'яни в Гаазі, які катували Самсона, були не такі жорстокі, як кати Спасителя.

Первосвященики за цей час встигли піти до храму, щоб довідатися, як ідуть справи з підбуренням людей, і повернулися до Ірода, прохаючи його засудити Ісуса. Але Ірод насамперед хотів догодити Пилатові, тож знову відіслав до нього Ісуса, зодягненого в одяг ганьби.

Фарисеям та іншим ворогам Спасителя соромно було повертатися, не отримавши смертного вироку, до того, хто визнав Ісуса невинним. Для зворотної дороги до Пилата вони обрали дорогу, вдвічі довшу, бо хотіли показати Спасителя знеславленим в інших кварталах та частинах Єрусалима, а також виграти час, щоб вплинути через своїх прибічників на людей, які підбурювали їх.

Дорога, якою повели Спасителя, була нерівною, важкою. Вони весь час підбурювали проти Ісуса катів, які вели Його. Його одяг волочився по землі й заважав Йому йти. Він кілька разів падав.

Народ був не менш жорстоким та брутальним, ніж кати, які Його супроводжували.

Спаситель благав ласки у Свого Отця Небесного не померти ось тут від цих мук, витерпіти їх заради нашого визволення до кінця!

Було вже по восьмій, коли процесія пройшла цією надзвичайно довгою дорогою, знову перетнула форум і наблизилася до палацу Пилата. Людей було надзвичайно багато. Фарисеї просувалися крізь них, підбурюючи їх.

Пилат пам'ятав, як на минулорічну Пасху галилеяни повстали, і розташував навколо Преторії, форуму та палацу майже тисячу воїнів.

Пресвята Діва Марія, Марія Хелі, Марія Клеопова, Магдалина і ще кілька інших святих жінок перебували в залі, з якої можна було бачити все, що відбувалося. Іван спочатку також був з ними.

Спаситель в одязі ганьби пройшов крізь натовп, що був підбурений проти Нього Його ворогами; люди зустріли Його образами. Посланець Ірода випередив процесію, щоб сказати

Пилатові, що Ірод вдячний йому за люб'язність, бачить у цьому мудреці лише божевільного і повертає Його Пилатові, покаравши, як Він цього заслуговує.

Пилат зрадив, довідавшись, що Ірод, за його прикладом, не засудив Ісуса і виявив йому свою шану.

Відтоді вони стали друзями, хоч раніше ворогували через справу про акведук біля Сілоамської вежі.

Спасителя знову мали привести на терасу навпроти базару. І знову Його волочили мармуровими сходами. Він заплутався в Своїм довгому вбранні, впав на сходах, ударившись головою, і вони вкрилися Його святою кров'ю.

Вороги Христа, які знову стояли при вході у форум, виявили свою жорстокість. Кати ударами підвели Його на ноги.

Пилат опирався на сидіння, подібне на ложе. Біля нього стояв невеликий стіл, його оточували слуги, які в руках тримали сувої пергаменту. Пилат підійшов до краю тераси, з якої виступав перед людьми, і сказав: “Ви привели до мене на суд Чоловіка, як спокусника, я у вашій присутності допитав Його і не побачив жодного злочину, в якому ви Його звинувачуєте.

Ірод також вважає Його невинним. Я з вами відіслав Його до Ірода, і той не ухвалив жодного вироку. Тож я звелю бичувати Його і відпущу на волю”.

Почувши це, фарисеї почали нарікати, голосно протестувати і ще сильніше підбурювати людей. Пилат подивився на них зі зневагою і запитав, чи їм недостатньо безневинної крові, яку вони проливають з нагоди свята Пасхи?

Настала якраз та година, коли за давнім звичаєм народ, що збирався на Пасху в Єрусалимі, з'являвся до правителя з проханням звільнити на свято одного з ув'язнених. Фарисеї відіслали в прилеглі квартали своїх прихильників, щоб навчити людей просити не звільнення, а смертного вироку Спасителеві.

А Пилат думав, що народ буде вдоволений, побачивши Ісуса звільненим. Одночасно з Ним Пилат мав запропонувати для звільнення злочинця на ймення Варавва, якого люди ненавиділи. Пилат думав, що важко буде вибрати з них обох його, адже Варавва був убивцею і розпусником! Я бачила й інші його гріхи. Він чаклував і навіть розтинав вагітних жінок.

На форумі відчувалося занепокоєння. Група людей наблизилася до тераси і звернулася до Пилата: “Вияви нам шану і подаруй звільнення, яке даруєш щороку до свята Пасхи”.

Пилат очікував на такі прохання і був задоволений. Він відповів: “Справді, є такий звичай, що цього дня я звільняю вам одного ув'язненого. То кого ви хочете, аби я вам звільнив: Варавву чи Ісуса, Царя Юдеїв, Якого називають Помазаником Божим?”

Пилат, завжди нерішучий, зараз, називаючи Ісуса Царем Юдейським, хотів висловити свою зневагу народові, Цар якого був настільки знехтуваний, що доводилося робити вибір між Ним та вбивцею. В той же час він так називав Ісуса ще й тому, що думав, може Він справді був Месією, очікуваним Царем Юдеїв, Помазаником Божим. Але, головне, він знав, що фарисеїв змушувала вимагати Його смерті лише заздрість.

Питання Пилата спочатку викликало якесь вагання серед людей. Лише кілька з них вигукнуло ім'я Варавви. Цієї миті правителя покликав слуга його дружини. Він залишив терасу, і слуга показав йому перстень, який він сам напередодні дав Клавдії, як запоруку дотриманого слова. “Ваша дружина нагадує вам про вашу обіцянку”, – сказав слуга.

А фарисеї та книжники в цей час знову підбурювали народ, загрожуючи йому і нав'язуючи свою волю. Слід зауважити, що їм неважко було схилити його на свій бік.

Пресвята Діва Марія, Магдалина, інші святі жінки та Іван були в сусідньому будинку. Вони невтішно плакали. Пресвята Діва, хоч і знала, що смерть Її Сина є спасінням для людства, все одно зі сльозами та безмежною скорботою молилася за порятунок Свого Улюбленого Сина.

Як Спаситель, що добровільно втілювався і погодився на Хресну смерть, витерпів усі муки, всю скорботу Невинного, засудженого на смерть, так і Пресвята Діва Марія витерпіла всю безконечну скорботу, всю ту печаль і ті страждання, які мала витерпіти Мати Святого, Мати Праведника.

Святі жінки тремтіли та ридали, але все-таки надіялися. Іван час від часу покидав їх, сподіваючись дізнатися хоч щось утішне.

Пресвята Діва плакала і молилася, щоб не стався страшний злочин. Вона повторювала те саме, що повторював Її Син у Гетсиманському саду: “Якщо це можливо, нехай омине Мене Чаша оця!”

Вона ще надіялася – любляча Мати!

Хоч були відомі всі старання фарисеїв домогтися смерті Господа, Вона знала, що Пилат намагається звільнити Ув’язненого.

Поблизу стояв гурт людей з Капернаума. Багатьох з них Спаситель зцілював, але вони видавалися байдужими і крадькома кидали погляди на плачущих, закутаних у покривала жінок.

Пресвята Діва та й інші жінки думали, що ці люди не нададуть перевагу Варавві, а своєму Благодійникові, але вони помилилися!

Пилат повернув перстень-запоруку своїй дружині й у такий спосіб дав їй зрозуміти, що вона ще може покладатися на його обіцянку.

Потім він повернувся на терасу, знову сів на ложе біля стола, а священики зайняли свої місця. Пилат знову промовив: “Кого з цих двох ви хочете, щоб я звільнив?” – і зусебіч форуму почувся одностайний крик: “Не Його, а Варавву!”

Пилат додав: “А що ж мені робити з Ісусом, так званим Христом, Царем Юдейським?” – і всі одностайно вигукнули: “Розіпни Його, розіпни Його!”

Пилат запитав: “Що ж Він зробив поганого? Я не побачив нічого такого, що вартувало би Його смерті! Я звелю Його покарати і відпущу!” Але звідусюди почулися крики: “Розіпни Його, розіпни Його!” наче буря знялася в пеклі! Первосвященики та фарисеї навісніли та шаленіли, наче скажені!

Пилат уже не вагався. Він звільнив Варавву, а Спасителя засудив на бичування.

Розділ 4

Бичування Спасителя

Пилат, суддя малодухий та невпевнений, кілька разів промовив ці дивні слова: “Я не бачу Його провини та злочину, тому віддам Його на бичування і відпущу”. А євреї продовжували кричати: “Розіпни, розіпни Його!”

Пилат хотів віддати Спасителя на бичування згідно з римським звичаєм. Кати, озброєні новими сучкуватими палицями, провели Спасителя крізь розлючений натовп.

На північ від будинку Пилата, неподалік від сторожі палацу, була колона для бичування навпроти галереї, що прилягала до форуму.

Кати наблизилися до Спасителя з різками, бичами та мотузками, які вони кинули біля колони. Там було шість чоловік, темношкірих, невисокого зросту, з витким та масним волоссям. Одягнені недбало: пояс навколо стану та шмат шкіри, відкритий з боків на

верхній частині тіла. Руки були оголені, на ногах – старі сандалі. То були раби і злочинці-єгиптяни. Їх змушували копати рови та виконувати важкі роботи. Найжорстокіших із них залишали в преторії для розправ. Ці варвари бачили багатьох злочинців, що вмирили прив'язаними до колони під їхніми ударами. Вони мали в собі щось звіряче, диявольське. Здається, вони були напівп'яні.

Поки вони вели Спасителя, то били Його своїми мотузками, хоч Він зовсім не опирався. Потім брутально штовхнули Його до колони.

Колона стояла зовсім окремо, не прилягала до жодної будівлі. Чоловік високого зросту міг би, випроставши руки, дістати до її верхівки, на якій було прикріплене залізне кільце. Посередині колони також були кільця та гачки.

Неможливо описати всю жорстокість, з якою раби, ці люті пси, поводитися із Спасителем. Вони зірвали з Нього одяг, в який Його вбрали в Ірода, і штовхнули на землю.

Спаситель тремтів та хитався. Він Сам знімав своїми закривавленими пальцями свій одяг. Його били, шматували його тіло, а Він зі зворушливою покірністю продовжував молитися!

Одного разу Він поглянув на свою Матір. Приголомшена стражданням, вона разом зі своїми супутницями стояла скраю майдана, неподалік від колони.

Христос повернувся до колони, щоб захватись за нею (кати навіть хотіли зняти з Нього і пояс), і сказав: “Мамо, чи могла ти сподіватись ще й такої зневаги? Відверни обличчя своє”.

Не знаю, чи промовив Господь ці слова, але Пресвята Діва їх почула. Я бачила, як вона впала непритомна на руки святих жінок, які її супроводжували.

Спаситель руками обхопив колону, а кати прив'язали його руки до верхнього кільця. Вони настільки витягнули його руки, що ноги, прив'язані до нижньої частини колони, ледве торкались землі. Так Найсвятіший зі святих був прив'язаний оголеним до стовпа ганьби.

Двоє катів, жорстоких і спраглих крові, з усією люттю варварів почали бити Спасителя. Лоза, якою вони бичували його, була зроблена з білого і гнучкого дерева. Можливо, тут були і волові жили чи реміні з твердої шкіри. Наш Господь і Спаситель, Син Бога Всемогутнього, Істинний Бог і Чоловік – тремтів і згинався під ударами. Він плакав, і його жалібний стогін, тихий і зворушливий, його благання й молитви, зливалися зі свистом різок та мотузок.

Часом його жалібний стогін заглушувався голосним криком фарисеїв та натовпу. Чулися вигуки, що вимагали смерті: “Позбавте нас від Нього! Розіпніть, розіпніть його!”

Проте Пилат ще й досі звертався до людей. Коли він починав свою промову, намагаючись заспокоїти натовп, звук труби закликав людей до спокою та мовчання. І Пилат говорив, але потім знову чувся свист різок і жалібний стогін Спасителя, брутальна лайка катів і бляння ягнят, яких обмивали неподалік, біля купелі.

Обмитих ягнят вели до храму зв'язаними, щоб вони вже не могли забруднитися на вулиці, перед цим очищеною та освяченою. Перед заколенням їх знову обмивали, але це вже було обрядове, ритуальне обмиття.

У безпомічному блянні ягнят було щось незвичайно зворушливе. Лише їхні сумні голоси звучали в унісон з жалібним стогоном Спасителя...

Євреї тримались на деякій віддалі від стовпа ганьби. Римські воїни розташувались у кількох місцях, особливо їх було багато біля посту варті. Деякі люди з натовпу підходили до колони. Дехто підходив мовчки, дехто ображав Жерту.

“Траплялися й такі, в чиїх серцях було співчуття. Я бачила, – розповідала Еммеріх, – як світлі промені, що йшли від Спасителя, доходили до них! Бачила я тут і юнаків з нечистими

поглядами. Одні виготовляли нові різки, інші йшли за місто набрати тернини. Декілька слуг первосвящеників наблизились до катів і передали їм гроші.

Потім принесли великий келих з червоною густою рідиною, і кати, випивши цього зілля, сп'яніли, їхня жорстокість та кровожерливість зросла. Через чверть години двоє катів припинили бичування, але їх одразу ж замінили двоє інших”.

Тіло Спасителя покрилось чорними та червоними плямами, текла кров, Господь стогнав і тремтів.

Волення свідчило, що вони задоволені роботою катів.

Ніч була надзвичайно холодна. Весь ранок небо було захмарене, на диво, випав град. До полудня погода прояснилася і визирнуло сонце.

Два нові кати зі свіжими різками з люттю накинулись на Спасителя, їхня жорстокість видавалась ненаситною.

“Я думаю, – продовжувала Еммеріх, – що це були гілки терену з колючими шпичаками. Під їхніми ударами шкіра відривалась від тіла і текло дуже багато крові, потрапляючи на руки катів”. Спаситель стогнав і не припиняв молитися, незважаючи на жорстокість Своїх мучителів.

У цей час через форум проїжджали чужеземці на верблюдах.

Один з чужеземців хрестився в Івана, інші – чули Нагірну проповідь, їх охопив жах, коли вони дізнались, що тут відбувається.

Крики натовпу біля палацу Пилата ставали дедалі голоснішими та лютішими. Нові кати, що змінили попередніх, мали в руках батоги. Вони закінчувались ланцюгами з вістрями та залізними гачками, які під час ударів виривали кавалки шкіри і тіла.

Важко описати весь жах цього видовища. Незважаючи на звірства, жорстокість катів усе ще не була вдоволена. Принесеними мотузками вони прив'язали Спасителя до стовпа, але Він був настільки виснаженим, що не міг триматися на ногах. Тоді вони просунули шнури Йому під груди, руки та коліна і прив'язали Його, а руки прив'язали до кілець, які були на стовпі. І після цього накинулись на Нього з новою силою розлючених псів. Один з них ударив Спасителя в обличчя батогом: Усе тіло Спасителя було пошматоване – на Ньому не було жодного живого місця.

Він дивився на Своїх мучителів очима, повними крові. Він наче звертався до їхньої жалості, проте їхня жорстокість та лють не пригасали. Скоро вже не було чути Його жалібного стогону, настільки біль та страждання ослабили Його. Жахливе видовище продовжувалось три чверті години.

Несподівано підійшов чужинець. Родич Стезіфана, сліпонародженого, якому Господь повернув зір; він наблизився до стовпа з ножом у формі серпа і вигукнув: “Зупиніться, зупиніться! Не можна забивати Невинного до смерті!” Геть п'яні кати здивовано зупинились. Чужинець поспішив обрізати шнури, що сходилися ззаду стовпа, і відразу ж сховався в натовпі.

“Спаситель упав біля стовпа на землю, всю зрошену Його кров'ю. Здавалося, Він помирав. Кати не захотіли навіть підняти Його. Вони продовжували пити, шукати біля посту варті своїх товаришів, які плели терновий вінок.

Спаситель ще лежав біля стовпа весь у крові, – продовжує розповідь Еммеріх, – коли я побачила блудниць, які підійшли до стовпа катування. Вони зупинились і якийсь час дивились на Спасителя з огидою. Тієї ж миті Христос відчув сильний біль в усіх Своїх ранах. Він зі співчуттям підняв Свої очі на жінок. Вони відійшли. Кати та воїни підкликали їх до себе зі сміхом та брутальними словами. Декілька разів під час бичування я бачила, як Ангели в сльозах наближались до Спасителя. Я чула їхні молитви, молитви, які Господь

безперервно посилав до Свого Отця Небесного під час Своїх довгих та тяжких мук, молитви за весь рід людський!

І коли Спаситель лежав розпростертий біля підніжжя колони, Я бачила Ангела, який давав Йому сяючу поживу, щоб підтримати Його сили.

Нарешті кати підійшли до Спасителя і, штовхаючи Його ногами, звеліли Йому підвестися. Вони ще не закінчили своєї справи.

Спаситель намагався досягнути руками Свій пояс, що лежав на землі на деякій віддалі від колони. Вони ж навмисне відштовхували пояс ногами і брутально Його лаяли. Спасителю довелося волочитися по землі, щоб підняти пояс і прикрити Свої зранені, закривавлені стегна. З надзвичайною жорстокістю вони наступали на Його опухлі, покриті кров'ю ноги.

Нарешті Спаситель усе-таки підвівся. Вони навіть не дали Йому часу одягнутися: накинули одяг на плечі та спину, так що рукави звисали, і коли Він ішов (Його вели від колони до посту варті), то витирав Своє Обличчя вбранням. Можна було вийти прямо на пост варті, перетнувши майдан, адже приміщення біля посту були відчинені. Там можна було побачити Варавву та двох інших розбійників. Проте кати зумисне повели Спасителя перед приміщенням, в якому засідали архієрей і старійшини... Коли вони побачили Спасителя, то із зневагою відверталися, вигукуючи: “Заберіть Його від нас! Розіпніть Його, розіпніть Його!” Нарешті вони прийшли на вартовий пост. Там були нікчемні жорстокі раби, кати та простолюдини – покидьки Єрусалима.

Стурбований обуренням народу, Пилат звелів привести з фортеці Антонія римських воїнів, які вишикувалися перед приміщенням варті, їх було майже тисяча чоловік, і вони, не виходячи з лав, приєднали свої образи до лайливих слів народу. Пилат покликав воїнів, щоб стримати та залякати народ.

Бичування закінчилось біля дев'ятої години ранку. Пресвята Діва Марія була накрита покривалом, з невимовним стражданням переживала все, що відбувалося з її Божественним Сином. Час від часу жалібний стогін зривався з її вуст, її очі були повні сліз.

Її підтримували Марія Хелі та Марія Клеопова, її найближчі родички (синами Марії Клеопової були апостол Яків-молодший, Юда Тадей та Симон, а від другого шлюбу Йосиф Варсавій та Симон, який потім став Єрусалимським апостолом).

Благочестиві супутниці Божої Матері були також закутані в покривала. Вони не могли стримувати свого горя і голосили. Здавалося, що вони чекають свого вироку.

На Матері Божій було сине вбрання, а зверху – довгий плащ з білої вовни. Покривало було світло-жовтого кольору.

Марія Магдалина не могла заспокоїтись, її одяг звисав безладно. Довге волосся було розплетене.

Коли Спаситель упав біля підніжжя колони, Клавдія Прокула передала Пресвятій Діві згорток з пеленами. Очевидно, вона думала, що Спасителя виправдають, і хотіла дати можливість Його Матері перев'язати Його рани. Можливо, у благочестивої поганки було таємне передчуття, що пелени знадобляться Пресвятій Богородиці.

Коли Пресвята Діва отямилась, Вона побачила, як кати волочили її зраненого Сина, а Ісус витирав вбранням Свої очі, щоб побачити Матір. Вона простягнула до Нього руки і слідкувала очима за кривавими слідами, які Він залишав на Своему шляху.

“І потім, коли натовп посунув у протилежний бік, – сумно продовжувала Еммеріх, – я бачила, як Пресвята Діва з Марією Магдалиною підійшли до стовпа бичування. Святі жінки і ще кілька благочестивих людей оточили їх і заховали від поглядів цікавих. Вони ж

схилилися і почали витирати тими пеленами, які передала Клавдія Прокула, сліди крові Спасителя, Івана з ними не було.

Син Симеона, син Обеда, син Вероніки і Фемені та два племінники Йосифа Ариматейського – усі були в храмі. Я бачила, що вони всі були у великій скорботі та відчаї.

Під час цього Одкровення я була або в Єрусалимі або переносилась у своє звичайне життя. Я була втомлена й розбита всім тим, що бачила; неможливо розповісти, як я страждала, і мені здавалося, що я ось-ось помру. Мені здавалося, що коли бичували Спасителя, я стояла в закутку майдану, куди євреї не підходили, бо боялися осквернитися, а я цього не боялася.

Я вирішила підійти ближче, бо хотілось, щоб хоч одна крапля Найсвятішої Крові Спасителя впала на мене, очистила та обмила мене від моїх гріхів...

Я жахливо страждала! І нічого не могла зробити, щоб полегшити страждання Господа, а моє страждання знесилювало мене і наповнювало смутком. Я плакала від кожного удару, якого завдавали Спасителю!

Як тяжко було бачити Христа біля підніжжя стовпа бичування, усього скатованого. Бачити землю, спокутувану Його Кров'ю.

Спасителя зумисне вели перед очима Його Матері!

Двері вартового посту були відчинені, і я почула глузування помічників катів. Вони натягнули рукавиці та взяли в руки терновий вінок, обмацуючи шпильки терновиці та насміхаючись над Спасителем. Я тремтіла, хотіла бігти за Ним, але сили залишили мене – здавалося, я помираю!

У той час Страждальна Матір пройшла крізь натовп. Святі жінки, кілька співчуваючих людей звільняли Їй дорогу.

А з натовпу навздогін летіли крики та прокльони.

Я ледве трималася на ногах, але мені хотілося дійти до того місця, де на Спасителя мали одягнути терновий вінок”.

Розділ 5

Увінчання Терновим Вінком

Еммеріх описує зовнішність Божої Матері так: бліді щоки, змарніле обличчя, червоні від скорботних сліз очі, ціла Її постать надзвичайний образ простоти, чистоти та скромності, про які розповісти неможливо.

Увесь вечір та всю ніч, плачучи, Вона ходила вулицями Єрусалима, Йосафатською долиною, майданом, де збирався народ.

І разом з тим в усьому її вбранні, здається, не було жодної складки, що не свідчила б про її святість.

Усе в Ній – простота, невинність, скромність, спокій – величні та серйозні, Її погляд сповнений благородства. Коли Вона повертала голову, чувся легкий шелест Її покривала.

Незважаючи на глибину скорботи, усі Її рухи – тихі, спокійні, мирні, її вбрання намокло від рясної роси та від пролитих Нею сліз, але не втратило Своєї вражаючої чистоти та охайності.

Неможливо розповісти, наскільки Вона прекрасна, але красою надзвичайною, де все – чистота, цнотливість, простота, святість.

Зовнішність Марії Магдалини зовсім інша. Вона вища зростом за Пресвяту Діву Марію. В усій Її поставі, рухах немає тієї простоти та величі. Сльози каяття та скорботи зруйнували Її красу. Щось у ній є таке, що залишає важке враження.

Її вбрання мокре та забруднене, плащ розірваний, її довге волосся розсипане по спині, покривало подерте. Вона – наче причинна, повністю занурена в своє горе.

Тут, в Єрусалимі, є багато людей з Магдали, які знають її ще відтоді, коли вона жила в розкошах і вела розпусне життя, її давно не бачили, бо після свого навернення та покаяння вона ніде не з'являлась і переховувалась. Ці люди тепер утішаються, бо бачать її неподібною на колишню Магдалину: з глузуванням показують на неї пальцями. Вихідці з Магдали проходять повз неї, навіть кидають у неї болотом. Але вона нічого не зауважує, настільки її поглинули горе, скорбота.

Під час бичування Спасителя Пилат ще кілька разів звертався з промовою до народу. Натовп закричав: “Нехай Він помре, навіть якби ми всі загинули б через це після Нього!”

Коли Спасителя вели до вартового, щоб одягнути терновий вінець, юдеї кричали: “До смерті! До смерті Його, злочинця!” На форум приходили нові й нові євреї. То були ставленики та прихильники старійшин і первосвящеників, прислані сюди, щоб домогтися смертного вироку для Спасителя.

Настало затишшя. Пилат давав розпорядження своїм воїнам, а первосвященики, що сиділи на лавах по обидва боки палацу, наказували своїм слугам принести воїнам їжу. “Пилата переслідували забобонні думки. Він хвилювався, і я бачила, – говорила Еммеріх, – як він обкурював своїх богів, прагнучи дізнатися їхню волю”.

Невдовзі після бичування Пресвята Діва, зібравши Кров Свого Божественного Сина, разом зі святими жінками залишила форум.

Я бачила, як Вона ввійшла в скромний будиночок, що стояв неподалік і опирався на довгу стіну. Я не пам'ятаю, кому він належав.

Мені здається, що апостол Іван не був присутнім під час бичування свого Учителя і Господа”.

Коронування Спасителя терновим вінком відбувалось у внутрішньому дворі вартового посту. Він був розташований над вулицями, що виходять на форум. Навколо посту галерея, двері – відчинені.

Тих нещасних, що влаштували собі розвагу із знущань над Спасителем, було майже п'ятдесят чоловік. Це були раби, слуги, сторожа тюрем і ті, хто бичував Його. Спочатку зібрався натовп перед постом варти, а потім його відтіснили римські воїни. Вони продовжували стояти в шерензі. Сміхом та образами воїни спонукали ворогів Спасителя вигадувати для Нього нові й нові муки та знущання. Сміх діяв на них так, як оплески на комедіантів. Кати поставили Спасителя серед подвір'я біля підніжжя старої колони, в ній було видно отвір, куди раніше вставляли стержень. На нього поставили низенький стілець, на який поклали гострого каміння та скалок, розбитого посуду. Потім вони брутально зірвали з Господа одяг і накинули Йому на плечі старий червоний плащ, який ледь сягав Його колін. Цей плащ вони знайшли у в'язниці; в нього зодягали злочинців після бичування на знак зневаги. Спасителя підвели до сидіння, покритого камінням і скалками, і змусили Його сісти на нього, не звертаючи уваги на рани. Одягнули на голову терновий вінок і сильно притиснули. Вінок цей складався з трьох переплечених між собою тернових гілок. Ті, хто плів вінок, постарались повернути до середини всі колючки, щоб більше боліло.

“Колючки цієї рослини подібні на терен, що росте в нашій країні, – розповідала Еммеріх. – Я бачила, як виготовляли вінок і як одягали, намагаючись притискати сильніше до голови”. Одягнувши вінок, вони вклали в руку Спасителя палицю. Все це робили знущаючись, вдаючи, що відбувається коронування царя. Потім вирвали палицю з Його рук і вдарили Спасителя нею по Голові, аж очі Його наповнились Кров'ю.

Глузуючи кланялись перед Ним, виривали язик, били по щоках, плювали в Обличчя, промовляючи: “Вітаємо Тебе, Царю Юдейський”. Потім вони перекинули Спасителя разом з сидінням, на якому Він сидів, щоб знову посадити на нього...

“Я не можу розповісти про всі ці жахи, які вигадували для того, – говорила Еммеріх, – щоб мучити Спасителя, щоб знущатися з Нього”.

А Господь страждав, жажлива спрага мучила Його. Після бичування його трясло, як у лихоманці. Все Тіло Його було пошматоване. І лише Кров, що текла з Голови, зрошувала Його язик та висохлі, запеклі уста...

Сестра Еммеріх відчувала під час цих видінь таке сильне співчуття до Спасителя, що благала Його дати їй пережити хоч частку страждань. І справді вона почала відчувати сильну спрагу, її язик прилип до горла, губи стислись. Усю ніч вона мала гарячку, а вранці Брентано застав її в передсмертному стані.

Отямившись, вона продовжувала: “Спасителя кували півгодини. Муки та побої викликали сміх і схвальні вигуки римських воїнів, що згуртувалися біля преторії. Потім Спасителя знову повели до палацу Пилата. На Ньому був терновий вінок, у руках – палиця, що мала символізувати скіпетр, а на рамена був накинутий плащ з червоного лахміття.

Спасителя було важко впізнати. Очі Його були залиті кров’ю. Кров текла по щоках, усе Його тіло було в глибоких ранах, Він був зігнутий та хитався”.

Коли римський правитель побачив Його перед своєю терасою в такому негідному стані, то навіть він, цей жорстокий чоловік, здригнувся від співчуття та жаху. Почувши, що натовп, первосвященики та книжники продовжують кричати та ображати Спасителя, Пилат вигукнув: “Який же лютий і по-варварськи жорстокий демон євреїв! Не хотів би я, щоб він був поряд зі мною в пеклі на тому світі!”

Спасителя змусили піднятися сходами. Коли Він піднявся, Пилат вийшов на терасу і звелів сурмою закликати всіх до спокою та тиші, а потім сказав первосвященикам та всім присутнім: “Ось я привів Його знову і ставлю перед вами, щоб ви знали – Він невинен!”

Кати привели Спасителя на терасу і поставили перед правителем. Звідси Його бачили всі, хто зібрався на форумі. Це було страшне видовище, яке шматувало серце. Син Божий, весь покритий кров’ю, з терновим вінком на Голові, втомлено дивився на натовп. Пилат показав на Нього і сказав: “Це – людина!”

Страшний вигляд Боголюдини – пораненої, втомленої, роздягненої, та все ж покірної та сповненої любові – ще більше збуджував лють книжників, первосвящеників і натовпу.

У цей час багато чоловіків та жінок перетнули форум, щоб відвести ягнят в купіль для обмивання. Жалібне бляння тварин перегукувалось з дикими вигуками натовпу. Тварини наче закликали до милосердя і свідчили про зневажену правду.

Натомість Ягня Боже – таємниця виявлена і непізнана того святого дня, коли збувалися пророцтва, мало покласти голову під меч ката. Це ягня покірно клало Голову на жертovníк, щоб здійснилися передбачення пророків про Нього. Архієреї, книжники та натовп шаленіли від люті, побачивши Спасителя, який нагадав їм про їхні злочини. “Розіпни Його!” – вимагали. “Подивіться на Нього, – вигукнув Пилат, – який Він Цар у такому жалюгідному стані?” Але натовп не вгавав: “Розіпни Його!” Пилат звелів сурмити знову і сказав: “Добре, візьміть і розіпніть Його самі. Я не вважаю Його винним”. А вони відповідали: “У нас є закон, згідно з яким Він повинен померти, бо назвав Себе Сином Божим!” Пилат відповів: “Можливо, що згідно з вашим законом Він і повинен померти, але я – не євреї”.

Але щойно почуті слова: “Він називав Себе Сином Божим”, – змусили Пилата знову задуматися і знову викликали в нього забобонні думки. Він відвів Спасителя вбік і сказав Йому: “Звідки Ти? Скажи мені”. Але Спаситель не відповів Йому. Тоді Пилат промовив: “Ти

не відповідаєш мені? Хіба не знаєш, що я маю право розіп'яти Тебе або відпустити на волю". І тут Спаситель відповів: "Ти б не мав жодного права наді Мною, якби це не було дано тобі згори! Тому той, хто віддав Мене в руки твої, вчинив ще більший злочин!"

У цей час Клавдія Прокула, занепокоєна ваганнями свого чоловіка, передала йому через одного із своїх слуг перстень, що мав слугувати запорукою звільнення Спасителя. Відповідь була незрозумілою, нерішучою, повною вагань та сумнівів. "Зміст його відповіді свідчив, – говорила Еммеріх, – що в цій справі він хотів підкоритися волі своїх богів". Вороги Спасителя, книжники, фарисеї та архіереї, дізнавшись, що дружина Пилата хоче захистити Христа, розпустили серед людей чутки, що прихильники Спасителя навернули та спокусили дружину правителя, що вони хочуть Його викупити і що Спаситель разом із римлянами зруйнує і віддасть у повне підпорядкування Єрусалим.

Нерішучий Пилат нагадував п'яного. Хаос, такий хаос та сум'яття були в його голові. Прокуратор стверджував, що за Господом немає жодної вини. Але згадавши свої слова, таємничі сні своєї дружини, а найголовніше – враження, яке справив на нього Спаситель, Він захотів знову допитати Його, щоб з'ясувати для себе все і вийти з того важкого стану, в якому перебував. Пилат збентежено, тривожно і нерішуче дивився на свою Святу і Покірну Жертву, на яку не міг дивитися без жаху та тремтіння. Прокуратор сам себе запитував: "Чи можливо, щоб Той, Кого я бачу перед собою, міг бути Богом?" Він звернувся до Спасителя з проханням, щоб Той сказав йому, чи дійсно Він Бог? Чи Цар Він і де Його Царство? А потім запитав, до яких богів Він належить. Правитель обіцяв відпустити Спасителя на волю, якщо Він відповість на всі його запитання.

"Я зможу передати лише суть відповіді Спасителя, – розповідала Еммеріх. – Він говорив суворо та велично. Господь сказав, що Він – Цар і Його Царство не від світу цього. Сказав, що Він – Істина. І повідав йому, Пилатові, правду про нього самого. Показав йому жах весь його внутрішнього стану, його совісті, його майбутнього – повного відчаю, що шматував душу, правду про тяжку смерть, яка чекає його, Пилата. І сказав, що Він прийде судити Його в останній день". Майже розгніваний і разом з тим переляканий відповіддю Спасителя Пилат повернувся на терасу і знову гукнув народові, що хоче відпустити Приведеного до нього на суд.

Тоді всі закричали: "Якщо ти Його відпустиш, ти вже не друг цезарю, бо Той, Хто видає Себе за Царя, – ворог цезарю!" Інші кричали, що будуть звинувачувати Пилата перед імператором, бо він зневажив їхнє свято. Він не повинен зволікати: о десятій годині за їхнім законом вони вже повинні бути в храмі.

"Розіпни, розіпни Його!" – чулось зусібіч. Багато цікавих повилазили на дахи сусідніх з форумом будинків і звідти кричали, вимагаючи смертного вироку.

Пилат подумав: "Я не зможу нічого домогтися від цього розлюченого натовпу..." Крики були люті, жахливі. Народ, що зібрався навколо палацу, був настільки збуджений, що можна було сподіватись повстання. Пилат розумів це, він звелів принести собі води, слуга полив йому на руки воду в присутності людей, і Пилат вигукнув з тераси: "Я не винен у крові цього Праведника. Ви за Нього відповісте!" Тоді вся величезна юрма, що зійшлася з усіх сторін Палестини, почала кричати розлючено: "Нехай Його Кров упаде на нас і наших дітей!"

"Щоразу, – говорила Еммеріх, – коли чую під час страждань Спасителя: "Нехай Його Кров упаде на нас і наших дітей!" – я бачу жахливі наслідки цих вигуків. Наслідки – різні. Я бачу над розпорошеним народом темне похмуре небо з хмарами криваво-червоного кольору і палаючі вогняні мечі. Блискавки Божого гніву, викликаного прокляттями та криками, наче проникають у кістки винуватців, їхніх дітей і нащадків у лонах їхніх матерів. Весь народ

обплутаний мороком, темною силою. Страшне пекельне волення, що вирвалося з вуст, набуває форми тяжкого полум'я: язика цього полум'я з'єднуються і падають на тих, хто викликав прокляття. Прокляття глибоко проникає в них і ширяє над іншими. Це ті, що повернуться після смерті Спасителя, і їх надзвичайно багато.

Під час цих подій я бачила, як Спаситель і Його Пресвята Мати безперервно молились за цих нещасних, незважаючи на всі Свої Страждання, на варварські знущання, на ганебні муки, на всю злість та жорстокість Своїх ворогів та їхніх прибічників.

Попри невдячність та віроломність багатьох Своїх учнів, Спаситель безмежною любов'ю відповідав усім тим, хто катував Його і не припиняв зі сльозами молитися за їхнє навернення.

Але таке терпіння і така безмежна любов ще більше збуджували лють Його ворогів. Вони тремтіли від жорстокості, озлоблені, бо вся їхня лють не змогла викликати в Спасителя жодного слова, яке могло б виправдати їхню нелюдську злість.

Настав день Пасхи, а вони й не здогадувались, що закололи справжнє Пасхальне Ягня.

“Під час видіння моя думка переходила від народу до суддів, а потім до Найсвятіших душ Спасителя і Діви Марії. Я відчувала внутрішній стан дійових осіб цієї великої драми, бачила їх у чуттєвих образах, які повністю відповідали станові їхніх душ.

Величезна кількість диявольських образів – символічне зображення різних гріхів, пристрастей. Видно, як рухаються ці диявольські створіння, як вони намагаються розбурхати лють євреїв, проникаючи в їхні душі, вуста. Ці істоти, виходячи з середовища народу, з'єднуються і діють на людей, щоб підбурити їх проти Спасителя, як і зараз. Але потім, налякані Його любов'ю та терпінням, зникають. В усіх їхніх Руках є щось неспокійне, безглузде і безвладне. Якесь сліпа, темна лють наче збуджує їх проти них самих і змушує блукати.

Також я бачу, як світлі Ангели оточили Спасителя, Пресвяту Діву Марію і тих небагатьох, милих Богові людей. Одяг і вигляд духів різні, залежно від роду їхньої діяльності. Вони зображають втіху, молитву, милосердя...

Часто слова погроз чи втіхи набувають полум'яних образів різних квітів, коли вони виходять з вуст тих, хто їх промовляє. Вони з'являються у вигляді згорток чи таблиць, коли виникає потреба довідатись про внутрішній стан людей, їхні думки і пристрасті. І я бачу тоді, як Ангели впливають на них образами різноманітних квітів, їхні рухи, навіть тривалість рухів, дають мені можливість зрозуміти сутність їхніх почуттів. Тоді все це я сприймаю чуттєво. Але передати це неможливо! Якби я почала розповідати про все, що сталося, то здається ніколи б не закінчила. До того ж, я так хвилююсь, так мучусь, усвідомлюючи свої гріхи та гріхи всього світу, так болісно відчуваю всі страждання мого Господа і Спасителя, що не розумію, як можу передавати те, що кажу, і як можу все це пов'язати між собою.

Мені здається, – стосовно демонів і Ангелів, яких я бачила біля тих людей, котрі були свідками Страждань Господа, – що видіння ці з'являються уривками, окремими фрагментами картин, часто символічних, і змінюються відповідно до внутрішнього стану тієї особи, яка їх передає. Ці символи внутрішньо пов'язані з оповідачем. Звідси й протиріччя, коли одне забуваєш передати, інше пропускаєш, третє повторюєш кілька разів.

Наскільки безмежно велике зло, вічне зло, що насунулось на Господа – настільки безмежна любов, що постраждала в Ньому, Справжньому Ягнятті Божому, який узяв на Себе безмірний тягар гріхів усього світу. І людина ніколи не зможе ні збагнути, ні уявити всієї безодні жаху та зла – з одного боку, і всієї безмірної святості – з іншого.

“Якщо у людей, яких Бог обдарував яснобаченням, не все співпадає і трапляються протиріччя у видіннях, то відбувається це через різну ступінь благодаті, яка дається таким людям для споглядання величних подій, щоб їх передавати і до них прислухатись”, – Еммеріх на цьому наголошувала постійно.

Вона говорила, що далеко не всі видіння переповідала, боячись, що надмір деталей може затьмарити яскраву сутність змісту.

Розділ 6

Смертний вирок

Пилат не прагнув пізнати істину, він лише хотів знайти спосіб, як йому вийти з цієї складної ситуації. Його совість наполягала: “Ісус не винен”. Дружина йому говорила: “Ісус – Праведник”. Але його забобонність та легкодухість відповідала йому: “Це – ворог наших богів. Це – геній. І Він зможе помститися за зло, яке Йому причинили!”.

Пилат був роздратований не тому, що Спаситель, якого він не міг зрозуміти, викрив його у його власних очах. Його обурювало, що Той, Кого він звелів бичувати, Кого він міг скарати на смерть, передбачив його жалюгідну смерть. Його обурювало, що вуста, які він не міг звинуватити в брехні і які не відкрились, щоб виправдати себе, тепер винесли йому страшний вирок відплати. Все це ображало його самолюбство.

Ні на що не могла спромогтися ця нерішуча душа. Пилат був обурений, але одночасно відчував жах від передбачень Спасителя. Він зробив останнє зусилля, щоб Його помилувати. Але погрози євреїв звинуватити його, Пилата, перед імператором, якщо він звільнить Спасителя, подіяли на нього. Страх перед земним царем переважив над полохливістю, яку йому нав'язав Владика, Царство якого було не від цього світу. І несправедливий та малодушний суддя сказав сам собі: “Якщо Він помре, то все, що Він знає про мене, усі Його сумні пророкування про мій кінець підуть з Ним у могилу!” Загрози євреїв разом з особистими розрахунками змусили Пилата прийняти рішення, зовсім протилежне обіцяному дружині, протилежне справедливості й голосу совісті. Зі страху перед імператором він зрадив Кров Спасителя. А щоб очиститись і оправдатись, він не знайшов іншого способу, як вилити собі на руки воду і сказати: “Я не винен в Крові Цього Праведника: ви відповідатимете за це!”

“Ні, Пилате, тобі відповідати за Цю Кров! – голос Еммеріх звучав гнівно. – Сам говориш, що Він – Праведник і водночас проливаєш Його Кров! Ти несправедливий і безсовісний суддя!” Пилат помив руки від Його Крові, сподіваючись очиститись, та не міг очистити своєї совісті. Цю ж Кров сп’янілі від люті євреї накликали на себе і на своїх дітей. А Божественна Кров благала про прощення та милосердя для всього людства. Вони ж хотіли, аби вона вимагала помсти і відразу після божевільного волення народу “Нехай Його Кров упаде на нас і наших дітей!” Пилат звелів приготувати все для винесення вироку. Йому принесли церемоніальний одяг. На чоло він начепив стяжку, прикрашену коштовним камінням. Змів і тогу. Його оточили воїни та слуги, які несли атрибути його влади. За ними йшли писарі зі згортками та дощечками. Попереду – сурмач.

На чолі такої процесії Пилат пішов з палацу на форум. Навпроти колони бичування був престіл, з висоти якого правитель виголошував вирок. Це місце називалось Гавгатою. На терасу Гаввати вело кілька рядів сходів. Окрім престолу для правителя, оббитого червоною тканиною, на якому лежала вишита золотом подушка синього кольору, була ще лава для помічників. Багато воїнів стояло на терасі та сходах. Чимало фарисеїв покинули палац і рушили до храму. Анна, Каяфа та двадцять священиків пішли за правителем на форум. Туди

відвели і двох розбійників, якраз тоді, коли Пилат, вказуючи на Спасителя, промовив: “Це – Людина!”

Спаситель і досі був у червоному плащі та терновому вінку. Руки Його були зв’язані. В такому вигляді Його й привели до підніжжя тераси Гаввати поміж двома розбійниками. Проходячи повз натовп, Він знову чув найбрутальнішу лайку.

Пилат зайняв своє місце на престолі та ще раз сказав ворогам Спасителя: “Ось Він, ваш Цар!” Але вони кричали: “Смерть Йому! Розіпни Його!” – Пилат відповів: “Ви хочете, щоб вашого Царя я віддав на розп’яття?” Первосвященики вигукнули: “Ми не маємо іншого царя, крім кесаря!” Побачивши, що його зусилля марні, Пилат не промовив жодного слова на користь Спасителя. Почалося виголошення фатального вироку!

Вироки двом розбійникам виголосили за кілька днів до Пасхи. Але їх виконання затримали на прохання первосвящеників, які хотіли завдати останньої образи Спасителю, готуючи Йому смерть разом з брутальними злочинцями. Хрести розбійників були біля них, сюди їх принесли помічники катів. Хреста Спасителя не було, бо ще не виголосили вирок.

Пресвята Діва пішла геть, коли Пилат легкодухо зрадив Невинного, євреї почали кричати, вимагаючи Його смерті! Тепер Вона разом зі святими жінками повернулась, щоб почути вирок, який мали винести Її Синові та Господу! Спаситель стояв навпроти Пилата на одній зі сходинок, оточений катами, на посміховище Своїм ворогам.

Сурмач закликав до уваги та спокою, щоб вислухати вирок. Низьким голосом Пилат промовив: “Смерть на Хресті!”

“Мене дуже обурила підступність та підлість Пилата, – говорила Еммеріх. – Я наче втратила сили та притомність від усього, що відбувалось навколо: зловтіха катів, урочистий вигляд первосвящеників, стражденний вигляд Самого Спасителя, жажливі страждання Матері Божої та святих жінок. Жорстокі, люті погляди євреїв, які, здавалось, готові проковтнути свою Жертву, холодна байдужість воїнів. А жажливі образи демонів – їх було так багато! Демони заповнювали собою все навколо, сновигаючи між людьми. Я усвідомлювала свою провину, горе, біль за Спасителя! Я погано пам’ятаю, що бачила, і можу розповісти тільки те, що запам’ятала.

Після промови, в якій Пилат довго говорив про імператора Тиберія, він сказав, що Ісус з Назарета засуджений до страти первосвящениками як спокусник, порушник суспільного спокою та закону; як людина, котра зухвало називала Себе Сином Божим і Царем Юдейським, і що смерті Його вимагав сам народ... Потім Пилат додав, що вирок справедливий, незважаючи на те, що сам протягом кількох годин свідчив про невинність Спасителя – я жажнулась від такої жажливої підступності. Він ще сказав: “Отже, я засуджую Ісуса з Назарета, Царя Юдейського до розп’яття на Хресті!” Він наказав катам принести Хрест. Я не можу стверджувати, але мені здається, що в руках він тримав довгу палицю, переламав її і кинув до ніг Спасителя!”

Найсвятіша Діва втратила свідомість і була без ознак життя після проголошення вироку, Її улюблений і Найсвятіший Син мав померти ганебною, мученицькою смертю! Іван та святі жінки віднесли Пресвяту Діву, щоб не дати натовпу вчинити новий злочин – наругу над Стражданням Матері Божої. Але коли Пресвята Діва отямилась, Вона знову захотіла йти Своєю Хресною Дорогою Страждань.

І Її супутникам довелося знову вести Її слідами Святої Дороги Страждання!

Пресвята Діва вносила і Свою лепту у вшанування великої таємниці і Страждання Свого Божественного Сина. Вона теж хотіла нести “Свою частку Страждань у Його покутній Жертві за рід людський, Її сльози зрошували всі ті місця, де Спаситель страждав за гріхи Своїх дітей. Наша спільна Мати – Пресвята Богородиця – від імені нашої Матері

Церкви в той День Страждань освятила Своїми святими слізьми ті священні місця, як в давнину патріарх Яків спорудив вівтар на тому місці, де отримав обітницю і освятив той вівтар особливим містичним способом.

Відтак Пилат подбав про письмове оформлення вироку, а писарі зробили кілька копій, які згодом були розіслані в найвіддаленіші місця. Пилат давав також інші розпорядження.

“Вирок, проголошений Пилатом, свідчив про його підступність, – говорила Еммеріх. – Написаний значно відрізнявся від того, який він проголосив. Я бачила, як писав він не те, що хотів писати. Ним оволоділо якесь внутрішнє сум’яття, наче хтось керував його рукою. Ось короткий зміст написаного вироку: “Через поведінку первосвящеників, синедріону і натовпу, який вимагає смерті Ісуса з Назарета, Котрого звинувачують у спокусі, богозневазі та зневазі закону, у звинуваченнях, яких я не зміг виявити, але боявся бути звинуваченим перед цезарем у тому, що розбурхав невдоволення серед євреїв, дав привід до заворушень, тож був змушений віддати їм Його на Розп’яття разом з двома злодіями, засудженими раніше, але страту яких відкладали, щоб розіпнути Його разом з розбійниками”. Ось це пояснення вироку було скопійоване і розіслане.

Потім Пилат звелів витесати з дерева дощечку, пофарбувати її в темний колір і зробити на ній напис у три рядки над Хрестом.

Але первосвященики оточили трибунал і наполягали, що написаний вирок неправильний, неточний. Особливо їм не подобалось те, що в ньому йшлося про відкладену страту розбійників, щоб розіпнути їх разом зі Спасителем. Також вони були невдоволені написом над Хрестом і просили замість “Ісус, Цар Юдейський” написати “Ісус, Який видає Себе за Царя Юдейського”. Пилат вислухав їхні скарги з великим роздратуванням і відповів їм різко: “Що я зробив, те зробив!” Вони також домагалися, аби Хрест Спасителя не здіймався над Його головою, а був таким же, як у розбійників, і був проти дощечки з написом. “Не потрібно витратити на це час”, – говорили вони. Пилат наказав прибити напис.

“Наперекір людським бажанням, Хрест набув тієї містичної форми, яку я часто бачила, – продовжувала Еммеріх. – Обидві бічні частини Хреста розходились, як гілки дерева, і Хрест був подібний на букву, нижня частина якої з’єднувалась з двома верхніми. Бічні частини були тоншими за середню, ззаду, в місці їхнього з’єднання, до Хреста були прибиті дві дерев’яні дошки. Над головою я побачила видовження, щоб можна було прибити напис. Унизу була дощечка для ніг.

Коли Пилат виголосив свій несправедливий вирок, його дружина Клавдія Прокула повернула йому його перстень. Вона залишила палац і пішла до друзів Спасителя. Вони сховали її в одному з підземель Лазаря. Я бачила також, як хтось із друзів Спасителя, на знак протесту проти несправедливого вироку правителя і щоб відзначити мужність його дружини, вигравірував кілька слів на зеленкуватому камені тераси Гаввати, де відбувся несправедливий суд.

Я прочитала кілька слів, але запам’ятала тільки вислів “Несправедливий суддя” та ім’я Клавдії Прокули. Гурт людей стояв на форумі, розмовляючи і прикриваючи собою учня Спасителя, який цим написом засвідчив істину. Я знаю, що цей камінь, забутий та занедбаний, і досі стоїть в Єрусалимі на тому самому місці, в підмурівку якогось будинку, точніше храму. А Клавдія Прокула стала християнкою і згодом познайомилася з апостолом Павлом.

Коли після винесення вироку Пилат розмовляв з первосвящениками, Спаситель був у повній владі катів, які знущалися з Нього, як тільки могли. У присутності судді вони ще якось стримувались, але тепер їхній жорстокості не було меж. Спасителю повернули Його одяг, який забрали під час бичування. Мені здається, що співчутливі люди випрали його, бо

він уже не був таким брудним, як раніше. Очевидно, це – римський звичай: повернення одягу тому, кого засудили до смерті!”

Кати, що отримали дозвіл робити що завгодно зі своєю Жертвою, почали з того, що лаяли та ображали Спасителя. Потім вони розв’язали Йому руки, щоб одягнути Його. Брутально зірвали з Нього пурпуровий плащ, що покривав Його плечі, оголивши більшу частину Його ран. На шию Спасителю накинули смужку з вовняної тканини. Оскільки Голова Його не проходила через туніку, зроблену Його Матір’ю, бо заважав терновий вінок, то вони брутально зірвали його, поранивши Голову так, що полилася кров. Спасителя підперезали широким поясом, до якого були прив’язані мотузки, за них Його шарпали і тягнули. Вдягаючи, безперервно били та знущалися з Нього! Розбійники були справа та зліва від Спасителя. Їхні руки також були зв’язані, як у Христа, коли Він стояв перед Пилатом, мотузки були на їхніх шиях. За одяг їм слугували туніки без рукавів з товстої тканини, їхні обличчя були темного кольору, а на тілі виднілись сліди недавнього бичування.

Той розбійник, котрий на хресті звернувся до Бога, був стриманішим та спокійнішим. Інший був зухвалий та розлючений. Він приєднався до катів, проклинаючи та ображаючи Благого Спасителя. Того, Хто обіймав усіх Своєю Любов’ю і за всіх страждав.

Кати зібрали все необхідне для розп’яття. Все готувалось для скорботної і тяжкої Дороги, якою Спаситель нестиме гріхи світу, проливаючи Кров, Святу Кров, яка має звільнити людство. Анна та Каяфа нарешті пішли від Пилата, обурені та роздратовані його поведінкою. Вони забрали з собою згортки пергаменту з копіями вироку. Поспішали до храму, боячись прийти туди запізно.

Так первосвященики залишили Справжнє Пасхальне Ягня. Вони поспішали до храму з каменю, поспішали заколоти та спожити символічне ягня і залишили Саму Правду – Ягня, яке ведуть на Вівтар Хреста розлючені кати. Так роз’єдналися шляхи – один до Справжньої Жертви, інший – до символічної, формальної!

Божевільні віддали жорстоким та нечестивим катам саму Чистоту – Ягня Боже, яке взяло гріхи світу. Його зрадили, оббрехали, а потім поквапились до храму, щоб заколоти пасхальних ягнят, очистити, обмити та благословити їх. Вони всякими способами намагались відмежуватись від зовнішньої нечистоти, боялись осквернитись, але не побоялись дати місце гніву, заздрості, найчорнішій ненависті – осквернити свою совість. “Нехай Його Кров упаде на нас і на наших дітей!” – ось як вони здійснили обряд, в якому рука, що заколює, лягла на Голову Жертви.

Розділ 7

Несення Хреста

Коли Пилат зійшов з тераси Гаввати, частина його воїнів пішла, щоб вишикуватись перед палацом. Решта залишилась біля засуджених. Двадцять вісім озброєних фарисеїв, серед яких було шість лютих ворогів Ісуса, що брали участь в арешті Спасителя на Оливній горі, вирушили до форуму, щоб супроводжувати скорботну процесію до місця страти.

Кати вивели Спасителя на середину майдану. Якраз тоді, коли кілька рабів, які несли Хрест, вийшли на майдан із західних воріт і брутально скинули Хрест на землю до ніг Жертви.

Обидві перетинки Хреста були прив’язані мотузками до основи. Помічники катів несли дощечку для ніг, каталки дерева, щоб прикріпити Хрест до землі та різні інструменти.

Коли Спаситель побачив біля Своїх ніг Хрест, став на коліна, обійняв його і тричі поцілував з тихою молитвою вдячності за визволення роду людського. Визволення, яке щойно почалося! Був звичай, згідно з яким священник цілував вівтар, на якому вперше приступав до заколення жертви. Так і Спаситель цілував Хрест – вічно священний вівтар кривавої і викупної Жертви.

Кати поставили Спасителя на коліна і поклали на Нього Хрест. Спасителю довелося взяти на рамена великий тягар, який Він підтримував правою рукою.

Еммеріх свідчить: “Я бачила Ангелів – більше ніхто їх не бачив. Вони допомагали підняти Йому Хрест. Без їхньої допомоги Він не зміг би цього зробити. Схилявся під Хрестом, стоячи на колінах. Коли Спаситель молився, інші кати поклали на плечі розбійників поперечні частини їхніх хрестів, відокремлені від основи, і міцно прив’язали до їхніх рук. Вони не були зовсім прямі, а трохи вигнуті. Раби несли ті стовбури хрестів, а з’єднали їх з бічними частинами лише під час розп’яття. Сурма сповіщала від’їзд вершників Пилата.

Один з фарисеїв підійшов зі словами: “Тепер не час прекрасних промов. Уперед, вперед!” Спасителя підвели з колін, і Він відчув на Своїх плечах весь тягар Хреста. Нам доведеться нести свій хрест за Ним, згідно з Його вічно справедливим і святим словом”.

Рушили. Небо зі співчуттям дивилося на урочисту процесію Царя Царів, а земля – як на крайнє приниження. До кінця Хреста були прив’язані дві мотузки, і два кати тримали цей кінець піднятим, щоб він не чіплявся за дорогу. Навколо Спасителя було четверо катів, які тримали чотири мотузки, прив’язані до пояса Спасителя! Поділ Його верхнього одягу був піднятий і прикріплений до пояса. (“Коли я побачила Спасителя під Хрестом, я подумала про Ісака, який ніс нагору дерево, щоб принести себе в жертву”).

Звук сурми Пилата був сигналом для початку Дороги. Спочатку Пилат хотів сам супроводжувати процесію з невеликим загonom воїнів, бо боявся народних заворушень. Озброєний правитель був на коні. Його воїни та вершники були навколо нього. Услід за ним ішло триста воїнів-чужинців, що походили з земель між Італією та Швейцарією. Попереду процесії йшов сурмач і голосно сурмив на кожному перехресті, оголошуючи про страту. На певній віддалі йшло багато слуг, які несли мотузки, цвяхи, напої, клини та кошики з інструментом. Ті, у кого міцніша будова тіла, несли драбини та хрести розбійників. За ними йшли фарисеї та юнак, який ніс притулений до своїх грудей напис, складений Пилатом, а ззаду на спині – прив’язаний до палиці терновий вінок Спасителя. Цей юнак ще мав світлі почуття і згодом навернувся до Бога.

Потім ішов хитаючись Спаситель. Він зігнувся під величезним тягарем, покладеним на Нього. На Його Тілі були сліди бичування – важкі та скорботні сліди. Він був зовсім утомленим та скатованим. З попереднього дня Він був без їжі та води. Жорстокість катів, втрата крові, гарячка, спрага, моральні страждання, ще важчі, ніж фізичні, довели Його до повного виснаження. Він йшов босий, на ногах проступала кров.

Своєю правою рукою Він підтримував важку ношу на правому плечі, що постійно сповзала, а лівою рукою намагався утримувати Своє широке вбрання, що заважало Йому іти. Чотири кати тримали прив’язані до пояса мотузки. Двоє тягнули Господа вперед, а двоє штовхали. Тож крок Його був непевний, мотузки заважали Йому підняти краї вбрання. Руки Спасителя спухли і вкрилися жакливими ранами від мотузок, що зв’язували їх. Обличчя Спасителя було також спухле і закривавлене, волосся та борода – скуйовджені, зліплені кров’ю. Ланцюги та ноша притискали Його важке вовняне вбрання до ран, і вони спливали кров’ю. Знуцання, злість, ненависть насунулись на Нього звідусюди.

Неможливо описати вираз шляхетності, мучеництва та любові на Його обличчі, Він не припиняв молитися, в Його погляді були молитва, всепрощення та страждання.

Ті два кати, що йшли за Спасителем і підтримували мотузками Хрест, завдавали Йому найбільших страждань: вони то піднімали Хрест, то зразу ж опускали його. Кілька воїнів зі списками йшли з обох боків процесії, потім йшли два розбійники, два кати тримали їх за мотузки. Вони несли на спинах перекладини своїх хрестів, до яких були прив'язані їхні руки. На тілі мали щось подібне на фартух, груди прикривало вбрання, відкрите з боків і без рукавів. На голові було щось подібне на солом'яну кучму. Ішли сп'янілі від напою, що їм дали випити. Розсудливий розбійник здавався спокійнішим, інший, навпаки, був розлюченим, лаявся, проклинав та зневажав Бога.

Темношкірі кати були невисокого зросту, але міцної статури. Волосся мали кучеряве, чорне, бороди – рідкі. Обличчя свідчило, що вони – не євреї, а єгиптяни-раби, які працюють на загальних роботах і їх наймають за гроші для різних послуг євреї та римляни. Неможливо уявити зв'язчу жорстокість цих людей. Укінці процесії на конях їхали фарисеї, час від часу вони проїжджали рядами, спостерігаючи за порядком.

Серед тих, хто йшов попереду та ніс інструменти, було кілька євреїв низького походження, які запропонували послуги добровільно. На віддалі від сумної процесії тримався правитель зі своєю свитою. Попереду верхи їхав сурмач, за ним – Пилат у бойових обладунках в оточенні легіонерів, потім – вершники і нарешті – майже триста піхотинців. Свита з правителем перетнула форум, але потім повернула на широку вулицю, що йшла від форуму вбік.

Люди, які вели Спасителя, навпаки, повернули у вузьку, забудовану і надзвичайно брудну вулицю. Тут Спасителю довелося витерпіти нові образи. Кати заважали Йому просуватись уперед. З вікон будинків чулися на Його адресу образливі вигуки та глузування. Раби, що працювали на вулиці, кидали в Нього багнюку та нечистоти, негідники виливали на Нього чорну смердючу гноївку. Навіть діти, навчені Його ворогами, задалегідь назбирали камінців і кидали Йому під ноги, коли Він проходив повз їхні будинки. Так діти виявляли свою вдячність Тому, Хто так любив їх, благословляв та зцілював.

У самому кінці брудна і вузька вуличка повертала вліво, розширювалась та піднімалась угору. Тут вулицю перетинав підземний акведук, який тягнувся з Сіонської гори. “Мені здається, що акведук проходить поруч з форумом і виливає свої води в купель неподалік від брами, – припускала Еммеріх. – Я навіть чула шум води, що стікала в цей акведук”.

Там, де вулиця піднімалася вгору, було заглиблення, наповнене водою та брудом: через нього переходили по високому та широкому камінню. Так часто трапляється на вулицях Єрусалима. Коли Спаситель дійшов до величезної брудної калабані, то зупинився, не мав сили йти далі. Кати почали шарпати і брутально та жорстоко штовхати Його. Божественний Хрестоносець упав навznak на камінь, і Його тягар упав разом з Ним.

Вороги Спасителя проклинали Його, шарпали, навіть били та штовхали ногами. Процесія зупинилась, і серед людей почулись гнівні вигуки. Марно Спаситель простягав руки, бажаючи допомогти Йому підвестися: ніхто не прийшов на допомогу. “Ох, швидко все закінчиться”, – сказав Він і продовжував молитися.

Фарисеї закричали: “Підніміть Його, бо Він помре тут, на дорозі, у нас на руках!” По обидва боки вулиці стояли жінки, вони плакали, а діти у них на руках кричали зі страху.

З неземною допомогою Спасителеві вдалося нарешті підняти Голову, але жорстокі вороги, замість допомогти Господу, знову поклали на Його втомлену Голову терновий вінок. Потім з жорстокістю підвели, і знову поклали на Його плечі Хрест.

Йому довелося схилити голову, закривавлену терном, набік, щоб узяти на рамена тягар Хреста. Страждаючи, Він продовжував Свою Дорогу. Йому було дуже важко йти вгору.

Коли Господу зачитали вирок, Скорботна Мати Спасителя пішла з форуму разом зі святими жінками та Іваном. Вона обійшла місця, відзначені особливими Стражданнями Христа. Людський гамір, тупіт коней і голос сурми сповістили про початок скорботної процесії. Пресвята Діва знову захотіла побачити Свого Стражденного Божественного Сина. Вона хотіла бачити, як Він несе Хрест, і благала Івана, улюбленого учня, повести її туди, де Він ітиме.

Вони йшли з Сіону через відкриту частину форуму, яку покинув Спаситель, аби людям було легше рухатись.

“Я бачила, – говорила Еммеріх, – як вони пройшли через двері в західній частині палацу, що відкривали прохід на вулицю, про яку я щойно розповідала. Вони опинились недалеко від того місця, де зупинилась процесія, коли Спаситель упав під тягарем Хреста. Я не можу точно сказати, чи це була частина одного з палаців Пилата, яка з’єднувалась з самим палацом, воротами та галереями, чи це вже було житло Каяфи, бо на Сіонській горі був лише його трибунал.

Іван умовив одного співчутливого служника дозволити пройти через ворота і його супутницям. Пресвяту Діву Марію супроводжували також один з племінників Йосифа Ариматейського, Сусанна, Хуса, Саломея Єрусалимська. (Коли я побачила Богоматір – бліду, з червоними від сліз очима, яка хиталася і тремтіла, оповита сіро-блакитним покривалом, відчула нестерпний біль!).

У гомоні натовпу чулися образливі вигуки. На розі вулиці вістовий повідомляв, що ведуть на розп’яття трьох розбійників.

Коли служник відчинив двері, щоб випустити їх, стало добре чути вигуки з натовпу. Богоматір тихо молилась. Потім звернулася до Івана: “Мені залишитись тут, щоб бачити, як Він ітиме, чи піти геть? Як Мені дивитись на все це?” Іван відповів: “Якщо Ви не побачите, як Він проходить тут, потім вам буде нестерпно тяжко та боляче”. І вони залишились біля воріт, вглядаючись у процесію, що з’явилася вдалині.

Як боляче шматував їхні душі голос сурми! Процесія наближалась. Ось вона вже близько, за кілька кроків від них. Перед ними не було людей. Натовп був поряд з ними і позаду них. Були і цікаві, які, побачивши Спасителя на форумі, тепер прийшли бічними вулицями і повставали заздалегідь на Його шляху, щоб подивитися ще раз.

Побачивши зняряддя страти та катів, що йшли з урочистим та зухвалим виглядом, Богоматір не могла приховати Свого Страждання. Вона склала руки, наче благала допомоги у Неба. Один із учасників процесії поцікавився: “Хто Ця Жінка, що так побивається і страждає?” – “Це – Мати Галилеянина”, – відповів інший.

Почувши відповідь, кати спрямували на Неї потік брутальних образливих слів. Вони показували на Неї пальцями, один з них узяв у руку великі цвяхи, якими мали прибивати Спасителя до Хреста, і тримав їх у Неї перед очима з жорстоким і нахабним виглядом.

Вона простягнула руки до Свого Сина, щойно побачила Його, біль та страждання змусили її прихилитися до дверей. Вона була бліда, як полотно. Губи її посиніли.

Спочатку Вона побачила фарисеїв, що їхали верхи, потім юнака, що ніс напис. Нарешті Вона побачила Сина Божого, Свого Сина, Святого зі святих, Відкупителя людей. Він хитався і ледве тримався на ногах.

Його Голова, оповита терновим вінком, схилилась на плече, а на обличчі застиг біль. Кати шарпали Його за мотузки. Господь був блідим, закривавленим, пораненим, борода,

склесна кров'ю загострилась. Його повний скорботи та страждання погляд зупинився на Матері.

Тієї ж миті Він удруге впав на коліна, знесилений, руками спершись на землю. Його Мати в пориві скорботи та любові до Нього не бачила ні катів, ні воїнів. Вона пробігла ті кілька кроків, що відділяли Її від Спасителя, відсторонила катів, що мучили Його, впала перед Ним на коліна й обняла Його.

“Я чула слова, – продовжувала Еммеріх, – якими Вони перекинулись: “Сину Мій-й!” – “Мати Моя-я!” Але я не можу сказати, промовили Вони ці слова вголос чи подумки.

На кілька хвилин запанувало сум'яття. Іван та святі жінки хотіли відвести Божу Матір. Кати не вгавали. Один з них сказав їй: “Що Ти тут робиш? Якби Ти Його краще виховала, Він не був би зараз у наших руках!” Також я бачила, що багато воїнів були глибоко зворушені. Ці воїни відвели Пречисту Діву, і жоден кат не доторкнувся до Неї.

Іван та святі жінки забрали її. Вона впала коліними на камінь біля брами: здавалося, що горе вбило її. Її руки доторкнулись до каменя, дуже твердого, з зеленуватими прожилками, і залишили на ньому сліди. Відбитки, правда, неглибокі, подібні на складку, яка залишається на тканині від доторку руки.

Я бачила, що тоді, коли Яків Молодший був єпископом Єрусалимським, священний камінь перенесли та зберігали в першій церкві, що виникла в місті. Це була церква поблизу купелі Витезда.

Я вже говорила про те, що в особливих випадках святі, торкаючись каміння, залишають на них подібні відбитки. Божественна мудрість рідко вдається до людського відбитку, щоб залишити тривкі сліди діяння святості!”

Коли почали проходити воїни, двоє учнів відвели Пресвяту Діву в будинок і двері відразу ж зачинили.

Кати змусили Спасителя підвестися і знову нести Свій Хрест, але вже інакше. Обидві перекладини відділились від основи, і одна з них заплуталась між мотузками. Спаситель підтримував цю частину рукою, а основа Хреста волочилася по землі.

Серед людей, які гуртувалися, ображали Спасителя, були й загорнені покривалами жінки, що ледве стояли на ногах від скорботи та сліз.

Розділ 8

Падіння Спасителя

Процесія пройшла під аркою, зробленою в старій внутрішній стіні міста. Перед цими воротами є досить великий майдан, до якого сходяться три вулиці. Тут Спасителю довелося пройти по великому каменю. Він не втримався на ногах, Хрест спав з Його плеча, і Він упав разом з Хрестом, не маючи сил підвестися... Святково одягнені люди, що йшли до храму, мінаючи Його, говорили зі співчуттям: “Горе, Нещасний зараз помре”.

Процесія розгубилася: як підняти Спасителя і знову покласти на Нього Хрест? Фарисеї, що керували процесією, говорили воїнам: “Він не дійде до Голготи, пошукайте когось, хто допоміг би нести Хрест”.

У цей час вулицю переходив поганин Симон Кириней з трьома синами. В руках він тримав в'язанку гілок (щороку перед святом разом з дружиною та дітьми він приходив до Єрусалима, щоб встановлювати загорожі та працювати в садах). Воїни за одягом визначили, що він – ремісник низького походження, схопили його і наказали нести Хрест.

Симон спочатку відмовлявся. Він не хотів бачити побитого Спасителя, Його брудного одягу. Але коли зустрів сповнений Божественної любові благаючий погляд Спасителя,

відчув співчуття. Симон допоміг Спасителеві підвестися, і кати поклали йому на плечі одну з перекладин Хреста. Симон йшов за Спасителем, полегшуючи так Його тягар.

Спасителеві зняли з Голови терновий вінок, і скорботна процесія могла продовжувати шлях.

Симон був міцним чоловіком років сорока. З непокритою головою, в короткому вбранні, що облягало тіло. Діти його були вбрані в туніки яскравого кольору. Імена старших – Руфус та Олександр. Потім усі троє стали учнями апостолів.

Раптом трапився випадок, який надзвичайно вразив Симона. Вулиця, якою вони йшли, була дуже довга. Зліва вона утворювала коліно, і до неї прилягало кілька маленьких вулиць. Скрізь було видно святково вбраних людей, що йшли на свято до храму. Одні намагались триматися збоку, щоб не осквернитися, інші, менше налаштовані по-фарисейськи, були навіть схильні до співчуття.

Симон пройшов десь двісті кроків за Спасителем. Тоді висока жінка, шляхетної зовнішності, тримаючи маленьку дівчинку за руку, вийшла з гарного будинку, який стояв з лівого боку вулиці та з гідністю увійшла в процесію.

Жінку звали Серафією, вона була дружиною Сіраха, члена синадріону. За свою відданість Спасителю вона потім отримала ім'я Вероніка (від слова "істинна"). Серафія приготувала у себе вдома ароматний зміцнюючий напій з вина, який хотіла подати Спасителю на Його Хресній Дорозі, щоб хоч трошки полегшити Його Страждання. Уже давно вона з тривогою чекала, коли процесія проходитиме повз її будинок. Коли процесія наблизилась, загорнена покривалом, з хусткою через плече, вона вийшла на вулицю. Дівчинка, її прийомна донька, була біля неї і тримала в руках ретельно загорнуту посудину з вином для Спасителя.

Ті, хто йшов на чолі процесії, намагались її відтіснити. Але її любов, прагнення заспокоїти Божественного Учителя дали їй надзвичайну силу: вона відштовхнула воїнів та катів, стала на коліна перед Спасителем, подала Йому хустку, розгладжуючи один кінець, і промовила: "Дозволь мені витерти Обличчя мого Господа". Спаситель узяв лівою рукою хустку і приклав до Свого закривавленого Обличчя, потім повернув хустину благочестивій жінці і подякував їй. Серафія з трепетом поцілувала її, заховала під покривало біля серця і підвелася з колін. Дівчинка несміливо намагалась подати Спасителеві посудину з вином, але сторожа та воїни не дозволили цього зробити.

Сміливість та рішучість Серафії здивували і наче приголомшили варту. Процесія зупинилася, і ця коротка зупинка дала їй можливість подати хустину своєму Божественному Учителю. Фарисеї розлютились від шани, виявленої привселюдно Спасителеві. Щоб помститися вони, почали бити та брутально штовхати Господа.

Серафія поспіхом увійшла у свій будинок і впала непритомна, поклала Хустину на стіл. Дівчинка стояла біля неї на колінах і плакала від горя. Хтось з друзів увійшов до кімнати і застав благочестиву жінку в такому стані. Перед нею лежала Хустина, і на ній проступало скорботне, страшне в своєму стражданні і справжнє криваве зображення Обличчя Спасителя! Коли жінка прийшла до тями і побачила Хустину, вона засмутилася і зраділа водночас.

Вероніка стала перед Хустиною на коліна і промовила: "Тепер я можу відмовитись від усіх благ світу, бо Господь мій залишив мені дорогоцінний доказ Своєї благодаті та любові!"

Процесія була в кількох кроках від досить міцної та широкої брами на південному заході, і вулиця тягнулась на схил до неї. Дорога пройшла спочатку під аркою, потім під мостом і знову під аркою. Зліва стіни тягнуться на південь, потім – на захід. Відтак – до

південно-західної частини Сіонської гори. Справа стіни тягнуться на південь до наступної брами, потім ведуть на захід від Єрусалима.

Коли процесія наблизилась до південно-західної брами, сторожа ще більше розлютилась. Дорога була нерівною, з великою калабанею посередині. Кати потягли вперед. Симонові Кириною вдалося обійти її, Хрест похитнувся, і Спаситель упав у брудну калабаню. Це було Його четверте Падіння. Симонові коштувало багато зусиль втримати Хрест.

Господь тоді чітко промовив голосом, надірваним від страждань: “Горе, горе тобі, Єрусалиме! Я любив тебе, Я хотів зібрати дітей твоїх, як квочка збирає курчат під свої крила, а ти проганяєш Мене з усією жорстокістю поза стіни свої!”

Господь був сумним та стражденим... Фарисеї повернулись до Нього й сказали: “Спокуснику! Ти й досі не заспокоївся? Ти й досі продовжуєш Свої божевільні промови! Потім вони знову били Його, й ударами змусили піднятися з калабані. Симон Кириной, обурений їхньою жорстокістю, сказав їм: “Якщо ви не припинете це звірство, я кину Хрест, хоч би ви і вбили мене за це!”

Навпроти брами від головної дороги пролягає вузька та стрімка Дорога на південь і йде до Голготської гори. Головна ж дорога трохи далі розділяється на три різні шляхи. Одна дорога веде вліво на південний захід через долину Гіон до Вифлеєма; інша – на південь до Еммауса та Йорра; третя – вправо, на північний захід – до Бетцура, проходячи позаду Голготи.

Якщо подивитися вліво від цієї брами, звідки повели Спасителя в напрямку на південний захід, то можна побачити браму, що веде до Вифлеєма. Ці брами знаходяться найближче одна від одної в Єрусалимі.

Недалеко від брами, там, де дорога до місця страти тягнеться вбік від основної дороги, був стовп. Великими блідими літерами на ньому було написано смертний вирок Спасителеві та обом розбійникам. Неподалік стояв гурт жінок. Вони плакали, голосно висловлюючи свою скорботу криками та риданнями. Це були дівчата та бідні жінки з дітьми, які випередили процесію; серед них жінки з Вифлеєма, Хеврона та інших сусідніх міст, які прийшли до Єрусалима на свято Пасхи.

Коли Спаситель дійшов до місця перетину доріг, то ледве не впав знову, але Симон, який ніс Хрест за Ним, зауважив це і підтримав Його, Спаситель оперся на Симона.

Коли жінки побачили Спасителя в такому стані, почали плакати та кричати ще голосніше. Вони хотіли подати Йому, згідно з юдейським звичаєм, полотно, щоб витерти обличчя. Спаситель повернувся до них і сказав: “Доньки єрусалимські, не плачте за Мною, плачте за собою та своїми дітьми, бо прийде хвилина, коли скажуть: “Щасливі неплідні, щасливі лона, що не зачали, і груди, які не годують! Тоді скажуть горам: впадіть на нас! І пагорбам: накрийте нас! Якщо так чинять з зеленим деревом, то що буде з сухим?”

“Потім Господь сказав кілька слів, щоб заспокоїти їх, – розповідала Еммеріх, – але я забула, пам’ятаю тільки це: “Ваші сльози не залишаться без нагороди, і ви підете кращою дорогою, ніж йшли досі!”

Тут на хвилину зупинились, щоб перепочити. Ті, хто йшов попереду зі знаряддям страти, вже дійшли до Лобного місця. За ними йшла сотня римських воїнів зі свити Пилата. Римський правитель провів процесію до міської брами, а потім повернувся до міста.

Процесія рушила далі. Між брамою та Лобним місцем була важка та кам’яниста дорога. Воїни посилили удари, щоб змусити Спасителя йти швидше.

У тому місці, де стрімка дорога повертає на південь, Спаситель упав шостий раз. І це падіння було особливо тяжким та болісним...

Знову Його почали бити, щоб змусити встати та йти. Він знову впав, сьомий раз, дійшовши до скелі, на якій мав померти...

Симон Кириней, втомлений та вражений жахливим ставленням до Господа, сповнився благородного гніву та обурення. Він хотів допомогти Спасителеві підвестися, але варта ударами палиць змусила його відійти, і він відійшов до учнів Спасителя. Змусили також піти геть і тих, хто ніс знаряддя катування.

З Голготської гори виднілося все місто. Верхівка гори – кругла, оточена невисокими схилами, перерізними п'ятьма дорогами.

“Я зауважила, – говорила Еммеріх, – що в Палестині часто зустрічається число “п’ять” стосовно доріг. Так буває і на цілющих джерелах, у місцях, де хрестять (наприклад у купелі Витезда). В багатьох містах – п’ять брам. Християнська епоха перейняла цю схильність до числа “п’ять”. У цьому є свій містичний та пророчий зміст. Як усе, що відбувається в Святій Землі, це було знаком п’яти шляхів спасіння, п’яти брам милосердя Божого, відкритого людям через п’ять ран, отриманих Спасителем на Хресті.”

Вершники доїхали до Лобного місця легшою дорогою із західного боку гори і зупинилися на деякій віддалі від вершини, де був похилий спуск. На протилежному від міста боці спуск був стрімкий, а місцевість дика. Сто римських воїнів, родом з країн, сусідніх з сучасною Швейцарією, були розставлені в різних місцях біля підніжжя гори і біля стін. Кілька воїнів охороняли двох розбійників, яких ще не вивели нагору. Розбійники лежали на землі, руки їхні були прив’язані до поперечних частин хрестів. Вони чекали на схилі, в тому місці, де дорога повертає на південь.

Було багато різних людей: чужинців, слуг, рабів, поган, жінок, що не боялися осквернитися, – усі вони товпились навколо. Багато хто стояв на сусідніх пагорбах. Кількість цікавих збільшувалась: надходили мешканці з сусідніх сіл, адже в Єрусалимі – свято Пасхи!

Розділ 9

Лобне місце

На південному схилі гори Гіхон розташувались табором ті, хто приїхав до Єрусалима на свято Пасхи. Багато з них спостерігали процесію здалеку, інші наближались до Лобного місця.

Було близько дванадцятої години, коли Спаситель упав разом зі знаряддям Своєї страти на тому самому місці, де Його мали розп’яти. Шарпаючи Спасителя за мотузки, кати розв’язали перекладки і з’єднали всі частини Хреста. Яке сумне видовище: Господь на місці, де має померти – блідий, побитий, закривавлений, поранений... Його кинули на землю, глузуючи: “Дозволь, Царю Всемогутній, зняти мірку для Твого Трону!”

Спаситель Сам ліг на Хрест! Через рани Він лягав повільно, і кати шарпали Його. Вони розтягнули Його на Хресті, позначили місця, де лежали Його руки й ноги.

Фарисеї продовжували ображати свою Жертву. Вони змусили Його підвестися і відвели кроків на сімдесят від вершини гори до печери скелі, яку використовували як льох. Зняли двері і з такою силою заштовхали туди Спасителя, що якби не допомога з Неба, то він розтросив би коліна об каміння. Потім вони причинили двері й поставили варту.

“Я виразно чула стогін, – свідчила Еммеріх, – Він стогнав від нестерпного болю. Я йшла за Ним Його дорогою від Хреста до печери. Мені здається, я бачила Ангелів, які пом’якшили Його падіння! Він стогнав і плакав від страждань.

Камінь відчув Його біль, і на ньому залишилися сліди колін Спасителя!”

Кати розпочали останні приготування. Посередині округлої вершини Голготи є ще одне підвищення, вище за інші. Саме тут вони і взялися копати ями для хрестів. Виміряли їхні підніжки, справа та зліва від Хреста Господа зробили заглиблення для хрестів двох розбійників, їхні хрести були нижчі й зроблені неохайно. Перекладини цих двох хрестів були прикріплені до основи пізніше: розбійники були прив'язані до них. Кати принесли Хрест Спасителя. Його потрібно було підняти і опустити в яму. Вони міцно прикріпили перекладини Хреста, внизу прибили перекладину для ніг, зробили отвори для цвяхів, потім декілька заглиблень для голови і для ніг Спасителя. Робилось це для того, щоб тіло начебто спиралось на Хрест, а не лише висіло на ньому. Завдяки цьому агонія засудженого мала тривати довше, а руки не розривались б під тягарем тіла.

Ззаду Хреста, щоб укріпити його, вбили дерев'яні опори.

Розділ 10

Розп'яття Господа

Після сумної зустрічі біля будинку Каяфи Богоматері зі Спасителем, Який знемагав під тягарем Хреста, Вона втратила свідомість. Іванна Хуса, Сусанна, Саломея та Іван разом з племінником Йосифа Ариматейського відвели її в будинок Лазаря. Богоматір знову розлучили з Її Улюбленим Сином, який знемагав під тягарем страждань!

Безмежна любов Божої Матері до Свого Сина, Її бажання бути разом з Ним, розділити Його страждання, не залишати Його, поки Він ще живий, випрохало Їй Небо.

Сумна процесія рушила до будинку Лазаря на околиці міста. Тут було також кілька святих жінок разом з Мартою та Марією Магдалиною, що голосно ридала від горя.

З будинку Лазаря всі святі жінки (а було їх сімнадцять) пішли Хресною Дорогою, яку пройшов Спаситель. Мовчазні та серйозні, вони не зважали на глузування натовпу. Але глибина їхнього горя викликала повагу.

Прийшовши до форуму, поцілували землю в тому місці, де Спаситель взяв на Себе тягар Хреста. Звідси вони пройшли всю Хресну Дорогу Спасителя, з шаною вклоняючись усім місцям, освяченим мукою Ісуса, намагаючись скрізь відшукати Його сліди.

Пречиста Діва Марія духовно весь час йшла за Своїм Сином, Духовним зором бачила всі Страсті Господні. Розділяючи Його Страждання, Вона могла скерувати Своїх друзів, що були біля Неї, по Його Дорозі – так відбувалося перше поклоніння та перша проща.

Отож Хресна Дорога, як найзворушливіше поклоніння християн, була чудесним способом викарбувана в люблячому Серці Божої Матері тим Мечем, про який пророче говорив Їй старець Симеон. Поклоніння Хресній Дорозі на Голготу Богоматір передала всім, хто супроводжував Її, а вони, в свою чергу, передали наступним поколінням. То був безцінний дар Спасителя Своїй Матері, що перейшов з Її Серця в серця Її дітей, завдяки незмінній традиції Церкви, що гідна великої шани.

Здавен у євреїв був звичай вшановувати місця, де відбувались важливі події, встановлювати там каміння й ходити до святих місць для молитви. І поклоніння Хресній Дорозі з'явилося не як забаганка людська, а завдяки Провидінню Божому, яке дбало про Свій народ. А приклад для поклоніння показала Найбільш любляча та Найніжніша з усіх Матерів, йдучи за Спасителем Його скорботною Хресною Дорогою!

Дійшовши до будинку Вероніки, увійшли туди, бо Пилат з ескортом, що супроводжував його до брами міста, якраз перетинав вулицю. У Вероніки вони побачили Хустину з відбитком Обличчя Спасителя. Вони дивились на неї, плакали, голосили, виявляли хвалу Господу за ласку до Своєї покірної рабині.

Вони взяли з собою посудину з запашним напоєм, який приготувала Вероніка, і рушили до брами, яка вела на Голготу. Благочестиві жінки, яких зворушив вигляд Спасителя, і навіть чоловіки, які приєдналися до святих жінок, збільшили кількість тих небагатьох шанувальників Господа, які йшли на Святу гору.

Неможливо розповісти про горе та скорботу Пречистої Діви, коли Вона побачила місце страти. Вона переживала в Собі всі страждання Спасителя, усі Його муки і, крім цього, тугу, що не могла померти разом з Ним.

Марія Магдалина, що спочатку заніміла від горя, потім почала голосно кричати та голосити; вона піднімала у відчаї руки, погрожуючи катам, її супутницям доводилося підтримувати її, щоб вона не впала, і прикривати собою від гніву ворогів Господа.

Святі жінки піднялись на гору із заходу, де підйом похиліший. Тут вони поділились на три групи. Пресвята Діва Марія, Марія Клеопова, Саломея та Іван були навпроти насипу. Марта, Марія, Хелі, Вероніка, Іванна Хуса, Сусанна та Марія, мати Марка, стояли неподалік, підтримуючи Магдалину. Ще далі стояли інші жінки. Між цими трьома групами були друзі Спасителя.

Фарисеї, верхи на конях, розташувались у кількох місцях навколо насипу, а п'ять доріг, що вели на гору, охороняли римські воїни.

Не відводячи погляду, Богоматір дивилась на місце страти, на заглиблення, в якому мав стояти Хрест, що лежав перед Нею, на молотки, мотузки, величезні цвяхи. Жахливі, п'яні кати безперервно вигукували прокляття і лайку.

Два інші хрести були підняті, от-от їх мали опустити в задалегідь підготовлені ями.

Пресвята Діва не бачила Спасителя, і це Її дуже засмучувало, Її Син був ще живим! Вона хотіла Його побачити, і одночасно біль стискав Її Серце. Вона знала, побачити Його означало витерпіти найжахливішу муку.

Зранку і до десятої години, коли виголосили вирок, падало щось подібне на град. Під час Дороги на Голготу небо трохи проясніло. В полудень червонясті хмари затьмарили сонце.

Під час останнього перебування в темниці Спаситель молився безнастанно і прохав Свого Отця Небесного уділити ще сили для наступних терпінь і ще раз пожертвував Себе за гріхи Своїх ворогів.

Четверо катів вивели Його з печери, де Він був зачинений. І поки вони вели Його до місця страти, б'ючи та ображаючи, натовп дивився на Жертву та знущався з Неї. Римські воїни залишались спокійними і байдужими, дбали лише про дотримання порядку.

Нарешті Спаситель зійшов на насип, що відділяв вершину від решти гори. Коли святі жінки побачили, як вели Господа, вони дали гроші одному чоловікові, щоб той через катів передав Спасителеві посудину з освіжаючим напоєм, аби хоч трохи полегшити Його страждання. Але негідники самі випили вино.

Кати мали з собою дві посудини темного кольору. В одній – оцет та жовч, у другій – вино, спирт та миро. Вони приклали до вуст Спасителя першу, але Він спробував і відштовхнув її.

На вершині насипу було вісімнадцять катів. Шестеро з них бичували Його, четверо – тягли за прив'язані до пояса мотузки, двоє тримали за мотузки Хрест під час Дороги. Було ще шість, що мали розпинати Спасителя. Вони пиячили, готуючи все необхідне для розп'яття...

Зовні вони нагадували диких розлючених звірів. Це були чужинці, які пропонували свої послуги євреям та римлянам.

“Усе це видовище видавалось мені ще жахливішим, – свідчила Еммеріх, – бо я бачила те, чого не бачили інші – видіння пекла, що жахали мене від самого початку.

Демони безперервно збуджували лють жорстоких катів, спонукаючи їх на страшну справу. Безліч диявольських потвор у вигляді змій, драконів з гострими кігтями і найгидкіших та найстрашніших чудовиськ, яких можна собі лише уявити, було в повітрі навколо Голготи. Вони затьмарювали собою небо, проникали в уста та серця присутніх, сідали на їхні плечі, і люди відразу відчували особливу лють та ненависть і починали лаяти та проклинати Спасителя.

І одночасно (це мене трохи заспокоювало) я бачила навколо Господа Ангелів, що плакали, і легіони ангельських чинів, що покривали собою Богоматір та інших святих жінок, підтримуючи їх духовно!”

Кати зірвали одяг, що покривав рамена Спасителя, зняли пояс, на якому тримались мотузки – пояс та нараменник, що були на Ньому. Позаяк не могли зняти з Нього туніку через Голову, бо на Голові був широкий терновий вінок, то брутально зірвали вінок з Голови, і рани, що трохи підсохли, знову почали кривавити. Потім вони брутально зірвали з тіла туніку через покриту закривавленими ранами Голову.

І оце став Син Людський перед лицем Своїх ворогів. Тіло Його було покрите глибокими кривавими ранами. На Спасителеві залишилися тільки нараменник та смужка тканини, що прикривала Його стегна. Нараменник був з твердої від засохлої крові вовни, що роз’ятрювала Його рани і завдавала Йому невимовних страждань. З Нього брутально зірвали нараменник, оголивши покриті ранами груди. На Його плечі була глибока, аж до кістки, рана – від тяжкого Хреста. Просякнуті кров’ю шматочки вовни прилипли до Його ран.

Виснажений до краю стражданнями Спаситель, здавалося, от-от упаде до ніг Своїх катів. Зауваживши це, вони посадили Його на великий камінь, який принесли сюди. На Голову Йому знову одягли терновий вінок і піднесли до вуст посудину з оцтом та жовчю, але Він відвернув Голову, не відповідаючи на знущання.

Кати, які зірвали туніку, почали зривати й смужку полотна, що покривала стегна і від великої кількості крові прилипла до тіла. Побачивши цю нову, особливо тяжку ганьбу, друзі Спасителя почали голосити.

Богоматір посидала до Неба палку молитву і вже хотіла зняти з Себе покривало та передати його Своему Божественному Синові, але молитва Божої Матері була почута, і Бог чудесно прийшов на допомогу Своему Синові. В ту мить, коли остання наруга от-от мала звершитись, убіг якийсь чоловік, розштовхав катів та передав Спасителю полотно. Господь з любов’ю подякував йому, взяв тканину і пов’язав нею стегна. Чоловік, якому за молитвою Богоматері Бог навів думку надати Спасителю таку послугу, в своїй зовнішності мав щось таке, що змушувало не перечити його волі. Він кілька разів погрозив катом кулаком і промовисто звернувся до них зі словами: “В ім’я Всемогутнього Бога, горе вам, якщо ви ще й цю ганьбу додасте до того, що вчинене вами!”

Більше він не промовив жодного слова і зник так само раптово, як і з’явився. Це був Йонабад, племінник святого Йосифа, син його брата, який жив на околиці Вифлеєма. Святий Йосиф залишив братові свого останнього осла після народження Спасителя.

Ніколи раніше Йонабад не висловлювався на користь Ісуса, навіть цього дня він тримався осторонь і лише розпитував про все, що відбувалося. Але бичування Спасителя і думка про те, що на Нього ще чекає попереду, розбурхали в ньому благородний гнів. Коли надійшов час страти, якийсь нездоланий неспокій погнав його до храму, а відтак, коли Мати Спасителя почала молитися, він раптово відчув, що мусить поспішати до Голготи, аби захистити Спасителя від останньої тяжкої наруги.

Йонабад з обуренням згадав Хама, який учинив наругу над оголеним Носем, і захотів прикрити Того, Хто лише був прообразом Ноя... Кати були нащадками Хама. Спаситель же уособлював вино Нового Завіту, що мало визволити людство...

“Благородний учинок Йонабада був сповненням символу Старого Завіту, – казала Еммеріх, – і за цей учинок Бог його нагородив. Я розповім про це пізніше”.

Щойно Йонабад пішов, кати розпростерли Спасителя на Хресті. Живе втілення Страждання, Він Сам ліг на нього. Вони поклали Господа на спину і брутально шарпнули Його руку вгору, до місця, де був отвір для цвяха, і прив’язали її мотузками.

Один з катів уперся коліном у груди Спасителя, інший тримав розкритою долоню, яка інстинктивно стискалась, третій увігнав великий та довгий цвях в руку, яка так часто благословляла та цілювала... Гострий цвях вбивали удар за ударом з допомогою залізного молотка. Жалібний та стриманий стогін виривався з вуст Спасителя! Його Кров стікала на руки катів. Мотузка, якою було прив’язане зап’ястя, розірвалася, і її шматки увійшли разом з трикутним цвяхом у вузьку рану.

Пресвята Діва тихо стогнала, і здавалось, що Вона майже непритомна. Магдалина була сама не своя.

Сверла, якими користувалися кати, були залізними, без дерев’яних руків’їв у формі літери “Т”. Великі молотки також були залізні, зроблені з цільного шмаття і нагадували мушкель, яким користуються теслі. Цвяхи (Спаситель здригався, побачивши їх), були дуже довгими, коли їх брали в руки, вони стирчали на довжину мізинця з кожного боку. Голівка цвяха була такою великою, що майже заповнювала собою долоню руки. Цвяхи були трикутними, один кінець – широкий, як мізинець, другий – як великий палець. На кінці дуже загострені.

“Я бачила, – розповідала Еммеріх, – коли їх вбили, вони пройшли крізь Хрест і навіть трохи виступили зі зворотного боку”.

Коли праву руку Спасителя вже прибили до Хреста, кати побачили, що ліва рука, міцно прив’язана мотузками, майже на два дюйми не досягає до зазначеного отвору для цвяха. Тоді вони прив’язали мотузками ліву руку і, спираючись на Хрест, почали тягнути так сильно, що рука нарешті досягла отвору...

Стогін Спасителя, здавалося, міг спам’ятати і дикого звіра. Обидві руки були жахливо вивихнуті. Груди Спасителя здіймалися, а коліна наближались до стовбура Хреста. Спершись колінами на руку і на груди Спасителя, кати мотузками прив’язали ліву руку і таким чином вбили в неї другий цвях. Кров приснула знову, і жалібний стогін Спасителя злився з ударами молотка...

Обидві руки Його утворювали пряму лінію, але точно не відповідали двом розгалуженням Хреста, тож було видно простір між нею та верхньою частиною рук.

Пресвята Діва відчувала в Собі всі страждання Свого Сина. Вона була бліда, як полотно, і невітніше голосіння виривалось з її грудей.

Там, де була Богоматір, фарисеї не припиняли лайки та глузувань, і їй довелося відвести трохи далі, до місця, де стояли інші святі жінки.

Магдалина, наче божевільна, руками роздирала своє обличчя – Її очі та щоки були в крові!

Ближче до підніжжя Хреста, майже на третину від його висоти, великим цвяхом була прибита дошка для ніг Спасителя. Він мав начебто стояти, а не висіти на Хресті (бо руки б тоді відірвались).

У дошці було зроблено отвір для цвяха. Кати злегка вистругали деревину Хреста, щоб увійшли п'яти. Якби не ці завбачливі приготування, що робилися з ненависті, щоб продовжити агонію, страта Спасителя була би значно коротшою.

Насильницьке витягування рук Спасителя стиснуло Його тіло і припідняло коліна. Кати витягнули Йому ноги і зв'язали їх мотузками, але не змогли дотягнути ступні до перекладки для ніг. Знову почали лаятись та проклинати! Одні хотіли зробити нові отвори для цвяхів рук, їм здавалося, що міняти місце перекладки важче, інші знавісніло кричали: "Він не хоче витягнутись, але ми Йому допоможемо!" Тоді вони прив'язали мотузку до Його правої ноги і з дикою жорстокістю тягнули її, поки не прив'язали до перекладки... Усе тіло Спасителя було настільки викручене від такого насилля, що Його груди розірвались, і Він вигукнув: "Боже Мій! Боже Мій!"

Тоді вони обв'язали мотузками Його руки та груди, щоб не дати рукам та грудям розірватись ще більше. Неможливо розповісти про Його страждання – здавалося, що кістки виходили з Його тіла назовні!

Вони прив'язали мотузками ліву ногу над правою. Але ліва нога не лежала так рівно над правою, щоб їх можна було прибити разом. Щоб досягнути цього, вони пробili їх вістрям заліза, таким же гострим, як цвяхи на руках. Потім вони взяли довший за інші цвях і з варварською жорстокістю увігнули його в отвір у лівій нозі, в праву ногу і в перекладину на Хресті. Це було для Господа найжорстокішою мукою. "Я нарахувала тридцять шість ударів молотка, – казала Еммеріх, – ударів, які зливались з тихим жалібним стогоном, що виривався з грудей Спасителя. А навколо вирувала лють та ненависть – усі знавісніли від люті!"

Жахлива жорстокість, з якою мучили Спасителя, викликала в Деяких присутніх, особливо в жінок, вигуки обурення та співчуття. Звідусюди було чути: "Земле, чому ти не розвернешся і не поглинеш їх!" Та лише лайкою відповідали кати на вигуки співчуття та обурення...

Спаситель стогнав. Він не припиняв молитися, повторювати пророцтва та псалми, що якраз у ці хвилини збувалися на Ньому і заповнювали весь проміжок Його Хресної Дороги та Страждань на Хресті до самої Смерті.

"Я чула, як Він повторював уривки пророцтв, і повторювала їх за Ним. Потім я згадала їх, читаючи псалми, але тепер така знесилена, що не можу їх пригадати.

Під час жахливого видовища розп'яття Спасителя я бачила Ангелів, які плакали навколо Нього!"

Перед розп'яттям начальник римської варти наказав прикріпити до верхівки Хреста напис, зроблений Пилатом. Фарисеї були незадоволені цим, а римляни глузували з євреїв, що вони розіп'яли свого Царя. Частина фарисеїв, скопіювавши напис, терміново подалися до міста, щоб домогтися у правителя дозволу замінити прибитий напис на інший.

Під час розп'яття Господа продовжували довбати отвір у скелі, щоб потім опустити в нього Хрест, але він був ще недостатньо великий, а камінь скелі надзвичайно міцний. Кати були п'яні, їх палило зсередини так, що вони збожеволіли і зганяли злість на Спасителів, звинувачуючи Його в чаклуванні та знущаючись над Його терпінням. Кілька разів вони спускались з вершини до підніжжя і там купували молоко у жінок з сусіднього табору.

За сонцем було майже чверть на першу, коли Спасителя прибили до Хреста. Коли піднесли Хрест, з храму почувся голос сурми, якраз заколювали Пасхальне ягня!

Після того, як Спасителя прибили цвяхами до Хреста, кати прив'язали мотузки до кілець, прикріплених згори до Хреста, і пропустили їх через балку, поставлену з другого боку. Хрест підняли за допомогою мотузок і почали штовхати його підніжжя до отвору в

скелі. Невдовзі важкий Хрест упав у цей отвір так, що стряслася земля, і Спаситель страдницьки застогнав.

Усе тіло Господа наче осіло, зігнулось від стрясання, рани знову відкрилися, кров потекла ще сильніше, почувся хрускіт кісток...

Щоб укріпити Хрест, в отвір вбили п'ять шматків дерева: один спереду, другий справа, третій зліва і два ззаду. То була урочиста й одночасно жахлива хвилина, коли серед наруги катів, фарисеїв та натовпу, що стояв неподалік, Хрест, хитнувшись у повітрі, впав на дно отвору. Водночас благочестиві сумні голоси заволали до Хреста. Це були найсвятіші голоси землі: Богоматері, Її супутниць й усіх вірних, що мали чисті серця. Святі голоси зі зворушливою скорботою вітали Слово в Тілі, прибите до Хреста! Вони простягнули свої руки до Нього, мов би хотіли в єдиному прагненні прийти на допомогу Найсвятішому зі святих, Нареченому душ, що живцем був прибитий до Хреста, Полоненому в руках розлючених грішників...

Коли ж почувся жахливий скрегіт від падіння підніжжя Хреста в отвір, раптом настала хвилина мовчання. Всі відчули щось нове, вражаюче, що не могли збагнути, і саме пекло з жахом відчуло це стрясання знаряддям страти, і посилились лють та ненависть, які надихали його приспівників.

А бідні душі чистилища і праведні душі, затримані перед брамою раю, наче в полоні, в чеканні визволення, відчули радість, якої не знали досі. Нетерпляче чекання змінила радість тріумфу – це був знак, що Переможець підійде до брами їхньої в'язниці, щоб звільнити їх.

Святе дерево Хреста Спасителя повстало серед землі, як колись дерево життя в раю, а з широких ран Спасителя потекли на землю чотири потоки Крові, що мала звільнити, очистити, омити давнє прокляття і дати землі можливість принести багаті плоди спасіння.

Коли відбулося здвигнення Хреста, мовчання, що раптом запанувало, знову змінили розлючені крики, і сурми з храму сповістили про заколювання ягнят. Натовп, що зібрався біля Пасхального Ягняти, замовк, і цим урочистим мовчанням багато зачерствілих сердець були зворушені та згадали слова Предтечі: “Ось Ягня Боже, що взяло на Себе гріхи світу!”

Обличчя Спасителя на Хресті було звернене на північний захід. Поки підніжжя Хреста ще не опустили в отвір скелі, ноги Спасителя трималися на висоті людського зросту від землі, коли ж Хрест зрушився в отвір, ноги опустились так низько до землі, що Його друзі могли їх цілувати, наблизившись до Хреста. Проміжок шляху до вершини гори, який їм потрібно пройти, щоб наблизитись до Спасителя, був стрімкий і важкий, як будь-який шлях, що веде до Хреста.

“Коли розпинали Спасителя, обидва розбійники з прив'язаними до поперечок хрестів руками лежали на спині на східному схилі Голготи. Біля них була варта, їх звинувачували у вбивстві жінки разом з дітьми в місцевості між Єрусалимом та Йоппе. Їх затримали на якомусь заїзді, біля якого часто відбувались маневри воїнів Пилата. Обидва розбійники вдавали з себе багатих купців. Перед вироком вони довго сиділи у в'язниці.

Розіп'ятий зліва від Спасителя був старшим за іншого. Запеклий злочинець, затятий злодій, він звів багатьох людей з праведного шляху. Я чула справжні імена розбійників, але забула їх, і тому називатиму, як ми звикли, розбійника розсудливого Дісмасом, а затятого – Гесмасом. Обидва належали до банди, яка грабувала на кордоні з Єгиптом.

Під час утечі в Єгипет Свята Родина опинилася в сховищі цієї банди і перебувала там ніч. Син одного з розбійників, Дісмас, якраз і був тим самим хворим на проказу хлопчиком, якого, прислухавшись до поради Богоматері, викупали у воді, в якій перед тим Пресвята Діва купала Немовля Христа. І хлопчик відразу зцілювався. Матір дитини була нагороджена чудом за своє добре ставлення до бідних утікачів.

Це був лише прообраз справжнього зцілення, яке відбулося на Голготі, коли Дімас очистився Кров'ю Христа на хресті біля Спасителя.

Дімас був справжнім злочинцем, але не зовсім втраченою людиною. Він не визнав Спасителя в Ісусі, але безмежне терпіння Христа його надзвичайно вразило і під час Розп'яття Христа він говорив своєму приятелеві про надзвичайну мужність Жертви: “Як надзвичайно жорстоко поведуться з Галилеянином. Можливо, Новий Закон, який Він проповідує, – дуже важлива справа. Та й терпіння Його незвичайне, і видно, що має дуже велику владу над людьми”.

Але Гесмас відповів Йому: “Яка там влада? Якби Він був таким могутнім, як про Нього говорять, то зміг би звільнити і Себе, і нас!”

Кати повідомили, що час страчувати розбійників. Поспіхом почали звільняти їх від перекладин хрестів, до яких вони були прив'язані. Поспішали, бо сонце почало затьмарюватись, і все в природі сповіщало про грозу чи бурю.

Кати приставили драбини до встромлених у землю хрестів і припасували поперечні частини хрестів до стовбура. Для цього було приставлено по дві драбини до кожного хреста.

Після того, як розбійникам дали суміш оцту з миром, з них зняли їхній жалюгідний одяг. Потім їх прив'язали за руки мотузками, що були перекинуті через перекладини хрестів. На хрести їх підняли з допомогою підпорок, на яких стояли їхні ноги, їм скрутили руки і прив'язали до перекладини хрестів мотузками, зробленими з кори дерева. Потім закріпили за лікті, коліна і ступні. Мотузками так сильно поперетягували руки і ноги, що їхні жили рвалися і тріщали кості. Кричали вони жахливо.

Розсудливий розбійник промовив: “Як тяжко ми страждаємо! Але якщо б з нами поводитись так, як з нещасним Галилеянином, то нас не потрібно було б прив'язувати до хрестів: ми вже би давно померли”.

Коли закінчилася страта, кати почали ділити одяг Спасителя. Верхнє вбрання було вузьке вгорі й широке внизу. Воно було підшите іншою тканиною на грудях так, що між одягом та підкладкою утворювались кишені. Вони розірвали це вбрання на довгі паси і поділили його між собою. Так само вчинили і з тунікою Спасителя, прикрашеною обляміркою, що відкривалась на грудях, з поясом та нижньою тунікою, просякнутою кров'ю.

Вони не знали, як поділити одяг без шва, тож узяли дощечки з ямками, позначеними цифрами, подібні до квасолини камінці, які мали з собою. Так вони кидали жереб на одяг Спасителя без шва, кому він дістанеться. Тут до них поспіхом підійшов посланець від Йосифа з Ариматеї та Никодима. Він сказав катам, що неподалік є люди, які куплять одяг Спасителя. Кати зібрали весь одяг Спасителя і поквапились продати. Так християни змогли придбати ці дорогоцінні реліквії.

Коли земля стряслася під час падіння Хреста в отвір скелі, на Голові Спасителя, увінчаній терновим вінком, з'явилась кров, яка потоками текла з Його Голови, рук та ніг. Кати приставили драбину до Хреста, розв'язали ті мотузки, якими вони обв'язали Тіло Боголюдини, щоб, коли підніматимуть Хрест, Воно не порвалось у тих місцях, де були вбиті цвяхи. Звільнене від мотузок Тіло випросталось, але всі рани відкрились.

Господь опустил Голову на груди і знепритомнів на сім хвилин. Здавалося, життя залишило Його! Кати ділили одяг Спасителя, з храму долинав звук сурми.

Усі були пригнічені: одні – скорботою, інші – ненавистю...

“Я бачила Ісуса, мого Спасителя, моє Спасіння і Спасіння всього світу, нерухомим, без ознак життя. Здавалося, що Він помер, – казала Еммеріх. – Я дивилася на Нього з безмежним болем і страхом! Мені здавалося, що життя залишає мене, що я вже не живу, що

я отримала смертельний удар. Моє серце було сповнене скорботи, горя та любові. Голова моя, наче зранена терном, нічого не тямилася, наморочилася від страждань, мої руки та ноги палахкотіли вогнем. Гострий біль пронизував усі мої м'язи та нерви, мов би поцілені невидимими стрілами. Увесь біль, який міг лише бути, наче зустрічався в моїх зовнішніх органах, змагаючись між собою і завдаючи мені неймовірних страждань. Та, незважаючи на все це, терпіння для мене було втіхою. Я перебувала серед страждань, які поглинали мене, наче серед темної глибокої ночі, де бачила лише мого Спасителя та Нареченого, Нареченого всіх душ, які піднімалися до знаряддя Його Страждань, до Його Хреста! Дивлячись на це, я відчувала, як внутрішня втіха пронизує мою душу і з'єднується зі стражданнями”.

Кров була на повіках Спасителя, Його волосся, бороді та Його Божественних вустах.

Голова впала на груди, а терновий вінок заважав Йому підняти Голову без страждань. Груди Господа були розірвані, плечі, лікті, зап'ястя рук витягнуті та викручені. З відкритих ран на руках кров текла потоками, а груди були розірвані так, що навіть виднілись оголені ребра! Суглоби ніг були також витягнуті та виднілись кістки. Кров стікала цівками навколо цвяхів, що пробили Його Божественні ступні, і по стовбуру Хреста.

Усе Тіло Спасителя було вкрите синіми, чорними та жовтими плямами, крововиливами і жахливими ранами. Від Його Тіла відривались шматки, і з них текла яскраво-червона кров. Пізніше вона втратила яскравість, і все тіло Спасителя поблідло. Він нагадував мерця, що стік кров'ю. Але, незважаючи на величезну кількість ран, які мали спотворити Його, Тіло Господа і на Хресті зберігало вигляд шляхетності, благості, гідності та благодаті, що розчулювало серце до сліз.

Син Бога Живого, вічна Любов, що офірувалася в часі, був прекрасним, дивним у чистоті та святості Своїй, у тілі Божого Ягняти, що проливало Свою Кров, обтяжену гріхами всіх людей з правіку...

Колір шкіри Спасителя, як і Пречистої Богоматері, був світлим та рожевим. В останні роки життя від втоми та постійного ходіння колір Його обличчя змінився та потемнів. Його випуклі та широкі груди ледь вкривалися волоссям, на противагу Іванові Предтечі.

Спаситель мав широкі плечі, сильно розвинуті м'язи рук та ніг. Гомілки сильні, як у людини, котра багато ходила та багато молилася. Руки були правильної форми, прекрасні та сильні, як у людини, яка живе працею Своїх рук: пальці рук довгі й надзвичайно досконалі за Своєю красою.

Голова пропорційна і не надто велика, високе чоло і прекрасний овал обличчя. Русяве і тонке волосся, розділене посередині, спадало на плечі. Шия була висока, сильна і м'язиста. Коротка борода розділена під підборіддям.

Коли Спаситель був на Хресті, то майже все Його волосся було вирване, а те, що лишилось, злиплося від крові. Усе Його Тіло було мов суцільна рана. Його груди були розірвані, Тіло втратило свою звичну форму і в деяких місцях з-під шкіри виднілись кістки... Тіло Спасителя було настільки витягнуте, що не скрізь покривало собою ширину Хреста.

Господній Хрест ззаду був круглий, а спереду плоский та гладкий, за винятком тих місць, де виднілися невеликі заглиблення. Хрест був з дерева різного кольору: жовтого та коричневого. Стовбур був найтемніший, мабуть дерево, з якого він був зроблений тривалий час перебувало у воді. Хрести розбійників зроблені абияк.

Віддаль між Хрестом Спасителя та хрестами розбійників була такою, що між ними міг би проїхати вершник. Хрести двох розбійників стояли один навпроти одного і були нижчими за Хрест Спасителя. Один з розбійників молився, інший ображав Спасителя.

Це було жахливе видовище. Тіла розбійників були вивихнуті й покриті ранами. Обличчя були синьо-багряного кольору. Криваво-червоні очі, здавалося, вилазили з орбіт, їхні скарги та крики викликали жах.

Гесмас лаявся та проклинав. Сп'янівши, він ще більше розлютився. Цвяхи їхніх хрестів зачіпали їхні голови, вони бились та шарпались жахливо. І хоч їхні ноги були прив'язані міцно, вони не припиняли рухати ступнями і наближали коліна до стовбурів хрестів.

Розіп'явши двох розбійників і продавши вбрання Спасителя, кати збирали знаряддя страти. Вони ще раз поглумились над своєю Жертвою й пішли геть. Фарисеї також почали збиратись. Вони під'їхали на конях до Хреста Спасителя, зупинились ненадовго навпроти Нього і, не шкодуючи образ, подалися геть. Майже половина римських воїнів, що були на Голготі та її околицях, також пішли геть, залишивши варту з п'ятдесяти чоловік. Центуріона, який очолював сотню, звали Авенадар. Це був араб за походженням, згодом його охрестили і дали йому ім'я Клесифон. Йому підпорядковувався начальник загону Кассій (зброєносець Пилата, пізніше він отримав ім'я Лонгин).

У цей час повернулась делегація від Пилата, яка домагалася дозволу зробити інший напис на Хресті. До її складу входило дванадцять фарисеїв, дванадцять саддукеїв, дванадцять законників та кілька старійшин. Римський правитель прийняв їх дуже погано. І це їх дуже розлютило. Вони обійшли весь майдан Розп'яття і відштовхнули Богоматір, ображаючи брутальними словами. Іван, який не залишав Її, був змушений відвести Пресвяту Діву до святих жінок. Магдалина та Марта обійняли Її.

Вороги наблизились до Хреста, зупинились навпроти Спасителя і хитаючи зі зневагою головами, промовили: “То як, нечестивцю? Оце так Ти руйнуєш храм, аби на третій день його відбудувати? Якщо Ти Син Божий, то зійди з Хреста і ми увіруємо в Тебе. Він надіявся на Бога, подивимось, як Бог Його порятує!”

Воїни приєднались до їхніх брутальних образ: “Якщо Ти Цар Юдейський, – казали вони, – врятуй Себе і зійди з Хреста!” Спаситель був майже непритомний від перенесених страждань.

Гесмас, розбійник, розіп'ятий зліва, сказав: “Його демон-покровитель покинув Його”, а один з воїнів прикріпив до палиці губку, змочену в оцті, й підніс до Його вуст, повторивши ще раз: “Якщо Ти Цар Юдейський, врятуй Себе Самого!”

Тоді Спаситель, ледь піднявши Голову, промовив: “Отче, прости їм, бо не знають, що творять!” – і продовжував мовчки молитися за них. Розбійник Гесмас сказав Йому: “Якщо Ти Христос, то врятуй Себе й нас”.

Образи, наруга продовжувалась до першої зміни воїнів півсотнею Авенадара.

Другий розбійник, який висів праворуч від Спасителя, був глибоко зворушений: Спаситель молиться за Своїх ворогів.

Пресвята Діва Марія почула голос Свого Сина. Вона знову підійшла до Хреста, Іван, Саломея, Марія Клеопова пішли за Нею, і центуріон не забороняв їм.

Розсудливий розбійник Дісмас завдяки молитві Спасителя отримав великі духовні ласки та осяяння. Коли Богоматір наблизилась до Хреста, він голосно промовив: “Ви ображаєте Його, а Він молиться за вас, та ви продовжуєте ображати Його, глумитеся над Ним. Він Пророк, Цар наш, Син Божий!”

Ці слова розіп'ятого розбійника викликали сум'яття серед ворогів Спасителя. Вони підняли каміння, щоб убити Дісмаса, але центуріон змусив їх зберігати спокій.

Дісмас сказав Гесмесе: “Ти не віруєш у Бога і страждаєш разом з Ним, але ми страждаємо справедливо! Він же нічого злого не вчинив. Краще сповідуй свої гріхи і подумай про душу свою!” Сам же Дісмас, просвітлений та розчулений, каявся: “Господи,

якщо Ти осудиш мене, це буде справедливо! Але будь милостивий до мене”. Після цього Дісмас отримав благодать повної покути і майже на чверть години занурився у благі думки”.

Це відбувалось від дванадцятої до пів на першу, відразу після Розп’яття. Пресвята Діва почувалася значно краще завдяки молитві Спасителя.

Невдовзі внутрішній стан більшості присутніх різко змінився. У природі відбулось надзвичайне явище, яке наповнило душі всіх присутніх жахом та сум’яттям.

Розділ 11

Молитва розбійника. Всиновлення Івана

Уранці, до десятої години, поки Пилат не виголосив смертний вирок, йшов невеликий град. Потім, з десятої до дванадцятої години, виглянуло сонце. Пізніше його закрили хмари, імлісті та червонясті. О пів на першу (євреї не рахували час, день у них починався зі сходом сонця) сонце раптом затьмарилося!

“Мені було показано затемнення в усіх деталях, – згадувала Еммеріх, – на жаль, дещо я забула, а для того, що пам’ятаю, не можу підібрати відповідних слів.

Перш за все я була піднята над землею і побачила різні частини небосхилу та орбіти зірок, що перехресчувались в особливий спосіб. Раптом я побачила місяць, який рухався у вигляді величезної вогняної кулі! Потім я знову опинилася в Єрусалимі і зауважила, що місяць з’явився над Гетсиманською горою. Він був блідим і повним. А сонце затьмарили хмари. На сході від сонця я побачила темний обрис, подібний на гору, що повністю закривав його. Центр цього тіла був темно-жовтий, і вогняне кільце було навколо нього. Небо потемніло. З’явилися зірки й почали світити червонястим світлом. В’ючні тварини на горі Голготі тривожно кричали і падали”.

Вороги Спасителя замовкли. Фарисеї, щоправда, намагались якось пояснити те, що трапилось у природі, але їм це не вдавалось. І невдовзі вони запанікували. Усі дивилися на небо. Багато хто бив себе в груди, заламував руки, волаючи: “Нехай Його Кров упаде на Його бивця!”

Багато хто на Голготі й неподалік від неї падав на коліна, прохаючи прощення у Спасителя, і Господь серед Своїх передсмертних страждань поглянув на них поглядом, сповненим милосердя... Темрява огортала все навколо.

Біля Хреста були лише Матір Божа та Її вірні друзі. Дісмас, занурений у глибоку покуту, покійно підняв очі до Спасителя і промовив: “Господи, приведи мене до місця спасіння. Згадай про мене, коли прийдеш у Царство Своє”.

І Господь відповів йому: “Істинно кажу тобі: ще сьогодні будеш зі Мною в раю”. Пресвята Богородиця, Марія Магдалина, Марія Клеопова, Саломея та Іван стояли біля Хреста і дивилися на Спасителя.

Скоряючись Материнській Любові, Пречиста Діва благала Свого Сина дозволити Їй померти разом з Ним. Спаситель поглянув на Івана і сказав Своїй Матері: “Жінко, ось син Твій – він буде Твоїм сином, начеб Ти справді дала Йому життя”.

І Господь сказав ще кілька слів, що стосувались святого Івана: “Він завжди залишався вірним і не піддавався спокусі, окрім того дня, коли його матір піддалась марнославній мрії”. Відтак, звертаючись до Івана, Спаситель сказав Йому: “Ось Матір твоя”.

Іван, як люблячий, шанобливий син, уже тут, біля підніжжя Хреста Відкупителя, з пошаною прийняв Свою нову Матір, яку йому дав Господь.

Слова Господа так вразили Пресвяту Діву, що Вона, майже непритомна, впала на руки святих жінок, які віднесли Її трохи вбік від Хреста до схилу гори.

Не треба дивуватись, що Спаситель, звертаючись до Пресвятої Діви Марії, називав Її “Жінко”, а не “Мати”. Господь хотів відзначити в Ній Ту Жінку, якій справіку суджено було розчавити голову змія, і це мало трапитися завдяки Хресній смерті Спасителя.

Не треба дивуватись і з того, що Та, яку Ангел назвав Благодатною, приймає тут Івана, як сина, бо ім'я Іван означає благодать. Апостол Іван став дітям Божим, і Христос жив у ньому.

Господь дав Богородицю Матір'ю всім, хто, як Іван приймає Спасителя, і віруючи в ім'я Його, стає дітям Божим. Такі люди народжуються не від плоті й крові, не від бажання чоловіка, а від Ісуса Христа.

Найчистіше, Найсмирненніше і Найпокірніше Богові створіння, з усіх народжених на землі, свого часу промовило слово, звернене до Ангела: “Ось Я Господня слугиня: нехай зі Мною станеться по Твоєму слову!”

А тепер, почувши з вуст Свого вмираючого Сина, що має стати духовною Матір'ю іншого сина, Вона в Серці Своему повторила ті самі слова, які виявляли найвищу покірність Волі Божій: “Ось Я Господня слугиня: нехай зі Мною станеться по Твоєму слову!”

Богоматір усиновила, як Своїх дітей, усіх братів та сестер Христа Спасителя. Це усиновлення стало таким простим та природним, таким надзвичайно багатим та плідним, що душа наповнюється благодатними та радісними почуттями, які не можливо висловити словами.

Еммеріх згадує слова Спасителя, які Він сказав за інших обставин: “Усе написано в серцях дітей Церкви Божої. Вона ж володіє потрійним скарбом: вірою, надією, любов'ю”.

Це трапилось, коли якось, слухаючи дивну проповідь Спасителя, я звернулась до Нього з питанням: “Чому учень не записує цих слів, щоб наш бідний світ дізнався про них?”

І Господь відповів: “Я сію любов, працюю над виноградником там, де він приносить плоди. Якби ці слова були записані, з ними трапилось би те саме, що й з іншими словами – їх би забули, закинули чи спотворили. Багато що з незаписаного приносить більше користі, ніж записане. Незаписаного закону дотримуватись найкраще. Усе записано в серцях дітей Божих, які володіють потрійним скарбом: вірою, надією, любов'ю”. О пів на другу Ангели повели Еммеріх по місту, щоб показати все, що відбувалося. Темрява панувала в місті. Скрізь я бачила сум'яття та жах. Люди наштовхувались одні на одних. Багато хто сидів на землі, обмотавши голови покривалами, та бив себе в груди. Інші стояли на терасах, дивилися на небо і плакали. Тварини кричали і намагались заховатися. Птахи в леті зачіпали землю і падали.

Я бачила Пилата, він пішов до Ірода. Обоє дивились на небо із занепокоєнням з тієї самої тераси, звідки Ірод дивився на Спасителя, якого віддали на знущання.

“Усе, що відбувається – надприродне, – казали вони. – Все зайшло занадто далеко стосовно Ісуса”. Потім Ірод та Пилат разом пішли до форуму, щоб пройти до палацу Пилата. Вони були дуже схвильовані, біля них була варта, і вони йшли широкими кроками. Пилат не мав відваги підняти очі на місце, яке називалось Гавгатою, звідки він зачитав смертний вирок Спасителю!”

На форумі майже нікого не було, лише кілька чоловік йшли дуже швидко, щоб чимскоріш опинитись удома! Люди бігли вулицями з тривожним криком і збирались групами на майданах.

Пилат звелів покликати до себе старійшин і запитав їх, що вони думають про цю темряву. Бо сам він в цьому вбачав загрозливе знамення: їхній Бог розгнівався за те, що вони вимагали смерті Галилеянина, їхнього Пророка та Царя. Однак Його це все не стосується, він обмив собі руки і не може ні в чому собі дорікнути. Старійшини наполягали

на своєму: в тому, що відбувалося, не бачили нічого надприродного, і не повернулися душою.

Щоправда, в деякого внутрішній стан змінився, і серед них були воїни, присутні під час арешту Спасителя, що попадали під впливом Його слів.

Тим часом перед палацом Пилата зібрався великий натовп. І там, де вранці кричали: “Розіпни! Позбав нас від Нього!” – тепер чулося: “Геть несправедливого суддю! Нехай Кров Жертви впаде на голови вбивць!” Пилатові довелося посилити варту, дбаючи про свою безпеку.

Садох, який уранці в Преторії свідчив, що Спаситель не винен, тепер так голосно кричав біля брами палацу, що правитель хотів навіть арештувати його. Пилат, людина холонокровна і бездушна, звернувся до євреїв з грікими докорами, що Той, Кого вони змусили стратити, був їхнім Пророком, їхнім Царем, їхнім Святим! Він, Пилат, не їхньої віри – і винуваті всі вони, а він був змушений поступитись їхнім домаганням.

Жах панував у храмі: відбувалось заколення Пасхального ягняти, коли запанувала суцільна темрява і жахливе сум’яття. Зусібіч чувся лиховісний стогін. Старійшини та священники доклали всіх зусиль, аби підтримати порядок, запалили лампи, але сум’яття зростало.

“Я бачила, – продовжувала Еммеріх, – що Анна був надзвичайно переляканий, він кидався то туди, то сюди, намагаючись заховатися. Коли я вийшла з храму, двері та вікна хитались, хоч вітру зовсім не було. Я бачила на околиці міста на північному сході місце, де було багато садів з похованнями, там повідчинялись гробниці і стрясалась земля!”

Раптом темрява викликала жах і на Голготі.

Шум від знаряддя катів, їхні брутальні крики, скарги двох розбійників, образливі вигуки фарисеїв, пересування воїнів, відхід п’яних катів з Лобного місця – все це спочатку наче притупило враження від темряви, що так несподівано настала. Але вона збільшувалась... Задумані та знічені глядачі почали розходитись. Якраз у цей час Спаситель доручив апостолам Івану Свою Матір, і знепритомнілу Пресвяту Діву віднесли від Хреста.

І ось на кілька секунд запанувала зловісна тиша. Натовп жахнувся від темряви. Всі дивились на небо, і в душах починало пробуджуватись каяття. Люди били себе в груди і звертались до Бога, і ті, хто переживав подібні відчуття, підсвідомо гуртувались...

Фарисеї, намагались не виказати свого хвилювання, стверджували, що в тому, що відбувається, немає нічого надприродного, але їхні промови ставали дедалі невпевненішими, і, нарешті, вони зовсім замовкли.

Сонячний диск набув темно-жовтого кольору, мов колір гір у місячному сяйві. Сонце було облямоване червонястим кільцем, а від зірок линуло тьмяне світло.

Багато птахів у сум’ятті впало на Голготську гору і на сусідні з нею виноградники. Тварини тремтіли, чулося їхнє глухе рикання. Коні фарисеїв тулились один до одного похиленими головами. Темні випари покривали всю поверхню землі.

Навколо Хреста панувала глибока тиша. Майже всі рушили до міста. Розіп’ятий Спаситель жахливо страждав. Його не покидало відчуття повної покинутості. Поглинутий думкою про Отця Небесного, Він підніс до Нього Свою любов і молитви за ворогів, як і під час Хресної Дороги та Розп’яття, Христос повторював ті псалми, які збувалися. Ангели згуртувались навколо Нього.

“У суцільній темряві й тиші, серед жаху, що оповив серця, я побачила, – розповідала Еммеріх, – як Спаситель страждав Один, без утіхи. Він відчував те, що серед найгірших страждань терпить людина, зовсім залишена без утіхи небесної та земної. Лише віра, надія і

любов підтримують душу серед пустелі випробувань та смертельного жаху, і це страждання справді неможливо передати!

Своїми Хресними Страстями Спаситель вистраждав нам ласку переможно зносити важке випробування повної опущеності, бо Господь Своєю бідністю та муками за нас, грішників, приєднав нас до Тіла Святої Церкви. І, приєднані до неї, ми можемо не боятися повного відчаю в нашу останню хвилину, коли навколо темрява і немає утіхи, немає світла... Горе нам, бідним, якби нам довелося проходити самим, без підтримки і порад, пустелю страшної внутрішньої ночі душі". Але Господь Своєю благістю наповнив прірву – страшну прірву зовнішньої та внутрішньої опущеності – Своєю покинутістю, яку Він витерпів на Хресті.

І після Нього християни, аби лише захотіли цього, ніколи не залишаться самі, не будуть покинуті в смертну годину іншими. І для християн, завдяки Спасителю, немає пустелі, самотності, покинутості й відчаю в годину їхньої останньої боротьби. І це завдяки тому, що Господь – Дорога, Істина, Життя – посіяв Своє благословення, освятив Собою похмурий останній шлях. Він переміг морок прірви з її жахом і підняв Свій Хрест серед пустелі. Спаситель, покинутий, без допомоги, вчинив справу Любові, віддав Себе Самого. Свою покинутість, Свою самотність на Хресті Він перетворив у дорогоцінний скарб і віддав його нам.

Себе Самого, Своє життя, Свою працю, Свою любов, Свої страждання і нашу гірку невдячність – усе віддав Він Своему Небесному Отцю, аби покинути нашу слабкість і нашу духовну бідність. Він заповідав усе в присутності Свого Отця і згідно з заповітом залишив все, що мав, Своїй Церкві та грішникам. У Своїй самотності та в Своїй покинутості Він подумав про всіх і не забув нікого з тих, кому доведеться жити до кінця віків на землі.

Господь молився і за тих божевільних, які вважають, що будучи Богом, Він не мучився під час Своїх Страждань, як страждала би звичайна людина на Його місці. Коли я намагалась приєднатись до Його молитов, мені здавалося, що Спаситель хотів, щоб вірним проповідували, що Його Страждання були сильнішими, аніж страждання у звичайної людини в своїй самотності та покинутості. Він страждав так сильно, бо був Богом та Людиною одночасно. У Своїй покинутості як Людина Він мав витерпіти всю гіркоту самотності Боголюдини. Це неможливо передати словами!"

І ось серед Своїх жорстоких страждань Господь скаржився на Свою покинутість, і цим Своїм благанням та скаргою Він дарував усім покинутим, які вірять у Бога, як у Свого Отця, право звертатись до Отця, скаржитись Йому з дитячою простотою Його дітей. І біля третьої години Він промовив з тугою: "Боже Мій, Боже Мій! Чому Ти залишив Мене?"

Його вигук пролунав серед загальної тиші, що панувала навколо, і вороги Спасителя, що зібрались навколо Хреста, говорили: "Він кличе Іллю". А хтось сказав: "Побачимо, чи прийде Ілля Йому на допомогу".

Пресвята Діва Богоматір, почувши голос Свого улюбленого Сина, не могла стриматись, щоб не побачити Його зблизка, і поспіхом рушила до Хреста. Іван, Магдалина, Марія Клеопова, Саломея рушили за Нею.

У той час, коли народ тремтів від жаху, під'їхали тридцять вершників. Вони їхали в Юдею з околиць Йоппе на свято. Побачивши, в якому жахливому стані Страждань перебуває Спаситель, а також вражаючі явища природи, вони обурились: "Якби храм справжнього Бога не був в Єрусалимі, то варто було би спалити це місто варварів, які вчинили такий важкий злочин!"

Ці слова, вимовлені чужинцями, що, вочевидь, були з багатих родин, стали підтримкою для народу. Звідусіль почулися вигуки нарікань та обурення. Люди почали

гуртуватися і поділились на два табори: одні нарікали та голосили, інші були сповнені зневаги до Бога.

Але фарисеї затихли. Вони вже знали, що в Єрусалимі нарастає обурення і вирішили домовитись з центуріоном Авенадаром, щоб той подбав про захист. Домовились, що зачинять найближчу браму, щоб припинити спілкування невдоволених на Голготі та в Єрусалимі, і що пришлють п'ятсот воїнів з охорони Пилата та Ірода, щоб перешкодити повстанню. Центуріон подбав про порядок, а фарисеям заборонив кричати – їхні вигуки викликали гнів народу!

До третьої години морок трохи розсіявся, але сонце, затьмарене хмарами, ледве блимало, місяць швидко рухався, наче от-от мав упасти на землю. Світло сонця почало повертатися, зірки зникли з небосхилу, але земля ще була у пільмі. Зі зменшенням мороку, вороги Спасителя сміливішали. В цей час вони говорили: “Він кличе Іллю”. Авенадар дбав про порядок.

Розділ 12

Останні слова Спасителя

Коли розвиднілось, Тіло Спасителя здалося ще блідішим та виснаженішим, бо Він утратив майже всю Кров.

Еммеріх згадує: “Я чула, як Він говорив: “Я наче в чавильні, як виноград, який витискають уперше. Я повинен дати всю Свою Кров до останньої краплі, так що залишиться тільки Тіло. Але в цьому місці вже не робитимуть вина”.

Спаситель був зовсім виснажений. З Його пересохлих вуст злетіли слова: “Я спраглий!” Його близькі дивились на Нього з тугою і з сумом. Він наче просив їх: “Води...” Якби вони скористались темрявою, то могли би зробити це непомітно. Розгублений Іван промовив: “Господи, ми забули, не встигли цього зробити”. Спаситель відповів: “Мої близькі не здогадались дати Мені склянку води. Так і мало бути, щоб збулося написане”. Ця самотність була для Нього особливо болісна.

Друзі Спасителя підійшли до воїнів і попросили дати Йому склянку води, пропонуючи за це гроші, але ті знехтували проханням. А один з них вмочив губку в оцті і додав туди жовчі. Але Авенадар, серце якого почало наворачуватись до правди і пом'якшуватись, узяв губку з рук воїна, витиснув її і вмокнув лише в оцті. Потім він прикріпив губку до очеретини, яку використовували, щоб пити, і простягнув Спасителю. Коли губка торкнулась губ Спасителя, Він проковтнув кілька крапель оцту.

Господь промовив ще кілька останніх слів, звернених до народу. Пам'ятаю лише, що Він промовив: “Коли Я вже не зможу говорити, тоді мертві говоритимуть за Мене”.

Багато хто закричав: “Це блюзнірство!” – але Авенадар наказав їм замовкнути.

Находила смертна година Спасителя! Він змагався зі смертю, і холодний піт укрив Його чоло. Апостол Іван стояв біля підніжжя Хреста і витирав пеленою ноги Спасителя. Марія Магдалина, знемагаючи від скорботи, прихилилась до Хреста. Пречиста Богородиця стояла між Хрестом Спасителя і хрестом розсудливого розбійника, її підтримували Марія Клеопова та Саломея. Вона дивилася на Божественного Сина, що помирив.

Раптом Спаситель промовив: “Здійснилося!” Відтак підняв Голову Свою і вигукнув голосно: “Отче Мій! У руки Твої віддаю душу Свою!” І вигук цей водночас гучний і короткий, наче пронизав землю та Небо. Потім Господь опустил Голову Свою і спустив дух. Святі жінки та Іван попадали долілиць.

“Я бачила, – свідчила Еммеріх, – як Душа Спасителя у вигляді осяйного тіла спустилась по Хресту в землю, щоб проникнути в пекло!”

Відтак, як Авенадар підніс губку до вуст Спасителя, він залишався біля Хреста верхи на коні. Він був зворушений до глибини душі і не відводив погляду від Обличчя Спасителя. Глибокі думки наповнювали його душу. Кінь стояв нерухомо, сумно похиливши голову. Наче переможений у своїй гордості, Авенадар не тримав повід у своїх опущених руках.

Віддаючи Свою Душу, останні слова Спаситель промовив голосно. І вигук цей пронизав Небо і землю, і пекло. Земля затремтіла, скеля Голготи між Хрестом Спасителя і хрестом розсудливого розбійника дала тріщину.

Голос Божий – Голос урочистий і страшний – почувся серед мовчазної природи. Здійснилося! Душа Спасителя покинула Його Тіло. Останній вигук Спасителя вразив усіх, хто чув Його. Земля розверзлась, віддаючи свідчення Своему Творцю, і меч скорботи пронизав душі тих, хто любив Христа!

Для Авенадара це було годиною милості та благодаті. Його кінь затремтів; серце Авенадара зворушилось, гордість зламалась, мов камінь скелі. Він відкинув свій спис далеко від себе, вдарив себе в груди і вигукнув голосом щирим та благородним, голосом переміненої Небом людини: “Нехай благословенним буде Всевишній, Всемогутній Бог, Господь Авраама, Ісаака та Якова! Дійсно то був Праведник, справді Син Божий!” І декілька воїнів, зворушених словами свого начальника, звернулись до Бога, як і він.

Перемінившись, Авенадар привселюдно засвідчив свою віру в Сина Божого і не захотів більше залишатись на службі у Його ворогів. Зіскочивши з коня, він передав його Касію, який прийняв керівництво загonom.

Авенадар швидко спустився з Голготської гори, перетнув долину Гіхону і рушив до Хеонської долини. Він повідомив про смерть Спасителя учням, що переховувалися в тих місцях, а сам пішов до палацу Пилата.

Останній вигук Спасителя, землетрус, скеля, що дала тріщину, – усе це перелякало присутніх. Усе навколо затремтіло від жаху. Завіса храму розірвалась! Мертві вийшли з гробів, що відкривались дивом. Тріснули стіни в храмі, в багатьох місцях на землі затремтіли гори і попадали будинки.

Коли Авенадар привселюдно засвідчив своє навернення, багато воїнів та людей з народу повелися так само, навіть дехто з фарисеїв навернувся до справжньої віри. Одні голосно кричали, били себе в груди, квапились додому, інші рвали на собі вбрання і посипали свої голови порохом земним – скрізь панувало сум’яття!

Апостол Іван підвівся, декотрі святі жінки, що стояли віддалік, наблизились. Вони допомогли підвестися Пресвятій Діві та її супутницям. Начальник Життя, Той, Хто захотів заплатити за грішників, визволити їх, віддав Свою Душу Богові й дозволив смерті підняти на Себе руку. І Святе Тіло, пристановище Вічного Слова – Логоса, тепер віддане на поталу, набуло похмурої подоби смерті.

Тіло Спасителя конвульсивно здригалось і стало зовсім блідим. Лише запечена Кров залишала плями на Його Ранах. Обличчя Спасителя видовжилось, Його щоки обвисли, ніс витягнувся, підборіддя припало до грудей; Його наповнені кров’ю очі ледь відкрились...

На одну мить Він підняв Голову, обтяжену терновим вінком, і вона знову впала на груди під тягарем Його страждань. Його посинілі губи, зранені та розірвані, відкрились і виднівся закривавлений язик. Пальці Його рук, які перед тим наче стискали голівки цвяхів, тепер розкрились і повисли без ознак життя. Самі руки витягнулись, спина притислась до стовбура Хреста, і всім своїм тягарем Тіло поникло, сперлось на ноги. Коліна наблизились одне до одного. Ноги застигли навколо цвяхів, які їх пронизували...

У ці хвилини руки Пресвятої Діви Марії зааніміли і захолили, очі закрились, обличчя стало блідим. Вона вже нічого не чула, не трималась на ногах і опустилась на землю. Іван, Марія Магдалина та решта жінок закрили обличчя покривалами і також розпростерлися на землі в невимовній скорботі!

Коли друзі підвели Страждальну Матір, Вона знову відкрила Свої очі й побачила Тіло Свого Сина, зачатого без насіння від Святого Духа, Тіло від Її Тіла, Серце від Її Серця, святий храм, створений Силою Божою в її лоні й тепер зруйнований, позбавлений всієї Своєї краси! Відлучений від душі, підвладний законові природи, якої Він був Творцем в її досконалості, природи, зруйнованої гріхом людини.

Пречиста Богоматір мала побачити Його розтерзаного, спотвореного, зганьбеного руками тих, кого Він хотів врятувати і відродити, для чого й прийшов на світ. Принижений, зневажений, на Хресті Він був поміж вбивцями – розбійниками. Він, Спаситель, був подібний на хворого на проказу. Він – втілення Краси, Істини та Любові!

Воскресіння

Розділ 1

З'явлення померлих

Хто може висловити безмежні страждання Богоматері, Тієї, Котру Церква справедливо називає Царицею Мучеників, Радістю всіх скорботних та страждених... Сонце було затьмарене і його промені ще не досягали землі. Після землетрусу повітря було важким, але невдовзі посвіжішало.

Тіло Спасителя на Хресті не було відлякуючим. А вигляд обох розбійників був жахливим; обидва мовчали. Дісмас молився подумки. Було вже за третю, коли Спаситель віддав Богові Душу Свою.

Жах від землетрусу минався, і до деяких фарисеїв знову поверталась лють та нахабство. Вони навіть підійшли до тріщини, що утворилася в скелі Голготській, і зв'язавши кілька мотузок, почали кидати в неї каміння, щоб визначити її глибину, і були вражені, що не могли сягнути до дна. Це їх стурбувало. Налякали і вигуки невдоволеного народу, який покидав Лобне місце. У декого в серцях прокидалися докори сумління. На місці страти залишалося все менше людей, вони розбрелися по місту і по рівнині у великому сум'ятті. Багато з них навернулося до Бога.

Майже п'ятдесят римських воїнів вартували браму міста й очікували на прибуття ще п'ятсот воїнів, яких викликали, аби запобігти повстанню. Браму зачинили, а воїнів розкидали по місту, щоб не давати людям гуртуватися і підбурювати до повстання.

Касій залишився біля Хреста разом з п'ятьма воїнами, які стояли біля прилеглої стіни. Друзі Спасителя голосили і побивалися біля Його Хреста у великій скорботі.

Деякі зі святих жінок повернулись до міста. Тиша, скорбота та пустка запанували біля Тіла Господа! А там, в долині, час від часу з'являлись учні Спасителя. Вони боязко поглядали в бік Хреста Господнього і швидко ховались, якщо хтось наближався.

“У ту мить, коли Господь, голосно скрикнувши, віддав Душу Свою в руки Свого Отця, а бачила, як Його Душа яскравою блискавкою спустилась вздовж Хреста в глибину землі в

супроводі осяяних Ангелів. Серед них я впізнала Архангела Гавриїла, – свідчила Еммеріх. – І побачила, як Ангели скинули в прірву багато нечистих духів, які наповнили землю”.

За велінням Спасителя деякі душі повинні були вернутися з пекла в свої тіла, щоб засвідчити Його могутність і навіяти рятівний жах неприкаяним грішникам. Коли під час смерті Господа стався землетрус і розверзлась скеля Голготи, земля стряслася і в багатьох інших місцях, особливо в Єрусалимі та в інших частинах Палестини. Щойно євреї в місті отямилися від раптової темряви, затемнення сонця і землетрусу, як нова хвиля землетрусу почала руйнувати будівлі. Багато з них з плачем кинулися врозтіч. Яким же був їхній жах, коли, втікаючи, на вулицях міста вони зустрічали привидів, які зупиняли їх, звертались до них загробними голосами з докорами та наріканнями. В храмі священники знову приступили до церемонії заколєння Пасхального ягняти, припиненої на час темряви. Вони раділи поверненню світла, коли раптом земля затремтіла знову. Почувся глухий підземний шум, потім гуркіт стін, які руйнувались від землетрусу. Завіса в храмі розірвалася навпіл!

Німиї зловісний жах охопив збіговисько людей, які заповнили юдейський храм. Серед моторошного мовчання чулися вигуки відчаю. Увесь величезний храм був заповнений народом, але зберігався зразковий порядок. Почалося скроплювання кров’ю жертви, чулися голоси псалмоспівів і сурм. Все йшло згідно зі звичним ритуалом, і сум’яття в храмі не було таким великим, як в Єрусалимі.

Але так було доти, поки в різних місцях храму не почали з’являтися привиди померлих, що наче осквернювали храм, вселяли жах, а відтак і зупинили жертвоприношення. До паніки, однак, не дійшло: люди покидали храм групами – поки одні стрімко спускались сходами храму, священникам вдавалося стримувати інших, запобігаючи згубній тисняві. Але жах та сум’яття неможливо описати. Щоб уявити те, що відбувалося, потрібно відтворити в пам’яті мурашник, в який кинули камінь і почали його штурхати палицею, тоді, як усі, хто там перебував, були зайняті роботою, в одному місці сум’яття таке велике, що мурашки кидаються одні на одних, щоб уникнути небезпеки, в іншому ж місці праця триває, незважаючи на те, що трапилось; і навіть там, де найбільший безлад, мурахи знову беруться за роботу.

Первосвященик Каяфа та його помічники не розгубилися. Зовні вони зберігали впевненість та спокій. Удаючись до погроз, умовлянь і навіть жартів, вони намагались припинити паніку. Завдяки своєму диявольському зачерствінню, вони швидко отямились і не побачили в надприродних явищах знаку гніву Божого як свідчення невинності Ісуса.

Римський гарнізон фортеці Антонія також доклав усіх зусиль, аби підтримувати порядок. У народі панував жах, свято не відбулося, але до заворушень не дійшло. Тугу та пригніченість кожен поніс з собою додому, хоч фарисеї своїми промовами намагались заспокоїти людей.

“Ось ще кілька подій, які я запам’ятала, – розповідала Еммеріх. – Великі колони біля входу в святиню, на яких трималась величезна прекрасна завіса, попадали зі своїх п’єдесталів. Ліва колона впала в напрямі на південь, а права – на північ. Величезна завіса розірвалася навпіл. На завісі були кольорові зображення, астрономічні сфери та різні символічні фігури, а також зображення мідного змія на хресті. Великий камінь відділився від стіни біля молитовного місця старця Симеона, перед входом у святиню, склепіння молільні знизались. В інших частинах храму стряслася земля, впали двері, колони зруйнувались.

У святині з’явився великий первосвященик Захарія, вбитий між храмом та вівтарем, і виголосив погрозову промову (то не був батько Івана Хрестителя, а інший Захарія, похований під хрестом). Привид первосвященика Захарії говорив про вбивство Захарії –

батька Предтечі Івана Хрестителя, про вбивство самого Івана Предтечі й насильницьку смерть пророків. Привид вийшов із зруйнованого землетрусом фундаменту храму, біля святині – місця поховання його і старця Симеона.

З'явилися також два сини благочестивого Симеона Праведного, одного з предків старця Симеона, і також грізно, з докорами говорили про вбивство пророків, про те, що традиційне принесення жертв повинно припинитися. Вони закликали всіх присутніх прийняти вчення Розіп'ятого.

Пророк Єремія з'явився біля вівтаря й оголосив, що попереднє жертвопринесення закінчилось і замінюється новим. Первосвященики всіляко заперечували і приховували з'яву привидів їм та решті священнослужителів, під загрозою найсуворіших покарань вони заборонили розповідати про це людям. А ці чудові з'яви супроводжувались новими, не менш дивними!

Другі двері святині відкрились самі по собі, і почувся гучний голос: "Геть звідси!" Я побачила, що Ангели Господні залишили храм; тоді ж Никодим та Йосиф Ариматейський з друзями пішли з храму. Вівтар був зруйнований, кадильниця перекинулась. Розбились дощечки зі Святим Писанням, а самі згортки Писань і пергаменти перемішались!

Сум'яття досягло свого апогею. Закони часу, порядок та час богослужінь, – усе було втрачено. Мертві безперервно з'являлись у святині, а деякі привиди – у галереях та потайних місцях храму. Із загрозливими промовами вони звернулися до людей. Потім, прислухавшись до Ангелів, мертві повернулись до своїх гробниць. Кафедра учителів у притворі була перекинута.

Більшість з тих тридцяти фарисеїв, яких послали на Голготу останніми, тепер повернулись у храм серед загального сум'яття. Біля підніжжя Господнього Хреста дехто з них навернувся. Незвичайні явища, свідками яких їм довелося бути, приголомшили їх. Вони звернулись до Каяфи та Анни з гіркими та повними відчаю наріканнями, а потім залишили храм.

Анна, найжорстокіший з усіх ворогів Спасителя, що керував боротьбою проти Нього і підбурював Його обвинувачів, був переляканий, він кидався в найбезлюдніші місця храму, бігав з кутка в куток, наче шукав, де б заховатись. Я бачила Анну і декотрих його прибічників в якомусь затишному приміщенні храму, вони були у відчаї. Каяфа даремно намагався підбадьорити Анну: страх від з'яви мерців наче паралізував його. Каяфа, хоч і занепокоєний та внутрішньо знічений, був настільки знавіснілий, опанований дияволом пихи, що зумів не виявити свого стану. З крижаним спокоєм він протиставив свою гордість, жорстокість, ненависть усім загрозливим знаменням Неба і своєму затаєному відчаю.

Коли принесення в жертву стало неможливим, Каяфа наказав тримати в таємниці всі події, явища, з'яви, які відбувалися в храмі. Він повторював сам і наказував священикам говорити, що вияви гніву Божого були на прибічників Галилеянина: вони з'явилися до храму без попереднього очищення. Він говорив, що лише вороги Закону, який Ісус намагався відмінити, могли викликати збентеження в храмі. Винен в усьому Той, Хто під час Своєї смерті, як і за життя, порушив спокій святого місця. Такими розмовами Каяфі вдалося заспокоїти одних і залякати інших. Але хвилювання не влягалося.

Святкування було припинено і відкладено до тих пір, поки храм буде повністю очищений. Багато ягнят не було заколено на свято Пасхи. Люди покидали храм.

Усі знали, що гробниця первосвященика Захарії біля стіни храму відкрилася. Каміння впало зі стіни, сам Захарія вийшов зі своєї гробниці (але він не повернувся туди, і я не знаю, куди він подів свою смертну оболонку після своєї з'яви; сини Симеона Праведного повернулись у своє підземелля під горою храму саме тоді, коли Тіло Господа клали у гріб).

Під час цих похмурих подій у храмі не менші сум'яття та жах панували в багатьох місцях Єрусалима. О третій годині багато могил, особливо в садах північно-західної частини міста, відкрились. У деяких могилах лежали тіла, покриті пеленами, в інших – лише кістки і напівзотлілі тканини. З деяких могил нестерпно смерділо.

У палаці Каяфи були поруйновані східці, на яких стояв Спаситель, де Його віддали на поталу. Не збереглося і те місце, де апостол Петро мав нещастя відректися від свого Учителя. Румовище тут було таким великим, що увійти до палацу можна було лише через другий вхід. Великий первосвященик, один з предків Симеона Богоприємця, в присутності кількох членів синадріону, з'явився тут, засуджуючи нечистивий суд, що відбувся на цьому місці. Ті, хто минулої ночі допоміг апостолам Іванові та Петрові увійти до палацу, тепер на вернулись до Бога і пішли до учнів Спасителя, що переховувались у безлюдних місцях долини.

У палаці Пилата підземний поштовх стався в тому місці, де Спаситель стояв перед народом. Камінь, на якому Він стояв, розлетівся в друзки. А на сусідньому подвір'ї задвигтіла земля на тому місці, де були поховані вбиті Іродом після Різдва Христового немовлята.

У багатьох місцях міста були пошкоджені будинки та стіни. Але жоден будинок не завалився.

Римський правитель не міг отямитись і не знав, які розпорядження давати. Земля двигтіла під його палацом! Пилат бігав з однієї кімнати в іншу, переходив з одного приміщення в інше. Мертві з'явилися у його будинку і дорікали йому за несправедливий суд! Пилат думав, що то були боги та духи страченого пророка. Він заховався в найпотаємнішій частині свого палацу і почав приносити жертви своїм богам, даючи їм обітницю, щоб вони умилювали богів Галилеянина. Ірод майже збожеволів від жаху і звелів зачинити всі двері свого палацу.

Понад сто мерців різних часів покинули свої гробниці, з'явилися в Єрусалимі та його околицях. Вони з'явилися у різних місцях міста і звертались до людей, дорікаючи їм за смерть Спасителя.

Щоправда, більшість гробниць була в околицях міста, але чимало їх було і в новій частині Єрусалима, в садах між Наріжною та Голготською брамами. Були гробниці й біля храму, забуті та покинуті. Не всі піднялись, коли могили розверзлись, а лише ті, чиї душі були послані Господом з пекла. Привиди вставали з могили і нечутно блукали вулицями. Заходили до осель своїх нащадків і в справедливому гніві дорікали їм, що вони були причетні до страждань Спасителя! Переважно вони ходили парами: під їхнім довгим вбранням не було видно ніг. Здавалось, що вони ковзали, ледь торкаючись землі. Дехто – з оголеними руками, в інших руки були прикриті одягом, їхні голови були обмотані покривалами, обличчя – смертельно бліді. Звуки їхніх голосів жорсткі та дивні, їхня присутність відчувалася лише в звуках їхніх голосів; так, наче вони самі були голосами, їхні покривала відрізнялись залежно від віку померлого та часу, коли він жив на землі. Вони зупинялися там, де лунала сурма й оголошувався вирок Спасителю перед тим, як Його повели на Голготу. Привиди віддавали хвалу Господу, віщуючи небесну кару Його вбивцям. Коли вони з'являлись, люди зупинялись і в заціпенінні слухали їх, а потім утікали при найменшому порухові й ховалися в найпотаємніших місцях своїх осель. Жахиття панувало в місті! Біля четвертої години мерці повернулися до своїх гробниць. Багато хто мав з'явитися ще після Воскресіння Спасителя.

Жертвопринесення в храмі припинилося, і серед загального сум'яття лише в деяких будинках перед вечерею споживали Пасхальне ягня.

Тоді ж Еммеріх бачила в інших місцях Святої Землі та у віддалених країнах чудесні з'яви, але про це мова пізніше.

Розділ 2

Знімання Господа з Хреста

Щойно вляглося хвилювання в місті, як до Пилата звернулися з набридливими заявами та проханнями. Вранці синедріон ухвалив прохання до Пилата наказати перебити гомілки розп'ятим і зняти їх з хрестів, щоб тіла не залишались на хрестах у суботу. Пилат виконав прохання синедріону і направив катів на місце страти. Тоді ж я бачила, як Йосиф з Ариматеї вирушив до Пилата. Йосифа сповістили про смерть Спасителя, і вони з Никодимом вирішили покласти Тіло Господа до нової гробниці, що була в саду, неподалік від Лобного місця, і належала Йосифові з Ариматеї.

Мені здається, я бачила Йосифа перед тим, як він мав іти до Пилата, бачила, як, за його наказом, кілька слуг чистили гробницю і готували місце для поховання за цей час. Никодим придбав плащаницю та пахощі та чекав Йосифа.

Йосиф застав Пилата в сум'ятті. Не вдаючись до жодних пояснень, він попросив дозволу зняти з Хреста Тіло Ісуса, щоб покласти в Гріб у своєму володінні. Пилата здивувало, що такий шанований в Єрусалимі чоловік, як про ласку, просить Тіло Того, Кого він, Пилат, віддав на ганебну смерть. Прохання Йосифа нагадало йому, що він засудив безвинного, і защеміла від туги душа його. Але він приховав свої почуття і з подивом запитав: "Хіба Ісус уже помер?" – хоч щойно вирядив своїх воїнів виявити останню ласку страченим, перебивши їм гомілки. Пилат звелів покликати Авенадара. Той якраз вернувся з печер, де переховувались учні Спасителя. Пилат запитав його, чи справді Цар Юдейський помер. Авенадар розповів йому про смерть Спасителя, Його останні слова і останній вигук, з яким Він віддав Свою Душу Отцю Небесному! Розповів про землетрус і про те, як тріснула скеля Голготи. Пилат, здавалося, був здивований лише тим, що Ісус помер, адже розп'яті живуть значно довше. Це все, що він сказав, хоч у душі був дуже схвилюваний явищами, які супроводжували смерть Спасителя. Можливо, щоб загладити свою жорстокість, він відразу ж видав Йосифові папір (наказ), в якому дозволяв видати йому Тіло Царя Юдейського, зняти з Хреста і негайно поховати.

Пилат зрадив, що була нагода вчинити наперекір старійшинам та первосвященикам, які хотіли, щоб Ісус Христос був похований ганебно серед розбійників. Він послав одного зі своїх воїнів на Голготу для виконання наказу. Можливо, це було доручено Авенадару, бо Еммеріх бачила, що він був присутнім, коли знімали Спасителя з Хреста. Йосиф з Ариматеї відразу залишив палац Пилата і пішов до Никодима. Той чекав на нього в будинку якоїсь богобоязної жінки, яка жила на головній вулиці біля того місця, де Спасителю довелося витерпіти стільки образ на початку Своєї Хресної Дороги. Никодим купив у цієї жінки багато пахощів та духмяних трав для поховання. Інші пахощі, якими вона не торгувала, а також плащаницю для поховання він купив в іншому місці. Усе це він запакував у великий згорток. Йосиф купив у крамниці прекрасну широку плащаницю з тонкої вовни, що мала шість лотків у довжину. Слуги Йосифа взяли з собою драбини, молотки, дошки, посуд з водою, мидниці, губки – все необхідне для зняття тіла з Хреста. Багато з цих предметів вони поклали на закриті ноші, подібні до тих, на яких учні Івана Хрестителя несли його тіло.

На Голготі панувала тиша, яку деколи пронизували вигуки болю та страждання. Опановані жахом люди поступово розійшлися. Пречиста Богоматір, улюблений учень, Марія Магдалина, Марія Клеопова та Саломея продовжували стояти біля Хреста. Вони

плакали. Голови та плечі мали загорнені покривалами. Кілька воїнів сиділо на землі, поклавши біля себе списи, і перемовлялись з друзями, що стояли неподалік. Кассій на коні переїжджав з місця на місце. Хмари вкрили небо, скорбота заповонила всю природу. В цей час на Голготу прийшло шість катів з драбинами, факелами, мотузками, важкими залізними трикутними палицями для роздроблення ніг розіп'ятим.

Коли кати підійшли до Хреста, друзі Спасителя відійшли вбік. Пресвята Богоматір тремтіла, боячись ще й наруги над Тілом Її Божественного Сина. І, здавалось, Її побоювання не були марними. Підійшовши до Хреста і піднявшись до Тіла Господа, кати засумнівалися, що Він дійсно помер, але, помацавши Тіло, переконались, що Воно вже заохололо. Зваживши на прохання Божої Матері, Іван підійшов до них і сказав кілька слів, після чого вони відійшли від Хреста. Потім приставили драбини до хрестів розбійників. З обох боків два кати трикутними палицями перебили розбійникам руки вище та нижче ліктів. Третій кат у той час перебив їм ноги вище та нижче колін. Дісмас страшенно кричав. І, щоб припинити це, кати тричі сильно вдарили його по голові. Дісмас, застогнавши, відразу ж помер і був першим, хто побачив свого Визволителя на тому світі! Потім кати обрізали мотузки, що утримували тіла розбійників, щоб ті впали на землю. Вони потягли їхні тіла в долину між Голготою та міською стіною, де й поховали.

Здавалося, кати сумнівались у смерті Христа. Друзі Спасителя – свідки того, що відбувалось, жажнули від думки, що вони повернуться до Його Хреста. Але раптом на Кассія найшло якесь священне натхнення. Він завжди відрізнявся особливою жвавістю та енергією, товариші ж часто глузували з нього, бо він мав поганий зір та був косоокий. Кассій бачив нелюдську жорстокість катів, бачив скорботу святих жінок. І його душу осяяла думка вчинити щось надзвичайне. Саме цей учинок мав бути здійсненням пророцтва. Кассій висунув свій спис (він складався з кількох частин), закріпив вістря і скерував свого коня у вузький простір перед Хрестом Спасителя.

Я бачила, як йому довелося обережно тримати коня біля самої прірви, що утворилась під час землетрусу, Кассій стояв справа від Хреста Спасителя, між Його Хрестом і хрестом розбійника. Він устроїв свій спис з такою силою в правий бік Христа, що його вістря ввійшло в Серце Спасителя. Коли Кассій витягнув спис з рани, з неї ринули кров та вода і змочили його обличчя, наче струменем благодатного спасіння! Вражений раптовим та несподіваним осяянням згори, Кассій зіскочив зі свого коня і, б'ючи себе в груди, голосно визнав свою віру в Спасителя. Пресвята Богоматір та святі жінки, які безперервно дивились на Тіло Господа, із занепокоєнням слідкували за рухами римського легіонера. Коли спис пронизав Святе Тіло і Найсвятіше Серце Спасителя, жінки вигуками скорботи кинулись до Хреста! Пресвята Діва Марія впала на руки Своїх подруг, наче залізо пронизало Її Серце! Кассій навколішки голосно прославляв Ім'я Господнє і дякував Богові за двічі отриману ласку та благодать, адже його тілесні очі зіцілились одночасно з очима його душі.

Кров Спасителя, стікаючи по Хресту, заповнювала заглиблення в скелі. Пресвята Богоматір, святі жінки та Кассій, глибоко схвильовані, з розчуленням та благоговінням збирали дорогоцінну Кров у посудини, а також збирали пеленами цю Кров до останньої краплі!

Кассій зовсім змінився. Його очі вже не косили, зір зміцнів, ще дивовижніші зміни сталися в його душі! Він став іншою людиною – скромним та простим.

Кассій при хрещенні отримав ім'я Лонгин і проповідував Євангеліє як диякон. Він завжди носив з собою пелену з кількома краплями засохлої дорогоцінної Крові Спасителя. Цю реліквію знайшли в його могилі в італійському місті – здається, в Мантуї.

Воїни, що були свідками чуда, яке сталося з Кассієм, кинулись на коліна, б'ючи себе в груди і визнаючи Ім'я Господнє. Кров та вода продовжували стікати з відкритої Рани вздовж Хреста в заглиблення скелі. Пресвята Діва Марія і Марія Магдалина, збираючи дорогоцінну Кров Спасителя, плакали. Кати отримали від Пилата наказ не чіпати Тіло Спасителя, яке віддали Йосифові з Ариматеї, і пішли геть. Усе це відбувалось біля четвертої години дня.

У цей час Йосиф Ариматейський та Никодим готувались до поховання Спасителя. Святі жінки дізнались від слуг Йосифа Ариматейського, які наводили лад у гробниці, що Пилат дозволив зняти і взяти Тіло Господа та покласти Його в нову гробницю, де ще ніхто не був похований. Вони пішли на Сіонську гору, щоб трохи відпочити і взяти все необхідне для поховання.

Пресвята Богоматір мала невеличке приміщення в прибудовах Сіонської Світлиці. Святі жінки увійшли в місто не через найближчу, а через південну браму, що вела до Вифлеєма. Найближча брама була зачинена й на вимогу фарисеїв, які боялись заворушень, охоронялась воїнами.

Коли біля Хреста не залишилось нікого, окрім воїнів, я побачила п'ятьох чоловіків, що прийшли з Витанії долиною. Вони підійшли до місця страти і дивились на Хрест Спасителя кілька хвилин. Потім зникли. Мені здається, що це були учні Спасителя.

Тричі я бачила Никодима та Йосифа з Ариматеї неподалік від Хреста. Вони розмовляли і були стурбованими. Вперше я побачила їх, коли жорстоко розпинали Спасителя. Вони підходили до воїнів і хотіли у них купити вбрання Господа. Вдруге – коли вони підійшли подивитись, чи люди розходяться з місця страти, а потім пішли разом до гробниці, щоб приготувати її. Потім вони знову повернулись до Хреста й оглянули все навколо, мовби прикидаючи, що треба приготувати.

Після цього вони повернулись до міста, взявши на себе всі турботи про поховання, а їхні слуги приносили все необхідне для цього. Я побачила дві драбини, щоб зняти з Хреста Тіло Сина Людського. Ці драбини були в стайні біля величезного будинку Никодима. Вони були зроблені з міцних жердин, в які були вмонтовані, як щаблі, дуже міцні кавалки дерева. На цих драбинах я бачила гаки, які за бажанням можна було піднімати чи опускати. Цими гаками прикріплювали драбини, а також на них підвішували потрібні для роботи інструменти.

Слуги Никодима та Йосифа Ариматейського принесли на ношах посудини, мидниці, губки та різні інструменти. В закритому ліхтарі у них був також вогонь. Слуги пішли попереду своїх господарів і прийшли на Голготу через іншу браму (здається, Вифлеємську). Коли вони приходили повз той будинок, де перебували Пресвята Богоматір, апостол Іван та святі жінки, ті приєднались до слуг, але йшли за ними на деякій віддалі.

Святих жінок було п'ятеро, декотрі під покривалами несли згортки з полотнищами та пеленами. Єрусалимські жінки, коли їм доводилось виходити ввечері чи здійснювати якийсь релігійний обряд, замотувались у дуже довге та широке покривало. Це покривало тягнулося від однієї руки до іншої, а потім накривало всю голову. Так виглядало їхнє жалобне вбрання. Никодим та Йосиф з Ариматеї також були в жалобному одязі: рукави, картузи і широкі пояси були чорними, їхні плащі, що покривали голови, були темними, довгими і широкими. Всі предмети, які вони несли, були заховані під плащами.

Глибока тиша панувала на вулицях. Страх змушував мешканців залишатись у своїх будинках. Більшість благали Бога простити їм їхню лютість та жорстокість. Лише декотрі споживали пасху.

Коли Никодим та Йосиф Ариматейський підійшли до брами – вона була зачинена: прилеглі до неї вулиці та стіни охоронялись воїнами. Це були воїни, які на вимогу фарисеїв з'явилися тут біля другої години для попередження бунту. Йосиф показав їм папір з

дозволом від Пилата, і вони зробили чергову спробу відчинити браму, але безрезультатно. Вони думали, що під час землетрусу земля піднялася і настільки притиснула браму, що їм не вдасться відчинити. Кати, що повертались з місця страти після того, як перебили гомілки двом розбійникам, змушені були завернути та пройти через іншу браму. Але коли Никодим та Йосиф спробували відчинити браму, вона легко піддалася – на велике здивування присутніх!

Небо було ще темним та захмареним, коли вони прийшли на Голготу, де вже були слуги та святі жінки, які плакали, сидючи на землі біля підніжжя Хреста. Тут вони побачили й Касія, і ще кількох воїнів, які на вернулися до Бога і тримались на віддалі з пошани до святині. Йосиф Ариматейський та Никодим розповіли Пресвятій Марії про все, що вони залагодили у Великій Раді синадріону і як їм вдалося оберегти Тіло Ісуса від ганебного поховання. Від святих жінок вони дізнались, як було важко перешкодити катам перебити Йому гомілки. І ось, незважаючи на злу людську волю, жодна кістка Спасителя не була переламана, згідно з пророцтвом Святого Письма! Святі жінки розповіли, як Касій пробив своїм списом Серце Господа! В цей час прийшов Авенадар, і всі вони з почуттям глибокого благоговіння та великої скорботи приступили до останнього зобов'язання тієї любові, яку вони ще могли виявити своєму Учителю та Визволителю роду людського. Пресвята Богоматір та Марія Магдалина сиділи біля підніжжя Хреста справа, між Хрестом Спасителя та хрестом Дісмаса. Решта жінок готували пахощі, полотна, воду, чаші, губки. Касій присунувся до Авенадара і розповів йому про подвійне чудо, що трапилось з ним. Усі свідки цієї великої драми були зворушені та вражені, але почуття, що наповнювали їхні душі, не виливалось у слова. Сповнені любові, вони мовчали. Лише зрідка якесь слово чи зітхання глибокого душевного болю переривали їхні приготування. Особливо важко було Магдаліні: здавалось, вона не бачила і не відчувала нічого, що діялось навколо неї! Никодим та Йосиф з Ариматеї приставили драбини ззаду Хреста і вилізли на них, тримаючи велике полотно, до якого в трьох місцях були прив'язані широкі ремені. Вони прив'язали Тіло Спасителя до стовбура Хреста біля рамен та під коліньми і прикріпили руки Спасителя до перекладин Хреста. Потім вони почали бити по цвяхах, щоб ті вийшли з деревини. Рани на руках були широкими, ремені, які підтримували руки, не давали їм налягати на цвяхи. Удари молотка недовго розхитували Святе Тіло Господа.

Йосиф витягнув цвях з лівої руки і повільно опустив руку вздовж Тіла з перев'язом. Те саме зробив Никодим з правою рукою: дбайливо та обережно він випростав голову Господа, схилену на ліве плече, прикріпив до Хреста, потім витягнув цвях з правої руки й обережно опустив її вздовж Тіла. В цей час Авенадар не без зусиль витягнув великий цвях, що пробив обидві ноги Небесного Учителя. Касій благоговійно підняв усі три цвяхи з землі і передав їх Пресвятій Діві Марії. Потім Йосиф та Никодим приставили драбини спереду Хреста, майже поряд з Тілом Господа, і відв'язали дві інші перев'язки (ремені). Пресвяте Тіло Господа, вже не підтримуване, відділилось від Хреста і Його повільно спустили до Авенадара, який стояв на ослоні й прийняв Тіло в свої руки нижче колін, тоді як Йосиф та Никодим, тримаючи в своїх обіймах Найсвятіше Тіло, як підтримують пораненого друга, боячись завдати Йому нових страждань, турботливо та повільно спускались по щаблях драбини. Так зняли Тіло Господа з Хреста.

Йосиф Ариматейський та Никодим зробили все, щоб не завдати Священному Тілу Спасителя нової шкоди. В їхніх діях була любов та благоговіння, які вони відчували до Найсвятішого зі святих за Його життя. Тож під час кожного зайвого руху, коли знімали Тіло Господа з Хреста, вони простягали до Неба руки зі стогоном та плачем. Усі присутні дивились на Хрест. По-різному вони виявляли свою скорботу та любов до Нього! Усі

мовчали. Навіть слуги, охоплені підсвідомим благоговінням, розмовляли пошепки і лише тоді, коли це було вкрай необхідно.

Удари молотка розривали Серце Богоматері, Марії Магдалини і всіх люблячих та присутніх під час розп'яття Спасителя. Їм здавалося, що вони знову чують жалібний стогін безвинної Божественної Жертви. Але Його вуста вже не відкривались. Його мовчання свідчило, що Його вже немає з ними, і пронизувало їхня серця скорботою. Йосиф та Никодим загорнули Його Найсвятіше Тіло від колін до стегон у пелену й опустили в розпростерті обійми Пресвятої Діви Марії, яка прийняла Його зі скорботою та великою любов'ю. Пресвята Богородиця сиділа на покривалі, розстеленому на землі, Її плечі злегка спирались на подушку, яку зробили зі згорнутих плащів, щоб Її втомлене стражданнями тіло хоч трохи відпочило і підкріпилось, коли Вона буде зайнята останніми скорботними турботами про Тіло Свого Сина. Голова Спасителя лежала на Її колінах, Тіло Його було розпростерте на пелені, яку розстелили для цього.

Хто може описати Любов та Скорботу, що сповнювали Серце Пречистої?! Вона тримала на руках Свого улюбленого Божественного Сина, якому протягом багатьох довгих годин Його мук не могла виявити Свою Любов. З надзвичайним сумом Вона розглядала Рани Його Найсвятішого Тіла і не могла відірвати очей від улюбленого Сина. Вона дивилася на Його страшні Рани, поцілунками вкривала Його закривавлені щоки, а Марія Магдалина не відривала вуст від ніг Спасителя.

Чоловіки пішли на південно-західну частину Голготи, в невелике заглиблення в скелі, де мали намащувати Тіло пахощами і приготувати все необхідне для цього. Кассій і воїни, що повернулись до Господа, поводили себе шанобливо і трималися на віддалі в благоговійній мовчанці. Воїни, які не повернулись на поклик благодаті, повернулись до міста; а ті, що залишились, організували варту навколо Спасителя, щоб не було безладу, коли Його востаннє вшановуватимуть ті, хто зі співчуттям та упокоренням пропонували свої послуги, коли треба було чоловічих рук. Святі жінки не залишились без діла. Вони передавали Пресвятій Богородиці необхідні предмети: посудини, губки, пелени, пахощі. Коли їхні послуги були вже непотрібними, вони мовчки та шанобливо стояли неподалік від Хреста. Серед них я впізнала Марію Клеопову, Саломею, Вероніку, Марію Хелі. Магдалина не могла себе змусити хоч на мить відійти від Тіла Спасителя. Апостол Іван не відходив від Пречистої Діви Марії. Він був наче посередником між чоловіками та жінками: ходив від одних до інших, робив і тут, і там різні послуги. Жінки приготували все необхідне. Вони мали з собою міхи з водою, яку виливали, натискаючи на нижню частину. Неподалік розклали вогнище, щоб нагріти ту воду й обмити Тіло Спасителя. Жінки передавали Пресвятій Богородиці та Магдалині посудини з водою, а потім витискали в мидниці губки, якими користувались. У Своїх стражданнях Богоматір зберігала шляхетну мужність.

1830 року в Страсну П'ятницю сестра Еммеріх переповідала свої видіння. Вона змальовувала зняття Спасителя з Хреста. І раптом втратила свідомість. Отямившись, промовила: "Коли я дивилась на Пречисте Тіло Господа, яке лежало на руках Пресвятої Діви Марії, я сказала собі: "Боже Мій, яка мужність! Вона повністю володіє Собою, навіть не втрачає свідомості!" І тут же мій провідник (мабуть, Ангел-хоронитель) дорікнув мені, що я дивувалась і спостерігала, а не співчувала Їй: "Відчуй те, що Вона відчуває!" І відразу жахливий біль, наче меч, пронизав моє серце з обох боків! Я думала, що помираю. Ще довго після цього сестра Еммеріх відчувала цей нестерпний біль скорботи.

Матір Господа не могла дозволити, щоб Тіло Її Улюбленого Сина поховали з брудом та кров'ю. Вона перемогла Свої жахливі страждання з дивною силою і з надзвичайною любов'ю почала обмивати Його незліченні Рани. З надзвичайною обережністю Вона зняла

терновий вінок з Голови Спасителя, розрізавши його ззаду – боялась, щоб терня, застромлене в Голову Господа, не роз'ятрило присохлих Ран. Тому Богоматір ретельно витягнула одну за одною колючки. Вінок зняли і поклали біля цвяхів. За допомогою круглих обценьків Богоматір витягнула залишки колючок з Голови Спасителя. (Ці щипці нагадували Еммеріх знаряддя, яке мала Юдит, коли вбивала Олоферна). З сумом Вона показувала їх Своїм друзям, які поклали їх поряд з вінком. Деякі з цих колючок зберігалися в Церкві, як реліквії. Вкрите Ранами, закривавлене Обличчя Спасителя неможливо було впізнати. І волосся, і борода – все злиплося від Крові.

Спочатку Пресвята Діва обмила Обличчя та Голову Спасителя: змоченими губками Вона знімала Кров, що склеїла Його волосся. Намотаним на пальці полотном Вона вибрала Кров, що заповнила Рани на Голові, очах, ніздрях та вухах. Потім обмила напіввідкриті вуста Спасителя, Його язик, губи та зуби. Пресвята Богородиця розділила на три частини рештки волосся, що залишилося на Голові Спасителя: по одному пасмові спадало з боків, третє було ззаду.

Матір Божа розібрала волосся на скронях і заховала його за вуха. Голова Спасителя була обмита. Пресвята Богородиця поцілувала Його Святі щоки і накрила Його Обличчя полотном. Вона почала обмивати Його плечі, груди, спину, руки – геть пошматовані. Пресвята Діва бачила, як жахливо спотворила все Тіло Її Улюбленого Божественного Сина лють та жорстокість катів. Усі кістки грудей були поламані. Праве плече, на якому Спаситель ніс Хрест, було суцільною Ранною. Уся верхня частина Тіла була вкрита жахливими рубцями від мотузок та ударів бичів. Зліва на грудях була невелика Ранка від вістря списа, що пройшло наскрізь. На правому боці була широка Рана від удару списа, що пронизав Серце Господа наскрізь (з одного боку на другий). Пресвята Богородиця обмила всі ці Рани. Магдалина навколішках допомагала їй, постійно припадаючи до ніг Спасителя, обмиваючи їх слізьми і обтираючи своїм волоссям.

Голова Спасителя, Його груди, плечі та руки були вже обмиті. Пресвяте Тіло Спасителя було смертельно блідим, і в місцях ударів покриті синцями і червоними плямами там, де була здерта шкіра. Воно й досі спочивало на руках Богоматері, яка покривала обмиту частину Тіла великою пеленою і приступала до обмашування Священного Тіла. Святі жінки тримали перед Нею невелику посудину, з якої Богоматір двома пальцями правої руки брала дорогоцінне миро і змащувала ним Рани Спасителя. Божа Матір змастила Його волосся. Я бачила, як Вона Своєю лівою рукою взяла одну за другою Його руки і з благоговінням цілувала їх! Цей же бальзам Богоматір уклала в широкі Рани рук, вуха, ніздрі, Рану в боці. Марія Магдалина змастила ноги Спасителя, а потім ще довго зрошувала їх Своїми слізьми і не могла відірвати їх від Своїх вуст. Воду, якою обмивали, не вилили, а витиснули губками в міхи, де її ретельно зберігали. Криниця, в якій брали воду, була неподалік – виднілася з саду Йосифа Ариматейського.

Після того, як Пресвята Богоматір поклала бальзам на всі Рани Свого Божественного Сина, Вона спеленала стрічками Його Голову, і, перш ніж накрити її, прикрила Його очі Своєю рукою. Закрила і вуста Його. Відтак ще довго Пресвята Діва тримала Святе Тіло в Своїх обіймах і плачучи припадала Своїм обличчям до Обличчя Господа! Магдалина продовжувала цілувати ноги та ступні Христа.

Розділ 3

Покладення в Гріб

Усе вже злагодили для поховання! Іван підійшов до Пресвятої Діви Марії та попросив її відійти від Тіла Господа, щоб встигнути покласти Його в Гріб, адже наближалась субота. Пресвята Діва ще безліч разів цілувала Улюблене Тіло і прощалась з Ним. Йосиф та Никодим віднесли Тіло Господа разом з великою пеленою, на якій Воно лежало, на те місце, де мали закінчити помащення. Пресвята Богородиця, яка знайшла хоч якусь утіху в материнських турботах про Тіло Господа, тепер безсило впала на руки Своїх подруг. Марія Магдалина простягнула у відчаї руки та якийсь час ішла за Йосифом та Никодимом, наче хотіла втримати улюбленого свого Господа. Потім повернулась до Пресвятої Богородиці.

Йосиф Ариматейський та Никодим перенесли Тіло Господа в заглиблення Голготської гори, де був прекрасний, гладенький й зручний для намащення камінь. На землі розстелили велику пелену, подібну на ту, яку вивішують у Церкві перед Великим постом, а поряд – велике покривало. Пелена була особлива, просякнута воском, щоб під час обмивання могла стікати вода. Тіло Божественного Учителя поклали на першу пелену, а покривало тримали розпростертим над Ним. Никодим та Йосиф навколішки під цим покривалом розв'язали пелену, якою були обгорнуті стегна Господа. Коли Його знімали з Хреста, зняли пояс, який приніс Спасителю Йонабад. Потім під тим же розпростертим над Тілом Господа покривалом обмили нижню частину Тіла. Піднявши на полотні, підкладеному під стегна та коліна, благоговійно обмили Господа, не повертаючи Його. Так вони обмивали Тіло губкою до тих пір, поки вода не стала прозорою і чистою. Тоді вилили на Тіло пахощі й з благоговійною обережністю почали розпростовувати Його, бо ноги в колінах були й досі зігнутими, як у хвилину Його Смерті. Потім вони обгорнули Тіло новою пеленою, поклавши на неї оберемки запашних рослин, подібні на шафран. Посипали запашним порошком, який Никодим приніс в особливій скриньці. Відтак обтулили запашними травами ноги Господа, вклали запашний бальзам у Його Рани і обгорнули Його ноги смужками тканини. Після цього апостол Іван пішов за Пресвятою Дівою та святими жінками. Пресвята Богородиця, впавши на коліна перед Тілом Господа, поклала під Його Голову тонке полотно, яке отримала від Клавдії Прокули і несла під Своїм покривалом на шії. Потім з допомогою святих жінок Пресвята Діва Марія заповнила духмяними травами місце між Головою та плечами Спасителя й обгорнула Своїм покривалом Його Голову та плечі. Марія Магдалина вилила пляшечку бальзаму на Рану в боці від списа, а святі жінки обклали запашними травами впадини навколо Тіла, схрестили на грудях Його задубілі руки і спеленали Його великим полотном, як немовля. Спочатку обгорнули Тіло під пахвами, потім злегка підняли Його й обгорнули все Тіло разом з Головою, наче утворюючи мумію. Тіло Господа поклали на Плащаницю, що мала шість ліктів у довжину: була куплена Йосифом. Розташували по діагоналі: нижній кут Плащаниці покривав Тіло від ніг до грудей; верхній кут спускався на Голову та плечі, а бічні частини покривали все Тіло. Плачучи, зібралися біля Тіла Спасителя. Прощалися з Ним і віддавали Йому останню шану навколішках. Вони побачили дивне явище: усе Тіло Спасителя зі всіма Ранами відбилось, позначилось червонястими обрисами на Плащаниці, яка покривала Його. Наче бажаючи віддячити їм за всі їхні ніжні турботи і хоч трішки утішити Своїх близьких в їхньому безмежному горі, Господь захотів залишити їм цей зворушливий спогад про Нього! Зі сльозами та стогоном вони цілували Святе Тіло Господа і з благоговінням доторкались до чудесного зображення на Плащаниці! Їхнє здивування та захоплення зросло, коли вони побачили, що смужки тканини, якими було обмотане Тіло Господа, не втратили Своєї білизни, а лише на верхньому покривалі був

відбиток Тіла Господа. На тій частині Плащаниці, де лежало Тіло Спасителя, Воно відбилось зі спини. Це подвійне зображення Тіла Господнього не було (як можна подумати) відбитком Крові, що витікала з Його Ран. Пахощі та смужки тканини, якими обмотали Тіло, не давали можливості Крові з'явитись назовні. Це було зображення, яке з'явилося чудесним способом, свідчення Самого Господа в Його Пресвятому, позбавленому життя Тілі.

“Я бачила багато подробиць, що стосувались історії цієї Плащаниці, – розповідала Еммеріх, – але розповісти про це ґрунтовно не можу. Друзі Спасителя зберегли цю Плащаницю після Воскресіння Господа, як й інші пелени, якими користувались під час Його поховання. Якось я бачила, як цю Плащаницю забрали у чоловіка, що заволодів нею, двічі вона була в руках у євреїв. Я бачила, як християни вшановували цю Плащаницю. Одного разу її вкинули у вогонь, але вона залишилась неушкодженою й опинилась у руках християнина, який був присутнім під час намагання спалити її. Було три чудесних відбитки, які отримали під час накладання святими цієї чудесної Плащаниці на звичайні пелени. (Оригінал частково зітлів). У з'явах, пов'язаних з Плащаницею, згадуються Турин, Франція, Папа св. Клементій та імператор Тиберій, який помер через п'ять років після розп'яття Господа”.

Після того, як вірні подякували Богові за послану їм несподівану втіху, чоловіки благоговійно поклали Святе Тіло на шкіряні ноші. Вони накрили Його темним покривалом, а в краї ніг повпихали палиці (Дивлячись на них, я згадала перенесення Ковчега Завіту). Попереду йшли Никодим та Йосиф з Ариматеї, позаду Іван та Авенадар несли на плечах дорогоцінну ношу. За ними йшли Пресвята Діва Марія, Її старша сестра Марія Хелі, Марія Магдалина та Марія Клеопова. Потім йшли жінки, які під час намащення пахощами трималися на віддалі від Тіла Господа: Вероніка, Іванна, Хуса, Марія Маркова, Саломея, дружина Заведея, Марія Саломея, Саломея з Єрусалима, Сусанна та Анна, небога Йосифа, що жила в Єрусалимі. Укінці процесії були Кассій та кілька воїнів. Інші жінки – Мароні з Наїну, Діна Самарянка, Мара і Суфанітянка – були в той час у Витанії в Марти та Лазаря. Двоє воїнів тримали в руках запалені смолоскипи, необхідні для спуску в гробницю. Протягом усього часу, коли вони йшли долиною, а це тривало сім хвилин, благочестиві учасники процесії співали тихим голосом псалми. Я зауважила, як з підвищення слідував очима за процесією Яків Старший, брат Івана. Коли процесія пройшла, він пішов, щоб, напевно, переказати іншим апостолам усе, що бачив.

Сад Йосифа Ариматейського неправильної, асиметричної форми. Він розташований перед гробницею і місцями вкритий газоном та оточений живоplotом. Ця загорожа біля входу замінена решіткою, частини якої скріплені залізними гаками. Біля входу у сад, а також біля святої гробниці ростуть кілька пальм. Більша частина дерев в саду була найкращих садових порід. Я бачила, як процесія на кілька хвилин зупинилась біля входу в парк і як витягнули з решітки кілька палиць.

Коли підійшли до гробу, зняли Найсвятіше Тіло Спасителя з нош і поклали на вузьку дошку, де навскоси лежало велике покривало. Никодим та Йосиф тримали обидва кінці дошки, а Іван та центуріон – кінці покривала. Гріб був новим, очищеним, прибраним слугами Никодима. Вони наповнили пахощами печеру; вона сяяла чистотою та була помальованою з боків. Камінь для покладання Тіла Померлого був ширший та вищий в узголів'ї, ніж у ногах, бо голова мала лежати вище за саме Тіло. Святі жінки сіли на ослін біля входу до Гробниці.

Йосиф та Никодим з друзями перенесли в печеру (Гріб) Тіло Спасителя і поклали Його на декілька хвилин на землю. Вони заповнили пахощами всі заглиблення в камені, на який мали покласти Тіло, і розстелили на ньому велику пелену, на яку поклали Тіло Господа і яка

Його повністю накрила. Пішли вони з гробниці лише тоді, коли слізьми та поцілунками виявили ще раз свою любов до Спасителя. Коли вони вийшли, Пресвята Діва ввійшла у Гробницю. Я бачила, як Вона сперлась на камінь, що на два лікті виступав над землею, обійняла Тіло Свого Сина, зрошуючи Його слізьми. Тепер була черга Магдалини. Вона нарвала в саду квіток та гілок, якими обклала все Тіло Того, Кого так любила. Потім обцілувала ноги Спасителя. Вона не могла стримати сліз і її голосіння розривали душу, їй нагадали, що час зачиняти Гробницю; вона вийшла і сіла на ослін біля подруг. Друзі Спасителя знову ввійшли і накрили Тіло Господа та все ложе червоним покривалом, і зачинили двері на засув.

Мені здається, що двері були з міді чи бронзи. Коли їх зачинили, я зауважила на них зображення хреста. (Невідомо, чи сестра Еммеріх хотіла сказати, що зображення хреста було на зовнішній стороні дверей чи друзі Спасителя зробили на дверях хрест із двох шматків дерева).

Великий камінь, яким потрібно було зачинити гробницю, мав форму гробу і був таким довгим, що чоловіки, якби на нього лягли, заледве його собою накрили б. Цей камінь був дуже важким і, щоб підтягнути його до Гробниці, довелося використати, як важелі, кілька палиць, узятих з решітки саду. Зовнішній вхід у печеру був зачинений плетеними дверима. Все робилося при світлі смолоскипів, бо в печері було дуже темно.

У той час, коли в Гріб покладали Тіло Господа, я бачила на Голготі біля входу в сад кілька чоловік. Це були, напевно, учні Спасителя. Звістка, отримана ними від Авенадара, змусила їх вийти зі сховища, але невдовзі вони повернулись назад.

Надходив суботній день. Никодим та Йосиф повернулись у місто через невелику браму, яка була біля саду, але через неї не пускали народ. Вони сказали Іванові, Пресвятій Діві, Марії Магдалині та іншим святим жінкам, які хотіли повернутись на Голготу помолитись, щоб двері цієї брами, а також двері в Світлицю залишились відчиненими. Марію Хелі відвели в місто мати Марка і декотрі жінки. Слуги Никодима повернулись на Голготу забрати залишені там речі. Воїни пішли до своїх друзів, які вартували браму біля Голготи. Кассій, не розлучаючись зі своїм списом, пішов до Пилата розповісти про все, що сталося. Він пообіцяв розповісти Пилатові й усе, що відбуватиметься, якщо той доручить йому, Кассію, очолити варту, яку юдеї просили поставити біля Гробниці. Пилат слухав Кассія не без потайного страху, але, вбачаючи в його переконаннях фанатизм, наказав Йому залишити спис за дверима.

Коли Пресвята Діва Марія і святі жінки повертались з Голготи, вони зустріли загін воїнів з факелами. Жінки відійшли, щоб дати їм пройти. Воїни йшли на Голготу, щоб зняти, напевно, хрести і встигнути закопати їх, поки настане субота. Пресвята Богородиця з супутницями продовжували шлях і ввійшли в місто через ту приватну браму, про яку їм сказали. Йосиф з Ариматеї та Никодим зустріли в місті Петра, Якова-Старшого та Якова-Молодшого. Усі вони були в розпачі. Особливо тужив Петро; плачучи, він обійняв своїх друзів і бив себе в груди, ридаючи та дорікаючи собі, що не був присутнім під час смерті Спасителя. Дякував друзям за все, зроблене ними для Спасителя, за гідне Його поховання. Никодим та Йосиф сказали їм, що для них відкриють двері Гробниці, якщо вони туди прийдуть. І троє апостолів пішли шукати решту. Тим часом Пресвята Богородиця та святі жінки підійшли до дверей будинку зі Світлицею. Вони постукали, і їх впустили. Услід за ними прийшли Авенадар, апостоли та декілька учнів. Святі жінки пішли в приміщення Божої Матері. Вони трохи поїли і знову почали гірко плакати. Чоловіки одягнули святкове вбрання і здійснювали обряди суботнього дня при світлі ламп. Вони споживали ягня у великій залі цього будинку, але без звичних обрядів: це не було Пасхальне ягня, адже вони,

учні Спасителя, споживали його з Ним напередодні. Невимовна скорбота наповнювала серця. Пресвята Богородиця та святі жінки також молились при світлі ламп.

Наближався вечір. З Витанії прийшли Лазар з Мартою, вдова Мароні з Наїн, Діна Самарянка і Марія Суфанітянка. Вони святкували суботу у Витанії, а потім прийшли сюди. Розмовляли про все, що відбулося на Голготі, і від цих розмов зростала туга друзів Спасителя.

Пізно ввечері Йосиф Ариматейський вийшов з приміщення Сіонської Світлиці разом з деякими учнями і святими жінками, що повертались додому. Сумно вони йшли вулицями Сіонськими, як раптом декілька воїнів вискочили із засідки судилища Каяфи, накинулись на Йосифа і схопили його, а ті, хто супроводжував його, втекли.

Я бачила, як ув'язнили доброго Йосифа у вежі біля судилища Каяфи, поруч з міськими валами. Каяфа доручив поганським воїнам, які не святкували суботу, арештувати Йосифа Ариматейського. Він хотів замучити Йосифа голодом у в'язниці і приховати, як той зник. У Велику Суботу Господь вивів Йосифа з ув'язнення.

Розділ 4

Після поховання

Йонабад – це той чоловік, який, скорившись раптовому небесному осяянню, залишив храм, щоб на Голготі захистити Спасителя від останньої ганьби. Він подав Спасителю пояс, щоб оповити оголені стегна. Лише після цього він повернувся до храму. Але обряд заколення Пасхального ягняти раптом порушила темрява, землетрус і з'ява мерців. Тоді він вийшов з храму і поквапився додому, бо його дружина та матір були хворі, а з ними залишились малолітні діти. По дорозі до Вифлеєма він відчув, що в його душі все змінилось. Вона наповнилась любов'ю, хоч раніше була байдужа і до Спасителя, і до Його чудес.

Як же він здивувався, коли на півдорозі від Єрусалима до Вифлеєма він побачив свою дружину та матір, що йшли йому назустріч. Вони були зовсім здорові. Він не повірив своїм очам, бо залишив їх у дуже поганому стані.

Я бачила, як жінки кинулись йому в обійми і почали розповідати, як вони чудесно зцілились. До їхнього будинку увійшла велична жінка, підійшла до ліжка і сказала: “Вставайте та йдіть назустріч Йонабаду. Він щойно здійснив великий подвиг любові!” І вони відчули себе зовсім здоровими: встали, щоб подякувати цій незвичайній Жінці та вшанувати Її. Але поки вони готувались Її пригостити, Вона зникла, будинок наповнився пахощами, а обидві жінки відчули себе ситими, хоч навіть не скуштували їжі. Вони відразу ж вирушили в дорогу, щоб виконати Її наказ.

“Але який подвиг любові здійснив ти?” – запитали вони. Плачучи, Йонабад розповів їм, як розпинали Спасителя. Він сказав, що Ісус, Син Марії та Йосифа, був справді Пророком, Месією, Святим Спасителем Ізраїля! Вони плакали і водночас дякували Небові за велику ласку, яку одержали в нагороду за те, що здійснив Йонабад. Він говорив про жажливі знамення, які з'явилися того дня на Небі та на землі, і вони повернулись додому в особливому піднесенні.

Коли дружина Йонабада розповідала йому про своє чудесне зцілення, я побачила його сама, ніби це все було намальоване. Хто була Та Жінка, що з'явилась перед нею? Мені здається, то була Пресвята Діва Марія. Я бачила, як Йонабад після того, як залагодив свої домашні справи, пішов і приєднався до учнів Спасителя. Коли Пресвята Діва в палкій молитві благала Бога, щоб позбавив Її Сина страшної ганьби, яку Йому готували Його вороги, я бачила, що її молитва була почута та виконана! Я поглянула на Йонабада і

побачила, що наче невидима сила змусила його залишити храм. Він біг містом через натовп людей і встиг допомогти Спасителеві. А потім, коли Пресвята Богородиця, вдячна Йонабадові за його співчуття, знову молилась, щоб виблагати благословення Боже Йонабадові та всьому його дому, я побачила здійснення Її молитви: Йонабада, раптом осяяного згори, який увірував у Спасителя, і його сім'ю, зцілену небесним видінням.

Часто буває, що особливі ласки посилаються нам у відповідь на наші молитви та молитви інших за нас. Ці особливі ласки нерідко передаються через Ангелів. Тому обдаровані спогляданням таємниць життя Спасителя та Богоматері кажуть так: “Біля Пресвятої Богородиці було стільки-то Ангелів, і Вона скерувала їх на ті чи інші справи”. Ці слова дивують лише тих, хто йде світськими дорогами життя. Для духовних споглядачів так само природно бачити Небесну Царицю в оточенні Ангелів, які служать їй, як і царів земних в оточенні їхніх слуг. Якщо дивитись на Бога, в простоті свого серця, як на Отця, то не здивуєшся, побачивши Його слуг навколо себе. Не вагаючись, доручаєш їм усі свої справи, що здійснюються на славу нашого Господа та Учителя. Часто, коли я за когось молюся, то наполегливо прошу свого Ангела-Охоронця, щоб він розшукав Ангела тієї людини, за яку я молюсь, і передав йому мої молитви. Мені здається, що я звертаюся з проханням до друга чи вірного слуги і бачу, як він іде й виконує доручення.

У дитинстві я була впевнена, що всі християни так роблять; коли ж дізналась, що більшість людей не бачить того, що бачу я, то не подумала, що я якась особлива, а згадала слова Учителя: “Блаженні, які не бачать, але вірують”. Ласки, що Господь посилає людині, з'являються їй таємними шляхами Господніми, якими Він веде людину! Переповнений таємною скорботою та невимовним стражданням, Йонабад відчув нездоланне бажання бігти на Голготу. Саме так людей, до яких доторкнулось Небо, спонукають Ангели зробити ту чи іншу справу. Й у випадку з Йонабадом можна думати, що Пресвята Богородиця з'явилась та сказала йому: “Піди на Голготу і позбав Мого Сина ганьби, яку Йому приготували Його вороги”. Так з'явилась Пресвята Діва в Йонабадовій родині, щоб віддячити йому, і зцілила дорогих йому людей.

Якось я бачила Пресвяту Богородицю, яка спиралась на колону. Це було в Іспанії, біля Сарагоси, і з'явилась Вона перед апостолом Яковом, який просив у Неї допомоги. Водночас я бачила Її в Ефесі, в Її кімнатці, де Вона молилась за апостола, який звертався до Неї. І з'явилась Вона перед ним, спираючись на колону, бо Він побачив у Ній підтримку – Колону, що утримувала Церкву на землі! І цей символ відповідав Її молитві про підтримку.

Далі сестра Еммеріх розповідає про назву гори “Голгота”, що означає “череп”. Походження цієї назви було показане їй у глибокому спогляданні. Ось що вона запам'ятала про це видіння від Адама до Спасителя!

Вона бачила Адама, вигнаного з раю, який оплакував своє падіння в гробі на Оливній горі в тому самому місці, де Христос плакав і страждав до кривавого поту. “Я бачила, що Єві було обіцяно народження Сіфа у Вифлеємському гроті. Саме там вона народила його. Потім я бачила околиці Єрусалима. Вони були наче вивернутими після потопу, чорні та скелясті. В глибині Голготи я побачила поховані тіла Адама та Єви. Одного черепа не було, він був глибоко під водою біля скелета, що належав не йому. Раніше я бачила останки Адама та Єви – їхні кістки Ной брав у ковчег, а патріархи після потопу передавали їх з покоління в покоління. Я бачила, як Ной та Авраам клали під час жертвоприношення ці кістки на вівтар, щоб нагадати Господу про обіцянку, яку дали прабатькам. Потім я бачила, як Яків дав частину цих кісток своєму синові Йосифу разом з різнобарвним вбранням. Йосиф завжди носив їх на грудях, як талісман, їх поклали з його мощами в ковчег, який ізраїльські діти винесли з Єгипту.

Потім я бачила Голготу за часів пророка Єлисея. Вона була оточена стінами, в ній було кілька печер, подібних на гробниці. І ось пророк Єлисей взяв у руки череп в одній з кам'яних гробниць. Хтось підійшов до нього і промовив (мені здається, це був Ангел): “Це – череп Адама”. Пророк хотів винести череп, та Ангел не дозволив, і пророк дав ім'я, яке залишилось донині. Я бачила, що Хрест Спасителя закопали якраз там, де лежав цей череп (Містично – це центр землі). З цього місця я наче бачила всю землю з усіма морями, горами, країнами.

Роздумуючи про слова Спасителя на Хресті: “Я весь буду спливати Кров'ю, “вичавлений”, як виноград, вичавлюваний уперше. Я повинен віддати всю Свою Кров до останньої краплі, щоб залишилась тільки шкіра! І на цьому місці вже не будуть вичавлювати соку для вина!”, Еммеріх мала ще одне видіння, яке стосувалось гори Голготи. Проминуло багато часу після потопу. Країна не була вже такою дикою та запущеною. На твердій землі зацвіли виноградники та пасовища. “І ось під вечір побачила я на цьому місці патріарха Йоафета. То був високий старець з довгою бородою, в шкіряному вбранні, в оточенні своєї великої родини та своїх отар. Жили вони в землянках, порослих травою, квітами та різними рослинами. Навколо я бачила грона винограду – його вичавлювали тут у присутності патріарха в кам'яних посудинах з великим гнітом.

Того дня випробовували спосіб вичавлювання з новим точилом, яке було подібне на хрест: вертикально вкопували стовбур дерева, видовбаний по всій довжині, й над ним підвішували мішок, повний винограду, з якого витікав сік, коли на нього тиснули. Важкий палець упирався в мішок і з обох боків стовбура, наче руки, були вмонтовані через отвори в стовбурі підпори, які вичавлювали виноград у мішку (ці “руки” можна було піднімати та опускати). Сік витікав зі стовбура через п'ять отворів у кам'яний жбан, звідки по берестяній трубі стікав у той самий лъох чи порожній колодязь, де був зачинений Спаситель напередодні розп'яття. Тоді, за Йоафета, це був резервуар, який утримували в порядку та чистоті.

Йоафет був дуже старим. Він з радістю дивився на нове пристосування. Було свято, і на кам'яному жертovníку закололи тварин, що були у винограднику.

З усіх, хто вийшов з поховань цього дня в Єрусалимі та його околицях (а було їх біля сотні) жоден не був кровно зв'язаний з родиною Божої Матері. Я бачила декого, хто піднявся з поховань в інших частинах Святої Землі: вони з'являлись перед своїми родичами і свідчили про справи Господа. Серед них я побачила Задоха, людину надзвичайно праведну. За життя він роздав своє майно вбогим і заснував в околицях Хеврона спільноту Євсеїв. Цей праведник жив за століття до приходу Христа. Його можна вважати одним з останніх пророків, які передбачили прихід Спасителя. Своє покликання він виконував надзвичайно ретельно. Він мав багато одкровень, спілкувався з предками Святої Родини. Я бачила, як він, вийшовши з гробу, йшов Хевронською країною. Він одним з перших піднявся з поховання. Потім його душа знову покинула тіло і приєдналась до тих обраних душ, які супроводжували Спасителя в Його урочистій процесії. Я також бачила, як померлі з'являлися перед учнями Спасителя і підбадьорювали їх! Незвичайні з'яви, що супроводжували смерть Спасителя в Єрусалимі, – землетрус, затемнення сонця – відбувались і в інших місцях Святої Землі, а також у значно віддаленіших місцевостях. Усі ці з'яви викликали жах та подив.

У ніч з П'ятниці на Суботу я бачила Каяфу та інших старійшин. Вони радились, що їм робити з чудесними з'явами, які скрізь відбувались та викликали занепокоєння народу. Вони пішли до Пилата та сказали йому, що Той ошуканець ще за Свого життя казав, що воскресне третього дня – ось вони й прийшли до Пилата просити поставити варту біля Гробниці до

третього дня, щоб перешкодити учням украсти Його Тіло, а потім поширювати звістку про Його Воскресіння з мертвих. Адже друга брехня буде гірша за першу. Але Пилат уже не хотів втручатися в цю справу, тому різко відповів: “Ви маєте своїх воїнів, то й охороняйте Гробницю, як знаєте”. Однак наказав Кассію йти за ними і доповідати про все, що відбуватиметься. Я бачила, як засвітла вони рушили до Гробниці, їх було дванадцять чоловік. Ті, які супроводжували їх, не були вбрані, як римські воїни. Це були охоронці, що служили в храмі. Вони несли на довгих жердинах ліхтарі, щоб освітити печеру. Переконавшись, що Тіло Господа в Гробі, вони закріпили мотузку на дверях у Гробницю, а іншу мотузку – навколо каменя, яким закрили вхід у печеру, і приклали до обох мотузок подібну на хрест печатку. Зробивши це, вони пішли, залишивши варту біля входу в Гробницю. П’ять або шість вартових змінювали один одного і ходили почергово до міста за тим, що потребували. Тільки Кассій не покидав свій пост. Він або стояв, або сидів біля входу в печеру. Зі свого місця йому було видно ту частину гробниці, де лежали ноги Спасителя. За цей час він отримав великі духовні ласки. Бог осяяв його душу, відкрив йому багато Таємниць. А позаяк він не звик до таких ласк, то був наче сам не свій, в постійному захопленні та осяянні. Він повністю перетворився, переродився. Це була нова людина! Тепер він постійно молився, каявся, дякував за отримані ласки!

Розділ 5

Очікування Воскресіння

У Світлиці святі жінки навели лад, поскладали речі, які використовували під час поховання Спасителя. Потім одна з жінок запалила лампу, яка висіла посеред великої кімнати, і всі зібрались навколо Пресвятої Діви. Сповнені надзвичайної святої скорботи, святі жінки мовчки молилися, відтак трохи поїли. Прийшли Марта, Мароні, Діна та Мара, які були у Витанії. Лазар привів їх сюди, щоб усі були разом. З глибокою скорботою та сумом святі жінки розповідали їм про смерть та покладення в гріб Спасителя. В іншій залі дванадцять учнів Спасителя, зодягнені в біле і підперезані поясами, святкували суботу. Вони тихо читали та молилися, пошепки вітаючись із тими, хто заходив до них. Пізно ввечері декотрі з учнів разом з Йосифом Ариматейським зайшли по святих жінок, щоб провести тих, які збиралися ночувати вдома. Коли вони йшли в Єрусалим, неподалік від трибуни Каяфи арештували Йосифа.

Ті святі жінки, що залишилися в світлиці, усамітнилися в маленьких кімнатах, відмежованих від великої килимами та плетеними перегородками. Жінки зняли сандалі та верхній одяг, замотали голови покривалами для сну, сиротливо та сумно лягли на постелені біля стін ліжники. Опівночі, після короткого перепочинку, вони повставали, згідно зі звичаєм, згорнули ліжники та знову зібралися біля Пресвятої Діви, щоб помолитися. Учні з апостолом Іваном також молилися (в іншій залі). Коли вони закінчили загальну молитву, постукали в двері до святих жінок. Пресвята Діва та святі жінки відразу загорнулися в покривала і пішли за ними в храм. Була майже третя година – саме той час, коли священики накладали печатку на гріб Спасителя.

Євреї мали звичай після споживання Пасхального ягняти йти в храм ще до світанку. Храм відчинявся після опівночі і служба починалася дуже рано. Утім цього разу панував безлад, храм осквернили привиди, і багато недотрималося давнього звичаю. Храм був відчиненим, вогні запалені, але навколо було порожньо та дико. Все нагадувало про грізні з’явлення напередодні. Стіни, що прилягали до святині, мали такі тріщини, що здавалося, що вони можуть упасти будь-якої миті. Архітрав, до якого була прикріплена завіса святині,

впав. Колони, які раніше підтримували архітрав, підкосилися і також попадали. Розірвана навпіл завіса впала. Навколо були зруйновані стіни, каміння, розверста земля, повалені скульптури та хисткі колони. Сини Симеона Богоприємця, які служили в храмі, та небожі Йосифа Ариматейського зустріли учнів та святих жінок з Богоматір'ю. З жахом дивилися вони на сліди Божого гніву... Інколи тривожне мовчання переривалося розповідями про сумні події. Здавалося, що Богоматір зі Своїми супутниками прийшла попрощатися з цим храмом, де Вона виросла, поклонялася Святому Святих до того дня, коли Сама понесла в Собі Святее Святих цілого світу, Того, Кого закололи тепер зі страшною жорстокістю! Свята Матір з супутницями обійшла всі місця, освячені раніше присутністю Спасителя. Вона кланялася до землі, покірно цілувала каміння і пояснювала друзям, чому ці місця є святими та дорогими Їй. Учні також кланялися і цілували каміння святого храму услід за Богоматір'ю. Пресвята Діва показала, де дитиною Її прийняли в храм. Показала приміщення в південній частині, де Вона провела Свою юність. Показала й місце, де заручилася з Йосифом, і те, де почула пророцтва Анни та Симеона, коли принесла до храму Немовля Ісуса. Богоматір не могла стримати сліз, бо пророцтво збулося і меч скорботи пронизав її серце! Пресвята Діва показала ту залу, де Вона знайшла дванадцятирічного Сина, який повчав законників, і поцілувала кафедру, де Він сидів. Потім усі оглядали те місце, де бідна вдова кинула свою дорогоцінну лепту перед Господом, де Спаситель простив жінці-перелюбниці. Величезний храм, мовчазний, зруйнований та осквернений, сумно вслухався в прощальні слова Богоматері, засвідчуючи своїм сумним виглядом ганьбу та провину єврейського народу! Богоматір згадала, як Спаситель, оплакуючи цей храм, говорив Своїм ворогам: "Зруйнують цей храм, і Я за три дні збудую його". Тепер Богоматір зрозуміла, що люди зруйнували храм душі Її Сина – Його Тіло. Вона зітхала про той третій день, коли має сповнитися обітниця – Воскресіння! У Світлицю вони повернулися на світанку. Починалася Велика Субота. Пресвята Діва та жінки пішли в кімнати праворуч. Іван та його друзі – в будинок до решти учнів. Я бачила, що їх було майже двадцять, бачила, як вони провели ніч у тому самому місці, де святкували Пасху. Вони тужили, молилися при світлі ламп. З радістю зустрічали друзів, які приходили побачитися, порозмовляти з ними, а їхні очі були повні сліз. Особливу шану та захоплення викликав у них Іван, адже лише він не побоявся бути присутнім під час смерті Спасителя. Велелюбний та відкритий серцем Іван був простим і лагідним, як дитя. Вони розмовляли пошепки, двері були зачинені, їх не чіпали, бо будинок належав Никодимові, і вони найняли його на свято Пасхи. Святі жінки залишалися до вечора в своєму приміщенні із зачиненими дверима і заслоненими вікнами, в напівтемряві, при світлі однієї лампи. Часом вони збиралися біля Пресвятої Діви для молитви і знову йшли в свої келії. Там вони загортали голови довгими чорними покривалами і мовчки лягали на землю молитися, прихилившись чолом до стіни. Коли вони виходили зі своїх келій помолитися, то залишали там свої довгі покривала. Знесилені щось споживали, решта дотримувалися суворого посту. Кілька разів протягом дня мій погляд зупинявся на них. І я завжди бачила їх в напівтемному приміщенні, вони виконували благочестиві обряди та молитви або говорили про своє горе пошепки. Духовно я переносилася від Пресвятої Діви до Її Божественного Сина і кілька разів бачила святу гробницю Спасителя та вартових, які стояли біля входу в печеру. Часом вони сиділи. Касій не відходив від входу в печеру: стояв, спираючись на камінь. Він мовчав, глибоко зосередившись. Зовнішні двері були зачиненими, камінь прихилений до входу. Крізь двері я бачила Божественне Тіло Спасителя, осяяне небесним світлом. І двох ангелів, які з шаною схилюлися біля Нього.

Розділ 6

Зішестя в ад

Цього дня я перенеслася душею до Господа: Його душа зійшла в ад. Його зішестя я бачила детально та яскраво, але запам'ятала не дуже багато. Коли Спаситель вигукнув, віддаючи Свою Душу в руки Отця Небесного, я побачила, що Його Найсвятіша Душа спускається вздовж Хреста і, мов блискавка, проникає у землю в супроводі багатьох Ангелів, серед яких я впізнала Архангела Гавриїла. Божественність Спасителя залишилася з Його Душею, а також з Його Тілом, ще прибитим до Хреста. Простір, куди зійшов Спаситель, ділився на три частини, наче на три світи, відокремлені один від одного сферами, які їх оточують. Навколо раю був простір, заповнений світлом і зеленню, де повітря було зовсім чистим. Тут перебувають душі, які після чистилища потрапляють на Небо. Місце, де перебувають душі, які чекають на звільнення, наповнене густою хмарою-пеленою; воно поділяється на кілька кіл. Осяяний світлом Спаситель, якого оточили і урочисто несли ангели, пройшов цими колами. Праворуч – місце для душ усіх патріархів від Авраама до Івана Хрестителя. Душі цих святих ще не впізнали Спасителя, але всі були сповнені радості, надії та сподівання. Здавалося, що зростав та збільшувався простір, який займали надія та сподівання. Спаситель наповнив це місце, як повітрям, світлом і росою визволення. І проходив Господь тут швидко і легко, як благодатний подих. Коли Христос пройшов ці дві сфери, досяг того темного місця, де перебували душі наших прабатьків – Адама та Єви. Він звернувся до них зі словами, і вони схилилися перед Ним в невимовному благоволінні.

Далі Спаситель пішов разом з прабатьками туди, де були душі патріархів, що жили до Авраама. Те місце було подібне на чистилище, бо там були злі духи, які мучили душі, які повернулися різними способами. Сюди можна було вільно увійти, і Ангели постукали, сповіщаючи благу вість спасіння! Мені здавалося, що Ангели проголошували: “Відчиніть браму! Радійте!” І Спаситель увійшов у славі, а злі духи відсахнулися від Нього, вигукуючи: “Навіщо Ти прийшов сюди? Може, розпінати нас?” Ангели закували їх і погнали перед собою. Бідні душі, які були тут, лише невиразно уявляли собі свого Визволителя. Господь явив Себе їм, і вони прославляли Його урочистими співом.

Потім Христос перейшов у сферу ліворуч, туди, де було пекло. Він зустрів душу розсудливого розбійника, яку ангели несли в Лоно Авраама. А душу іншого, злого розбійника, злі духи понесли в пекло. Спаситель звернувся до них. Потім у супроводі Ангелів та обранців Божих, Душа Спасителя увійшла в Лоно Авраама. Це місце вище за інші. Мені здавалося, що я спочатку наче спускалася в катакомби, а тепер піднялася в храм, що був над ними. Злі духи намагалися розірвати ланцюги, якими їх закували, щоб не входити сюди. Утім Ангели змусили їх увійти і квапили їх там. Тут перебували всі праведники та святі Старого Завіту: праворуч – патріархи, Мойсей, царі та судді (праведні з них), ліворуч були пророки та предки Спасителя та їхні родичі, серед них – Йоаким та Анна, Йосиф, Захарія, Єлизавета та Іван Хреститель. У цій частині аду не було ні злих духів, ні мук: усі, що перебували тут від часу своєї смерті, зітхали лише про одне – про виконання обітниць, яка тепер здійснилася! Відчуття щастя, радості і піднесення охопило їх. З великою шанобою вони схилилися перед Спасителем. А злі духи, яких тягнуло за Господом, змушені були визнати перед Ним свій сором та свою поразку. Декому з цих душ Спаситель звелів увійти у свої тіла, щоб урочисто засвідчити про існування Господа. І справді, в цю мить багато померлих з'явилося в Єрусалимі. Це не було воскресінням, бо засвідчивши істину, вони поклали свої тіла в гробниці.

Урочисте зішестя Спасителя досягло ще глибшої сфери чистилиця, де перебували благочестиві погани, які передчували Істину і зітхали за нею. З ними були й демони, бо вони в деякій мірі дотримувалися ідолопоклоніння. Я бачила, як злі духи змушені були визнати свій обман і себе як спокусників, а душі бідних поган зі зворушливою радістю схилялися перед своїм Визволителем. І тут демонів закували та прогнали геть! Урочиста процесія Спасителя-Переможця вирушила далі, де були душі, які звільнилися. І нарешті, це була головна мить, – Господь з суворим виглядом Судді наблизився до прірви пекла! Пекло я побачила у формі жахливого неосяжного склепіння, в глибині гранітної скелі.

Там панувала темрява. І лише чорний граніт відсвічував чимось металевим! На вході – величезна брама, чорна і страшна, з міцними замками. Лунав глухий стогін, скрегіт та крики жаху! Підняли двері – і стало видно світ страждань, світ темряви пекла. Житло праведників я бачила в образі Небесного Єрусалима, у вигляді Небесного міста, з прекрасними замками, серед запашних садів, з квітами надзвичайної краси. І все це ніби символи різновидів щастя, що перебувають у них.

Так і пекло я бачила в образі міста з будівлями та полями. Однак тут усе символізує протилежне щастю, і все вказує на скорботу та страждання. Якщо в пристановищі праведних усе підпорядковане ладові досконалого щастя, вічної гармонії, сповнене радістю, спокоєм, то в пеклі, навпаки, скрізь хаос, гнів без прощення та милосердя, відчай.

У Райському місті гарні споруди, прозорі, найрізноманітнішої форми, осередки радості та поклоніння Богів. В пекельному місті – жахливі в'язниці, осередки страждань. У Небесному місті дивовижні сади з рясними плодами, якими Сам Господь годує Своїх обранців. У місті темряви – випалена пустеля, смердюче болото, які викликають жах та відразу. І тут, у цьому страшному місці, я побачила храм прокляття, вівтар ненависті та люті, осередок страждань, сади сум'яття, озера докорів, потоки сліз. На небі все – добро, любов, злагода мир, – повне та безмежне щастя! У пеклі – жахлива ворожнеча, абсолютне непорозуміння. В раю – спілкування в святій любові та єднанні всіх святих. В пеклі – всі різновиди розбещеності. Все навіює жах: жодна думка не полегшує серця, за винятком тієї, що вічна Божа справедливість, безмежно досконала, посиляє засудженням лише ті страждання, які вони заслужили. Всі жахіття зла тут наче зібрані до купи. У світі зло та гріх приховують себе, а тут змії виступає проти тих, хто годував його на своїх грудях. Пекло – образ жаху та сум'яття, тоді як Царство Боже – храм миру та щастя...

Коли Ангели зруйнували браму пекла, роздалося жахливе ревіння, страшні пекельні прокляття, вигуки скарг та відчаю! Спаситель звернувся до Юди. Ангели скинули ціле військо пекла. І всі демони, усе темне, диявольське змушене було визнати Христа і поклонитися Йому! І це було для них найстрашнішою та найгіршою карою! Посеред пекла була прірва пітьми. Туди був скинутий Люцифер, закутий ланцюгами – і чорні густі випари піднялися від його мук. Доля Люцифера визначена законом, встановленим Самим Господом. І я бачила, що за п'ятдесят чи шістдесят літ до двохтисячного року Люцифер буде випущений на якийсь час з прірви. Інші злі духи також будуть звільнені, щоб спокушати людей. Я не здатна передати те, що бачила! Коли розповідаю про це, все побачене з'являється знову, а цього достатньо, щоб змусити померти від жаху та болю таке кволе створіння, як я! Я бачила Спасителя в багатьох місцях на землі й навіть на морі. Здавалося, Господь освячував та визволяв усі Свої створіння, і скрізь злі духи кидалися перед Ним у прірву.

Потім я бачила Господа в супроводі вибраних пророків. Серед них я впізнала Давида, який відвідував місця, освячені Його чудами та стражданнями. З особливою ласкою Він пояснював їм символи та прообрази Старого Завіту, що були втілені Його життям. Я бачила

Спасителя разом з цими душами в місці Його хрещення. Він пояснив їм їхнє Таємниче значення. Мене зворушило, з яким безмежним милосердям Господь залучав ці душі до благодаті Свого Святого Хрещення!

Разом з цими картинами Спаситель показав мені всю повноту Свого милосердя, яке виявляється і донині до бідних душ у пеклі. Щороку, коли Церква святкує зішестя в пекло, Господь звертає туди сповнений милосердя погляд і звільняє в цей день кілька душ.

Після Свого зішестя в ад Господь здійснив багато пророцтв Старого Завіту, зокрема визволив обрані душі. Визволення – це реальність, яка триває постійно упродовж століть. Після Свого зішестя в ад Господь посадив у Своїй Церкві Дерево Своїх заслуг та страждань, плоди якого призначені бідним душам померлих християн, які не отримали ласк під час життя. І якщо донині цим душам надається можливість спастися, то лише завдяки тому Дереву Життя.

Завдання воюючої Церкви – вирощувати плоди цього Древа, щоб передати їх Церкві терплячій, яка не в змозі діяти та рятуватися самотійно.

Це ж слід чинити з тим, що отримуємо від заслуг нашого Господа. Людина повинна приєднати свої зусилля до справи Спасителя, щоб отримати плоди. В такий спосіб ми наситимося хлібом, що здобуваємо в поті чола. Все, що Господь створив у часі, приносить плоди й у вічності, але треба збирати їх й часі, аби насолоджуватися ними у вічності.

Церква – найрозумніша і найтурботливіша з усіх матерів, а церковний рік – це прекрасний сад. У цьому саду зібрані всі вічні плоди та даються в часі. І кожен церковний рік містить у собі все, що потрібне всім. Горе нечесному та лінивому садівникові, якщо він дає загинути хоч одному плоду. Ласка, яка могла би повернути здоров'я хворому, силу ослабленому, наситити голодного. А в день Суду Господар саду вимагатиме звіт за кожну стеблинку і за кожен плід у Його саду.

Розділ 7

Воскресіння

Увечері у Велику Суботу апостол Іван прийшов відвідати святих жінок. Він плакав разом з ними і намагався їх заспокоїти. Через деякий час Петро та Яків Старший приєдналися до них. Потім святі жінки пішли у свої келії і, загорнені в жалобні покривала, перебували в скорботі. Пресвята Діва безперервно молилася, палко бажаючи якнайшвидше побачити Свого Божественного Сина. Раптом Вона побачила ангела. Він наблизився до Неї і сказав, щоб Вона пішла до брами Никодима, через яку Вони разом зі святими жінками повернулася в місто, бо Господь незабаром буде там! Почувши цю звістку, Свята Діва затремтіла від радості! Вона загорнулася у Свій плащ, не сказавши нікому, куди йде, й поквапилася до призначеного місця. Була майже дев'ята година ранку, коли я побачила Пресвяту Діву неподалік від брами в усамітненні. Раптом в якомусь захопленому осяянні Вона глянула на високу стіну, яка оточувала місто. Осяяна та оточена патріархами Душа Спасителя спускалася до Марії. Вказуючи на Неї, Господь сказав тим, хто Його супроводжував: “Ось Марія, Мати Моя!”. Здалося, що Він ніжно обійняв Її і став невидимим. Пресвята Діва впала на коліна і цілувала землю в тому місці, де Господь з'явився перед Нею.

Сповнена особливої утіхи, Вона повернулася до святих жінок і побачила, що вони готують пахощі. Пресвята Діва втішила Своїх подруг та зміцнювала їхню віру, але не розповіла про ласку, яку отримала. Святі жінки відбирали запашні трави. Вони тримали в руках плящини з духмяними оліями, а також живі квіти. Все це вони загорнули в пелени.

Поки Богоматір була відсутня, Магдалина, Марія Клеопова, Саломея, Іванна Хуса та Марія Саломея ходили в місто. Вони збиралися наступного дня, перед сходом сонця, піти до поховання, щоб полити пахощами Тіло Божественного Учителя та покласти на Нього квіти.

Йосиф Ариматейський молився в ув'язненні. Раптом ціла в'язниця наповнилася світлом, і я почула, як Йосифа покликали по імені. Дах будівлі піднявся, і сяюча постать з'явилася перед ним та простягнула йому плащаницю, яка своєю формою була подібна на ту, в якій був похований Спаситель. Йосиф схопився за неї обома руками. Ступаючи по камені, що стирчав зі стіни, він досяг стелі камери, десять футів заввишки. Так він вийшов через отвір, який одразу закрився за ним.

Коли Йосиф вийшов, його визволитель зник. Я не можу сказати, хто це був: Спаситель чи Ангел. Потім я бачила, як Йосиф по стінах дійшов до будинку зі Світлицею. Спустившись униз, він постукав у двері. Учні, які з сумом дізналися про зникнення Йосифа, думали, що його вкинули до в'язниці. Коли ж вони відчинили двері й побачили його, їхній радості не було меж. Йосиф розповів про чудо, яке трапилося з ним. Вони дали йому поїсти та подякували Богові! Наступної ночі Йосиф тайно покинув Єрусалим, щоб повернутися на батьківщину в Ариматею! Утім дізнавшись, що йому більше вже не загрожує небезпека, повернувся до Єрусалима.

Я знову побачила Гробницю Спасителя. Навколо неї було тихо та спокійно. Шість чи сім вартових стояли чи сиділи біля входу в гробницю. Як і раніше, біля входу в печеру стояв Кассій. Здавалося, він очікував яку визначну подію. На нього зійшла небесна благодать, і його серце було глибоко зворушене.

Була ніч. Світильники, прикріплені біля горбинці, освітлювали її скорботним світлом. Духовними очима я перенеслася до Тіла Господа і мого Спасителя. Воно лежало в тому ж положенні. Священне Тіло, обгорнуте Плащаницею, світилося, і відтоді, як в Гріб поклали Пресвяте Тіло в безмовному благоволінні поруч були два ангели, схожі на херувимів, які перебували в Ковчезі Завіту, тільки ці не мали крил. Взагалі момент покладання Тіла Господнього у Гріб та деталі, які стосувалися поховання Христа, часто асоціювалися з Ковчезом Завіту в різні періоди його історії. Кассій міг помітити світло навколо Гробниці. Коли я покійно кланялася Тілу Господньому, мені здалося, що пелени є наче припідняті, і Священне Тіло Господа видно зі всіма пораненнями. Всі муки Спасителя до найменших подробиць були показані обраним душам, які супроводжували Душу Господа. Здивування, вдячність та велике співчуття пронизало душі праведників.

Потім я побачила видіння, зміст якого – таємничий та глибокий, – напевно, не зможу переповісти. Душа Спасителя після з'єднання з Пречистим Тілом була піднята з Гробниці, хоч до Тіла ще не повернулося життя. Мені здалося, що обидва Ангели, які поклонялися Тілу, підняли Його, зберігаючи те положення, в якому воно лежало в Гробі. І вони піднялися з Ним вгору. Здавалося, що Господь перед Престолом Свого Небесного Отця і перед сонмами Ангелів показав Своє Тіло, покрите Стигмами Його страждань. Тут камінь біля поховання захитався і відвалився. Четверо вартових пішли в місто, а троє, що залишилися, попадали і заціпеніли. Вони думали, що це – землетрус, не здогадуючись, що відбувається насправді. Кассій затремтів, він наче мав таємниче передчуття всього, що сталося. Хоч він не усвідомлював цього, але залишався на своєму посту і чекав великих подій, які віщували небеса.

Я спрямувала погляд на святих жінок. Вони приготували пахощі й пішли у свої келії, але не полягали спати, а тільки сіли, схилившись на згорнуті ліжники. Вони збиралися піти до Гробу ще до сходу сонця. І цей намір сповнював їхні душі тривогою: вони боялися, що вороги Спасителя перешкодять їм дійти до Божого Гробу. Матір Божа, зі сміливою вірою

заспокоювали святих жінок, пропонувала їм трохи відпочити, а потім без страху піти до Гробниці. Після її заспокійливих слів вони вирішили недовго відпочити.

Була майже дванадцята година, коли Пресвята Діва, сповнена любові та очікування, вирішила покинути будинок. Вона загорнулася у велике жалобне покривало і вийшла з приміщення. Побачивши її, я здивувалася: “Як може Пресвята Матір, розчавлена горем, Сама йти вулицями міста?”

Я бачила, як Вона йшла повз будинок Каяфи, потім повз палац Пилата. Потім Вона йшла мовчазними порожніми вулицями Хресної Дороги, зупинялася у місцях страждання Христа. Здавалося, що Вона щось шукає. Вона часто схилялася, потім цілувала каміння, бо на кожному знаходила найдорожче з-поміж усіх скарбів світу – Кров Свого Сина! У цей час Господь давав Їй особливу силу і благодать. Вона швидко знаходила місця вшанування. Нарешті Вона попрямувала на Голготу. Коли наблизилася до неї, то раптом несподівано зупинилася. Душа Спасителя з Його Святим Тілом з’явилася перед Нею. Ангел Божий йшов попереду, двоє Ангелів, які кланялися перед Гробом, були з боків, а ззаду йшло багато душ, звільнених Спасителем. Тіло Спасителя здавалося неживим, його наче вела надприродна сила. Я чула голос: Він Сказав Своїй Матері про чуда, які здійснив у пеклі. Розповів, що воскресне у Своему Тілі й з’явиться перед Нею. Вона повинна чекати на Нього в тому місці, де Він упав, коли ніс Хрест. Потім Спаситель попрямував до міста. Богородиця загорнулася в покривало і впала долілиць там, де щойно перед Нею з’явився Її Син. Було за північ. Вона майже годину йшла Хресною Дорогою. Святі душі, які супроводжували Спасителя, побачили всі страждання, всі муки, які Він витерпів. Вони бачили, як Спасителя прибивали до Хреста, підняття Хреста! Бачили, як спис пробив Його Тіло, як Його поклали в Гріб. Ангели благоговійно збирали всі частинки Тіла Господа, відірвані під час катування. Божа Матір, занурена в молитву, віддавала Богові Свою любов та Свої молитви. Потім я бачила Тіло Господа знову в Гробі. Ангели повернули Його Тілові всі клаптики, відірвані під час Його страждань. Я знову побачила Тіло Господа в пеленах, у сьайві, й обидва Ангели, які кланялися Йому, зайняли свої місця біля Його Голови та ніг у Гробі. Ледь почало світати, коли я побачила Марію Магдалину, Марію Хусу та Саломею. Загорнувшись у широкі покривала, вони тримали в руках згортки, які підготували заздалегідь. Одна з них несла запалений ліхтар. Все це було сховано під їхніми покривалами. Вони також мали живі квіти, які хотіли покласти в гріб, пахощі та ароматну олію..

Післямова

Слуга Божа Анна Катерина Еммеріх

(1774-1824 рр.)

Слуга Божа Анна Катерина Еммеріх (*процес беатифікаційний триває*) – відома німецька містичка, була стигматизована всіма п’ятьма Ранами Ісуса Христа, які щоп’ятниці кровоточили. Вже на 6-му році життя віддала себе цілком Богу і не знала відтоді іншої радості, як тільки в Ньому. Скромна сестра упродовж свого життя зазнала виняткових ласк. Бог об’явив їй усю історію сотворення і Відкуплення світу в незвіданих досі деталях. Бачила сотворення Всесвіту, перших ангелів, та їхній упадок і сотворення пекла, а також перших людей та історію їхнього упадку. Крім цього, їй були розкриті таємниці Старого і Нового Завіту аж до кінця світу.

Її візії Неба, пекла, чистилища, Церкви, яка воює, а також подробиці життя, муки і воскресіння Господа нашого Ісуса Христа і Його Пресвятої Матері, Марії, були перекладені багатьма мовами світу. Жива Євангеліє – це перше в Україні скорочене видання книжки А. К. Еммеріх “Життя і Болісна Мука Господа нашого Ісуса Христа і Його Пресвятої Матері Марії”. Щиро сподіваємося, що цей твір не залишить нікого байдужим до історії Відкуплення світу Господом нашим Ісусом Христом та співучасті в ньому Пречистої Діви Марії, а дасть змогу кожному глибше проникнути в таємниці життя Спасителя і Його Матері, серцем відчути безмежне милосердя та жертвенну любов Ісуса до людини.

Додаток

Акт особистого посвячення Найсвятішій Крові Ісуса Христа

Цілком усвідомлюючи свою нікчемність, а заодно Твою, о милосердний Спасителю, велич, припадаю до Твоїх стіп і дякую Тобі за такі багаточисленні вияви ласк, котрі Ти мені, невдячному сотворінню, виявив, а особливо, що Ти мене через Твою Найсвятішу Кров звільнив від сатанинської сили зіпсуття.

У присутності своєї улюбленої Матері Марії, свого Ангела-Хоронителя, своїх святих Покровителів, цілого Небесного Двору добровільно посвячуюся, о наймиліший Ісусе, з усією щирістю серця Твоїй Найдорожчій Крові, через котру Ти відкупив від гріха, смерті й пекла цілий світ.

Я,... (ім ‘я), обіцяю Тобі, надіючись на поміч Твоєї ласки, з усіх своїх сил і згідно зі своїми можливостями будити і поширювати набоженство до Твоєї Найсвятішої Крові, Ціни нашого Відкуплення так, щоби Твоя Кров, гідна найбільшого почитання, була всіма вшанована і люблена. У такий спосіб хочу винагородити за свою невірність перед Твоєю Найдорожчою Кров’ю та Любов’ю і надолужити Тобі за такі численні осквернення і зневаги, які завдають люди Твоїй Найдорожчій Ціні нашого спасіння.

О! Якби було можна мої власні гріхи, мою остиглість і всі мої зневаги, якими Тебе, Найдорожча Крове, коли-небудь зневажив, вернути в небуття!

Поглянь, Найдорожчий Ісусе, оце жертвую Тобі також любов, честь, благоговіння, котрі Твоя Пресвята Мати, Твої вірні учні та всі святі віддали Твоїй Найдорожчій Крові. Прошу Тебе, не думай більше про мою колишню невірність й остиглість, а всім, хто зневажає Тебе, усе пробач.

Покропи, о Божий Спасителю, Твоєю Найдорожчою Кров’ю мене, а також усіх людей, щоби ми Тебе, Розп’ята Любове, відразу любили цілим серцем і якнайдостойніше могли Ціну нашого Відкуплення у всі часи почитати. Амінь.

Господь Ісус об’явив св. Гертруді Великій, що одноразова відмова цієї молитви звільняє з Чистилища тисячу душ.

Отче Предвічний, жертвую Тобі Найдорогоціннішу Кров Божественного Сина Твого, Господа нашого Ісуса Христа, поєднавши з усіма Службами Божими в цілому світі, які сьогодні відправили; за душі, які терплять у чистилищі, за вмираючих, за грішників у світі, за грішників у Вселенській Церкві, за грішників у моїй родині, а також у моєму помешканні. Амінь.

Акт поклоніння “Золота стріла”

Нехай буде навіки прославлене,
благословлене, почитаєме,
обоготворене, найсвятіше,
найдостойніше, найпрославленіше,
незбагненне, невимовне Ім'я Боже в Небі,
на землі та пекельних безоднях
через усі створіння,
котрі вийшли з рук Божих
і через Найсвятіше Серце
Господа нашого Ісуса Христа
в Найсвятіших Тайнах вівтаря.
Амінь.

(Цей акт поклоніння належить братству Найсвятішого Обличчя Ісуса).

Св. Бернард під час молитви допитувався в Ісуса, яке терпіння завдало Його Тілу найбільшого болю під час мук на Хресті.

Святий отримав таку відповідь: “Від двигання Хреста Я мав на Рамені Рани, глибина яких сягала трьох пальців, і з яких виступали три кістки. Вони завдали Мені більше болю і терпіння, ніж інші Рани”.

Знай! Хто б не звертався до цих Ран, уділю йому ласку. Тому, хто з милосердя до цієї Рани буде щоденно відмовляти тричі “Отче наш” і “Богородице Діво”, подарую повсякденні й важкі гріхи. Він не помре наглою смертю, а в останній годині життя прийде до нього Пречиста Діва й він одержить ласку і Моє помилування. Амінь”.

Молитва до св. Рани Рамена Христового

О наймилостивіший Ісусе, Ти мій найтихіший Агнче Божий! Я, бідний(-на) грішник(-ця), вітаю і поклоняюся цій Твоїй Найсвятішій Рані, котра завдала Тобі надто сильного болю, коли Ти двигав тяжкий Хрест на Своїх Божих Раменах. Цей біль сильний, прикріший, ніж інші Рани на Твоєму Святому Тілі.

Люблю Тебе, віддаю Тобі честь і поклін з глибини серця. Дякую Тобі за цю найглибшу Рану Твого Рамена.

Покірно прошу в ім'я Твоєї муки, яку через Рану Рамена терпів, і в ім'я Твого важкого Хреста, котрий на цій святій Рані двигав, змилосердися наді мною, негідним(-ою) грішником(-цею). Прости мені всі гріхи і вчини, аби, ступаючи Твоїми кривавими слідами, осягнув(-ла) щасливу вічність. Амінь.

Тричі: “Отче наш...”, “Богородице Діво”, “Будь, Господи, благословенний у Найсвятіших Тайнах утаєний.”

Вервиця в честь ушанування 15-ти тортур Господа нашого Ісуса Христа в темниці

Напочатку:

Отче Небесний, жертвую Тобі скриті Муки Господа нашого Ісуса Христа, котрі витерпів уночі перед Своєю смертю для винагородження за мої гріхи та грішників цілого світу.

На великих зернях:

Найсолодший Ісусе, прийми скромну жертву моєї любові, через яку прагну Тебе потішити.

На малих зернятах:

О мій Ісусе, люблю Тебе і поклоняюся Тобі за Твої Муки і Кров Твою, пролиту в темниці.

Закінчення:

Ісусе Христе, що терпів за нас Рани, змилуйся над нами (3 р.)

Молитва до св. Архангела Михаїла в особливо великих спокусах

Святий Архангеле Михаїле, найславетніший князю й полководцю ангельських воїнств! Прийди на допомогу людям, яким загрожують сили темряви. Адже люди створені за образом Бога; відкуплені життям, смертю й воскресінням Ісуса Христа – Його Сина, призначені бути храмом Святого Духа. У тобі, св. Михаїле, Церква має свого Захисника й Покровителя. Ти ведеш спасених до небесного щастя. Проси Бога миру, щоб Він переміг владу сатани – сіяча неспокою і лицемірства – і не дозволив йому тримати людей в рабстві та шкодити Церкві. “Нехай з твоєю допомогою “Жінка, одягнена в сонце”, Цариця ангелів, розчавить голову антихристу й захистить Своїх земних дітей від його підступів.

Перший захиснику слави Всевишнього! Занеси наші молитви до Бога й проси Його змилосердитись над нами. Зв’яжи сатану й кинь його в пекельну безодню, щоб він більше не обманював народи. Вчини так, щоб ми ціле своє життя й всю вічність звіщали гасло: “Хто ж як Бог!”

Вервиця до Ран Христових

В ім’я Отця... (3р.)

На великих зернятах:

О Страсті Христові, пониження Христове, гірка смерте Христова, любове Христова, закарбуйтеся в наших серцях; нехай завжди живою та солодкою буде пам’ять про вас; безнастанно раньте та розпалюйте любов до Ісуса.

Ми любимо Тебе, безконечна Любове, Ти завжди будеш єдиною нашою любов’ю.

На малих зернятах:

О Маріє, Мати Любові, випроси нам святу любов.

Закінчення:

Отче наш... (1р.),

Богородице Діво...(3 р.)

Під Твою милість...

Вервиця до Христових Ран

Ісус Христос запровадив набоженство до Своїх Святих Ран через покірну черницю Марію Марту Шамбон, яка народилася 1844 року в убогій робітничій сім’ї в селі Круа-Руж біля Шамбері у Франції. Ще з дитячих літ вона відзначалася ревною побожністю. Вже тоді їй об’являвся Ісус Христос як Дитятко. У вісімнадцять років Марія Марта Шамбон вступила в монастир Сестер Візиток у Шамбері. У 1866 році вона одержала від Бога ласку часто бачити Ісуса, Діву Марію, Ангелів та душі в чистилищі. Майже щоденно Христос дозволив їй оглядати Його Святі Рани та закликав її до співучасті в терпіннях Своєї Хресної Дороги. Ісус Христос забажав, аби Сестра Марія Марта безупинно жертвувала Його Святі Рани за потреби св. Церкви, навернення грішників, потреби свого Чину та душі в чистилищі. При цьому Спаситель дав такі обітничі: “Я вибрав Свою вірну слугу для того,

щоб через неї дати пізнати Моє Божественне Серце, а Своїй маленькій Марії Марті Я доручив поширювати набоженство до Моїх Святих Ран. Мої Рани, це – очевидно, спасуть вас і будуть рятунком для світу. В молитві до Моїх Ран міститься все... Моєму Отцю миле пожертвування Моїх Святих Ран і болів Моєї Пресвятої Матері. Така жертва є для Нього жертвою слави, пожертвуванням Неба для Неба. Ось чим маєте платити за тих, які перебувають у блуді. Бо, жертвуючи Моєму Отцеві заслуги Моїх Св. Ран, багато робите за відкуплення людських гріхів. Коли маєш Мої Рани – маєш усе... Набоженство до Моїх Ран – це лікарство в теперішні часи беззаконності. Уділю все, що хто-небудь проситиме через Мої Святі Рани...”

В ім'я Отця... (Зр.)

Початок:

1. О Ісусе, Божественний Спасителю, будь милосердний до нас і до цілого світу. Амінь.
2. Святий Боже, Святий Кріпкий, Святий Безсмертний, помилуй нас і цілий світ. Амінь.
3. Прости, змилосердися, мій Ісусе, Своєю Найдорожчою Кров'ю захорони від небезпек, які чигають на нас. Амінь.

4. Отче Предвічний! Вияви нам милосердя, благаємо Тебе, через Кров Господа Ісуса Христа, вияви нам милосердя. Амінь. Амінь. Амінь.

На великих зернятах:

Отче Предвічний! Жертвую Тобі Рани Господа нашого Ісуса Христа за оздоровлення ран наших душ.

На малих зернятах:

О Мій Ісусе, прощення і милосердя через заслуги Твоїх святих Ран.

Закінчення:

Отче Предвічний! Жертвую Тобі Рани Господа нашого Ісуса Христа за оздоровлення ран наших душ. (Зр.)

* * *

Любий Отче,
очисти мене Кров'ю Сина Твого,
очисти мене Тілом Сина Твого,
і віддали від мене духа лукавого,
котрий нині спокушає мене. Амінь.

Під час спокуси поклади руку на серце, зазирни у нього очима душі та промов:

“Ісусе, не відвертай Свого Обличчя від мене і спаси мене!”

* * *

Господи, нанеси мені рану любові, яка ніколи не зарубцюється, лише знову і знову ранить.

* * *

О Найсвятіше Серце Ісуса, онови мою душу, укрий моє серце у Своєму Найсвятішому Серці, щоб міг(ла) жити. Амінь.